Al. Dumas

Regina Margot

roman

★★

Editura Eminescu

ALEXANDRE DUMAS

Regina Margot

**

17

EDITURA EMINESCU
1970

Cuprins

XXXII	Fraternitate	4
XXXIII	Recunoştinţa regelui Carol al IX-lea	13
XXXIV	Domnul hotărăşte	21
XXXV	Noaptea regilor	33
XXXVI	Anagrama	42
XXXVII	Întoarcerea la Luvru	50
XXXVIII	Cingătoarea reginei-mame	63
XXXIX	Planuri de răzbunare	73
XL	Atrizii	89
XLI	Zodiacul	102
XLII	Mărturisiri	111
XLIII	Solii	123
XLIV	Oreste şi Pilade	132
XLV	Orthon	143
XLVI	Hanul „Sub cerul liber”	156
XLVII	De Mouy de Saint-Phale	167
XLVIII	Două capete, o singură coroană	175
XLIX	Cartea de vînătoare	189
L	Vînătoarea cu şoimi	198
LI	Pavilionul lui Francisc I	209

LII Investigaţiile.....219
LIII Acteon.....231
LIV Padurea Vincennes.....239
LV Figurina de ceară.....248
LVI Ocrotitorii nevăzuţi.....262
LVII Judecătorii.....270
LVIII Tortura saboţilor.....281
LIX Capela.....292
LX Piaţa Saint-Jean-En-Grève.....298
LXI Turnul infamiei.....304
LXII Sudoarea de sînge.....314
LXIII Terasa turnului castelului Vincennes.....320
LXIV Regenţa.....326
LXV Regele a murit, trăiască regele!.....332
Epilog.....339

XXXII
Fraternitate

Salvîndu-l pe Carol, Henric nu numai că scăpase un om de la moarte: împiedicase o schimbare de suverani în trei regate.

Într-adevăr, dac-ar fi murit Carol al IX-lea, ducele de Anjou ar fi devenit rege al Franţei şi, după toate probabilităţile, ducele d'Alençon, al Poloniei.

Iar pentru că ducele de Anjou era amantul doamnei de Condé, coroana Navarei l-ar fi răsplătit pe soţ pentru bunăvoinţa nevestei. Şi din toată această mare răsturnare, n-ar fi ieşit nimic bun pentru Henric. Şi-ar fi schimbat stăpînul, şi atîta tot; iar în locul lui Carol al IX-lea, care era îngăduitor cu el, ar fi venit la tronul Franţei ducele de Anjou: acesta, ascultînd cu sfinţenie de maică-sa, Caterina, îi jurase moartea şi s-ar fi ţinut de cuvînt.

Toate aceste gînduri veniseră deodată în mintea lui Henric, pe cînd porcul mistreţ se năpustise asupra lui Carol al IX-lea, şi îşi dădu seama că viaţa lui este legată de a regelui: şi am putut vedea ce-a făcut în urma fulgerătoarei cugetări. Carol al IX-lea nu putea însă înţelege cauza acestui devotament căruia îi datora viaţa.

Dar Margareta pricepuse tot şi preţuise ciudata cutezanţă a lui Henric care, asemenea fulgerului, nu strălucea decît în timpul furtunii. Din păcate, faptul de a

scăpa de domnia ducelui de Anjou nu însemna totul; trebuia ca el să devină rege, să lupte pentru Navara împotriva ducelui d'Alençon şi a prinţului de Condé. Şi mai ales, era nevoie să părăsească această curte, unde mergea pe marginea prăpastiei; şi încă s-o părăsească sub ocrotirea unui vlăstar regesc.

Pe drum, la înapoierea de la Bondy, Henric cumpănise adînc această situaţie. Odată ajuns la Luvru, planul era făurit.

Fără să-şi scoată cizmele, aşa cum se afla, plin de praf şi de sînge, se duse de-a dreptul la ducele d'Alençon, pe care-l găsi foarte nervos, plimbîndu-se cu paşi mari prin cameră.

Văzîndu-l, prinţul se arătă surprins:

— Da, da – i se adresă Henric, luîndu-i amîndouă mîinile – da, iubite frate, te înţeleg! Eşti supărat pe mine pentru că am fost primul care i-am atras atenţia regelui că glonţul tău a nimerit în piciorul calului şi nu în porcul mistreţ, aşa cum ai avut de gînd. Dar, ce vrei, nu mi-am putut stăpîni mirarea şi, la urma urmei, regele tot şi-ar fi dat seama. Nu crezi?

— Fireşte, fireşte – îngînă ducele d'Alençon. Cu toate că numai o rea intenţie te-a putut împinge la soiul ăsta de defăimare. Şi fapta ce-ai săvîrşit a avut drept urmare, nici mai mult nici mai puţin, că fratele meu Carol al IX-lea a devenit bănuitor cu mine şi ai semănat discordia între noi.

— Despre asta vom vorbi îndată. Iar în ce priveşte intenţiile bune sau rele pe care le-aş avea faţă de tine, pentru asta am venit, ca să le cîntăreşti tu însuţi.

— Bine! făcu d'Alençon, cu obişnuita lui stăpînire de sine. Hai, Henric, vorbeşte! Te ascult!

— După ce-o să-ţi spun ce am de spus, ai să vezi, Francisc, care îmi sînt adevăratele gînduri. Căci mărturisirea mea nu îngăduie nici ocol, nici ascunziş. Şi la urmă ai să mă poţi nimici cu un cuvînt.

— Despre ce-i vorba? îl întrebă Francisc tot mai neli-

nişţit.

— Cu toate astea – continuă Henric – am şovăit mult pînă să-ţi vorbesc despre ce m-a adus aici, mai ales, după ce azi te-ai făcut că nu pricepi.

— La drept vorbind, Henric, nu ştiu ce vrei să spui – zise Francisc, pălind.

— Dragul meu, ţin prea mult la tine ca să nu-ţi atrag atenţia că hughenoţii au şi făcut unele intervenţii pe lîngă mine.

— Intervenţii?! întrebă ducele d'Alençon. Ce fel de intervenţii?

— Unul din ei, domnul de Mouy de Saint-Phale, fiul viteazului de Mouy, asasinat de Maurevel, ştii care...

— Da.

— Ei bine, a venit la mine, punîndu-şi viaţa în primejdie, doar ca să-mi spună că sînt prizonier.

— Ce vorbeşti! Şi ce i-ai răspuns?

— Dragul meu frate, ştii prea bine cît îl iubesc pe Carol, care mi-a salvat viaţa, şi mai ştii că regina Caterina mi-a fost într-adevăr ca o mamă. Aşadar, am respins propunerile pe care mi le-a făcut.

— Ce fel de propuneri?

— Hughenoţii vor să refacă regatul Navarei şi cum tronul mi se cuvine drept moştenire, mi l-au oferit.

— Da; şi în loc să primeşti, l-ai refuzat!

— Da, categoric... chiar în scris. Dar de atunci.... – continuă Henric.

— Nu cumva ţi-a părut rău, dragă frate? îl întrerupse d'Alençon.

— Nu, doar am impresia că domnul de Mouy, nemulţumit de mine, şi-a îndreptat privirile în altă parte.

— Spre cine? întrebă regele Francisc.

— Nu ştiu, poate că spre prinţul de Condé.

— Da, s-ar putea – aprobă ducele.

— De altfel – reluă Henric – pot să aflu fără greş pe care căpetenie şi-a pus ochii.

Francisc îngălbeni.

— Numai că hughenoţii – continuă Henric – sînt dezbinaţi şi de Mouy, oricît de viteaz şi de cinstit ar fi, nu reprezintă decît o parte din acest partid. Iar cealaltă, care nu-i de loc de dispreţuit, n-a pierdut încă speranţa de a-l aduce pe tron pe Henric de Navara, care, după şovăiala de la început, se mai poate răzgîndi.

— Crezi?

— Fireşte. Pe zi ce trece mă conving tot mai mult. Ai băgat cumva de seamă din cine era alcătuit grupul pe care l-am întîlnit la vînătoare?

— Da, nobili convertiţi.

— Ai văzut cine era în fruntea grupului şi mi-a făcut un semn? L-ai recunoscut?

— Da, vicontele de Turenne.

— Ai înţeles ce voiau de la mine?

— Da, îţi propuneau să fugi.

— Aşadar, sînt unii care vor altceva decît domnul de Mouy – îi spuse Henric cumnatului său, care era tot mai neliniştit.

— O nouă mişcare?

— Da, şi încă foarte puternică: ascultă ce-ţi spun, atît de puternică, încît ca să izbîndească ar trebui să se unească amîndouă: Turenne şi de Mouy. Acum se ţese urzeala! Taberele sînt stabilite. Nu se aşteaptă decît semnalul! Numai că eu, în această clipă supremă, care îmi cere o hotărîre grabnică, şovăi între două posibilităţi. Vreau să ţi le împărtăşesc şi ţie, ca unui prieten.

— Sau mai degrabă ca unui frate.

— Da, ca unui frate – repetă Henric.

— Spune dar, te ascult!

— Mai întîi trebuie să-ţi destăinuiesc tot ce am pe suflet, dragă Francisc. N-am nici o dorinţă, nici ambiţie, nici o înzestrare: sînt un biet gentilom de ţară, cumsecade şi sărac, dornic de plăceri şi sfios; meseria de conspirator îmi pare plină de neplăceri nerăsplătite îndeajuns, nici

chiar de perspectiva sigură a unei coroane.

— Vai, dragul meu frate – făcu Francisc – eşti prea aspru cu tine însuţi şi nu cred să fie soartă mai jalnică decît aceea a unui principe care îşi vede calea tăiată de un zid pe tărîmul părintesc, de un om în cel al onorurilor. Nu cred că-mi spui.

— Totuşi, dragul meu frate – reluă Henric – ceea ce-ţi spun este atît de adevărat, încît, dac-aş fi convins că am un prieten sincer, aş renunţa în favoarea lui la puterea pe care vrea să mi-o încredinţeze partidul ce mă sprijină. Dar un astfel de prieten – spuse el oftînd – nu am.

— S-ar putea să te înşeli însă.

— Da' de unde, fir-ar să fie de treabă! exclamă Henric. În afară de tine, dragul meu frate, nu văd pe nimeni care să-mi fie credincios. Aşadar, în loc să las să sfîrşească cu groaznică sfîşiere o încercare ce ar scoate la lumină cine ştie ce... pramatie... eu unul prefer, ca să-ţi spun drept, să-i dau de veste fratelui meu, regele, despre ceea ce se petrece. Nu am să pomenesc nici un nume, nici ţara. nici ziua, dar am să împiedic în felul acesta să se întîmple o nenorocire.

— Dumnezeule! strigă Francisc înnebunit de groază. Adică ce vrei să spui?... Cum, tu, singura nădejde a partidului de cînd a murit amiralul, tu, un hughenot convertit, convertit doar de formă, sau, cel puţin aşa se crede, ai ridica pumnalul împotriva fraţilor tăi? Vai, Henric, vai, ştii oare că făcînd una ca asta îi împingi pe toţi calvinii din regat spre o nouă noapte a sfîntului Bartolomeu? Ştii oare că numai atît aşteaptă Caterina, un prilej ca să-i nimicească şi pe cei care au mai rămas?

Şi ducele, tremurînd, cu faţa plină de pete roşii şi vinete, îi strîngea mîna lui Henric, rugîndu-l stăruitor ea renunţe la această idee care îl ducea la pierzanie.

— Cum – se minună Henric, cu o privire dintre cele mai nevinovate – tu crezi, Francisc, crezi că s-ar dezlănţui atîtea nenorociri? Cred totuşi că făgăduiala regelui e un

scut pentru cei nesăbuiţi.

— Făgăduiala regelui Carol al IX-lea!... Nu i-a făgăduit şi amiralului, şi lui Téligny? Nu ţi-a făgăduit şi ţie? O, Henrie, ascultă-mă pe mine, dacă faci asta, îi duci pe toţi la pierzanie; şi nu numai pe ei, ci şi pe cei care, direct sau indirect, au avut legătură cu ei.

Henric păru că se gîndeşte o clipă.

— Dac-aş fi fost un prinţ cu trecere la curte – făcu el – m-aş fi purtat altfel. De pildă, dac-aş fi fost în locul tău, Francisc, principe şi eventual moştenitor al coroanei...

Francisc dădu ironic din cap.

— Ce-ai face în locul meu?

— În locul tău, dragă frăţioare – îi răspunse Henric – aş lua conducerea partidului. Conştiinţa mi-ar fi împăcată pentru că numele şi prestigiul meu ar apăra viaţa răzvrătiţilor şi dintr-o acţiune care altfel ar putea pricinui cele mai mari nenorociri Franţei, aş trage mai întîi eu foloase şi apoi, cine ştie, poate chiar şi regele.

Chipul ducelui d'Alençon se lumină la auzul acestor cuvinte.

— Crezi că se poate merge pe calea asta şi că ne-ar feri de toate necazurile pe care le prevesteşti?

— Sînt convins – zise Henric. Hughenoţii te iubesc, pari să fii un om modest şi ai un rang înalt, care le poate fi folositor, iar bunăvoinţa ce le-ai arătat-o întotdeauna îi îndeamnă să te slujească.

— Dar – făcu d'Alençon – partidul e dezbinat. Oare acei care te sprijină vor fi alături de mine?

— Mă voi strădui să ţi-i fac binevoitori, şi asta pe două căi.

— Care anume?

— Prima este încrederea pe care conducătorii lor o au în mine; şi apoi, frica ce ar pune stăpînire pe ei la gîndul că le cunoşti numele şi că astfel...

— Bine, dar cum o sale aflu?

— La naiba, o să ţi le spun eu!

— Ai fi în stare de aşa ceva?

— Ascultă, Francisc, ţi-am mai mărturisit: nu iubesc pe nimeni la curte în afară de tine; pesemne pentru că eşti prigonit ca şi mine, şi apoi soţia mea te îndrăgeşte mai mult decît pe oricare altul...

Francisc roşi de plăcere.

— Crede-mă, frate – urmă Henric – ocupă-te de treaba asta! Domneşte peste Navara şi eu am să mă consider fericit dacă îmi rezervi un loc la masa ta şi o pădure frumoasă, cu mult vînat...

— Să domnesc peste Navara! făcu ducele. Dar dacă...

— Dacă ducele de Anjou devine regele Poloniei? Nu-i aşa că ăsta ţi-a fost gîndul?

Francisc îl privi pe Henric cu o umbră de spaimă.

— Ei bine, ascultă, Francisc! continuă Henric. Cum văd că nu-ţi scapă nimic, hai să cercetăm şi această ipoteză: dacă ducele de Anjou ajunge rege al Poloniei, iar fratele nostru Carol, Domnul să-l aibă în paza lui, ar muri, de la Pau la Paris nu sînt decît două sute de leghe, iar de la Cracovia, patru sute; tu vei fi aici ca să-ţi iei moştenirea, chiar în clipa în care regele Poloniei abia va primi vestea că tronul e liber. Şi atunci, dacă vei fi mulţumit de mine, Francisc, îmi vei da regatul Navarei, care nu va fi decît una din nestematele coroanei tale; în această situaţie primesc; iar în cel mai rău caz, o să rămîi acolo rege, întemeietorul unei stirpe noi, trăind laolaltă cu mine şi cu familia mea. Pe cînd aici, ce eşti? Un biet prinţ prigonit, al treilea fiu al regelui, sclavul celorlalţi doi mai vîrstnici şi care, dintr-un capriciu, poate fi oricînd trimis la Bastilia.

— Da, da – spuse Francisc – înţeleg atît de bine, încît nu ştiu de ce renunţi tu la acest plan. Oare în pieptul ăsta nu bate nimic?

Şi ducele d'Alençon puse mîna pe inima cumnatului său.

— Unele poveri sînt prea grele pentru a fi purtate de anumiţi oameni; şi eu nu voi încerca s-o duc pe aceasta —

făcu Henric zîmbind. De frica oboselii îmi piere pofta de a conduce.

— Atunci, Henric, renunţi într-adevăr?

— I-am spus-o lui de Mouy, şi ţi-o repet şi ţie.

— Bine, dar într-o asemenea împrejurare, dragă frate — zise d'Alençon – nu-i de ajuns să faci o simplă afirmaţie, trebuie s-o şi dovedeşti.

Henric respiră adînc, ca un luptător care simte că adversarul este pe punctul de a fi biruit.

— Ţi-o voi dovedi deseară la ora nouă, cînd vei primi lista fruntaşilor mişcării şi întregul lor plan de bătaie. I-am şi înmînat, de altfel, lui de Mouy actul prin care renunţ.

Francisc îi luă mîna lui Henric şi i-o strînse cu căldură într-ale sale. În aceeaşi clipă, Caterina intră în camera ducelui d'Alençon ca de obicei, neanunţată.

— Împreună, ca doi fraţi iubitori – zise ea zîmbind.

— Nădăjduiesc că aşa şi este, doamnă – răspunse Henric cu multă stăpînire de sine, pe cînd ducele d'Alençon pălea de groază.

După aceea se dădu cîţiva paşi înapoi, ca să-i îngăduie Caterinei să-i vorbească fiului ei. Regina-mamă scoase din săculeţul ei un giuvaer de toată frumuseţea.

— Această agrafă e din Florenţa, şi ţi-o dăruiesc ca s-o prinzi de cingătoare spadei tale.

Îi şopti însă pe dată:

— Dacă deseară auzi vreo mişcare la fratele tău Henric, să nu faci nici un gest.

Francisc îi strînse mîna maică-şi şi o întrebă:

— Îmi îngăduiţi să-i arăt şi lui acest încîntător dar pe care mi l-aţi făcut?

— Mai mult! Dăruieşte-i-l din partea noastră, a amîndurora, mai ales că am poruncit încă una, şi pentru el.

— Ascultă, Henric – zise Francisc – scumpa mea mamă îmi aduce în clar acest giuvaer şi îi îndoieşte valoarea, îngăduindu-mi să ţi-l dăruiesc.

Henric nu mai conteni cu laudele, aclamînd frumuseţea

pietrei preţioase şi mulţumi de nenumărate ori. Cînd, în sfîrşit, conteni, Caterina zise:

— Dragul meu fiu, nu mă simt prea bine şi mă duc să mă culc; fratele tău Carol se simte prost de pe urma căderii de pe cal şi merge şi el la culcare. Aşa că astă-seară nu vom cina împreună. Fiecare va lua masa la el în cameră. Dragă Henric, bine că mi-am adus aminte – continuă ea – uitasem să te felicit pentru curajul şi îndemânarea ta! Ţi-ai salvat fratele şi regele, şi-ţi vei primi răsplata.

— Am şi primit-o, doamnă – făcu Henric cu plecăciune.

— Fireşte, ai conştiinţa datoriei împlinite – reluă Caterina. Dar nu e ele ajuns! De aceea, Carol şi cu mine ne-am gîndit să-ţi răsplătim fapta.

— Tot ce veţi face dumneavoastră şi bunul meu frate pentru mine va fi binevenit.

Făcu o plecăciune şi ieşi.

„Ei, frate Francisc – îşi spuse Henric, pe cînd ieşea – acum sînt convins că nu plec singur, iar conspiraţia care n-avea decît trup, şi-a găsit acum şi cap, şi inimă. Numai că trebuie să fim cu ochii-în patru. Caterina îmi face un dar, Caterina îmi făgăduieşte o răsplată: trebuie să fie ceva la mijloc; am să mă sfătuiesc deseară cu Margareta.”

XXXIII
Recunoştinţa regelui Carol al IX-lea

MAUREVEL RĂMĂSESE O BUNĂ parte din zi în sala de arme a regelui; dar cînd Caterina văzu că se apropie ceasul întoarcerii de la vînătoare, îl trimise în capela ei, împreună cu zbirii care veniseră cu el.

La înapoiere, aflînd Carol al IX-lea de la doica lui că peste zi un bărbat stătuse într-o cameră a apartamentului regal, se înfurie că s-a îngăduit unui străin să intre la el. Doica i-l descrise, spunîndu-i că este cel pe care-l adusese într-o noapte la palat.

Atunci regele îşi dădu seama că era vorba de Maurevel şi amintindu-şi de ordinul pe care mama sa i-l smulsese cu de-a sila în cursul dimineţii, înţelese totul.

— Oh, oh! şopti Carol. Chiar în ziua în care mi-a salvat viaţa; momentul e prost ales!

Dădu să pornească spre apartamentele mamei sale, dar un gînd îl opri.

„Drace – îşi spuse el – clacă deschid vorba despre asta, nu mai terminăm niciodată! Mai bine trecem fiecare la fapte, pe contul lui.”

— Doică – spuse el – închide bine uşile şi spune-i

reginei Elisabeta[1] că în seara asta nu mă simt bine din pricina căzăturii de azi şi am să dorm singur.

Doica plecă şi cum era prea devreme să-şi pună planurile în aplicare, Carol începu să scrie poezii. Aşa timpul trecea mai repede. Cînd sunară ceasurile nouă, lui Carol i se păru că se făcuse abia şapte. Numără bătăile clopotului şi la a noua se ridică. „La naiba, abia am vreme să ajung!” îşi zise.

Îşi luă mantia şi pălăria şi ieşi printr-o uşă secretă, construită din porunca lui în tăbliile peretelui, fără să ştie Caterina.

Carol se îndreptă pe dată spre apartamentul lui Henric. După ce se despărţise de ducele d'Alençon, acesta intrase la el doar ca să-şi schimbe hainele şi plecase neîntîrziat.

„Poate că s-a dus să cineze la Margot – îşi zise regele – azi mi s-a părut că se aveau mai bine ca oricînd”.

Se îndreptă apoi spre apartamentul Margaretei, care se întorsese acasă împreună cu ducesa de Nevers, Coconnas şi La Mole. Şedeau tocmai la masă şi mîncau dulceţuri şi prăjituri.

Carol bătu la uşă.

Gillonne se duse să deschidă; cînd îl văzu însă pe rege, se sperie atît de tare, încît abia putu să facă o plecăciune şi în loc s-o înştiinţeze pe stăpîna ei de augusta vizită ce primea, îl lăsă pe Carol să treacă fără să-i dea de veste decît prin ţipătul pe care-l scosese.

Regele străbătu anticamera şi se îndreptă spre sufrageria de unde răzbăteau hohote de rîs. „Sărmanul Henric – îşi spuse el – petrece şi nu ştie ce-l aşteaptă!”

— Eu sînt – spuse el, dînd la o parte perdeaua, cu un aer vesel. Margareta, înspăimîntată, scoase un ţipăt; cu toate că regele avea un aer zîmbitor, chipul lui o înspăimîntase de parc-ar fi fost un cap de meduză. Cum şedea

1 Carol al IX-lea se însurase cu Elisabeta de Austria, fiica lui Maximilian, (n.a.).

cu faţa spre perdeaua ce ascundea uşa, ea îl recunoscu pe Carol.

Cei doi bărbaţi şedeau însă cu spatele la rege.

— Maiestate! strigă ea îngrozită.

Şi se ridică. Şi cum ceilalţi trei comeseni îşi pierduseră capul, Coconnas fu singurul care îşi păstră calmul. Se ridică cu o neîndemînare atît de bine ticluită, că răsturnă masa cu cristalurile, tacîmurile şi luminările de pe ea.

Se aşternu pe dată o beznă de nepătruns şi o tăcere mormîntală.

— Şterge-o! îi şopti Coconnas lui La Mole. Repede! Repede!

La Mole nu aşteptă să i se spună de două ori; se trase la perete şi, pipăindu-l cu mîinile, căută să iasă în dormitor, ca să se ascundă în cămăruţa pe care o cunoştea atît de bine. În uşa dormitorului se izbi însă de un bărbat, care intrase prin uşa secretă.

— Ce înseamnă toate acestea? spuse Carol prin întuneric, cu un glas care începuse să devină nerăbdător. V-am stricat cheful de faceţi atîta zarvă? Ei, Henric, dragul meu! Unde eşti? Răspunde-mi!...

— Sîntem salvaţi! murmură Margareta apucînd o mînă pe care o credea a lui La Mole. Regele îşi închipuie că şi soţul meu e cu noi la masă.

— Şi-l voi lăsa s-o creadă, doamnă, fiţi fără grijă – îi răspunse Henric, tot în şoaptă, reginei.

— Dumnezeule! exclamă Margareta, dînd repede drumul mîinii regelui de Navara.

— Tăcere! făcu Henric.

— Mii de draci! Dar ce tot aveţi de vorbiţi în şoaptă? stingă Carol. Henric, răspunde-mi, unde eşti?

— Aici, sire – se auzi vocea regelui Navarei.

— Ei drăcie, se încurcă iţele! zise Coconnas, care stătea împreună cu ducesa de Nevers într-un colţ.

— Atunci sîntem de două ori pierduţi – răspunse Henriette.

Coconnas, curajos pînă la nesocotinţă, se gîndi că odată şi odată tot o să trebuiască să aprindă luminările şi cu cît se va întîmpla mai devreme, cu atît mai bine. O părăsi deci pe doamna de Nevers, ridică de jos un sfeşnic răsturnat, se apropie de vasul cu jeratic, suflă zdravăn într-un cărbune şi aprinse feştila.

În cameră se făcu lumină.

Carol al IX-lea se uită cercetător în jur. Henric era lîngă soţia lui; ducesa de Nevers stătea singură într-un colţ, iar Coconnas, în mijlocul camerei, cu sfeşnicul în mînă, lumina toată această scenă.

— Iartă-ne, dragă frate – zise Margareta – dar nu te aşteptam.

— Cum vedeţi, maiestate, ne-aţi speriat grozav, zise Henriette.

— Eu unul – interveni Henric, care mirosise cum stau lucrurile – m-am speriat aşa de straşnic, încît ridicîndu-mă, am răsturnat masa.

Coconnas îi aruncă regelui Navarei o privire care părea să spună: „Minunat! Uite un soţ care pricepe totul dintr-o privire!”

— Ce mai balamuc! repetă Carol al IX-lea. Poftim, toată mîncarea a ajuns pe jos, dragă Henric. Aşa că vino cu mine, să terminăm în altă parte. Astă-seară te iau să petrecem....

— Cum, sire? Maiestatea voastră îmi face cinstea!... zise Henric.

— Da, maiestatea mea îşi face cinstea să te scoată din Luvru. Margot, împrumută-mi-l! Mîine dimineaţă ţi-l aduc înapoi.

— Vai, dragă frate – îi răspunse Margareta – clar nici nu e nevoie de îngăduinţa mea, pentru că aici tu eşti stăpîn.

— Sire – făcu Henric – mă duc pînă la mine să-mi schimb mantia şi mă-ntorc îndată.

— Nu-i nevoie, dragă Henric. E bună şi asta...

— Dar, sire... – încercă să-l convingă bearnezul.

— Îţi spun să nu te mai abaţi pe la tine! Ce dracu, nu mă-nţelegi? Hai, vino odată!

— Da, da, du-te – îl îndemnă deodată Margareta, strîngîndu-i braţul, căci o privire ciudată a lui Carol îi dăduse să înţeleagă că se petrece ceva neobişnuit.

— Sînt gata, sire – zise Henric.

Dar Carol îşi întoarse privirea spre Coconnas, care îşi vedea mai departe de treabă, aprinzînd luminările.

— Cine este acest gentilom? îl întrebă el pe Henric, măsurîndu-l pe piemontez din cap pînă-n picioare. Nu cumva e domnul de La Mole?

„Cine i-o fi vorbit de La Mole?” se gîndi Margareta.

— Nu, sire – răspunse Henric – domnul de La Mole nu e aici. Şi îmi pare rău, că aş fi avut prilejul să-l prezint maiestăţii voastre, o dată cu domnul de Coconnas, prietenul lui. Sînt nedespărţiţi şi amîndoi sînt în slujba domnului d'Alençon.

— Aha! Marele nostru ţintaş? făcu Carol. Bun! După aceea se posomori. Domnul ăsta de La Mole – adăugă el – nu e cumva hughenot?

— Convertit, sire – îi spuse Henric – şi răspund de el ca de mine însumi.

— Dragul meu Henric, după felul cum te-ai purtat azi, nu mă mai pot îndoi de cineva pentru care tu răspunzi. Totuşi, aş fi dorit să-l văd pe acest domn de La Mole. Rămîne atunci pe altă dată.

După ce se mai uită pentru ultima oară prin cameră, cu ochii lui mari, Carol o sărută pe Margareta şi luîndu-l de braţ pe regele Navarei, plecară împreună.

La poarta Luvrului, Henric vru să schimbe două vorbe cu cineva.

— Haide, haide, ieşi mai repede, dragă Henric! îl sfătui Carol. Cînd iţi spun că aerul Luvrului nu-ţi prieşte în seara asta, poţi să mă crezi, ce dracu!

„Doamne Dumnezeule – murmură Henric – ce-o să se facă de Mouy singur în camera mea? Să sperăm că aerul

acesta, care mie nu-mi prieşte, n-o să-i facă lui şi mai mult rău!”

— Ascultă, dragă Henric – zise regele după ce trecură podul mobil – îţi convine ca oamenii lui Francisc să facă curte soţiei tale?

— Ce vreţi să spuneţi, sire?

— Nu cumva domnul de Coconnas îi face ochi dulci lui Margot?

— Cine a putut spune una ca asta, maiestate?

— Eh, mi s-a spus.

— E doar o glumă, sire. Domnul de Coconnas face într-adevăr ochi dulci cuiva, dar e vorba de doamna de Nevers.

— Cu neputinţă!

— Vă rog să aveţi încredere în cuvintele mele.

Carol izbucni în hohote.

— Ei bine! Să mai poftească ducele de Guise cu clevetirile lui! Dacă n-o să-i spun eu una despre cumnată-sa, să facă ochii cît cepele de mari! La drept vorbind – făcu regele răzgîndindu-se – nu mai ştiu dacă de domnul de Coconnas mi-a povestit sau de domnul de La Mole.

— Nici de unul, nici de celălalt, sire – îi explică Henric – şi mă pun chezaş pentru sentimentele soţiei mele.

— Bine, bine, dragă Henric – îi răspunse regele. Prefer să te ştiu aşa! Pe cinstea mea, eşti un băiat atît de cumsecade, că pînă la urmă n-o să mă mai pot despărţi de tine.

După aceea, regele începu să fluiere într-un anumit fel şi se iviră patru gentilomi care aşteptau la capătul străzi Beauvais. Se cufundară cu toţii în inima oraşului.

Băteau orele zece.

— Eh, ce facem cu masa? întrebă Margareta, după ce regele plecă împreună cu Henric.

— Mi-a trecut cheful, zău aşa! Spaima a fost prea mare! îi răspunse ducesa. Trăiască căsuţa din strada Cloche-Percée! Acolo nu se poate intra decît cu forţa şi vitejii

noştri au dreptul s-o apere cu spada. Dar, domnule de Coconnas, ce tot cauţi pe sub mobile şi prin dulapuri?

— Îl caut pe prietenul meu La Mole – le explică piemontezul.

— Mai bine l-ai căuta în odaia mea, domnule – îl sfătui Margareta. E acolo o cămăruţă...

— Bine, am înţeles – făcu Coconnas, şi intră în cameră.

— Ei bine, cum stăm Z. se auzi o voce din beznă.

— Mii de draci! Stăm la masă!

— Şi regele Navarei?

— N-a văzut nimic; e un soţ ideal şi îi urez şi nevesti-mi să aibă unul ca el. Numai că mi-e teamă că o să-l aibă abia la a doua căsătorie.

— Şi regele Carol?

— Ah, cu regele e altceva. L-a luat pe soţ cu el.

— Adevărat?

— Da, cum îţi spun. Pe de altă parte, mi-a făcut cinstea să se uite pieziş la mine, cînd i s-a spus că sînt în slujba domnului d'Alençon. Şi s-a uitat la mine şi mai chiorîş, când a aflat că sînt prietenul tău.

— Şi crezi că i s-a spus ceva rău de mine?

— Dimpotrivă, mă tem că i s-a spus prea mult de bine. Dar acum nu e vorba de asta; cred că doamnele vor să meargă în pelerinaj spre strada Roi-de-Sieile şi că trebuie să le însoţim.

— Dar nu se poate... ştii prea bine asta!

— De ce?

— Sîntem de serviciu la alteţa sa regală.

— Eh, pe dracu! Adevărat! întotdeauna uit că facem parte dintr-o ierarhie militară şi că din gentilomi am avut cinstea să devenim valeţi.

Şi cei doi prieteni se duseră la regină să-i explice, ei şi ducesei, că sînt nevoiţi măcar să fie de faţă cînd se culcă domnul duce.

— Foarte bine – aprobă doamna de Nevers – ne ducem şi noi să ne vedem de-ale noastre.

— Şi am putea şti unde vă duceţi? întrebă Coconnas.

— Oh, eşti prea curios! făcu ducesa. *Quaere et inveniens*[2].

— Cei doi tineri făcură o plecăciune şi se urcară în cea mai mare grabă la domnul d'Alençon. Ducele părea că-i aşteaptă.

— Ah, ah! îi întîmpină el. Aţi întârziat foarte mult, domnilor!

— E abia zece, monseniore – observă Coconnas

Ducele se uită la ceas.

— Într-adevăr. Dar uite că toată lumea din Luvru s-a dus la culcare.

— Da, alteţă, noi însă aşteptăm porunca domniei voastre. Să-i chemăm aci pe gentilomii ce trebuie să asiste cînd vă culcaţi?

— Dimpotrivă, duceţi-vă în sala mică şi trimiteţi-i la culcare pe toţi.

Cei doi tineri făcură întocmai şi nimeni nu se arătă mirat, pentru că toată lumea cunoştea firea ciudată a ducelui. După aceea se întoarseră la el.

— Monseniore – spuse Coconnas – vreţi să vă culcaţi, sau să lucraţi?

— Nu, domnilor! Sînteţi liberi pînă mîine.

— Haide, haide! îi şopti Coconnas lui La Mole. Îmi pare că în noaptea asta toţi de-aici dorm prin vecini. Multe blestemăţii se pot întîmpla într-o noapte! Să profităm şi noi de împrejurare.

Cei doi tineri urcară în goană scările, îşi luară mantiile şi spadele şi ieşiră din Luvru, repezindu-se pe urma celor două doamne, pe care le ajunseră în colţul străzii Saint-Honoré.

În acest timp, ducele d'Alençon, treaz, cu auzul încordat, aştepta în camera lui întîmplările acelea neaşteptate ce-i fuseseră făgăduite.

---

2 Cercetează şi vei afla (în limba latină în text).

XXXIV
Domnul hotărăşte

Aşa precum le spusese ducele celor doi tineri, peste Luvru se aşternuse o linişte adîncă.

Într-adevăr, Margareta şi doamna de Nevers plecaseră în strada Tizon, Coconnas şi La Mole porniseră în urmărirea lor. Regele şi Henric hoinăreau prin oraş.

Ducele d'Alençon stătea în apartamentul său, aşteptînd neliniştit evenimentele pe care regina-mamă i le prevestise. În sfîrşit, Caterina se culcase şi doamna de Sauve, la căpătîiul ei, îi citea dintr-o carte de poveşti italiene, iar regina-mamă rîdea cu hohote.

De multă vreme nu mai fusese atît de bine dispusă.

După ce luase masa de seară, mîncînd cu poftă împreună cu doamnele ei, după ce-şi consultase doctorul şi-şi pusese la punct toate chestiunile zilei, poruncise să se facă o rugăciune ca să-i izbîndească ceva care – cum pretindea — era mare însemnătate pentru fericirea copiilor ei. Caterina avea acest obicei ele a porunci rugăciuni şi slujbe în anumite împrejurări, al căror rost îl ştiau doar Dumnezeu şi ea, de altfel un obicei pur florentin.

În sfîrşit, trecuse şi pe la René şi alesese din punguţele parfumate şi din nenumăratele lui mărfuri cîteva noutăţi.

— Interesaţi-vă – spuse Caterina – dacă fiica mea, regina Navarei, e în apartamentul ei şi rugaţi-o să vină să-mi ţină de urît.

Pajul căruia îi dăduse această poruncă ieşi şi se întoarse pe dată întovărăşit de Gillonne.

— Cum vine asta? făcu regina-mamă. Am trimis după stăpînă, nu după slujnică!

— Doamnă – zise Gillonne – am crezut că este de datoria mea să vin chiar eu să-i comunic maiestăţii voastre că regina Navarei a ieşit cu prietena ei, ducesa de Nevers.

— La ora asta! se încruntă Caterina. Şi unde s-au dus?

— La o şedinţă de alchimie la palatul de Guise, în pavilionul locuit de doamna de Nevers – răspunse Gillonne.

— Şi la ce oră se întoarce?

— Şedinţa va ţine pînă tîrziu – explică Gillonne – şi probabil că maiestatea sa va rămîne şi mîine dimineaţă la prietena ei.

— Fericită e regina Navarei! şopti Caterina. Are prietene şi este regină. Poartă coroană, i se spune maiestate şi nu are supuşi. Ce fericită e...

Cei de faţă ascultară această glumă cu un zîmbet lăturalnic.

— De altfel, fiindcă a plecat – murmură Caterina – căci a plecat, nu-i aşa?

— De o jumătate de ceas, doamnă.

— Ei, cu atît mai bine! Du-te!

Gillonne făcu o plecăciune şi ieşi.

— Citeşte mai departe, Charlotte – îi spuse regina.

Doamna de Sauve începu din nou. După zece minute,

Caterina o întrerupse:

— Ah, bine că mi-am adus aminte – zise ea – daţi drumul santinelelor de pe culoare!

Acesta era semnalul aşteptat de Maurevel. Porunca reginei-mame fu îndeplinită şi doamna de Sauve îşi reluă lectura.

Citi fără întrerupere cam un sfert de ceas, cînd, deodată, un ţipăt prelung, înfiorător, ajunse pînă în camera regală, făcând să li se zbîrlească părul de spaimă tuturor celor ce îl auziseră.

Apoi, imediat, urmă un foc de pistol.

— Ce e cu dumneata, Carlotta? întrebă Caterina. De ce nu citeşti?

— Doamnă – îi zise tînăra femeie pălind – n-aţi auzit?

— Ce s-aud? întrebă Caterina

— Ţipătul.

— Şi focul de pistol! adăugă căpitanul gărzii.

— Un ţipăt, un foc de pistol! se miră Caterina. Nu! Nu am auzit nimic... Şi pe urmă, ce găsiţi atît de neobişnuit s-auzi în Luvru un ţipăt şi un foc de pistol! Citeşte, citeşte mai departe, Carlotta!

— Dar ascultaţi, doamnă! spuse ea, în timp ce domnul de Nancey stătea în picioare, cu mîna pe spadă, neîndrăznind să iasă fără încuviinţarea reginei. Ascultaţi, se aud paşi şi blesteme!

— Îmi ordonaţi să aflu ce este, doamnă? întrebă domnul de Nancey.

— Nicidecum, domnule, rămîi aici – îi porunci Caterina, ridieîndu-se într-o mînă, ca şi cum ar fi vrut să dea mai multă autoritate ordinului său. Cine m-ar apăra în caz de primejdie? Sînt, pesemne, cîţiva elveţieni beţi, care se bat.

Deosebirea dintre calmul reginei şi groaza ce îi cuprinsese pe toţi cei de faţă era atît de izbitoare, încît, cu toată sfiala ei, doamna de Sauve nu se putu stăpîni să n-o privească cercetător pe Caterina.

— Dar, doamnă – strigă ea – mi se pare că e ucis un om!

— Pe cine vrei să-l omoare?

— Pe regele Navarei, doamnă. Dintr-acolo vine zgomotul.

„Neghioaba asta – bombăni regina, ale cărei buze, cu

toată stăpînirea de sine, începuseră să se mişte într-un chip ciudat, căci murmurau o rugăciune – neghioaba asta peste tot numai pe regele Navarei îl vede!”

— Doamne! Doamne! exclamă doamna de Sauve, căzînd înapoi în fotoliul ei.

— Gata, s-a terminat! exclamă Caterina. Căpitane – urmă ea, adresîndu-se domnului de Nancey – sper că mîine dimineaţă vei pedepsi cu asprime pe vinovaţii care au provocat scandalul. Citeşte mai departe, Carlotta!

Caterina îşi lăsă din nou capul pe pernă, dar calmul ei aducea mai mult a leşin, căci cei de faţă băgară de seamă că broboane de năduşeală i se prelingeau pe obraji. Doamna de Sauve se supuse poruncii atît de categorice; dar numai ochii erau la povestea din carte şi glasul ce citea. Pe cînd gîndurile ei, care rătăceau aiurea, închipuiau

O primejdie cumplită care îl ameninţa pe omul iubit. În sfîrşit, după cîteva clipe de zbucium, se simţi atît de strivită între emoţie şi cerinţele etichetei, încît glasul abia i se mai auzea, cartea îi căzu din mîini şi leşină.

Deodată se auzi o larmă şi mai puternică; paşi greoi şi grăbiţi zguduiră coridorul: două focuri de pistol făcură să zăngăne geamurile. Chiar şi Caterina, uimită de această luptă neaşteptat de lungă, se ridică ţeapănă şi palidă, cu ochii holbaţi, iar cînd căpitanul gărzii voi să se repeadă afară, îl opri zicîndu-i:

— Toată lumea rămîne aici! Mă duc eu singură să văd ce se întîmplă acolo.

Şi iată ce se petrecea, sau mai bine zis, ce se petrecuse:

De Mouy primise în cursul dimineţii, din mîna lui Orthon, cheia de la apartamentul lui Henric. În scobitura cheii observase o hîrtiuţă făcută sul. O trăsese afară cu un ac. Era parola din noaptea aceea de la Luvru. În afară de aceasta, Henric îi trimisese vorbă prin Orthon să vină să-l găsească la ora zece pe rege la Luvru.

La nouă şi jumătate, de Mouy îmbrăcă o armură, a cărei soliditate avusese prilejul de nenumărate ori s-o pună la încercare: trase o tunică scurtă de mătase; îşi prinse spada, apoi pistoalele la cingătoare, şi le acoperi cu faimoasa mantie vişinie a lui La Mole. Am văzut cum Henric, înainte să se ducă în apartamentul său, socotise nimerit să-i facă o vizită Margaretei; am mai văzut cum ajunsese prin scara secretă tocmai la timp în camera Margaretei, unde se izbise de La Mole şi cum izbutise să-şi ocupe locul în sufragerie, incit regele să-l găsească chiar acolo. Tocmai atunci, de Mouy intra printr-o uşă mică de serviciu a Luvrului, folosindu-se de parola dată de Henric şi mai cu seamă de faimoasa mantie vişinie.

Tînărul urcă de-a dreptul la regele Navarei, imitînd pe cît putea, ca de obicei, mersul lui La Mole. Orthon îl aştepta în anticameră.

— Domnule de Mouy – îi explică acest om de la munte – regele a plecat, însă mi-a lăsat poruncă să vă conduc în apartamentul său şi să vă spun să-l aşteptaţi. Dacă întîrzie prea mult, vă pofteşte, după cum ştiţi, să vă trîntiţi pe patul lui.

De Mouy intră fără alte lămuriri, căci Orthon repeta acum ceea ce îi mai spusese o dată de dimineaţă.

Ca să-şi treacă timpul, luă o pană şi cerneală şi, apropiindu-se de o foarte bună hartă a Franţei care atârna pe zid, începu să numere şi să socotească etapele între Paris şi Pau. Treaba asta însă dură cam un sfert de oră şi odată terminată, nu ştiu ce să mai facă.

Străbătu camera de două-trei ori în lung şi-n lat, se frecă la ochi, căscă, se trînti pe pat, se ridică şi se trînti iar, în sfîrşit, profitînd de invitaţia făcută de Henric – şi de altfel scuzat de intimitatea ce domnea între principi şi gentilomii lor – îşi puse pistoalele şi lampa pe masa de noapte, şi se duse în colţul odăii să se întindă pe patul cel mare împodobit cu draperii de culoare închisă, îşi scoase spada din teacă, lipind-o de coapsă şi fără nici o grijă,

căci era păzit de un servitor în încăperea alăturată şi deci nu se temea că ar putea fi luat prin surprindere, se lăsă furat de un somn adînc; curînd, baldachinul începu să răsune de sforăiturile lui.

De Mouy sforăia ca un adevărat soldăţoi şi în privinţa asta s-ar fi putut lua la întrecere chiar cu regele Navarei. Tocmai atunci, şase bărbaţi cu spadele în mîini şi cu pumnale la cingătoare se strecurau în tăcere prin coridorul ce ducea, pi într-o uşă mică, spre apartamentul Caterinei, iar printr-una mai mare, spre cel al lui Henric. Unul din ei mergea în frunte. În afară ele spada trasă din teacă şi de pumnalul zdravăn, ca un cuţit de vînătoare, el mai purta agăţate prin copci de argint la cingătoare credincioasele lui pistoale. Omul acesta era Maurevel. Cînd ajunse în faţa uşii lui Henric, se opri.

— Ai controlat dacă au plecat santinelele de pe coridor? îl întrebă el pe acela ce părea să fie căpetenia.

— Nu mai e nici una la post îi răspunse locotenentul.

— Bine – aprobă Maurevel. Nu ne mai rămîne acum decît să aflăm dacă cel pe care-l căutăm e la el în apartament.

— Dar – făcu locotenentul, prinzând mîna lui Maurevel, care apucase ciocănaşul uşii – acesta este apartamentul regelui Navarei!

— Cine zice altfel? îi răspunse Maurevel.

Zbirii se priviră uluiţi şi locotenentul se dădu un pas înapoi.

— Hei – făcu locotenentul – să arestezi pe cineva la ora asta în Luvru, şi chiar în apartamentul regelui Navarei?

— Şi ce-ai spune, locotenente – îi zise Maurevel – dacă cel pe care-l vei aresta ar fi chiar regele Navarei?

— Aş spune că e un lucru grav şi că fără un ordin semnat de mîna lui Carol al IX-lea...

— Citeşte – zise Maurevel.

Şi scoţînd din tunică ordinul ce-l primise de la Caterina, i-l dădu locotenentului.

— Bine – încuviinţă acesta după ce-l citi. Nu mai am nimic de zis.

— Eşti gata?

— Da.

— Şi voi? adăugă Maurevel, adresîndu-se celor cinci zbiri.

Aceştia se plecară cu respect.

— Uite cum procedăm, domnilor – le zise Maurevel. Doi dintre dumneavoastră rămîneţi la această uşă, doi la aceea a camerei de culcare, iar doi veţi intra cu mine.

— Şi pe urmă? adăugă locotenentul.

— Urmaţi întocmai porunca ce vă dau acum: prizonierul trebuie împiedicat să cheme, să strige sau să se împotrivească. Orice abatere se pedepseşte cu moartea.

— Fără îndoială, are mînă liberă – îi spuse locotenentul celui ce trebuia să-l însoţească, împreună cu Maurevel, în camera regelui.

— Întocmai – întări Maurevel.

— Vai de capul lui de rege al Navarei! făcu unul dintre oameni. Aşa i-a fost lui scris acolo, în cer, să nu scape.

— Să nu scape aici, pe pămînt – lămuri Maurevel, luînd apoi din mîna locotenentului ordinul Caterinei, pe care îl vîrî în sîn.

Maurevel lăsă doi oameni lîngă prima uşă şi, folosindu-se de cheia dată de Caterina, intră în anticameră, împreună cu ceilalţi patru.

— Aha – făcu Maurevel, auzind sforăiturile ce ajungeau pînă la el. Se pare că vom găsi ceea ce căutăm.

Tocmai atunci, Orthon, crezînd că sosise stăpînul lui, îi ieşi în întâmpinare şi se trezi în faţa a cinci oameni înarmaţi, care intraseră cu forţa în cameră.

Văzînd acest chip sinistru, pe acest Maurevel, poreclit Ucigaşul de regi, credinciosul servitor se trase înapoi şi postîndu-se îîi faţa celeilalte uşi, zise:

— Cine sînteţi? Ce vreţi?

— În numele regelui – răspunse Maurevel – unde ţi-e

stăpînul?

— Stăpînul?

— Da, regele Navarei.

— Regele Navarei nu-i acasă – răspunse Orthon, apărînd cu mai mare dîrzenie uşa. Aşa că nu puteţi intra.

— Palavre, minciuni! se răsti Maurevel. Haide, dă-te la o parte!

Bearnezii sînt încăpăţînaţi. Acesta mîrîi ca un cîine de prin munţii lui şi, fără să se lase intimidat, se împotrivi!

— Nu veţi intra! Regele e plecat!

Şi-şi încleştă mîinile de uşă.

Maurevel făcu un semn; cei patru oameni îl apucară pe îndărătnic, îl smulseră de lîngă pervazul uşii de care se ţinea cu dîrzenie şi, cum era gata să deschidă gura ca să strige, Maurevel i-o astupă cu mîna. Orthon îl muşcă cu furie pe ucigaş, care îşi trase mîna înapoi, cu un strigăt înăbuşit, şi-l lovi pe servitor cu minerul spadei în cap. Orthon se clătină şi căzu strigînd:

— Ajutor! Ajutor! Ajutor!

Glasul i se stinse. Leşinase.

Asasinii trecură peste trupul lui, apoi doi din ei rămaseră lîngă uşă, iar doi pătrunseră în camera de culcare, conduşi de Maurevel.

La lumina lămpii ce ardea pe masa de noapte, văzură patul. Perdelele erau trase.

— Oho! făcu locotenentul. Mi se pare că nu mai sforăie.

— Umflaţi-l! porunci Maurevel.

La auzul acestor cuvinte, un strigăt răguşit, care aducea mai degrabă a răget de leu decît a glas omenesc, izbucni pe neaşteptate, după perdelele care se dăduseră brusc la o parte şi un bărbat îmbrăcat cu platoşă şi cu fruntea acoperită cu un coif ce-i ajungea pînă la ochi, apăru şezînd, cu cîte un pistol în mîini şi cu spada pe genunchi.

Cum îl văzu, Maurevel îl recunoscu pe de Mouy şi simţi că i se zbîrleşte părul pe cap; păli înspăimîntător; făcu

spume la gură şi se dădu îndărăt de parc-ar fi văzut un strigoi.

Deodată, arătarea înarmată se ridică şi făcu un pas înainte, egal cu cel pe care Maurevel îl făcuse îndărăt, astfel încît cel ce era urmărit părea să fie urmăritorul şi acel ce amenința părea să fie fugarul.

— Ah, ticălosule! zise de Mouy cu glas înăbuşit. Ai venit să mă ucizi cum l-ai ucis şi pe tatăl meu!

Doar cei doi zbiri care intraseră cu Maurevel în camera regelui auziră aceste cuvinte îngrozitoare; în aceeaşi clipă, de Mouy îndreptă pistolul spre fruntea lui Maurevel. Acesta se aruncă în genunchi în momentul în care de Mouy apăsă pe trăgaci, plumbul porni şi unul din soldaţii care se aflau în spatele lui Maurevel, rămînînd descoperit, căzu lovit drept în inimă. În aceeaşi clipă, Maurevel trase şi el, însă plumbul se turti de platoşa lui de Mouy.

Atunci, avîntîndu-se, de Mouy aprecie distanţa şi crăpă capul cu spada lui lată celui de-al doilea zbir, apoi, întorcîndu-se spre Maurevel, încrucişă spada cu acesta.

Lupta fu cumplită, dar scurtă. După a patra încrucişare de sabie, Maurevel simţi oţelul rece în gîtlej; scoase un ţipăt înăbuşit, căzînd pe spate, lovi lampa care se stinse.

Pe dată, profitînd de întuneric, sprinten şi puternic ca un erou al lui Homer, de Mouy porni vijelios spre anticameră, răsturnă o santinelă, o îmbrînci pe cealaltă, trecu ca fulgerul printre zbirii care păzeau uşa de afară, se feri de două focuri de pistol care zgîriară zidul coridorului şi, în sfîrşit, simţi că a scăpat, căci îi mai rămăsese un pistol încărcat, în afară de spada care dădea lovituri atît de cumplite.

De Mouy şovăi o clipă dacă trebuie să se adăpostească la domnul d'Alençon, a cărui uşă i se păru că se deschisese, sau să încerce să iasă din Luvru.

Se hotărî pentru această cale; o luă din nou la goană, coborî scările sărind cîte zece trepte, şi ajunse la portiţa de ieşire, dădu parola şi o zbughi, strigînd:

— Duceţi-vă sus! Acolo se ucide în numele regelui?

Şi, profitînd de uluiala pe care cuvintele lui şi pocnetul pistoalelor o pricinuiseră în corpul de gardă, o luă la goană făcîndu-se nevăzut pe strada du Coq, fără să fie măcar zgîriat. În acel moment, Caterina îl oprise pe căpitanul gărzii, spunîndu-i:

— Rămîi, mă duc singură să văd ce se întâmplă acolo.

— Maiestate – răspunse căpitanul – primejdia ce vă ameninţă îmi porunceşte să vă însoţesc.

— Rămîi aici, domnule – zise Caterina cu un glas mai poruncitor ca prima dată. Rămîi! Regii sînt apăraţi de ceva mai puternic decît spada omului.

Căpitanul rămase.

Caterina luă atunci o lampă, îşi vîrî picioarele goale în papucii de catifea, ieşi din cameră şi, trecînd prin coridorul încă plin de fum, se îndreptă nepăsătoare şi rece, ca o umbră, spre apartamentul regelui Navarei.

Liniştea se aşternuse din nou.

Caterina ajunse uşă, trecu pragul şi în anticameră dădu mai întîi de Orthon, leşinat.

„Aha – făcu ea – uite-l pe valet; ceva mai departe, cu siguranţă că trebuie să fie stăpînul!”

Pătrunse în a doua cameră. Aci izbi cu piciorul un cadavru; îl cercetă cu lampa: era al soldatului, cu capul crăpat; murise de-a binelea. Trei paşi mai departe zăcea locotenentul, atins de un glonţ: horcăia, dîndu-şi sufletul.

În sfîrşit, în faţa palului, un bărbat cu chipul palici ca de mort, cu două răni la gît din care curgea sînge, încerca cu mîinile încleştate să se ridice.

Era Maurevel.

Pe Caterina o cuprinse un fior; văzu patul gol, se uită în jur şi căută zadarnic printre cei trei bărbaţi scăldaţi în sînge cadavrul pe care-l dorea.

Maurevel o recunoscu pe Caterina; ochii i se holbară înfiorător şi făcu o mişcare deznădăjduită spre ea.

— Ei bine – şopti Caterina – unde-i? Ce s-a întîmplat cu

el? Nenorocitule, nu cumva ţi-a scăpat?

Maurevel încercă să scoată un cuvînt, însă nu se auzi decît un şuierat nedesluşit, ce-i ieşea din rană; o spumă roşiatică i se învolbura pe buze şi dădu din cap în semn de neputinţă şi durere.

— Da' vorbeşte odată î se răsti Caterina. Vorbeşte odată! Spune-mi măcar un cuvînt!

Maurevel îşi arătă rana, mai scoase cîteva sunete nearticulate, făcu o nouă sforţare, care se termină cu un horcăit răguşit şi căzu în nesimţire.

Caterina se uită atunci în jur; nu era înconjurată decît de cadavre şi muribunzi; sîngele curgea în valuri, iar în cameră era o tăcere de mormînt. Îi mai spuse cîteva cuvinte lui Maurevel, dar nu izbuti să-l trezească; nu amuţise numai, ci zăcea în nesimţire; în tunică zări o hîrtie: era ordinul de arestare iscălit de rege. Caterina îl luă şi-l ascunse în sîn.

În clipa aceea auzi în spatele ei scîrţîind uşor podeaua; se întoarse şi în pragul uşii îl văzu pe ducele d'Alençon. pe care larma îl atrăsese fără să vrea şi care privea acum uluit.

— Dumneata, aici? făcu ea.

— Da. doamnă. Dar, Dumnezeule, ce se petrece?

— Du-te la tine în cameră, Francisc, şi ai să afli curînd.

D'Alençon ştia mai mult despre cele întîmplate decît credea Caterina. Cînd pe coridor se auziseră abia primii paşi, el începuse să tragă cu urechea. Cînd văzu că la regele Navarei intrară oameni înarmaţi, îşi aduse aminte de cuvintele rostite de Caterina şi ghici ce avea să se întîmple;

se bucurase nespus că o mînă mal puternică decît a lui avea să-i nimicească un prieten atît de primejdios.

Curînd după aceea, schimbul de focuri şi pasul grăbit al unui fugar îi atraseră atenţia şi, prin crăpătura uşii, văzu dispărînd o mantie vişinie, prea familiară lui ca să n-o recunoască.

„De Mouy – exclamă el – de Mouy la cumnatul meu, regele Navarei! Cu neputinţă! Să fie oare domnul de La Mole?”

Fu cuprins atunci de nelinişte. Îşi aminti că tînărul îi fusese prezentat chiar de soră-sa, Margareta, şi vrînd să se convingă dacă într-adevăr el era, urcă repede în camera celor doi tineri: era goală. Faimoasa mantie vişinie era însă agăţată într-un colţ al odăii.

Îndoiala se risipise; prin urmare nu La Mole era, ci de Mouy.

Palid, tremurînd la gîndul că hughenotul ar putea fi descoperit şi ar putea trăda secretele conspiraţiei, dădu fuga la portiţa Luvrului. Acolo află că mantia vişinie scăpase teafăr, strigînd că la Luvru se ucide în numele regelui.

„S-a înşelat – murmură d'Alençon – în numele reginei-mame!”

Şi întorcîndu-se pe cîmpul de bătaie, o găsi pe Caterina rătăcind ca o hienă printre morţi.

Se supuse poruncii mamei sale şi se întoarse la el, prefăcîndu-se că e calm şi supus, deşi cugetul îi era frămîntat.

Caterina, cuprinsă de deznădejde din pricina acestei noi încercări neizbutite, îl chemă pe ofiţerul gărzii şi îi porunci să ridice cadavrele, iar Maurevel, care nu era decît rănit, să fie dus la el şi regele să nu fie trezit din somn.

— Oh – murmură ea, intrînd în apartament cu capul în piept – iar a scăpat! Dumnezeu îl apără pe acest om. Are să domnească! Are să domnească!

Apoi, pe cînd deschidea uşa camerei ei, îşi trecu mîna peste frunte şi arboră zîmbetu-i obişnuit.

— Ce s-a petrecut, doamnă? o întrebară toţi cei de faţă, în afară de doamna de Sauve, prea înspăimîntată ca să mai poată scoate un cuvînt.

— Nimie – răspunse Caterina. Zarvă şi atîta tot!

— Vai! strigă deodată doamna de Sauve, arătînd cu

degetul în urma Caterinei. Maiestatea voastră spune că nu s-a întîmplat nimic, dar fiecare pas al ei lasă o urmă pe covor!

XXXV
Noaptea regilor

ÎN VREMEA ASTA CAROL AL IX-lea mergea alături de Henric, sprijinindu-se de braţul lui, urmat de cei patru gentilomi ai săi şi de doi purtători de făclii.

— Cînd ies din Luvru – spunea bietul rege – mă simt atît de bine, de parc-aş intra într-o pădure frumoasă: respir, trăiesc, sînt liber.

Henric zîmbi.

— Ce bine s-ar mai simţi maiestatea voastră în munţii Bearnului! îi zise Henric.

— Da, şi înţeleg că ţi-e dor să te întorci acolo; îţi dau însă un sfat, dacă cumva te frige dorul prea tare, dragul meu Henriot – adăugă Carol, zîmbind – ia-ţi măsurile cuvenite, căci mama mea Caterina te iubeşte aşa de mult, că nu se poate lipsi de tine!

— Ce face maiestatea voastră astă-seară? întrebă Henric, ocolind acest subiect primejdios.

— Vreau să-ţi prezint pe cineva, dragul meu Henric. Să-mi spui ce impresie îţi face.

— La ordinele maiestăţii voastre!

— La dreapta, la dreapta! Mergem în strada Barres.

Urmaţi de escorta lor, cei doi regi trecură de strada Svonnerie, cînd în dreptul palatului Condé zăriră doi bărbaţi înfăşuraţi în mantiile lor lungi, ce ieşeau printr-o uşă ascunsă, pe care imul din ei o închise fără zgomot.

— Oh, oh! făcu regele către Henric, care, ca de obicei,

privea tăcut. Uite ceva ce merită să fie luat în seamă,

— De ce, maiestate? întrebă regele Navarei.

— Nu pe tine te priveşte, dragă Henric. Tu eşti sigur de nevastă-ta – adăugă zîmbind Carol – dar vărul tău Condé nu e sigur de-a lui, sau dacă este, dracu să mă ia, se înşală!

— Dar, sire, de unde ştiţi că domnii ăştia vin de la doamna de Condé?

— O presimţire. Faptul că au împietrit în faţa porţii cînd ne-au văzut, pe urmă croiala mantiei celui mai scund dintre ei... Pe legea mea, m-aş mira!

— Ce s-a întîmplat?

Se îndreptă spre cei doi bărbaţi care, văzîndu-i venind spre ei, făcură cîţiva paşi, căutînd să se depărteze.

— Hei, domnilor – le strigă regele – staţi!

— Cu noi vorbiţi? întrebă un glas care îl făcu pe Carol şi pe tovarăşul lui să tresară.

— Ce zici, dragă Henric – spuse Carol – recunoşti acum acest glas?

— Sire – răspunse Henric – dacă ducele de Anjou, fratele maiestăţii voastre, nu ar fi în oraşul La Rochelle, aş jura că el a vorbit adineauri.

— Ei bine – îi spuse Carol – înseamnă că nu e acolo. Asta-i tot.

— Şi cine e cu el?

— Nu-l recunoşti?

— Nu, sire.

— Şi totuşi, după statura lui nu te poţi înşela. Aşteaptă şi ai să-l recunoşti... Hei, staţi puţin! repetă regele. Ce Dumnezeu, n-auziţi?

— Da' ce, sînteţi paza de noapte, de ne opriţi? întrebă cel mai înalt, scoţîndu-şi braţul din mantie.

— Să zicem că am fi – spuse regele – şi opriţi-vă cînd vi se porunceşte!

Apoi, aplecîndu-se la urechea lui Henric:

— Ai să vezi un vulcan care aruncă văpăi – îi spuse el.

— Voi sînteţi opt – îi zise cel înalt, arătîndu-şi de astă dată nu numai braţul, ci şi chipul – dar şi o sută de aţi fi, daţi-vă la o parte!

— Aha! Ducele de Guise! făcu Henric.

— Aha! Vărul nostru, ducele de Lorena! strigă regele. În sfîrşit, vă daţi pe faţă! Straşnic!

— Regele! exclamă ducele.

Cît despre celălalt personaj, la auzul acestor cuvinte, se înfăşură în mantie şi rămase nemişcat, după ce mai întîi se descoperise, în semn de respect.

— Sire – spuse ducele de Guise – veneam de la cumnata mea, doamna de Condé.

— Da... Şi sînteţi însoţit de unul din gentilomii dumneavoastră. Care anume?

— Sire – răspunse ducele – maiestatea voastră nu-l cunoaşte.

— Ei, să facem cunoştinţă acum – zise regele.

Şi îndreptîndu-se spre celălalt, făcu semn unuia din cei doi purtători de făclii să se apropie.

— Iartă-mă, frate! zise ducele de Anjou, desfăcîndu-şi mantia şi făcînd o plecăciune, fără să-şi poată ascunde ciuda.

— Ah, Henric, tu eşti! Nu se poate, mă înşel! Fratele meu de Anjou nu s-ar fi dus să vadă pe nimeni înainte să vină mai întîi la mine. Dar ştie prea bine că pentru prinţii de sînge ce se întorc în capitală nu este decît o intrare în Paris: poarta Luvrului!

— Iartă-mă, sire – spuse ducele de Anjou. Rog pe maiestatea voastră să-mi treacă cu vederea această „greşeală.

— Da, desigur – răspunse în zeflemea regele – şi ce făceai, frăţioare, în palatul Condé?

— Păi – făcu regele Navarei, cu un aer batjocoritor – ceea ce spunea maiestatea voastră mai adineauri.

Şi plecîndu-se la urechea regelui, sfîrşi fraza printr-un hohot de rîs.

— Şi ce anume?... Întrebă trufaş ducele de Guise, căci, aşa cum făceau toţi curtenii, luase obiceiul să se poarte destul de urît cu sărmanul rege al Navarei. De ce nu m-aş duce s-o văd pe cumnata mea? Domnul duce d'Alençon nu o vizitează oare pe-a lui?

Henric se îmbujoră uşor.

— Care cumnată? întrebă Carol. Nu cunosc decît una singură, pe regina Elisabeta.

— Iertare, sire! Am vrut să spun sora sa, doamna Margareta, pe care am văzut-o trecînd pe-aici acum o jumătate de oră, întovărăşită de doi coconaşi, călărind de o parte şi de alta a litierei.

— Adevărat! se miră Carol. Ce-ai de spus, Henric?

— Că regina Navarei este liberă să meargă unde-i place, dar m-aş mira să fi ieşit din Luvru.

— Eu unul sînt sigur – zise ducele de Guise.

— Şi eu – adăugă ducele de Anjou – şi în aşa măsură încît pot spune că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée.

— În acest caz, cumnata dumneavoastră, dar nu aceasta – zise Henric, arătînd spre palatul Condé – ci cealaltă – şi îndreptă arătătorul spre palatul Guise – în acest caz cumnata dumneavoastră le ţine tovărăşie, căci le-am lăsat împreună şi, după cum ştiţi, sînt nedespărţite.

— Nu înţeleg ce vrea să spună maiestatea voastră – răspunse ducele de Guise.

— Dimpotrivă, nimic mai clar – spuse regele – iată de ce erau doi coconaşi la uşile litierei.

— Ei bine – făcu ducele – dacă regina şi cumnatele mele provoacă scandal, atunci ne vom adresa judecăţii regelui să îi pună capăt!

— Eh, Doamne, Doamne! exclamă Henric. Daţi-le pace doamnelor de Condé şi de Nevers! Regele nu-şi face griji din pricina surorii sale... iar eu am încredere în soţia mea.

— Ba nu, ba nu! sări Carol. Vreau să fiu cu sufletul împăcat. Dar să descurcăm iţele noi înşine. Zici că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée, dragul meu văr!

— Da, sire.

— Ai recunoaşte locul?

— Da, sire.

— Ei bine, să mergem acolo; şi dacă trebuie arsă e^sa pentru a şti cine e înăuntru, îi vom da foc.

Cu o astfel de dispoziţie, care nu prevestea nimic bun pentru liniştea celor despre care era vorba, cei patru seniori cu vază ai lumii creştine se îndreptară spre strada Saint-Antoine.

Toţi patru ajunseră în strada Cloche-Percée. Carol, care voia să spele rufele murdare în familie, dădu drumul gentilomilor care-l însoţeau, punîndu-le în vedere că sînt liberi pentru restul nopţii, dar poruncindu-le să fie prin apropierea Bastiliei la ora şase dimineaţa, cu doi cai.

Pe strada Cloche-Percée nu erau decît trei case; aşa că cercetările le-au fost cu atît mai uşoare, cu cît la două dintre ele li se deschise fără nici o greutate; una era la colţul străzii Saint-Antoine, iar cealaltă la al străzii Roide-Sicile.

La a treia, lucrurile se petrecură altfel: era casa păzită de portarul neamţ şi acesta era neînduplecat. Se părea că Parisul era sortit în noaptea aceasta să ofere dovada celor mai memorabile exemple de slugi credincioase.

În zadar domnul de Guise ameninţă în cea mai curată saxonă, în zadar Henric De Açjou încercă să-i ofere o pungă plină cu galbeni, în zadar Carol merse pînă acolo încît se dădu drept locotenentul gărzii de noapte; devotatul neamţ nu ţinu seama nici de cuvintele îmbietoare, nici de ademeneli, nici de ameninţări. Văzînd că stăruinţele deveneau îngrijorătoare, portarul strecură între verigile de fier ale porţii gura unei archebuze, fapt ce nu avu alt rezultat decît că-i făcu pe trei din cei patru să izbucnească în rîs...

Henric de Navara se ţinea deoparte, ca şi cum nu l-ar fi interesat ce se petrece acolo... căci arma ţinută pieziş printre gratiile porţii nu putea fi primejdioasă decît pentru

un orb care i-ar fi stat în faţă.

Văzînd că portarul nu poate fi băgat în sperieţi şi nici corupt cu bani sau înduplecat, ducele de Guise se prefăcu că pleacă împreună cu ceilalţi; retragerea lui însă fu de scurtă durată.

În colţul străzii Saint-Antoine, ducele dădu peste ceea ce căuta: un bolovan ca acelea folosite cu trei mii de ani în urmă de Ajax, Telamón şi Diomede; îl încărcă pe umăr şi se întoarse, făcîndu-le semn celorlalţi să-l urmeze. Chiar atunci, portarul, care îi văzuse pe presupuşii răufăcători că se îndepărtează, închidea poarta fără să mai apuce însă să împingă zăvoarele. Ducele de Guise se folosi de această împrejurare: azvîrli bolovanul ca o catapultă în poartă. Broasca zbură o dată cu bucata de zid în care era îngropată. Poarta se deschise, prăvălindu-l pe neamţ, care scoase un strigăt înspăimîntător, alarmînd garnizoana, care altfel ar fi fost luată prin surprindere.

În acea clipă, La Mole împreună cu Margareta tălmăceau o idilă a lui Theocrit, iar Coconnas, pretextând că ar fi şi el grec, bea pe întrecute vin de Siracuza, împreună cu Henriette. Conversaţia ştiinţifică şi cea bahică fură întrerupte pe neaşteptate.

Fără să mai piardă o clipă, La Mole şi Coconnas stinseră mai întîi luminările, apoi deschiseră ferestrele şi se repeziră pe balcon, de unde zăriră în întuneric patru bărbaţi, în care aruncară cu tot ce le cădea la îndemînă. În acelaşi timp, începură să facă o larmă înfricoşătoare, izbind cu latul spadei în zid.

Carol, care era cel mai înverşunat dintre năvălitori, fu izbit în umăr de un ibric de argint, ducele de Anjou de un vas cu compot de portocale şi chitară, iar ducele de Guise de o halcă de carne de vînat.

Henric rămase neatins. El punea în şoaptă întrebări portarului pe care domnul de Guise îl legase de poartă – iar acesta îi răspundea într-una:

— *Ich verstehe nicht.*

Femeile îi încurajau pe asediaţi şi îi aprovizionau cu proiectile, care cădeau afară ca grindina.

— Lua-v-ar dracu! strigă Carol al IX-lea, trezindu-se cu un taburet în cap, care-i înfundase pălăria pînă la nas. Să se deschidă pe loc, sau vă spînzur pe toţi!

— Fratele meu! îi şopti Margareta lui La Mole.

— Regele! îi şuşoti acesta Henriettei.

— Regele, regele! îi repetă la rîndul ei aceasta lui Coconnas, care împingea un scrin spre fereastră şi ţinea morţiş să-l nimicească pe ducele de Guise, cu care se războia el mai aprig, deşi nu-l cunoştea. Regele, îţi spun că e regele!

Coconnas lasă scrinul şi se uită mirat.

— Regele? făcu el.

— Da, regele.

— Atunci, să fugim.

— Ei, La Mole şi Margareta au şi plecat! Hai, vino!

— Dar pe unde?

— Haide odată!

Şi apucîndu-l de mină, Henriette îl trase pe Coconnas după ea. printr-o uşă secretă care dădea în casa vecină; şi toţi patru, după ce o închiseră în urma lor, fugiră pe poarta din strada Tizon.

— Oh, oh! făcu Carol. Mi se pare că garnizoana se predă.

Mai aşteptară cîteva clipe; dar năvălitorii nu mai auziră nici un zgomot.

— Pregătesc vreun şiretlic – spuse ducele de Guise.

— Mai curînd cred că au recunoscut vocea fratelui meu şi au dat bir cu fugiţii – observă ducele de Anjou.

— Numai că tot pe-aici trebuie să treacă – zise Carol.

— Da – răspunse ducele de Anjou – dacă nu cumva casa are două ieşiri.

— Dragul meu văr, ia bolovanul acela şi dă cu el şi în uşa asta – îl îndemnă regele.

Ducele se gîndi că nu mai era nevoie să folosească ase-

menea mijloace; şi cum băgase de seamă că cea de-a doua uşă era mai şubredă decît prima, o dădu de perete cu o lovitură de picior.

— Făcliile î Făcliile î strigă regele.

Valeţii se apropiară. Făcliile se stinseseră, dar aveau tot ce le trebuia ca să le aprindă din nour

Se făcu lumină. Carol al IX-lea luă o făclie, iar pe cea-laltă i-o întinse ducelui de Anjou. Ducele de Guise trecu primul cu spada în mînă.

Henric încheia plutonul.

Ajunseră la primul etaj.

în sufragerie se servise – sau mai degrabă, se strînsese cina – căci ea furnizase cele mai multe proiectile. Sfeş-nicele erau răsturnate, mobilele talmeş-balmeş şi toate vasele – în afară de cele de argint – sparte.

Trecură în salon. Nu găsiră nici aici vreo urmă pentru a-i identifica pe cei dispăruţi. Nu erau decît cărţi greceşti şi latine şi cîteva instrumente muzicale; atîta tot. Dormitorul spunea şi mai puţin. O lampă ardea într-un glob de alabastru, atîrnat de tavan, dar se părea că nimeni nu intrase în această încăpere.

— Există o a doua ieşire – spuse regele.

— Tot ce se poate – adăugă ele Anjou.

— Dar unde? se miră ducele de Guise.

Căutară pretutindeni; nu o găsiră.

— Unde e portarul? întrebă regele.

— L-am legat de gratii – îi răspunse ducele de Guise.

— Trage-l de limbă, vere.

— N-o să vrea să-mi răspundă.

— Eh, asta e! Să-l punem pe jeratic şi o să vorbească el – îi zise regele rîzînd.

Henric se uită încordat pe fereastră.

— Nu mai este acolo – constată el.

— Cine l-a dezlegat? întrebă ducele de Guise, înfuriat.

— Dracu! strigă regele. Iar nu aflăm nimic!

— Într-adevăr, sire – spuse Henric – recunoaşteţi că

nimic nu dovedeşte că soţia mea şi cumnata domnului de Guise ar fi trecut prin această casă.

— Ce-i drept – făcu Carol – vorba Sfintei Scripturi: trei lucruri nu lasă urme: pasărea în aer, peştele în apă şi femeia... nu, mă-nşel, bărbatul în...

— Aşadar – întrerupse Henric – ce ne mai rămîne de făcut...

— Da – zise Carol – e să ne îngrijim; eu, vînătaia, dumneata, de Anjou, să-ţi ştergi siropul de portocale, iar dumneata, de Guise, să scapi de grăsimea de mistreţ.

Şi zicând acestea, ieşiră fără a-şi mai da osteneala să închidă uşa în urma lor. Cînd ajunseră în strada Saint-Antoine, regele se adresă ducelui de Anjou şi ducelui de Guise:

— Încotro, domnilor?

— Sire, ne ducem la Nantouillet, care ne aşteaptă la cină pe vărul meu, ducele de Lorena, şi pe mine. Maiestatea voastră n-ar vrea să vină cu noi?

— Nu, mulţumesc. Noi mergem în cealaltă parte. Vreţi unul din purtătorii mei de făclii?

— Vă sîntem recunoscători, dar nu avem nevoie – spuse grăbit ducele de Anjou.

— Bine! Se teme să nu-l spionez – îi şopti Carol la ureche regelui Navarei.

Apoi, luîndu-l de braţ, adăugă:

— Vino, Henriot, în seara asta eşti invitatul meu La masă.

— Nu ne întoarcem la Luvru? întrebă Henric.

— Nu, încăpăţînatule, de trei ori încăpăţînat! Vino cu mine, dacă-ţi spun să vii, hai, vino!

Şi-l tîrî pe Henric spre strada Geoffroy-Lasnier.

XXXVI
Anagrama

LA JUMĂTATEA STRĂZII GEOFFROY-Lasnier dădeai în strada Garnier-sur-l'Eau, iar la capătul acesteia se întindea – spre dreapta şi spre stînga – strada des Barres.

Acolo, dacă făceai cîţiva,paşi spre strada Mortellerie, găseai la dreapta o căsuţă singuratică în mijlocul unei grădini împrejmuite cu un zid înalt, şi cu o singură poartă masivă.

Carol scoase o cheie din buzunar, deschise poarta fără greutate, căci doar broasca era încuiată, apoi, după ce-i făcu loc lui Henric şi valetului cu torţa, o încuie la loc.

O singură fereastră era luminată. Carol i-o arătă lui Henric, zîmbind.

— Nu înţeleg, sire – îi răspunse acesta.

— Ai să înţelegi, dragă Henric.

Regele Navarei se uită mirat la Carol. Glasul, chipul lui căpătaseră o expresie atît de blîndă – cu totul alta decît cea obişnuită – încît Henric nu-l mai recunoştea.

— Dragă Henric – îi vorbi regele – ţi-am spus la ieşirea din Luvru că am ieşit din iad. Cînd intru aici, parcă intru în rai.

— Sire – îi răspunse Henric – sînt fericit că maiestatea voastră mi-a făcut cinstea să mă ia în cer cu ea.

— Drumul e strimt – spuse regele, urcînd o scăriţă – dar asta doar ca să se potrivească mai bine cu proverbul.

— Şi cine este îngerul care păzeşte intrarea raiului maiestăţii voastre?

— Ai să vezi – răspunse Carol al IX-lea.

Şi făcîndu-i semn lui Henric să-l urmeze fără zgomot, deschise o uşă, apoi pe a doua şi se opri în prag.

— Priveşte! spuse el.

Henric se apropie şi privirile lui rămaseră pironite asupra uneia din cele mai încîntătoare privelişti ce-i fusese dat să vadă vreodată.

O tînără de vreo optsprezece-nouăsprezece ani aţipise cu capul lăsat pe căpătîiul patului unde dormea un copil, ale cărui picioruşe le ţinea în mîini, aproape de buze, în timp ce pletele ei lungi unduiau răsfirate ca un val auriu. Părea un tablou de Albane[3], înfăţişînd pe Fecioara Maria cu pruncul Isus.

— Oh, sire – făcu regele Navarei – cine este fiinţa asta fermecătoare?

— Îngerul raiului meu, dragul meu Henric, şi singurul care mă iubeşte pentru mine.

Henric zîmbi.

— Da. mă iubeşte pentru mine, căci m-a iubit înainte de a şti că sînt rege!

— Dar după ce-a aflat?

— Ei bine, de atunci – zise Carol cu un oftat care dovedea ce grea era pentru el coroana aceasta atît de setoasă de sînge – de cînd ştie, tot mă iubeşte; stai să vezi!

Regele se apropie tiptil şi depuse pe obrazul proaspăt al tinerei femei o sărutare uşoară ca a unei albine pe o petală de crin.

Şi totuşi femeia se trezi.

— Carol! şopti ea deschizînd ochii.

— Vezi – făcu regele – îmi zice Carol. Regina îmi spune sire.

---

3 Francisco Albane (1578-1600) picior italian, ale cărui compoziţii pline de graţie i-au adus porecla de „picior al Graţiilor” şi „Anaoreoa al picturii”.

— Oh! strigă tînăra femeie. Nu eşti singur, regele meu.

— Nu, draga mea Marie. Am vrut să-ţi aduc un alt rege. mai fericit ca mine, căci nu poartă coroană; mai nenorocit însă, căci nu are o Marie Touchet. Dumnezeu le cumpăneşte pe toate.

— Spune-mi, sire, e regele Navarei? întrebă Marie.

— Chiar el, copila mea; vino-ncoace, dragul meu Henric.

Regele Navarei se apropie. Carol îi apucă mîna dreaptă.

— Priveşte această mînă, Marie – spuse el – este a unui frate bun şi prieten sincer. Ştii că de n-ar fi fost această mînă...

— Ce s-ar fi întîmplat, sire?

— Ei bine, fără această mînă, Marie, copilul nostru n-ar mai fi avut tată.

Marie scoase un ţipăt, căzu în genunchi şi apucînd mîna lui Henric, o sărută.

— Bine faci, Marie, bine faci! zise Carol.

— Şi cum l-aţi răsplătit, sire?

— în acelaşi fel.

Henric se uită la Carol cu uimire.

— Vei înţelege într-o bună zi tîlcul spuselor mele, dragă Henric. Deocamdată priveşte.

Şi se apropie de patul unde copilul mai dormea.

— Ei – spuse el – clacă băieţelul ăsta durduliu ar dormi la Luvru. În loc să doarmă aici, în această căsuţă din strada Barres, s-ar schimba multe şi acum, şi în viitor[4].

— Sire – spuse Marie – cu voia maiestăţii voastre, prefer să doarmă aici; doarme mai bine.

— Să nu-i tulburăm somnul – zise regele – e aşa de bine să dormi fără vise!

— Eh, sire! făcu Marie, întinzînd mîna spre una din uşile

4 Într-adevăr, acest copil natural, care nu era altul decît faimosul duce d'Angoulême, mort în 1650, ar fi suprimat dreptul lui Henric ai III-lea, Henric al IV-lea, Ludovic al XIII-lea şi Ludovic al XIV-lea, în cazul cînd ar fi fost legitim. Ce-ar fi făcut în locul lor? În faţa unei astfel de întrebări, spiritul se încurcă şi se pierde în beznă, (n.a.)

camerei.

— Da. ai dreptate, Marie – zise Carol al IX-lea – hai să cinăm!

— Carol, iubitul meu – spuse Marie – mă vei scuza pe lîngă regele, fratele tău, nu-i aşa?

— Pentru ce?

— Pentru că am dat drumul slugilor. Sire – urmă Marie, adresîndu-se regelui Navarei – trebuie să ştiţi că regele Carol nu doreşte să fie servit decît de mine.

— La naiba – făcu Henric – are dreptate!

Cei doi bărbaţi trecură în sufragerie, în timp ce Marie, ca o mamă bună şi grijulie, acoperea cu o cuvertură călduroasă pe micul Carol, care datorită somnului adînc, de copil, pizmuit de tatăl său, nu se trezise.

Marie se întoarse la ei.

— Sînt numai două tacîmuri – observă regele.

— Îmi îngăduiţi – zise Marie – să servesc pe maiestăţile voastre.

— Dragul meu Henric – spuse Carol – poftim, îmi eşti piază rea!

— De ce, sire?

— N-ai auzit?

— Iartă-mă, Carol, iartă-mă!

— Te iert, dar stai aici, lîngă mine, între noi doi.

— Mă supun, zise Marie.

Îşi aduse şi ea un tacîm, se aşeză între cei doi regi şi-i servi.

— Nu-i aşa, dragă Henric, că e plăcut să existe un loc pe lume unde să poţi bea şi mînca fără să fie nevoie să guste mai întîi altcineva vinul şi mîncarea ta?

— Sire – spuse Henric zîmbind şi în felul acesta răspunzînd unei veşnice nelinişti ce-i frămînta sufletul – puteţi fi sigur că preţuiesc mai mult ca oricine fericirea voastră.

— Da, şi mai spune-i, dragă Henric, că pentru a putea să rămînem tot atît de fericiţi, nu trebuie să se amestece

şi ea în politică; şi, mai ales, să nu ajungă s-o cunoască pe mama.

— Ce-i drept, regina Caterina o iubeşte cu atîta patimă pe maiestatea voastră, încît ar putea fi geloasă pe orice altă dragoste – răspunse Henric, căutînd printr-un şiretlic să scape de încrederea plină de primejdii ce i-o arăta regele.

— Marie – spuse regele – ţi-l prezint pe unul din cei mai iscusiţi şi mai spirituali oameni din cîţi cunosc la curte şi nu e puţin lucru, ne-a dus pe toţi. Sînt poate singurul care i-am pătruns tainele, dacă nu ale inimii, cel puţin ale minţii.

— Sire – îi răspunse Henric – sînt mîhnit că accentuînd prea mult inteligenţa mea, aveţi îndoieli asupra simţămintelor mele.

— Nu exagerez cu nimic, dragă Henric – îi spuse regele. De altfel, într-o bună zi, lumea o să te cunoască.

Apoi, către tînăra femeie:

— Face anagrame încîntătoare. Spune-i să facă una, cu numele tău, şi te asigur că o va face.

— Oh, ce vreţi să găsească în numele unei sărmane fete ca mine? Ce gînd plăcut poate izvorî din această adunătură de litere, prin care întîmplarea i-a alcătuit numele Măriei Touche?

— Oh, sire, anagrama acestui nume este prea uşoară şi deci nu mă pot făli cu ea!

— Ah, ah! Vezi, Marie, a şi găsit-o! zise Carol.

Henric scoase din buzunarul tunicii un carnet, rupse o filă şi sub numele:

Marie Touchet scrise:

Je charme tout[5].

Apoi întinse fila tinerei femei.

— Într-adevăr! exclamă ea. Cu neputinţă!

— Cum, ce-a făcut? întrebă Carol.

— Sire, nu îndrăznesc să repet!

5 Farmec pe oricine.

— Sire – zise Henric – în numele Măriei Touchet, literă cu literă şi schimbînd I-ul în J, cum se obişnuieşte, se găseşte „Je charme tout”!

— Da, chiar aşa, literă cu literă! Ascultă, Marie, vreau ca asta să-ţi fie deviza. Nici una nu ţi s-a potrivit mai bine! Mulţumesc, dragă Henric. Marie, am să ţi-o dăruiesc bătută în diamante.

Cina luă sfîrşit; clopotul de la Notre-Dame vestea ceasul două.

— Acum, Marie – zise Carol – drept mulţumire, să-i dai lui Henric un jilţ în care să poată dormi pînă la ziuă;; dar departe de noi, căci sforăie îngrozitor. Apoi, dacă te trezeşti înaintea mea, să mă scoli, căci la ora şase trebuie să fim la Bastilia. Noapte bună, dragă Henric. Cuibăreşte-te cum crezi mai bine. Apropiindu-se de regele Navarei şi bătîndu-l pe umăr, adăugă: Făgăduieşte-mi, pe viaţa ta, mă înţelegi, Henric, pe viaţa ta, că nu ieşi de aici fără mine şi mai cu seamă, că nu te întorci la Luvru!

Henric prea bănuia multe din toate cîte nu le înţelegea, ca să nu dea ascultare acestei poveţe.

Carol al IX-lea intră în camera lui, iar Henric, ca un muntean călit ce era, se mulţumi cu Jilţul unde curînd îndreptăţi prudenţa cumnatului său de a-l depărta de el.

A doua zi, în zori, fu trezit de Carol.

Cum adormise îmbrăcat, fu gata îndată.

Regele era fericit şi bine dispus, aşa cum nu obişnuia să fie niciodată la Luvru. Ceasurile petrecute în căsuţa din strada Barres erau ceasurile lui luminoase.

Trecură împreună prin camera de culcare. Tînăra femeie dormea în patul, ei; copilul. În leagăn.

Amîndoi zîmbeau în somn.

Carol îi privi o clipă, cu o duioşie nesfîrşită, apoi, întorcîndu-se spre regele Navarei, îi spuse:

— Dragă Henric, dacă vreodată vei afla binele pe care ţi l-am făcut în această noapte şi dacă mi s-ar întîmpla vreo nenorocire, adu-ţi aminte de acest copil, care se

odihneşte în leagănul lui.

ti sărată pe amîndoi pe frunte, fără să-i lase răgaz lui Henric să întrebe ceva.

— Rămas bun. Îngerii mei – spuse el.

Şi ieşi. Henric îl urmă, îngîndurat.

Gentilomii, cărora Carol al IX-lea le dăduse întîlnire, îi aşteptau la Bastilia, ţinînd caii de dîrlogi.

Carol îi făcu semn lui Henric să-ncalece, încăleca şi el şi ieşiră prin grădina l'Arbalète. Îndreptîndu-se spre bulevardele de la marginea oraşului.

— Unde mergem? întrebă Henric.

— Mergem – îi răspunse Carol – să vedem dacă ducele de Anjou s-a întors numai pentru doamna de Condé şi dacă în inima lui e tot atîta ambiţie cît şi dragoste, lucru de care mă îndoiesc foarte tare.

Henric nu înţelese de fel explicaţia; îl urmă însă pe Carol fără să mai spună nimic.

Cînd ajunseră la Marais, printre uluci se zărea ceea ce se chema pe atunci mahalaua Saint-Laurent.

Carol îi arătă lui Henric, prin pîcla cenuşie a dimineţii, nişte oameni înfăşuraţi în mantii lungi, ce purtau căciuli; veneau călare, în faţa unei căleşti foarte împovărate. Pe măsură ce înaintau se vedeau mai desluşit. În fruntea lor, tot călare şi stînd de vorbă cu ei, se afla un bărbat îmbrăcat cu o mantie lungă şi cafenie. Fruntea îi era umbrită de o pălărie după moda franţuzească.

— Ah. ah! făcu Carol, zîmbind. Bănuiam eu!

— Sire – spuse Henric – dacă nu mă-nşel, cavalerul cu mantia cafenie e ducele de Anjou.

— Chiar el – zise Carol ai IX-lea. Dă-te mai înapoi, Henriot. Să nu ne vadă.

— Dar bine – întrebă Henric – bărbaţii cu mantii şi căciuli cine sînt? Şi ce duc în caleaşcă?

— Oamenii aceştia – îl lămuri Carol – sînt solii polonezi şi în această caleaşcă se află o coroană. Şi acum adăugă el dînd drumul calului său în galop şi întorcîndu-se pe

calea ce ducea spre intrarea Templului – vino, dragă Henric. acum am văzut tot ceea ce voiam să ştiu.

XXXVII
Întoarcerea la Luvru

CÎND CATERINA GĂSI CU CALE că fuseseră înlăturate orice urme din camera regelui Navarei – gărzile ucise fiind ridicate, Maurevel transportat acasă, iar covoarele spălate – dădeau drumul femeilor care o slujiseră, căci era aproape de miezul nopţii, şi încercă să doarmă. Emoţia fusese însă prea puternică şi dezamăgirea prea mare. Acest blestemat do Henric scăpa mereu din cursele ci, de obicei ucigătoare. şi părea să fie ocrotit de o putere de neînvins, pe care Caterina, în încăpăţînarea ei, o numea întîmplare, cu toate că. În fundul sufletului, un glas îi şoptea că de fapt această putere se cheamă destin.

Gîndul că vestea acestei noi încercări se va afla în Luvru şi dincolo de zidurile lui, dîndu-le şi mai mult încredere în viitor lui Henric şi hughenoţilor, o scotea din minţi; iar dacă acum întîmplarea, ce-i fusese atît de potrivnică, i-ar fi scos în cale pe acest duşman, n-ar fi şovăit o clipă să-i joace un renghi destinului ce-l ocrotea, folosindu-se de micul pumnal florentin pe care-l purta la brîu.

Ceasurile nopţii, care se scurg atît de încet pentru cel ce aşteaptă zorile, sunară unul după altul, dar Caterina nu putu închide ochii. În aceste ceasuri ale nopţii, nesfîrşit de multe planuri ii trecură prin mintea bîntuită de vedenii.

În sfîrşit, cînd se crăpă de ziuă, se îmbrăcă singură şi se îndreptă spre apartamentul lui Carol al IX-lea.

Gărzile, obişnuite s-o vadă ducîndu-se la rege la orice oră din zi sau noapte, o lăsară să treacă nestingherită. Trecu deci prin anticameră şi ajunse în sala de arme. Aci, însă, veghea doica lui Carol.

— Unde-i fiul meu? o întrebă regina.

— Doamnă, a poruncit să un intre nimeni la el înainte de opt.

— Consemnul ăsta nu-i şi pentru mine, doică.

— E pentru toată lumea, doamnă.

Caterina zîmbi.

— Da, ştiu bine – urmă doica – că aici nimeni nu are dreptul să se împotrivească maiestăţii voastre. Îndrăznesc totuşi s-o rog să asculte ruga unei sărmane femei şi să nu meargă mai departe.

— Doică, trebuie să-i vorbesc fiului meu!

— Doamnă, nu voi deschide uşa decît dacă îmi porunciţi.

— Deschide, doică – spuse Caterina – îţi poruncesc!

La auzul acestui glas mai respectat şi în special mai temut la Luvru decît chiar al lui Carol, doica îi dădu Caterinei cheia; dar Caterina nu avea nevoie de ea. Scoase din buzunar cheia de la uşa apartamentului fiului ei şi, împingînd nerăbdătoare, uşa se deschise.

Camera era goală, patul lui Carol neatins; pe blana de urs de la picioarele patului stătea ogarul regelui, Acteon, care se ridică, se apropie de Caterina şi îi linse mîinile ca fildeşul.

— Ah – făcu regina încruntîndu-se – a plecat! Am să aştept.

Şi se aşeză gînditoare şi posacă lîngă fereastra ce dădea spre curtea Luvrului, de unde se vedea portiţa de la intrarea principală.

De două ore stătea şi privea palidă şi nemişcată, ca o statuie de marmură, cînd, în sfîrşit, văzu intrînd în Luvru un grup de călăreţi, în fruntea cărora mergeau Carol şi Henric de Navara.

Înţelese atunci totul. Carol, în loc să se mai certe cu ea pentru că voise să-i aresteze cumnatul, îl luase cu el şi astfel îl salvase.

— Orbul! Orbul! Orbul! murmură ea.

Şi aşteptă.

O clipă mai tîrziu, se auziră paşi în încăperea alăturată, unde era sala de arme.

— Sire, acum că ne-am reîntors la Luvru, spuneţi-mi de ce m-aţi luat cu dumneavoastră şi ce bine mi-aţi făcut? întrebă Henric.

— Nu încă, nu încă, Henric – îi răspunse Carol rîzînd. Poate că într-o bună zi ai să afli, dar pînă atunci să rămînă o taină. Ajunge să-ţi spun că ai să stîrneşti poate o ceartă cumplită între mine şi mama mea.

Zicînd acestea, Carol ridică perdeaua şi se trezi faţă în faţă cu Caterina.

În spatele lui, peste umăr, se vedea chipul palid şi neliniştit al bearnezului.

— Aha, aici erai, doamnă! făcu Carol al IX-lea, încruntîndu-se.

— Da, fiule – îi răspunse Caterina – am de vorbit cu tine.

— Cu mine?

— Doar cu tine.

— Atunci, fie – zise Carol, întorcîndu-se spre cumnatul lui. De vreme ce nu există altă scăpare, cît mai curînd, cu atît mai bine.

— Eu vă las, maiestate – spuse Henric.

— Da, da, lasă-ne – îi răspunse Carol. Şi cum te ştiu catolic, dragul meu Henric, du-te şi ascultă liturghia şi pentru mine. Eu rămîn cu predica.

Henric salută şi ieşi.

Carol al IX-lea o luă înaintea întrebărilor Caterinei:

— Ei bine, doamnă – făcu el, încercînd să ia lucrurile în zeflemea – zău aşa, parcă m-ai aştepta să-mi tragi o urecheală! Ca un păcătos ce sînt, ţi-am stricat planurile!

Ei, trăsni-l-ar pe satana, doar nu era să las eu să fie arestat şi dus la Bastilia tocmai omul care mi-a scăpat viaţa! Dar nici cu tine nu voiam să mă cert. Sînt un fiu bun. Şi pe urmă adăugă el în şoaptă – bunul Dumnezeu îi pedepseşte pe copiii care se ceartă cu mama lor. Dovadă, fratele meu Francisc al II-lea. Iartă-mă, te rog din inimă, şi recunoaşte că gluma a fost bună!

— Sire, te înşeli. Nu e vorba de o gluma – spuse Caterina.

— Ba da, ba da! Şi să mă ia dracu dacă într-o bună zi n-ai să priveşti şi tu lucrurile aşa!

— Sire, din vina ta s-a zădărnicit un plan care ne-ar fi dus la o mare descoperire.

— Ei şi? Un plan... Nu cumva te tulburi dumneata, mamă, din pricina unui plan care a dat greş? Ai să pui la cale alte douăzeci de planuri şi îţi făgăduiesc că am să le sprijin.

— Cu tot sprijinul tău, e prea tîrziu. A băgat de seamă şi e cu ochii în patru.

— Eh – făcu regele – ia să vedem, la urma urmei, ce ai cu Henriot?

— Unelteşte.

— Da, pricep, veşnicele acuzaţii pe care le aduci dumneata. Numai că toţi oamenii uneltesc cîte puţin în încântătoarea reşedinţă regală care se cheamă Luvru.

— Da, dar el unelteşte mai mult ca oricine şi e cu atît mai primejdios cu cît nimeni nu-l bănuieşte.

— Ia te uită, un adevărat Lorenzino! exclamă Carol.

— Ascultă-mă, ascultă-mă! făcu Caterina. Întunecîndu-se la auzul acestui mare nume ce-i amintea una din cele mai sîngeroase pagini din istoria Florenţei. Ascultă-mă, există un mijloc ca să-mi dovedeşti că greşesc.

— Care, mamă?

— Întreabă-l pe Henric cine a fost astă-noapte în camera lui.

— în camera lui... astă-noapte?

— Da, Şi dacă îţi va spune...

— Ei bine?

— Ei bine, sînt gata să recunosc că m-am înşelat.

— Dar dacă era o femeie, nu putem totuşi să-i cerem...

— O femeie?

— Da.

— O femeie care ţi-a omorît două santinele şi l-a rănit mortal, poate, pe domnul de Maurevel?!

— Oho! făcu regele. Se îngroaşă gluma! S-a vărsat sînge?

— Trei oameni au rămas culcaţi pe podea.

— Şi cei care i-a doborît?...

— A fugit nevătămat.

— Pe toţi sfinţii – exclamă regele – e un viteaz şi ai dreptate, mamă, trebuie să-l cunosc!

— Ei bine, ţi-o spun de pe acum, n-ai să-l cunoşti. În orice caz, nu cu ajutorul lui Henric.

— Poate cu al dumitale. mamă? Doar omul ăsta n-a dispărut fără urmă. fără să-l fi văzut măcar cineva cum era îmbrăcat!

— Atît s-a putut vedea doar, că purta o mantie vişinie, foarte elegantă.

— Aha! O mantie vişinie! făcu Carol. Nu e decît una la curte care poate să atragă astfel privirile.

— Da. ai dreptate – aprobă Caterina.

— Ei bine? întrebă Carol.

— Da – zise Caterina – aşteaptă-mă aici, fiule: mă duc să văd dacă mi s-au îndeplinit poruncile.

Caterina ieşi, şi Carol rămase singur; se plimbă distrat în lung şi-n lat prin cameră, fluierînd o melodie vînătorească, ţinîndu-şi o mînă în jachetă, iar pe cealaltă lăsînd-o să atârne: de cîte ori se oprea locului, ogarul i-o lingea.

Cît despre Henric, el plecase foarte îngrijorat de la cumnatul său şi în loc s-o apuce pe coridorul obişnuit, se îndreptă spre scăriţa secretă – despre care am mai pomenit – ce ducea la al doilea cat. Abia urcase însă patru

trepte, că la prima cotitură zări o umbră. Se opri cu mîna pe pumnal. Recunoscu pe dată o femeie şi un glas încîntător, binecunoscut, care îi spuse, apucîndu-l de mînă:

— Slavă domnului, sire, că te văd teafăr! Am fost foarte îngrijorată, dar Dumnezeu mi-a ascultat ruga!

— Ce s-a întîmplat? o întrebă Henric.

— Cînd ai să te întorci la dumneata în apartament, ai să afli. De Orthon să n-ai nici o grijă, e la mine.

Şi tînăra femeie coborî în grabă, trecînd pe lîngă Henric, ca şi cum l-ar fi întîlnit cu totul întîmplător, pe scară.

„Ciudat – se gîndi Henric – ce s-o fi petrecut oare? Ce-i cu Orthon?”

Din păcate, întrebarea aceasta nu putea fi auzită de doamna de Sauve, care era acum departe.

În capul scării, Henric văzu deodată altă umbră: de astă dată, însă, a unui bărbat.

— Sst! făcu acesta.

— Ah, ah, tu eşti, Francisc!

— Nu-mi rosti numele!

— Dar ce s-a întîmplat?

— Du-te la tine şi o să afli pe urmă, strecoară-te prin coridor, ia aminte să nu te pîndească cineva, şi intră la mine; uşa n-o să fie încuiată.

Şi dispăru la rîndul său, pe scară, ea fantomele la teatru, ce se scufundă într-o trapă.

— La dracu! şopti bearnezul. Mister pretutindeni, dar pentru că o să aflu dezlegarea la mine acasă, mă duc acolo şi o să văd.

Totuşi, Henric plecă mai departe, destul de tulburat; era şi el înzestrat cu o fire simţitoare, această superstiţie a tinereţii. Totul se reflecta clar în acest suflet, ca într-o oglindă lucie şi tot ce aflase de curînd prevestea nenorocire.

Cînd ajunse la uşa apartamentului său, ascultă. Nu se auzea nici un zgomot. De altfel, cum Charlotte îi spusese

să se întoarcă la el, era limpede că putea să intre fără teamă. În anticameră aruncă o privire grabnică în jur: era pustie, dar nu zări nici o urmă care i-ar fi putut dezvălui ce se întîmplase.

— Într-adevăr – murmură el – Orthon nu-i aici.

Şi trecu în a doua cameră.

Aici totul se lămuri.

Deşi fusese vărsată apă multă pe podea, se mai vedeau încă pete mari, roşiatice; o mobilă era sfărîmată; draperiile patului, zdrenţuite de împunsături de spadă, o oglindă veneţiană făcută ţăndări cu un foc de pistol şi o mînă însîngerată care se sprijinise de perete, lăsîndu-şi teribila ei urmă, dovedeau că această încăpere încremenită fusese martora unei lupte pe viaţă şi pe moarte.

Henric îmbrăţişă totul cu privirea rătăcită, îşi trecu mîna peste fruntea brobonită şi murmură:

— Ah! Acum înţeleg cît bine mi-a făcut regele: au venit să mă ucidă... Şi... Ah, de Mouy! Ce i s-o fi întîmplat lui de Mouy? Ticăloşii! L-or fi omorît!

Şi la fel de grăbit să afle veştile pe cît era ducele d'Alençon să i le dea, după ce mai aruncă o ultimă privire posomorită peste obiectele din jur, Henric se repezi afară, ieşi pe coridor, se încredinţă că nu-i nimeni, împinse uşa întredeschisă, pe care o închise cu grijă în urma lui, şi intră repede la ducele d'Alençon.

Ducele îl aştepta în anticameră. Îi luă repede mîna, îi făcu semn cu degetul la buze să tacă şi îl duse într-o odaie mică, în formă de turn. Încăperea aceasta era complet izolată datorită poziţiei ei, aşa că nu puteau fi spionaţi.

— Ah, dragul meu frate – îi spuse el – ce noapte îngrozitoare!

— Dar ce s-a întîmplat? îl întrebă Henric.

— Au vrut să te aresteze.

— Pe mine?

— Da, pe tine.

— Şi de ce?

— Nu ştiu. Dar unde erai?

— Regele m-a luat cu el aseară în oraş.

— Atunci el ştia – zise d'Alençon. Dar dacă nu erai la tine, atunci cine era?

— A fost cineva la mine? întrebă Henric, de parcă n-ar fi ştiut.

— Da, un bărbat. Cînd am auzit zarva, am alergat să-ţi dau ajutor, dar era prea tîrziu.

— Şi omul acela a fost arestat? întrebă îngrijorat Henric.

— Nu, a fugit după ce l-a rănit grav pe Maurevel şi a omorît doi soldaţi.

— Ah, viteazul de Mouy! exclamă Henric.

— De Mouy era deci? spuse repede d'Alençon.

Henric îşi dădu seama că făcuse o greşeală.

— Cel puţin aşa cred – explică el – căci îi dădusem întîlnire, ca să mă înţeleg cu el în privinţa fugii tale şi să-i spun că am renunţat la toate drepturile mele la tronul Navarei, în favoarea ta.

— Atunci, dacă se află asta, sîntem pierduţi! zise ducele d'Alençon, pălind.

— Da, căci Maurevel o să vorbească.

— Maurevel a primit o lovitură de sabie în gîtlej; am aflat de la chirurgul care l-a îngrijit că înainte de opt zile n-o să poată scoate o vorbă.

— Opt zile! E mai mult decît i-ar trebui lui de Mouy ca să se pună la adăpost.

— La urma urmei, poate că n-a fost domnul de Mouy.

— Crezi? făcu Henric.

— Da, a dispărut foarte repede şi nu s-a văzut decît mantia vişinie.

— Într-adevăr – reluă Henric – o mantie vişinie este mai potrivită unui curtean decît unui soldat. Niciodată n-o să fie bănuit de Mouy sub o mantie vişinie.

— Dacă o să fie bănuit cineva – zise ducele d'Alençon –

o să fie mai curînd...

Se opri.

— Mai curînd domnul de La Mole – completă Henric.

— Fireşte, de vreme ce eu însumi m-am îndoit o clipă cînd l-am văzut fugind pe acel om.

— Te-ai îndoit! într-adevăr, ar putea fi domnul de La Mole.

— Şi nu ştie nimic? întrebă d'Alençon.

— Nu, nimic, sau cel puţin, nimic de seamă.

— Frate – zise ducele – acum sînt sigur că el era.

— Drace! exclamă Henric. Dacă-i aşa, regina, care ţine la el. O să se amărască foarte tare.

— Ţine la el? întrebă ducele, buimac.

— Fără îndoială. Ai uitat, Francisc, că sora ta ţi l-a recomandat?

— Da, ai dreptate – recunoscu ducele cu glasul stins. De aceea voiam să-i fiu pe plac şi de frică să nu-l compromită mantia lui cea vişinie, am urcat la el şi am luat-o la mine.

— Oh, oh! făcu Henric. Asta zic şi eu prudenţă! Acum nu numai că aş pune rămăşag, dar chiar aş jura că el a fost.

— Chiar şi în faţa justiţiei? întrebă Francisc.

— Pe legea mea că da! îi răspunse Henric. O fi venit cu vreo scrisoare din partea Margaretei.

— Dac-aş şti sigur că mă pot bizui pe mărturia ta – zise ducele d'Alençon – mai-mai că l-aş acuza.

— Dacă l-ai acuza – răspunse Henric – înţelegi prea bine că nu te-aş contrazice.

— Dar regina? întrebă d'Alençon.

— Ah, da, regina!

— Trebuie să ştiu ce va face.

— Cu asta mă însărcinez eu.

— Drace! Ar greşi dacă ne-ar contrazice, căci i se face acestui tînăr o minunată faimă de viteaz, care n-o să-l coste scump, căci a cumpărat-o pe credit. Este însă

adevărat că s-ar putea să înapoieze şi capitalul, şi dobînda.

— Ei, ce să-i faci! exclamă Henric. În lumea asta totul se plăteşte.

Şi salutîndu-l pe ducele d'Alençon cu mina şi cu un zîmbet, îşi vîrî capul cu luare-aminte prin uşa ce dădea în coridor; după ce se încredinţă că nu-l vede nimeni, se furişă în grabă şi dispăru pe scara secretă ce ducea la Margareta.

Nici regina Navarei nu era mai liniştită ca soţul ei.

Expediţia nocturnă îndreptată împotriva ei şi a ducesei de Nevers de către rege, ducele de Anjou, ducele de Guise şi Henric, pe care-l recunoscuse, o îngrijora foarte mult. Fireşte, nu exista vreo dovadă care s-o poată compromite, căci portarul, pe care La Mole şi Coconnas îl dezlegaseră ele la gard, le dăduse asigurări că nu suflase o vorbă.

Fireşte însă că patru seniori, de rangul celor cărora le ţinuseră piept doi simpli gentilomi ca La Mole şi Coconnas, nu se abătuseră întîmplător din drum, fără să ştie pentru ce anume o fac. Margareta se întoarse deci în zori, după ce petrecuseră restul nopţii la ducesa de Nevers. Se culcase pe dată, dar nu putuse dormi şi tresărea la cel mai mic zgomot.

Tocmai cînd era mai frămîntată, auzi bătăi la uşa secretă; după ce Gillonne îl recunoscu pe Henric, primi poruncă să-l lase să intre.

Henric se opri în pragul uşii; nimic nu trăda pe soţul jignit; zîmbetul obişnuit îi flutura pe buzele-i fine şi nici un muşchi al feţei nu-i dezvăluia tulburarea adîncă pe care o încercase de curînd.

Margaretei i se păru că o întreabă cu privirea dacă poate să-i vorbească între patru ochi. Regina îl înţelese şi-i făcu semn Gillonnei să plece.

— Doamnă – spuse atunci Henric – ştiu cît de legată sînteţi de prietenii dumneavoastră şi mă tem că vă aduc

veşti proaste.

— Despre cine vorbiţi, domnule? întrebă Margareta,

— Unul din cei mai scumpi servitori ai noştri este acum foarte compromis.

— Cine?

— Iubitul conte de La Mole.

— Contele de La Mole compromis?! De ce?

— Din pricina celor întâmplate astă-noapte.

Margareta, cu toată stăpînirea de sine, roşi.

În sfîrşit, făcu o sforţare:

— Ce s-a întîmplat? întrebă ea.

— Cum se poate! se miră Henric. Nu aţi auzit zarva de astă-noapte din Luvru?

— Nu, domnule.

— Oh, vă felicit, doamnă! spuse Henric cu o naivitate încîntătoare. Înseamnă că aveţi un somn minunat.

Şi, vă rog, ce s-a întîmplat?

— Buna noastră mamă îi dăduse ordin domnului de Maurevel ca, împreună cu şase soldaţi, să mă aresteze.

— Pe dumneavoastră, domnule?

— Da, pe mine.

— Pentru ce?

— Ah, cine poate tălmăci gîndurile unui spirit atît de profund ca al mamei noastre? Le respect, însă nu le cunosc.

— Şi nu eraţi la dumneavoastră?

— Nu, din întîmplare, nu! Aţi ghicit, doamnă, nu mă aflam acasă. Aseară, regele m-a invitat să-l însoţesc; dar dacă nu eram eu, a fost altcineva la mine.

— ane?

— Se pare că era contele de La Mole.

— Contele de La Mole! exclamă Margareta.

— Pe Dumnezeul meu! Ce voinic mai e şi mititelul ăsta de provensal! continuă Henric. Închipuieşte-ţi că l-a rănit pe Maurevel şi a omorît doi soldaţi!

— L-a rănit pe domnul de Maurevel şi a omorît doi

soldaţi... nu se poate!

— Cum! Vă îndoiţi de vitejia lui, doamnă?

— Nu, dar susţin că domnul de La Mole nu putea fi la dumneavoastră.

— De ce nu putea fi la mine?

— Pentru că... pentru că... – reluă Margareta încurcată – pentru că era în altă parte.

— Ah, dacă puteţi dovedi că era în altă parte, atunci se schimbă lucrurile! O să spună unde a fost şi totul se va lămuri.

— Unde a fost? întrebă repede Margareta.

— Desigur... pînă deseară o să fie arestat şi interogat. Din păcate, sînt dovezi...

— Dovezi? Ce fel de dovezi?

— Bărbatul care s-a apărat cu atîta înverşunare purta o mantie vişinie.

— Dar nu numai domnul de La Mole poartă o mantie vişinie... mai cunosc eu unul...

— Fără îndoială, şi eu îl cunosc... Dar, iată ce se va întîmpla: dacă nu era domnul de La Mole la mine, înseamnă că a fost celălalt, ce poartă o mantie vişinie. Şi acesta ştiţi cine este?

— Doamne Dumnezeule!

— Iată primejdia; aţi sesizat-o ca şi mine; tulburarea dumneavoastră mi-o dovedeşte. Acum să ne sfătuim ca doi oameni care vorbesc despre cel mai căutat lucru de pe lume... tronul, şi despre bunul cel mai preţios... viaţa. Dacă de Mouy este arestat, sîntem pierduţi.

— Da, înţeleg.

— Pe cînd domnul de La Mole nu compromite pe nimeni; în afară de cazul cînd l-aţi crede în stare să născocească vreo poveste ca, de pildă că, din întîmplare, se afla la o petrecere cu anumite doamne... sau mai ştiu eu ce!

— Domnule – îi răspunse Margareta – dacă nu vă temeţi decît de asta, puteţi fi liniştit... Nu va spune nimic.

— Cum – făcu Henric – chiar dacă tăcerea lui i-ar putea aduce moartea?

— Va tăcea, domnule.

— Sînteţi sigură?

— Garantez!

— Atunci totul e în ordine! spuse Henric, ridicîndu-se.

— Plecaţi, domnule? întrebă repede Margareta.

— Oh, da! Asta e tot ce aveam să vă spun!

— Şi vă duceţi să...?

— Să caut o salvare din încurcătura în care ne-a vîrît pe toţi năbădăiosul cu mantia vişinie.

— Oh, Doamne, Doamne! Bietul tînăr! strigă îndurerată Margareta, frîngîndu-şi mîinile.

— într-adevăr – spuse Henric, retrăgîndu-se – tare serviabil e iubitul domn de Mole!

XXXVIII
Cingătoarea reginei-mame

CAROL SE ÎNTOARSE CU UN AER ironic şi zîmbitor în apartamentul lui. dar după ce stătu de vorbă zece minute cu mama sa. ai fi putut zice că aceasta îi cedase lui paloarea şi mînia ei. În timp ce ea îi luase buna dispoziţie.

— Domnul de La Mole – repetă Carol – domnul de La Mole!... Trebuie să-i chem pe Henric şi pe ducele d'Alençon. Pe Henric. pentru că tînărul acesta era huguenot, şi pe ducele d'Alençon. pentru că se află în slujba lui.

— Cheamă-i, dacă vrei. fiule, dar n-ai să poţi afla nimic de La ei. Mi-e teamă că Henric şi Francisc sînt mai legaţi decît se parc. Dacă o să-i întrebi, o să le dai de bănuit; cred e-ar fi mai nimerit şi mai sigur să-i punem la încercare pe îndelete, timp de cîteva zile. Dacă-i laşi pe vinovaţi să răsufle, fiul meu, şi să creadă că nu-i mai urmăreşti, au să devină îndrăzneţi, mîndri, şi or să-ţi dea un prilej mai bun ca să-i nimiceşti; atunci o să aflăm totul.

Carol se plimba nehotărît, clocotind de mînie ca un cal ce-şi roade frîul. apăsîndu-şi cu mîna crispată inima cuprinsă de bănuieli.

— Nu, nu – spuse el în cele din urmă – nu voi aştepta. Nu ştii ce înseamnă aşteptarea atunci cînd eşti. ca mine, urmărit de vedenii. De altfel, aceşti maimuţoi devin pe zi ce trece tot mai obraznici; chiar astă-noapte, doi nătărăi

au îndrăznit să ne ţină piept şi să se răzvrătească împotriva noastră... Dacă domnul de La Mole este nevinovat, foarte bine; dar nu m-aş supăra să ştiu unde a fost domnul de La Mole astă-noapte, pe cînd soldaţii mei erau bătuţi în Luvru, iar eu, în strada Cloche-Percée. Să fie căutaţi deci ducele d'Alençon şi pe urmă Henric; vreau să-i întreb pe fiecare în parte. Cît despre dumneata, mamă, poţi rămîne.

Caterina se aşeză. Pentru un spirit hotărît ca al ei, orice întîmplare – îndrumată de mîna ei puternică – putea s-o apropie de ţel, chiar dacă părea s-o îndepărteze. Orice ciocnire provoacă un zgomot sau o scînteie. Zgomotul călăuzeşte, scînteia luminează...

Ducele d'Alençon intră; convorbirea pe care o avusese cu Henric îl pregătise pentru această întrevedere; era deci destul de calm.

Aşa că răspunse fără şovăială. Cum fusese înştiinţat de maică-sa să nu iasă din camera lui, el nu ştia nimic din toate cîte se petrecuseră peste noapte. Atîta numai că apartamentul lui, dînd pe acelaşi coridor cu cel al regelui Navarei, i se păruse mai întîi că aude un zgomot de parcă cineva ar fi spart o uşă, apoi înjurături şi focuri de armă.

Abia atunci se încumetase să crape uşa, şi văzuse fugind un om îmbrăcat într-o mantie vişinie.

Carol şi mama lui schimbară o privire.

— Cu o mantie vişinie? întrebă regele.

— Cu o mantie vişinie – răspunse d'Alençon.

— Şi mantia asta vişinie nu te-a făcut să bănuieşti pe nimeni?

Ducele d'Alençon îşi adună toate puterile ca să mintă cu aerul cel mai firesc din lume.

— La prima vedere – spuse el – trebuie să vă mărturisesc că mi s-a părut că era mantia roşie a unuia dintre gentilomii mei.

— Şi cum îl cheamă?

— Domnul de La Mole.

— Dar de ce domnul de La Mole nu se afla lîngă tine, aşa cum s-ar fi cuvenit?

— Îl lăsasem liber – spuse ducele.

— Bine. Poţi pleca – făcu Carol.

Ducele d'Alençon se îndreptă spre uşa prin care intrase.

— Nu pe-acolo! îi strigă Carol. Pe-aici.

Şi îi arătă pe cea care dădea în camera doicii.

Carol ţinea ca Francisc să nu dea ochii cu Henric. Nici prin gînd nu-i trecea că se şi văzuseră pentru o clipă, şi că aceasta le fusese de ajuns celor doi cumnaţi să se pună de acord...

La un semn făcut de Carol, Henric intră la rîndu-i, pe aceeaşi uşă pe care intrase şi d'Alençon.

Henric nu aşteptă să fie întrebat de Carol.

— Sire – zise el – ce bine a făcut maiestatea voastră că m-a chemat, căci tocmai veneam să-i cer să-mi facă dreptate.

Carol se încruntă.

— Da, dreptate – spuse din nou Henric. Mai întîi, am să-i mulţumesc maiestăţii voastre că m-a luat ieri seară s-o însoţesc. Căci, luîndu-mă cu ea, am înţeles acum că mi-a salvat viaţa. Dar cu ce m-am făcut vinovat ca să încerce cineva să mă ucidă?

— Nu era vorba de un asasinat – interveni brusc Caterina – ci de o arestare.

— Ei bine, fie – spuse Henric. Ce crimă am făcut ca să fiu arestat? Dacă am vrea vină, şi acum sînt la fel de vinovat ca şi aseară. Cu ce am greşit, sire?

Carol se uită la mama lui, neştiind ce să răspundă.

— Fiul meu – vorbi Caterina – primeşti oameni dubioşi..

— Bine – răspunse Henric. Şi oamenii aceştia dubioşi mă compromit. Nu-i aşa, doamnă?

— Da, Henric.

— Numiţi-i, numiţi-i! Cine sînt? Puneţi-ne faţă-n faţă!

— La urma urmei – zise Carol – Henric are dreptul să

ceară lămuriri.

— Şi le şi cer! reluă Henric, care voia să profite de poziţia lui avantajoasă. Te întreb pe tine, bunul meu frate Carol, şi pe domnia-voastră, buna mea mamă Caterina. De cînd m-am căsătorit cu Margareta, nu m-am purtat ca un soţ bun? întrebaţi-o pe ea. Nu m-am purtat ea un bun catolic? întrebaţi-l pe duhovnicul meu. Nu m-am purtat ca o rudă bună? întrebaţi-i pe toţi cei ce au luat parte la vînătoarea de ieri.

— Da, e adevărat, dragă Henric – făcu regele. Dar ce vrei, se spune că te ţii de uneltiri.

— Împotriva cui?

— Împotriva mea.

— Sire, dac-aş fi uneltit împotriva voastră, n-aveam decît să las lucrurile în voia lor atunci cînd calul, cu coapsa sfărîmată, nu se mai putea ridica şi cînd mistreţul se năpustea ca turbat împotriva maiestăţii voastre.

— Ei, drăcia dracului, mamă! Ştii că are dreptate!

— Dar, ia spune-mi, cine era la tine astă-noapte?.

— Doamnă – îi zise Henric – într-o vreme în care puţini pot răspunde de ei înşişi, cum aş putea răspunde eu de alţii? Am plecat de acasă pe la şapte seara, iar pe la zece, fratele meu Carol m-a luat cu el. Şi am rămas împreună toată noaptea. Nu puteam să fiu şi cu maiestatea sa, şi să ştiu şi ce se petrece acasă.

— Dar nu-i mai puţin adevărat că un om de-al tău a ucis doi ostaşi ai maiestăţii sale şi l-a rănit pe domnul de Maurevel – spuse Caterina.

— Un om de-al meu? întrebă Henric. Şi cine era acest om, doamnă? Numiţi-l!

— Toată lumea îl acuză pe domnul de La Mole.

— Domnul de La Mole nu e unul din oamenii mei, doamnă. Domnul de La Mole face parte din suita domnului d'Alençon, căruia i-a fost prezentat de către fiica dumneavoastră!

— Ce mai încoace-ncolo! făcu Carol. Spune, Henriot:

domnul de La Mole a fost sau nu la tine?

— De unde să ştiu eu asta, sire? Nu pot spune nici da, nici nu... Domnul de La Mole este o presupusă slugă, credincios ca nimeni altul, reginei Navarei şi care, adesea, îmi aduce răvaşe fie de la Margareta, căreia îi e recunoscător că l-a prezentat domnului duce d'Alençon, fie chiar de la domnul duce. N-aş putea spune că nu era el!

— El era! exclamă Caterina. A fost recunoscut după mantia lui vişinie.

— Domnul de La Mole are deci o mantie vişinie?

— Da.

— Şi cel care le-a făcut de petrecanie celor doi soldaţi ai mei şi domnului de Maurevel...

— ...purta o mantie vişinie? întrebă Henric.

— Întocmai – spuse Carol.

— Nu mai am nimic de adăugat – zise bearnezul. Dar, în acest caz, mi se pare firesc ca în loc să mă chemaţi pe mine, care nu eram acasă, să-l fi întrebat pe domnul de La Mole care, după cum afirmaţi, se afla în apartamentul meu. Trebuie însă să atrag atenţia maiestăţii sale asupra unui fapt.

— Care?

— Dacă eu, văzînd un ordin iscălit de regele meu, m-aş fi apărat în loc să mă supun, aş fi fost vinovat şi aş fi meritat orice pedeapsă; dar nu eram eu, ci un necunoscut, pe care acest ordin nu-l privea; au vrut să-l aresteze pe nedrept şi s-a apărat chiar prea bine, dar era în drept să o facă.

— Totuşi... – murmură Caterina.

— Doamnă – făcu Henric – ordinul mă privea pe mine?

— Da – îi răspunse Caterina – şi purta semnătura maiestăţii sale.

— Dar mai scria în el ca să fie arestat oricine va fi găsit în lipsa mea?

— Nu – spuse Caterina.

— Atunci reluă Henric – dacă nu se dovedeşte că

uneltesc şi împreună cu mine şi cel care se afla în cameră, omul acela era nevinovat.

După aceea, întorcîndu-se spre Carol al IX-lea.

— Sire, nu părăsesc Luvrul. Sînt chiar gata să mă predau. E de ajuns doar un cuvînt al maiestăţii voastre şi pe loc mă duc la orice închisoare aţi vrea. Dar pînă la dovada contrarie, am dreptul să mă numesc şi mă voi numi preacredinciosul supus şi frate al maiestăţii voastre.

Şi, cu o demnitate ce nu-i fusese cunoscută pînă atunci, Henric făcu o plecăciune în faţa lui Carol şi se retrase.

— Bravo, Henriot! zise Carol după plecarea regelui Navarei.

— Bravo pentru că ne-a bătut? făcu Caterina.

— Şi de ce n-aş aplauda? Cînd facem exerciţii de scrimă şi el mă atinge, nu-i spun tot „bravo”? Greşeşti, mamă, cînd îl desconsideri pe băiatul ăsta!

— Fiul meu – zise Caterina, strîngîndu-i mina lui Carol al IX-lea – nu-l desconsider, mă tem de el.

— Ei bine, nu ai dreptate, mamă. Henric îmi este prieten, şi. aşa cum a afirmat, dacă mi-ar fi fost duşman, nu m-ar fi scăpat de mistreţ.

— Da – răspunse Caterina – pentru ca ducele de Anjou, duşmanul lui personal, să ajungă rege al Franţei?

— Mamă, n-are importanţă ele ce m-a scăpat Henriot de la moarte; important este că-i datorez viaţa şi, pe toţi dracii, nu vreau să aibă vreo neplăcere. Cît despre domnul de La Mole, ei bine, o să mă înţeleg cu fratele meu, ducele d'Alençon, pentru că este curteanul lui.

Cu aceste cuvinte, Carol al IX-lea lăsă să se înţeleagă ca a terminat ce avea de vorbit cu mama sa. Aceasta se retrase, căutînd să găsească un răspuns bănuielilor sale.

Cum domnul de La Mole era un om prea neînsemnat, nu era de nici un folos planurilor ei.

Ajungînd în camera sa, Caterina, la rîndul ei, o găsi pe Margareta care o aştepta.

— Ah, ah! făcu ea. Tu eşti, fata mea? Am trimis după

tine aseară.

— Ştiu, doamnă; dar ieşisem.

— Şi azi-dimineaţă?

— Azi-dimineaţă, doamnă, am venit să vă spun că maiestatea voastră este pe cale să săvîrşească o mare nedreptate.

— Care?

— Vreţi să-l arestaţi pe contele de La Mole.

— Te înşeli, fiica mea; eu nu arestez pe nimeni. Regele arestează.

— Să nu ne jucăm cu vorbele, doamnă, atunci cînd se petrec lucruri atît de grave. Domnul de La Mole va fi arestat, nu-i aşa?

— Probabil.

— Sub acuzarea că se afla astă-noapte în camera regelui Navarei şi a omorît doi soldaţi, rănindu-l pe domnul de Maurevel, nu-i aşa?

— Într-adevăr, este acuzat de această crimă.

— Este o acuzaţie nedreaptă, doamnă – îi zise Margareta – domnul de La Mole nu este vinovat!

— Domnul de La Mole nu este vinovat! repetă Caterina, cu o tresărire de bucurie, ghicind că din spusele Margaretei poate să scapere o scînteie din ceea ce-i fusese ascuns.

— Nu – reluă Margareta – nu este vinovat şi nu poate fi pentru că nu se afla la rege.

— Şi unde era?

— La mine, doamnă.

— La tine?

— Da, la mine.

La auzul acestei mărturisiri făcute de un vlăstar regesc, Caterina ar fi trebuit s-o străfulgere cu privirea, dar se mulţumi să încrucişeze braţele.

— Şi... – spuse ea după o clipă de tăcere – dacă domnul de La Mole va fi arestat şi interogat...

— Va mărturisi unde se afla şi cu cine a fost, mamă –

răspunse Margareta, deşi era sigură că nu aşa s-ar fi întîmplat lucrurile.

— În cazul ăsta, ai dreptate, fiica mea, domnul de La Mole nu trebuie să fie arestat.

Margareta se înfioră; i se păru că în felul cum maică-sa pronunţase aceste cuvinte, se ascundea ceva tainic şi îngrozitor; n-avea însă ce să-i răspundă, pentru că ceea ce ceruse îi fusese acordat.

— Dar atunci spuse Caterina – dacă domnul de La Mole nu se afla la rege, cine era?

Margareta tăcu.

— Pe acesta îl cunoşti, fiica mea? o întrebă Caterina.

— Nu, mamă – îi răspunse Margareta, cu un glas şovăielnic.

— Hai, nu avea încredere în mine doar pe jumătate!

— Vă repet, doamnă, că nu-l cunosc – răspunse din nou Margareta, pălind fără să vrea.

— Bine, bine – zise nepăsătoare Caterina. O să ne informăm. Du-te, fata mea; liniştеşte-te, mama ta veghează şi îţi apără onoarea.

Margareta ieşi.

— Ah – murmură Caterina – se unesc; Henric şi Margareta se înţeleg; femeia să fie mută iar bărbatul orb. Da, copiii mei, sînteţi dibaci şi vă credeţi puternici; dar puterea stă în unirea voastră şi am să vă distrug eu unul după altul. De altfel, o să vină o zi cînd Maurevel o să poată vorbi sau scrie, o să rostească un nume sau o să înşire şase litere şi atunci totul se va lămuri... Da, dar de azi pînă atunci vinovatul o să se pună la adăpost. Cel mai bun lucru de făcut acum e să-i despart pe dată...

Chibzuind acest plan, Caterina se îndreptă din nou spre apartamentul fiului ei, pe care-l găsi stînd de vorbă cu ducele d'Alençon.

— Ah, ah! făcu Carol, încruntîndu-se. Dumneata, mamă?

— De ce n-ai spus şi „iar”? Cuvîntul ţi-a trecut prin

minte.

— Ce gîndesc mă priveşte doar pe mine, doamnă – spuse regele, cu tonul brutal pe care-l avea uneori chiar cînd i se adresa Caterinei. Ce vrei de la mine? Spune repede!

— Ei bine, ai dreptate, fiul meu – îi spuse Caterina. Iar tu, Francisc, greşeai.

— De ce, doamnă? întrebară cei doi prinţi.

— Domnul de La Mole n-a călcat pe la regele Navarei.

— Ah, ah! exclamă Francisc, pălind.

— Şi atunci, cine era? întrebă Carol.

— Nu ştim încă, dar o vom afla cînd Maurevel o să fie în stare să vorbească. Deci, să lăsăm chestiunea asta şi să revenim la domnul de La Mole.

— Ei bine, mamă, ce vrei cu domnul de La Mole, dacă nu se afla la regele Navarei?

— Nu – spuse Caterina – nu era la rege, dar se afla la... regină.

— La regină t repetă Carol, izbucnind într-un rîs nervos.

— La regină! şopti d'Alençon, făcîndu-se palid ca un cadavru.

— Nu, nu se poate – zise Carol – ducele de Guise mi-a spus că s-a întîlnit în drum cu litiera Margaretei.

— Da, aşa-i – aprobă Caterina – are o casă în oraş.

— În strada Cloche-Percée! strigă regele.

— Oh, oh! Asta le întrece pe toate! exclamă ducele d'Alençon, înfigîndu-şi unghiile în piept. Şi unde mai pui că mi l-a recomandat tocmai mie!

— Ah! Da, acum îmi dau seama! spuse regele, oprindu-se deodată. Atunci el s-a apărat astă-noapte şi mi-a aruncat un vas de argint în cap, ticălosul!

— Da, ticălosul! repetă Francisc.

— Aveţi dreptate, copiii mei – spuse Caterina, fără să pară a înţelege ce-i îndemna pe fiecare să vorbească cu atîta patimă. Aveţi dreptate; un singur cuvînt al acestui gentilom ar putea stîrni un scandal fără pereche; ar

dezonora un vlăstar regesc, o clipă de beţie ar fi de ajuns...

— Sau de lăudăroşenie – zise Francisc.

— Da, fireşte – aprobă Carol – dar nu-l putem da pe mîna justiţiei, decît dacă Henriot consimte să facă o p] îngere.

— Fiul meu – zise Caterina, apăsînd cu mîna pe umărul lui Carol, în aşa fel, încît să-i atragă atenţia asupra propunerilor pe care voia să le facă. Ascultă bine ce-ţi spun: s-a săvîrşit o crimă şi e primejdie de scandal. Dar nu cu judecători şi călăi se pedepsesc astfel de crime săvîrşite împotriva unei maiestăţi regale. Dac-aţi fi gentilomi de rînd, n-aş avea nevoie să vă învăţ ce să faceţi, pentru că amîndoi sînteţi viteji; dar fiind prinţi, nu puteţi să încrucişaţi spada cu a unui boiernaş; gîndiţi-vă la o răzbunare cu adevărat demnă de rangul unor prinţi.

— Pe toţi dracii – strigă Carol – ai dreptate, mamă, şi am să mă gîndesc!

— Am să te ajut, frate! exclamă Francisc.

— Eu plec – spuse Caterina, dezlegîndu-şi cingătoarea de mătase neagră, un şnur gros, ce-i înfăşură de trei ori mijlocul şi ale cărui capete, terminate fiecare cu un ciucure, îi atîrnau pînă la genunchi. Eu mă retrag, dar vă las cingătoarea în locul meu.

Şi o aruncă la picioarele lor.

— Ah, ah! făcu Carol. Înţeleg!

— Cingătoarea asta... – zise d'Alençon ridicînd-o.

— înseamnă pedeapsă şi tăcere – spuse Caterina, bucuroasă de izbîndă. Dar n-ar strica să-l chemaţi şi pe Henric la treaba asta.

Şi ieşi.

— Pentru numele lui Dumnezeu! exclamă ducele d'Alençon. Nimic mai uşor: cînd Henric o să afle că nevastă-sa îl înşală... Aşadar – adăugă el întorcîndu-se spre rege – sînteţi de părerea mamei noastre?

— Din toate punctele de vedere – aprobă Carol,

neştiind că înfige o mie de pumnale în inima ducelui d'Alençon. Margareta o să se necăjească, dar Henric o să se bucure.

Apoi, chemînd un ofiţer al gărzii, porunci să fie înştiinţat Henric să vină; dar se răzgîndi.

— Nu, nu – zise el – mă duc eu să-i vorbesc. Tu, Francisc, anunţă-i pe Anjou şi pe Guise.

Şi ieşind din apartamentul său, o apucă pe scăriţa în formă de melc ce ducea la catul al doilea şi dădea drept în faţa uşii lui Henric.

XXXIX
Planuri de răzbunare

DUPĂ INTEROGATORIUL DIN CARE se descurcase atît de bine, Henric folosi clipa de răgaz ca să dea fuga la doamna de Sauve. Aici îl găsi pe Orthon. care îşi revenise cu totul de pe urma leşinului: dar el nu-i putu spune decît cu nişte oameni năvăliseră în apartamentul lui şi căpetenia lor îl lovise cu minerul spadei în cap. ameţindu-l. Pe urmă nimeni nu i-a mai dat atenţie. Caterina îl văzuse leşinat şi crezuse că e mort. Apoi îşi revenise în fire după plecarea reginei-mame, dar înainte să vină căpitanul gărzii însămnat să înlăture urmele luptei din cameră, Orthon s-a refugiat la doamna de Sauve.

Henric o rugă pe Charlotte să-l adăpostească pe tînăr pînă ce va primi veşti de la de Mouy care, fără îndoială, îi va scrie din locul în care s-a ascuns. Atunci îl va trimite pe Orthon să ducă răspunsul său lui de Mouy şi astfel va putea să se bizuie pe doi oameni devotaţi, în loc de unul.

După ce luase aceste hotărîri, Henric se înapoiase la el şi tocmai se gîndea, măsurînd camera în lung şi-n lat, cînd deodată, uşa se deschise şi apăru regele.

— Maiestatea voastră! exclamă Henric, ieşindu-i în întîmpinare.

— Chiar eu, în persoană... Într-adevăr, dragă Henric, eşti un băiat minunat şi simt că te iubesc din ce în ce mai mult.

— Sire – spuse Henric – maiestatea voastră mă copleşeşte.

— Ai o singură vină, dragă Henric.

— O vină? Aceea pentru care maiestatea voastră m-a dojenit de cîteva ori, de a prefera vînătoarea cu cîini celei cu şoimi?

— Nu, nu vorbesc de asta, dragă Henric. Mă gîndesc la alta.

— O rog pe maiestatea voastră să-mi explice şi voi căuta să mă îndrept – spuse Henric care, după zîmbetul lui Carol, îşi dăduse seama că regele era în toane bune.

— Vina ta e că, deşi ai ochi ageri, nu vezi prea limpede.

— S-ar putea oare, sire, să fiu miop fără să-mi dau seama?

— Mai rău, dragă Henric, mai rău, eşti orb!

— Ah! într-adevăr, spuse bearnezul. Dar nu cumva sînt orb pentru că închid ochii?

— Ba bine că nu! făcu Carol. Te şi cred în stare de aşa ceva! în orice caz, eu am să ţi-i deschid.

— Domnul a spus: să se facă lumină şi lumină s-a făcut. Maiestatea voastră este trimisul lui Dumnezeu pe pămînt; poate deci să faci aici ceea ce Dumnezeu face în ceruri; ascult!

— Cînd Guise a spus aseară că soţia ta tocmai trecuse însoţită de un filfizon, n-ai vrut să crezi.

— Sire – zise Henric – cum să cred că sora maiestăţii voastre ar putea săvîrşi o asemenea imprudenţă!

— Cînd ţi-a spus că soţia ta se dusese în strada Cloche-Percée, tot n-ai vrut să crezi!

— Cum aş fi putut să cred că un vlăstar regesc al Franţei îşi primejduieşte în public bunul său renume?

— Cînd am asediat casa din-strada Cloche-Percée, şi eu în am trezit cu un ibric de argint în umăr, Anjou cu un compot de portocale în cap şi Guise cu o halcă de porc mistreţ în obraz, ai văzut doi bărbaţi şi două femei?

— Nu am văzut nimic, sire. Maiestatea voastră poate îşi

aminteşte că eu puneam întrebări portarului.

— Da, fir-ar să fie, numai că eu am văzut!

— Ah, dacă maiestatea voastră a văzut, se schimba lucrurile.

— Adică am văzut doi bărbaţi şi două femei. Ei bine, acum ştiu fără putinţă de îndoială că una din ele era Margareta şi unul din bărbaţi, domnul de La Mole.

— Bine, dar atunci – zise Henric – dacă domnul de La Mole era în strada Cloche-Percée, nu putea fi aici!

— Nu – spuse Carol – nu era aici. Dar nu e vorba de cine era aici! Asta o s-o aflăm cînd dobitocul de Maurevel o să poată vorbi sau scrie. E vorba de Margareta, care te înşală!

— Ei, – făcu Henric – nu daţi crezare bîrfelilor!

— Cînd îţi spuneam că eşti mai mult decît miop, că eşti orb! Ce dracu, vrei să mă crezi odată, încăpăţînatule! Margareta te înşală şi deseară o să-l strîngem de gît pe amantul ei.

Henric se dădu înapoi, surprins, şi se uită uluit la cumnatul său.

— Mărturiseşte, Henric, că nu eşti supărat. Margareta poate să ţipe ca din gură de şarpe, dar pe legea mea, cu atît mai rău? Eu însă nu vreau ca ea să te facă nefericit. De Condé, că e înşelat de ducele de Anjou, nu-mi pasă; căci Condé e duşmanul meu; dar tu, tu eşti fratele meu? toii eşti mai mult decît un frate, eşti prietenul meu...

— Dar, sire...

— Nu vreau să fii jignit, nu vreau să-şi bată joc de tine; de prea multă vreme eşti luat în zeflemea de filfizonii ăştia care vin din provincie ca să adune firimiturile ospăţurilor noastre şi ne fură femeile; să poftească să mai vină! Ai fost înşelat, dragă Henric, se poate întîmpla oricui, dar ţi-o jur, o să primeşti satisfacţie deplină! Şi mîine o să umple vorba: „Mii de draci! Se pare că regele Carol îl iubeşte pe fratele său, Henriot, căci astă-noapte i-a ieşit limba de un cot lui La Mole!”

— Bine, sire – zise Henric – lucrul acesta e definitiv stabilit?

— Stabilit, hotărît, decis: filfizonul n-o să aibă de ce să se plîngă. La expediţie participă, în afară de mine, ducele de Anjou, ducele d'Alençon şi ducele de Guisse; un rege, doi vlăstari regeşti şi un prinţ suveran; fără să te mai punem la socoteală pe tine.

— Cum fără să mă puneţi la socoteală?

— Da, căci ai să mergi cu noi.

— Eu?!

— Da, tu; înfigi pumnalul în flăcău, ca un adevărat rege, în timp ce noi îl sugrumăm.

— Sire – spuse Henric – bunătatea dumneavoastră mă copleşeşte; dar acum aţi aflat?

— Ei, drace! Caraghiosul se pare că s-a lăudat. Se duce la ca cînd la Luvru, cînd în strada Cloche-Percée. Fac versuri împreună; aş dori mult să văd versurile acestui filfizon; fac pastorale; vorbesc despre Bion şi Moschus; uneori de Daphnis, altă dată de Corydon. Roagă-te cel puţin lui Dumnezeu pentru mine!

— Sire – spuse Henric – gîndindu-mă bine...

— Ce?

— Maiestatea voastră va înţelege că nu pot lua parte la această expediţie. Să particip chiar eu ar fi nepotrivit. Prea mă priveşte îndeaproape, pentru ca prezenţa mea să nu fie socotită drept cruzime. Maiestatea voastră răzbună onoarea surorii sale, pedepsind un înfumurat care mi-a calomniat soţia; nimic mai firesc; Margareta, pe care continui s-o socotesc nevinovată, sire, nu va fi dezonorată; dar, dacă eu iau parte, situaţia se schimbă; participarea mea ar face dintr-un act de dreptate un act de răzbunare. Nu ar mai fi o execuţie, ci o crimă: soţia mea n-ar mai fi o femeie calomniată, ci una vinovată.

Pe legea mea, Henric, vorba ta e de aur! Chiar adineauri îi spuneam mamei că eşti deştept ca un drac.

Carol se uită cu bunăvoinţă la cumnatul lui, care răs-

punse cu o plecăciune complimentului.

Totuşi – adăugă Carol – eşti mulţumit că scapi de filfizon?

Tot ce face maiestatea voastră e bine făcut – răspunse regele Navarei.

— Bine, bine, atunci lasă-mă pe mine să-ţi fac treaba, fii liniştit, n-o să fie prost făcută.

— Am încredere în voi, sire – zise Henric.

— Da, spune-mi, te rog, la ce oră se duce de obicei la soţia ta?

— Pe la nouă seara...

— Şi o părăseşte?

— Înainte de sosirea mea, căci nu-l întîlnesc niciodată.

— Pe la...

— Pe la unsprezece.

— Bine, coboară deseară la miezul nopţii, treaba o să fie făcută.

Carol îi strînse călduros mîna lui Henric, îl asigură încă o dală de prietenia lui şi ieşi fluierînd cîntecul său preferat, de vînătoare.

„Ei, drăcia dracului! îşi zise bearnezul, urmărindu-l cu privirea pe Carol. M-ar mira să mă înşel. Să mă ia dracu, dacă şi pe asta nu tot regina-mamă a pus-o la cale! Nu ştie ce să mai scornească doar ca să ne învrăjbească pe mine şi pe nevastă-mea! O căsătorie ca a noastră!”

Şi Henric izbucni în rîs, aşa cum rîdea el cînd nu-l vedea şi nu-l auzea nimeni.

În ziua cînd s-au petrecut cele povestite mai sus, pe la ceasul şapte seara, într-o cameră din Luvru, un tînăr frumos, după ce făcuse o baie, se plimba mulţumit de colo pînă colo, prin faţa unei oglinzi, fredonînd un cîntec.

Lîngă el, pe un pat, dormea, sau mai bine zis se întinsese la odihnă, un alt tînăr.

Primul era prietenul nostru La Mole, despre care se vorbise atît de mult în cursul zilei şi despre care se vorbea poate că mai mult la această oră, fără ca el să

bănuiască; celălalt era Coconnas.

Într-adevăr, vijelia se dezlănţuise în jurul lui La Mole fără ca el să audă bubuitul tunetului şi fără să vadă strălucirea fulgerului. După ce se întorsese acasă pe la trei dimineaţa, lenevise în pat pînă la trei după-amiază, cînd aţipind, cînd lăsîndu-se furat de visuri, şi clădind castele pe nisipul mişcător care se cheamă viitorul; se sculase apoi din pat, stătuse un ceas la baia la modă pe atunci, mîncase la jupînul La Hurière şi, întors la Luvru, îşi termina găteala spre a se duce la regină la ora obişnuită.

— Şi zici că ai mîncat? îl întrebă căscînd Coconnas.

— Pe legea mea, cu o poftă ca de lup!

— La mine nu te-ai gîndit, egoistule?

— Dormeai dus şi n-am vrut să te trezesc. Dar ştii ceva, poţi să sari peste prînz şi să iei cina. Şi mai ales, nu uita să-i ceri jupînului La Hurière din vinişorul de Anjou, pe care l-a primit zilele astea.

— E bun?

— Încearcă-l, atîta îţi spun.

— Şi tu unde te duci?

— Ei – făcu La Mole, mirat de întrebare – unde să mă duc?! Să-i fac curte reginei.

— Ascultă – îi zise Coconnas – ce-ar fi să dau o raită pe la căsuţa noastră din strada Cloche-Percée, şi să mă mai înfrupt din ce-a rămas de ieri? Şi, mai ales, să mai trag o duşcă din vinul ăla de Alicante, care te scoală din morţi!

— Ar fi primejdios, prietene Annibal, după toată zarva de astă-noapte. De altfel, n-am făcut noi legămînt să nu ne ducem acolo singuri? Dă-mi, te rog, mantia!

— Da, pe legea mea, ai dreptate – aprobă Coconnas – uitasem! Dar unde dracu ţi-e mantia? Ah, uite-o!

— Nu, nu pe cea neagră o vreau, pe cea vişinie. Regina mă place mai mult cu asta.

— Pe legea mea – zise Coconnas, după ce se uită după ea pretutindeni – caută-ţi-o şi singur, că eu n-o găsesc!

— Cum – se miră La Mole – n-o găseşti? Unde dracu o

fi?

— Poate ai vîndut-o...

— La ce bun? Mai am şase scuzi.

— Atunci ia-o pe-a mea!

— Ah, da... o mantie galbenă cu un pieptar verde! O să arăt ca un papagal!

— Pe cinstea mea, eşti prea pretenţios! Descurcă-te cum te taie capul!

Tocmai atunci, după ce La Mole întorsese camera pe dos şi începuse să-şi înjure pe hoţii care îndrăzniseră să se furişeze pînă la Luvru, sosi un paj al ducelui d'Alençon, cu nepreţuita mantie vişinie, atît de căutată.

— Ah! strigă La Mole. Uite-o, în sfîrşit!

— Mantia dumneavoastră, domnule?... Întrebă pajul. Da, domnul duce v-a luat-o pentru că pusese rămăşag în privinţa nuanţei ei.

— Oh! făcu La Mole. O căutam doar pentru că voiam să ies, dar dacă alteţa sa doreşte s-o mai păstreze...

— Nu, domnule conte, nu mai are nevoie.

Pajul ieşi. La Mole îşi prinse mantia.

— Ei bine – continuă La Mole – ce-ai hotărît?

— Habar n-am!

— Te găsesc tot aici deseară?

— De unde vrei să ştiu?

— Aşadar, nu ştii ce-o să faci peste două ore?

— Ştiu prea bine ce vreau să fac, dar nu ştiu ce-o să mi se poruncească.

— Ducesa de Nevers?

— Nu, ducele d'Alençon.

— Ai dreptate, am băgat de seamă de la un timp că nu te mai slăbeşte cu prietenia.

— Da, aşa-i – spuse Coconnas.

— Atunci, eşti un om făcut – rîse La Mole.

— Fugi de-aici! zise Coconnas. El, care e cel mai mic!

— Oh! exclamă La Mole. Are atîta ambiţie să ajungă el cel mai vîrstnic, că, mai ştii, poate face Dumnezeu vreo

minune cu el. Va să zică, nu ştii unde o să fii deseară?

— Nu.

— Dracu să te ia... sau, mai bine zis, adio!

„Grozav mai e La Mole ăsta – se gîndi Coconnas – vrea totdeauna să ştie unde-o să fiu! Parcă pot să ştiu { Mai bine să mai trag nişte aghioase!”

Şi se culcă din nou. Cît despre La Mole, îşi luă zborul spre apartamentul reginei.

Cînd ajunse în coridorul pe care-l cunoaştem, se întîlni cu ducele d'Alençon.

— Ah, dumneavoastră, domnule de La Mole? se miră prinţul.

— Da, monseniore – îi răspunse La Mole, înclinîndu-se respectuos.

— Ieşi din Luvru?

— Nu, alteţă; mă duc la regina Navarei să-i prezint omagiile mele.

— Şi pe la ce oră pleci de la ea, domnule de La Mole?

— Alteţa voastră doreşte să-mi dea vreo poruncă?

— Nu, deocamdată nu, dar doresc să-ţi vorbesc deseară.

— Pe la ce oră.

— Între nouă şi zece.

— Voi avea cinstea să mă prezint alteţei voastre la această oră.

— Bine, te aştept!

La Mole mai făcu o plecăciune şi îşi continuă drumul.

„Ducele ăsta – îşi zise – e uneori palid ca un cadavru. Ciudat!”

Şi bătu la uşa reginei. Gillonne, care stătea de veghe, aşteptîndu-l să vină, îl conduse la Margareta.

Aceasta se îndeletnicea cu o treabă ce părea că o oboseşte foarte tare: în faţa ei se afla o hîrtie plină de ştersături şi un volum din opera lui Isocrate. Îi făcu semn lui La Mole S-o lase să termine paragraful; după puţin timp terminînd, aruncă pana şi-l pofti pe tînăr să se aşeze

alături de ea.

La Mole strălucea. Niciodată nu fusese atît de frumos, niciodată atît de vesel?

— Din greceşte! exclamă el, aruncîndu-şi ochii pe carte. Un discurs de Isocrate! Ce vreţi să faceţi cu el? Iar aci, aţi scris pe latineşte: „*Ad Sarrnatiae legatos regirme Mărgărite concio*!" Le veţi ţine un discurs barbarilor acestora pe latineşte?

— Trebuie, pentru că ei nu vorbesc franţuzeşte.

— Dar cum puteţi alcătui răspunsul, înainte de a şti discursul pe care-l vor rosti ei?

O femeie mai cochetă decît mine te-ar fi lăsat să crezi că improvizez, dar faţă de tine, Hvacintul meu drag, nu folosesc asemenea şiretlicuri. Mi s-a comunicat dinainte discursul şi fac răspunsul.

Deci ambasadorii vor sosi curînd?

— Au şi sosit azi-dimineaţă.

— Nu ştie nimeni?

Au sosit incognito. Primirea lor oficială a fost amînată, mi se pare, pînă poimîine. De altminteri, ai să vezi că ceea ce am scris astă-seară aduce destul de bine cu un discurs al lui Cicero – spuse Margareta, cu un aer satisfăcut şi care nu era lipsit de o nuanţă de pedanterie. Dar să lăsăm fleacurile astea! Să vorbim mai bine de ce ţi s-a întîmplat.

— Mie?

— Da.

— Ce mi s-a întîmplat?

— Hai, hai! Degeaba faci pe viteazul, te găsesc puţin cam palid.

— Atunci am dormit prea mult; vă cer umil iertare.

— Haide, haide, nu face pe grozavul, că ştiu tot!

— Vă rog, fiţi bună, comoara mea, şi puneţi-mă la curent, căci habar n-am ce s-a petrecut.

— Te rog să-mi răspunzi fără ocol. Ce ţi-a cerut regina-mamă?

— Regina-mamă, mie?! Voia să-mi vorbească?
— Cum, n-ai văzut-o?
— Nu.
— Nici pe regele Carol?
— Nu.
— Nici pe regele Navarei?
— Nu.
— Dar pe ducele d'Alençon?
— Da, adineauri l-am întîlnit pe coridor.
— Şi ce ţi-a spus?
— Că o să-mi dea cîteva ordine deseară, între nouă şi zece.
— Altceva nimic?
— Nu, nimic.
— Ciudat!
— Ciudat? Dar ce găseşti oare ciudat?
— Că n-ai auzit vorbindu-se de nimic.
— Dar ce s-a întîmplat?
— S-a întîmplat că toată ziulica, nenorocitule, ai fost pe marginea unei prăpăstii.
— Eu?!
— Da, tu.
— De ce?
— Ascultă! De Mouy, surprins astă-noapte în camera regelui Navarei, care urma să fie arestat, a omorît trei oameni şi a scăpat, fără să fie recunoscut decît după faimoasa mantie vişinie.
— Ei şi?
— Ei, şi această mantie vişinie, care m-a înşelat şi pe mine odată, a înşelat acum şi pe alţii; aşadar, ai fost bănuit şi chiar învinuit de acest triplu asasinat. Azi-dimineaţă era vorba să fii arestat, judecat, şi, cine ştie? Poate şi condamnat, căci bănuiesc că nu ai fi spus unde ai fost nici chiar cu preţul vieţii, nu-i aşa?
— Să spun unde am fost! strigă La Mole. Să vă compromit pe dumneavoastră, frumoasa mea regină?! Oh!

Aveţi dreptate! Aş fi mers la moarte cîntînd, numai ca să le cruţ o singură lacrimă frumoşilor voştri ochi!

— Vai, bietul meu gentilom! făcu Margareta. Frumoşii mei ochi ar fi plîns lacrimi multe.

— Şi cum s-a potolit furtuna asta grozavă?

— Ghiceşte!

— De unde vreţi să ştiu?

— Nu era decît un singur mijloc pentru a dovedi că nu te aflai în camera regelui Navarei.

— Care?

— Să spun unde ai fost.

— Ei, şi?

— Ei, şi am spus-o.

— Cui?

— Mamei mele.

— Şi regina Caterina...

— ... Regina Caterina ştie că eşti amantul meu.

Oh, doamnă, după ce aţi făcut atît de mult pentru mine, puteţi cere orice sacrificiu servitorului vostru! Da, e într-adevăr frumos şi măreţ ce-aţi făcut! Oh, Margareta, viaţa mea vă aparţine!

— Nădăjduiesc, căci am smuls-o acelora care voiau să ţi-o ia; dar acum eşti scăpat.

— Graţie ţie, regina mea adorată! exclamă tînărul.

Chiar atunci, un zgomot puternic îi făcu să tresară. La Mole se dădu înapoi, cuprins 3e o nedesluşită teamă. Margareta scoase un strigăt şi rămase cu ochii pironiţi spre geamul spart al unei ferestre.

Pe acolo pătrunsese o piatră de mărimea unui ou, care se mai rostogolea încă pe podea. La rîndul său, La Mole se uită la geamul spart şi înţelese pricina zgomotului.

— Cine a îndrăznit?... strigă el.

Şi se repezi la fereastră.

— Stai o clipă – îl povăţui Margareta – mi se pare că e ceva legat de piatră.

— Într-adevăr – zise La Mole – parc-ar fi o hîrtie.

Margareta ridică în grabă ciudatul proiectil şi desprinse o foiţă ce înfăşură piatra ca o panglică, pe la mijloc.

Hîrtia era ţinută de o sfoară care ieşea prin geamul spart.

— Margareta despături răvaşul şi îl citi.

— Nenorocitule! strigă ea.

îi întinse hîrtia lui La Mole, care stătea în picioare, palid şi încremenit ca o adevărată statuie a spaimei.

Cu inima strînsă de presimţiri negre, La Mole citi aceste cuvinte:

„Domnul de La Mole este aşteptat cu spade lungi pe coridorul ce duce la domnul d'Alençon. Poate că preferă să iasă prin această fereastră şi să i se alăture domnului de Mouy, la Mantes...”

— Ei – făcu La Mole după ce citi – oare aceste spade sînt mai lungi ca a mea?

— Nu, dar ar putea fi zece contra una.

— Şi cine o fi prietenul care ne trimite acest răvaş?

Margareta luă din nou hîrtia din mîinile tînărului, privindu-l cu ochi înflăcăraţi.

— Scrisul regelui Navarei! exclamă ca. Dacă ne dă de veste, înseamnă că ne pîndeşte cu adevărat o primejdie. Trebuie să fugi, La Mole, fugi, te rog din toată inima!

— Cum vreţi să fug? zise La Mole.

— Dar fereastra? Nu se vorbeşte oare în răvaş de această fereastră?

— Porunciţi-mi, scumpă regină, şi ca să vă ascult, voi sări pe fereastră, chiar de-ar fi să-mi zdrobesc trupul de douăzeci de ori în cădere.

— Stai puţin, aşteaptă o clipă – spuse Margareta. Îmi pare că de sfoară atîrnă o greutate.

— Să vedem – zise La Mole.

Şi amîndoi, trăgînd obiectul legat de sfoară, văzură cu o bucurie nespusă capătul unei scări din păr de cal şi mătase.

— Ah, eşti salvat! strigă Margareta.

— O minune cerească!

— Nu, e o binefacere a regelui Navarei.

— Dar dacă-i o cursă? întrebă La Mole. Dacă această scară se rupe sub greutatea mea? Doamnă, nu aţi mărturisit azi că mă iubiţi?

Margareta, care se îmbujorase de bucurie, deveni din nou de o paloare cadaverică.

— Ai dreptate – zise ea – s-ar putea.

Şi se repezi spre uşă.

— Ce vreţi să faceţi? o întrebă La Mole.

— Vreau să mă conving eu însămi dacă eşti aşteptat pe coridor.

— Niciodată, niciodată, pentru că mînia lor se va abate asupra voastră!

— Ce vrei să-i facă unui vlăstar regesc al Franţei? Unei soţii şi prinţese de sînge regesc? Iată două motive pentru care nu-mi pot. face nici un rău.

Regina rosti aceste cuvinte cu atîta demnitate, încît La Mole înţelese că n-o pîndea nici o primejdie şi că trebuie s-o lase să acţioneze cum crede ea de cuviinţă.

Margareta îl dădu pe La Mole în paza Gillonnei şi lăsă în seama înţelepciunii lui, după cum va fi cazul, fie să fugă, fie să aştepte întoarcerea ei. O porni apoi pe coridorul care printr-o ramificaţie ducea spre bibliotecă şi spre mai multe saloane de recepţie, iar prin alta, ajungea în apartamentele regelui, reginei-mame şi la scăriţa secretă ce urca la ducele d'Alençon şi la Henric. Cu toate că era abia ora nouă seara, luminile fuseseră stinse şi în afară de o porţiune ceva mai luminată, unde coridorul se bifurca, totul era cufundat în beznă. Regina Navarei înainta fără şovăială, dar abia parcursese o treime din coridor, că auzi nişte şoapte ce erau cu atît mai misterioase şi mai înspăimântătoare, cu cît căutau să fie înăbuşite.

Deodată, ca la o poruncă, zgomotul încetă şi peste tot se aşternu întunericul; căci lumina, aşa palidă cum era,

păru că scade şi mai mult.

Margareta îşi urmă drumul: se îndreptă spre locul plin de primejdie, care, dacă exista, acolo era.

Părea calmă, deşi mîinile încleştate trădau o emoţie puternică. Pe măsură ce înainta, teribila tăcere creştea şi o umbră, ca o mînă, ascundea lumina tremurătoare şi nesigură.

Pe neaşteptate, cînd ajunse în locul unde coridorul se bifurca, un bărbat făcu doi paşi înainte, dezvălui un sfeşnic de argint poleit, cu ajutorul căruia lumină şi strigă:

— Uite-l!

Margareta se pomeni în faţa fratelui ei Carol. În urma lui, cu un cordon de mătase în mînă, se afla ducele d'Alençon. Mai departe, două umbre se întrezăreau în întuneric, stînd în picioare una lîngă cealaltă, cu lamele spadelor lucind în beznă.

Margareta cuprinse scena dintr-o singură privire. Făcu o sforţare supraomenească şi-i răspunse lui Carol.

— Sire, vreţi să spuneţi „uite-o”!

Carol făcu un pas înapoi. Ceilalţi rămaseră nemişcaţi.

— Tu, Margot?! zise el. Unde te duceai la ora asta?

— La ora asta! se miră Margareta. E chiar aşa de tîrziu?

— Te întreb unde te duci?

— Să caut o carte cu discursurile lui Cicero, pe care cred că am lăsat-o la mama.

— Cum, fără luminare?

— Credeam că e lumină pe coridor.

— Şi vii din apartamentul tău?

— Da.

Ce faci în seara asta?

— Îmi pregătesc discursul ce-l voi adresa solilor Poloniei. Nu este oare mîine consiliu şi n-am hotărît că discursurile tuturor vor fi supuse maiestăţii voastre?

— Şi nu te ajută nimeni la treaba asta?

Margareta îşi încordă toate puterile.

— Da, frăţioare, domnul de La Mole. E un om foarte

instruit.

— Atît de instruit – explică ducele d'Alençon – încît îl rugasem ca, după ce terminaţi, soră dragă, să treacă să-mi dea nişte sfaturi şi mie, care nu mă pot măsura cu tine.

— Îl aşteptaţi? întrebă Margareta, cu tonul cel mai firesc.

— Da – zise ducele d'Alençon – cu nerăbdare.

— Atunci – făcu Margareta – mă duc să vi-l trimit, frăţioare, căci am terminat.

— Şi cartea? întrebă Carol.

— O s-o trimit pe Gillonne după ea.

Cei doi fraţi îşi făcură un semn.

— Întoarce-te – zise Carol – noi ne continuăm rondul.

— Rondul?! se miră Margareta. Şi ce căutaţi?

— Un omuleţ în roşu – rîse Carol. Nu ştiai că vine uneori în vechiul Luvru un omuleţ în roşu? Fratele meu ducele d'Alençon zice că l-ar fi văzut şi sîntem în căutarea lui.

— Noroc la vînătoare! le ură Margareta.

Se retrase, aruncînd o privire în urma ei. Văzu atunci pe un perete al coridorului patru umbre aplecate, care păreau că stau la sfat. Ajunse pe dată la uşa apartamentului ei.

— Deschide, Gillonne, deschide!

Gillonne se supuse.

Margareta intră degrabă şi-l găsi pe La Mole aşteptînd-o calm şi hotărît, dar cu spada în mînă.

— Fugi – strigă ea – fugi şi nu mai pierde o clipă! Te aşteaptă pe coridor ca să te ucidă!

— Îmi porunciţi? întrebă La Mole.

— Da, iţi ordon! Trebuie să ne despărţim, pentru a ne mai vedea vreodată.

Cît timp Margareta lipsise, La Mole legase scara de fereastră; încalecă aşadar rama; dar înainte să pună piciorul pe prima treaptă, sărută cu gingăşie mîna Margaretei.

— Dacă această scară este o capcană şi mor pentru dumneavoastră, Margareta, nu uitaţi de făgăduiala ce mi-aţi făcut-o.

— Nu este o făgăduială, Mole, ci un jurămînt. Na te teme. Adio!

Şi La Mole, încurajat, se lăsă mai mult să alunece pe scara decît să coboare.

Chiar atunci, cineva bătu la uşă.

Margareta îl urmări cu privirea pe La Mole în această acţiune primejdioasă şi se întoarse abia după ce se încredinţa că pusese piciorul pe pămînt.

— Doamnă – zise Gillonne – doamnă!

— Ce este? întrebă Margareta.

— Regele bate la uşă.

— Deschide!

Gillonne se supuse.

După o aşteptare atît de îndelungată, cei patru prinţi îşi pierduseră răbdarea: stăteau acum în prag.

Carol intră primul.

Margareta îi ieşi în întîmpinare, cu zîmbetul pe buze.

Regele se uită repede în jur.

— Ce cauţi, frăţioare? îl întrebă Margareta.

— Păi – făcu Carol – caut... caut... ei, drace! îl caut pe domnul de La Mole.

— Domnul de La Mole?

— Da, unde-i?

Margareta îl luă pe frate-său de mînă şi-l duse la fereastră.

În clipa aceea, doi bărbaţi treceau în goana cailor pe lîngă turnul de lemn; unul din ei, în semn de adio, îşi dezlegă eşarfa şi fîlfîi mătasea albă în bezna nopţii: erau La Mole şi Orthon.

Margareta îi arătă cu degetul lui Carol pe cei doi călăreţi.

— Ei bine, ce-nseamnă asta? întrebă regele.

— Asta înseamnă că ducele d'Alençon poate să-şi pună

cingătoarea în buzunar, şi domnii de Anjou şi de Guise săbiile în teacă, pentru că domnul de La Mole nu va m3i trece prin coridor în astă-noapte – răspunse Margareta,

XL
Atrizii

DE CÎND SE ÎNTORSESE LA Paris, Henric de Anjou nu venise încă să stea de vorbă între patru ochi cu mama sa, Caterina, cu toate că, după cum se ştie, era feciorul ei cel mai iubit. Pentru el, aceasta nu era o satisfacţie deşartă, legată de etichetă, şi cu atît mai puţin un ceremonial care nu-i plăcea să-l îndeplinească, ci împlinirea unei datorii, deosebit de agreabile pentru acest fiu care, dacă nu-şi iubea mama, era cel puţin sigur că ea îl iubea foarte mult.

În realitate, Caterina îl prefera fără îndoială pe acest fiu fie pentru vitejia, fie mai ales pentru frumuseţea lui – căci Caterina, în afară de mamă, mai era şi femeie – fie pentru că Henric de Anjou, după unele bîrfeli de la curte, îi amintea florentinei de o epocă fericită, bogată în tainice iubiri.

Doar Caterina ştia de întoarcerea ducelui de Anjou la Paris, ceea ce Carol al IX-lea n-ar fi aflat dacă din întîmplare nu şi-ar fi întîlnit fratele în faţa patului prinţului de Condé, chiar în clipa cînd ieşea de acolo. Carol nu-l aştepta decît a doua zi şi Henric de Anjou nădăjduia să poată scăpa să nu-i dezvăluie cele două ţeluri pentru care venise cu o zi mai devreme: vizita la frumoasa Maria de Clèves, prinţesă de Condé, şi întrevederea cu solii polonezi.

Despre acest demers, al cărui rost Carol nu-l înţelegea

prea bine, dorea ducele de Anjou să-i dea explicaţii mamei sale; din ele. cititorul, care ca şi Henric de Navara cu siguranţă că i-a tălmăcit greşit sensul, va trage, fireşte, foloase. De aceea atunci cînd Henric de Anjou, cel atît de mult aşteptat, intră la mama sa, Caterina – de obicei atît de rece şi cumpătată – regina, care de la plecarea fiului ei preaiubit nu mai îmbrăţişase cu dragoste decît pe Coligny, cel ce fusese ucis în ziua următoare, îl întîmpină acum cu braţele deschise pe acest copil, rodul iubirii ei. Îl strînse la piept cu o afecţiune maternă, de care te întrebai cum de mai există^ în această inimă împietrită.

Se îndepărtă apoi de el, îl privi şi-l sărută din nou.

— Ah, doamnă – îi spuse el – cum cerul îmi îngăduie fericirea de a-mi îmbrăţişa mama fără martori, mîngîiaţi-l pe omul cel mai nefericit din lume!

— Vai, Doamne, dragul meu copil! strigă Caterina. Dar ce rău ţi s-a întîmplat?.

— Nimic de care să nu ştii. Iubesc şi sînt iubit; numai că dragostea asta îmi este nenorocirea.

— Explică-mi, fiule – îl îndemnă Caterina.

— Ei, mamă, solii aceştia... plecarea...

— Da – zise Caterina – solii au venit, plecarea ta se apropie.

— Zorul nu ar fi prea mare, dacă fratele meu n-ar fi atît de grăbit, căci mă urăşte, se teme că am să-i stric rosturile şi vrea să se descotorosească de mine.

Caterina zîmbi.

— Dîndu-ţi un tron, sărman cap încoronat!

— Vai, mamă, nu-l vreau – reluă Henric, neliniştit – nu vreau să plec! Eu, vlăstar al regilor Franţei, crescut în obiceiurile cele mai alese, lîngă cea mai bună mamă, iubit de una din cele mai încântătoare femei din lume, să mă duc la capătul pămîntului, pe nişte meleaguri unde-i mereu zăpadă şi să mă sting încet în mijlocul unor bădărani care beau de dimineaţa pînă seara şi îşi preţuiesc re-

gele ca pe un butoi, după conţinut! Nu, mamă, nu vreau să plec nici în ruptul capului; aş muri!

— Ia să vedem, Henric – zise Caterina, strîngîndu-i amîndouă mîinile 4ntr-ale sale – spune-mi, asta să fie oare adevărata cauza?

Henric îşi plecă ochii, ca şi cum n-ar fi îndrăznit să-i mărturisească nici chiar ei, mama lui, ce avea pe inimă.

— Nu cumva – întrebă Caterina – există o cauză mai puţin sentimentală, mai raţională, mai politică?

— Dragă mamă, nu-i vina mea dacă mi-a rămas gîndul ăsta în minte şi poate stăruie mai mult decît ar trebui; oare nu mi-ai spus chiar tu că zodiacul făcut la naşterea fratelui meu Carol îl osîndea la o moarte timpurie?

— Da – recunoscu Caterina – numai că un zodiac poate să mintă, fiule. Chiar eu am ajuns acum să doresc ca toate zodiacele să fie mincinoase.

— Dar oare zodiacul lui nu i-a prezis astfel?

— Zodiacul lui vorbea de un sfert de veac, dar nu pomenea dacă era vorba despre viaţă sau despre domnie.

— Ei bine, scumpă mamă, fă în aşa fel să rămîn. Fratele meu va împlini în curînd douăzeci şi patru de ani; într-un an, deci îi va veni sorocul.

Caterina rămase adîncită în gînduri.

— Da, fireşte, ar fi mai bine dacă s-ar putea!

— Oh, mamă! strigă Henric. Gîndeşte-te ce deznădejde mă va cuprinde dacă am să-mi dau seama că am schimbat coroana Franţei pentru cea a Poloniei! Acolo m-ar frămînta neîncetat gîndul că aş fi putut domni la Luvru, în mijlocul acestei curţi elegante şi cultivate, în preajma celei mai bune mame din lume, ale cărei sfaturi m-ar fi scutit de atîta trudă şi oboseli, căci obişnuită să ducă împreună cu tatăl meu o bună parte din povara statului, ar fi binevoit, fără îndoială, să o poarte şi cu mine. Ah, mamă! Aş fi fost un mare rege!

— Mai încet, mai încet, scumpul meu copil! spuse

Caterina, oare nutrise întotdeauna cele mai dulci speranţe într-un asemenea viitor. Nu te lăsa pradă desperării! Oare nu te-ai gîndit la vreun mijloc ca treaba asta să meargă bine?

— Oh, da, fireşte U Tocmai de aceea m-am întors cu două-trei zile mai devreme decît eram aşteptat, lăsîndu-l totuşi pe fratele meu Carol să creadă că o fac pentru doamna de Condé; pe cînd eu m-am dus în întîmpinarea lui Lasco, cel mai de seamă dintre solii polonezi, pe care l-am cunoscut şi m-am străduit, la această primă convorbire, să fac tot ce-mi stă în putinţă ca să mă urască, şi cred că am izbutit.

— Ah, copilul meu drag! spuse Caterina. N-ai făcut bine. Interesul Franţei trebuie să fie mai presus de mărunţele tale vrăjbi personale.

— Mamă este oare în folosul Franţei ca în cazul cînd i s-ar întîmpla vreo nenorocire fratelui meu, pe tron să ajungă ducele d'Alençon sau regele Navarei?

— Oh, regele Navarei, niciodată, niciodată! murmură Caterina, pe a cărei frunte se putu citi acum acea nelinişte ce-i apărea întotdeauna ca un văl de îngrijorare cînd se pomenea de această problemă.

— Pe cinstea mea, mamă – adăugă Henric – fratele meu ducele d'Alençon nu preţuieşte mai mult şi nici nu te iubeşte mai mult.

— Ei, dar vorbeşte odată – reluă Caterina – ce-a spus Lasco?

— Chiar Lasco a şovăit cînd l-am îndemnat să se grăbească să ceară audienţă. Oh, dac-ar putea scrie în Polonia să anuleze alegerea!

— E o nebunie, fiule, o nebunie... ce a consfinţit o dietă rămîne sfînt!

— Mamă dragă, nu s-ar putea să-i facem să înţeleagă pe aceşti polonezi că ar fi mai bine să-l primească pe ducele d'Alençon în locul meu?

— Dacă nu-i cu neputinţă, e totuşi foarte greu –

răspunse Caterina.

— Nu-i nimic, mamă. Încearcă, străduieşte-te, vorbeşte cu regele! Aruncă toată vina pe seama dragostei mele pentru doamna de Condé; spune-i că sînt nebun, că mi-am pierdut minţile de dragul ei. Din întâmplare, m-a văzut ieşind din palatul ducelui împreună cu de Guise, care mă ajuta, ca un bun prieten.

— Da, ca să pună pe picioare Liga. Tu nu vezi asta, dar eu o văd.

— Ba da, ba da, mamă, dar pînă atunci, mă folosesc de el. Nu sîntem oare fericiţi atunci cînd un om ne serveşte servindu-se pe el?

— Şi ce-a zis regele cînd te-a întîlnit?

— Am avut impresia că mă crede, atunci cînd i-am spus că numai dragostea m-a făcut să mă întorc la Paris.

— Nu ţi-a cerut socoteală cum ai petrecut restul nopţii?

— Ba da; însă am fost la cină la Nantouillet, unde a n făcut un scandal monstru, pentru ca regele să afle şi să-i risipesc îndoiala că aş fi putut să fiu în altă parte.

— Atunci nu ştie de întâlnirea ta cu Lasco?

— Nu, cu siguranţă că nu.

— Bine, cu atît mai bine. Voi încerca să-i vorbesc, scumpul meu copil; dar ştii prea bine că-i o fire dîrză, care n-ascultă niciodată de poveţele altora.

— Vai, mamă, dragă mamă, ce fericire nespusă dac-aş rămîne şi te-as iubi şi mai mult decît aşa ceva e cu putinţă!

— Dacă rămîi ai să fii trimis din nou la război.

— Oh, prea puţin îmi pasă, numai să nu părăsesc Franţa!

— Ai putea fi omorît.

— Mamă, nu se moare de răni... ci de durere, de plictis se moare. Dar Carol n-o să-mi îngăduie niciodată să rămîn; mă urăşte.

— Te pizmuieşte, preafrumosul meu viteaz. O ştiu toţi. De ce eşti atît de brav şi de dăruit de natură? De ce, cînd

n-ai împlinit nici douăzeci de ani, ai cîştigat bătălii ca Alexandru şi ca Cezar? Deocamdată, însă, să nu afle încă nimeni, caută să pari resemnat şi să-i intri în voie regelui. Astăzi se întruneşte consiliul de coroană pentru a citi şi discuta discursurile care vor fi rostite la ceremonie; poartă-te ca un adevărat rege al Poloniei şi lasă pe seama mea restul. Dar, mă ţineam să te întreb, cum ţi-a mers expediţia de aseară?

— Nu a izbutit, mamă; curtezanul fusese prevenit şi şi-a luat zborul pe o fereastră.

— O să aflu eu într-o bună zi cine-i duhul rău care pune beţe-n roate tuturor planurilor mele. Deocamdată, mu ştiu sigur... clar vai şi amar de el...

— Atunci, mamă?... spuse ducele de Anjou.

— Lasă-mă pe mine să descurc treaba asta – şi-i sărută drăgăstoasă ochii, împingîndu-l apoi afară din cameră.

Nu trecu mult, şi prinţesele din suită veniră la regină. Carol era bine dispus, căci îndrăzneala surorii sale Margot mai mult îl înveselise decît îl supărase; iar lui La Mole nu-i purta nici o pică; îl aşteptase pe coridor cu oarecare însufleţire, numai pentru că era un soi de vînătoare cu pîndă.

Ducele d'Alençon, dimpotrivă, era foarte preocupat. Pornirea ce-o avea dintotdeauna împotriva lui La Mole se schimbase în ură cînd aflase că este iubit de sora sa,

Margareta era visătoare, dar cu ochii în patru, căci trebuia în orice clipă să-şi aducă aminte şi să suprave-gheze.

Solii polonezi trimiseseră textul discursurilor pe care urmau să le rostească.

Margareta, căreia nu i se pomenise nimic despre cele petrecute în ajun, de parcă nici nu s-ar fi întîmplat nimic, citi discursurile, şi fiecare, în afară de Carol, îşi spuse părerea. Carol o lăsă pe Margareta să răspundă cum voia ea. El făcu o seamă de obiecţii în ce priveşte termenii folosiţi în discursul lui de către ducele d'Alençon; cît

despre cel al lui Henric de Anjou, vădi mai mult decît rea voinţă: se înverşună să-l corecteze şi să-i găsească pretutindeni greşeli.

Acest consiliu de coroană, fără a dezlănţui vreo ceartă, izbuti să învenineze spiritele.

Henric de Anjou, care trebuia să-şi refacă discursul aproape în întregime, plecă spre a se pune pe treabă. Margareta, care nu mai aflase nici o veste de la regele Navarei, în afară de cea care ajunsese la ea spărgîndu-i geamurile de la cameră, se duse acasă cu speranţa că el va veni s-o vadă.

Ducele d'Alençon, care citise şovăirea în ochii fratelui său, ducele de Anjou, şi surprinsese un schimb de priviri pline de înţeles între acesta şi Caterina, se retrase ca să reflecteze dacă nu cumva pun la cale vreo nouă intrigă.

În sfîrşit, Carol tocmai se pregătea să meargă la atelierul său de fierărie, unde voia să-şi ascută o suliţă făcută chiar de mîna lui, cînd Caterina îl opri.

Carol, care bănuia că maică-sa se va ridica într-un fel împotriva hotărîrilor sale, se opri şi se uită la ea ţintă.

— Mă rog – spuse el – mai ai ceva?

— încă un cuvînt, sire. L-am uitat şi totuşi acest cuvînt are oarecare importanţă. În ce zi va avea loc solemnitatea?

— Ah, da, mamă, ai dreptate – o aprobă regele, aşezîndu-se din nou. Să mai stăm puţin de vorbă. Cînd ai vrea să fixăm data?

— Am crezut – răspunse Caterina – că tăcerea maiestăţii voastre, aparenta uitare are un tîlc şi e adînc chibzuită.

— Nu, mamă – zise Carol – de ce?

— Pentru că – adăugă Caterina cu un glas foarte blînd – mi se pare, fiule, că nu trebuie să le arătăm polonezilor că sîntem ahtiaţi după coroana lor.

— Dimpotrivă, mamă – răspunse Carol – ei au venit în marş forţat de la Varşovia pînă aici în cea mai mare

grabă. Deci, la cinstea care ne-au făcut-o răspundem cu cinste.

— Maiestatea voastră ar putea avea dreptate într-un fel, iar eu într-altul. Părerea voastră este deci ca solemnitatea să aibă loc cît mai curînd?

— Pe legea mea, mamă, aşa-i! Nu asta era şi părerea dumitale?

— Ştii prea bine că părerile mele au căutat mai presus de toate să contribuie la gloria ta; aşadar, îţi spun că această grabă mă tem că ar putea fi folosită spre a fi învinuit că în felul acesta vrei să economiseşti curţii Franţei cheltuielile făcute de un frate care, însă, cu siguranţă, le răscumpără prin vitejia şi devotamentul lui.

— Mamă – zise Carol – la plecarea lui din Franţa îi voi înzestra cu atîtea bogăţii, încît nimeni nu va îndrăzni nici măcar să gîndească ceea ce te temi tu că se va spune.

— Atunci – zise Caterina – mă supun, pentru că îmi răspunzi atît de limpede la fiecare din temerile mele... Dar pentru a primi pe solii acestui popor de războinici, care judecă puterea unui stat după aparenţe, trebuie o desfăşurare măreaţă de trupe şi cele din Ile-de-France nu cred că sînt de ajuns...

— Iartă-mă, mamă, dar am fost prevăzător şi am luat din timp măsurile necesare. Am rechemat două batalioane din Normandia şi unul din Guyenne; compania mea de arcaşi s-a înapoiat ieri din Bretania, detaşamentele de cavalerie uşoară împrăştiate în Turena vor sosi mîine în cursul zilei la Paris; aşadar, deşi se crede că dispun numai de patru regimente, voi avea douăzeci de mii de oameni gata de paradă.

— Ah, ah! făcu Caterina mirată. Atunci nu-ţi mai lipseşte decît un singur lucru, dar şi acesta va putea fi găsit.

— Care?

— Banii. Mi se pare că nu ai prea mulţi.

— Dimpotrivă, doamnă, dimpotrivă! exclamă Carol. Am

un milion patru sute de mii de scuzi la Bastilia; caseta mea personală mi-a trimis zilele trecute opt sute de mii de scuzi pe care i-am ascuns în pivniţele Luvrului şi, la caz de nevoie, Nantouillet îmi mai ţine la dispoziţie încă trei sute de mii de scuzi.

Caterina tresări. Pînă atunci îl ştiuse pe Carol un om violent şi impulsiv, dar niciodată prevăzător.

— Aşadar – spuse ea – maiestatea voastră are grijă de toate. Asta-i minunat, şi dacă s-ar grăbi puţin croitorii, brodezele şi giuvaergiii, maiestatea voastră ar putea fixa data solemnităţii înainte de şase săptămîni.

— Şase săptămîni! strigă Carol. Croitorii, brodezele şi giuvaergiii s-au pus pe lucru din ziua cînd am aflat de numirea fratelui meu, scumpa mea mamă. La nevoie, ar putea fi gata şi astăzi; dar cu siguranţă că totul va fi pregătit în trei sau patru zile.

— Oh! murmură Caterina. Eşti mai grăbit decît îmi închipuiam, fiul meu.

— Cinste pentru cinste! Ţi-am spus doar!

— Bine. Aşadar, această cinste adusă curţii Franţei te măguleşte, nu-i aşa?

— Fireşte.

— Şi vrei, mai presus de toate, să fie înscăunat pe tronul Poloniei un principe francez?

— Da, ăsta-i adevărul.

— Atunci înseamnă că faptul te interesează şi nu omul şi deci oricine ar domni acolo...

— De loc, de loc, mamă! La naiba! Ce-am hotărît e bun hotărît. Polonezii au ales bine. Oamenii ăştia sînt dibaci şi puternici. O naţiune militară de soldaţi îşi alege de rege pe un comandant de oşti, e firesc, ce dracu! Ducele de Anjou le e pe plac, viteazul de la Jarnac şi de la Moncontour le vine ca o mănuşă. Pe cine ai vrea să le trimit? Pe dubele d'Alençon? Un fricos! Frumoasă părere şi-ar face despre casa de Valois!... D'Alençon!... Ar fugi cînd i-ar şuiera primul glonţ la ureche. Pe cînd Henric de

Anjou e un adevărat luptător, mereu cu spada în mînă, totdeauna primul în focul luptei, pe jos sau călare. Îndrăzneţ, nu glumă! împunge, împunge, zdrobeşte, omoară! Ah, e cineva fratele meu de Anjou! Viteaz, îi va conduce la bătălii de dimineaţă pînă seara, cîte zile are anul. E adevărat că nu ştie să bea; dar îi va duce la moarte! Acolo se va simţi în apele lui drăguţul de Henric! Haide, haide! Pe cîmpul de bătălie! Bravo, trompeţi, toboşari! Trăiască regele! Trăiască învingătorul! Trăiască generalul! Va fi proclamat imperator de trei ori pe an! Va fi minunat pentru curtea regală a Franţei şi pentru cinstea casei de Valois! Va fi poate ucis, dar... pe legea mea... ce moarte măreaţă!

Caterina se înfioră şi un fulger ţîşni din ochii ei.

— Spune mai bine – strigă ea – că vrei să-l îndepărtezi pe Henric de Anjou, mărturiseşte că nu-ţi iubeşti fratele!

— Ha-ha-ha! izbucni Carol într-un rîs nervos. Ai ghicit, ai ghicit chiar şi dumneata că vreau să-l îndepărtez? Ai ghicit că nu-l iubesc? Ei şi dacă ar fi aşa? Să-l iubesc! La urma urmei, de ce l-aş iubi? Ha-ha-ha! Vrei să glumeşti?

Şi pe cînd vorbea, obrajii lui palizi se îmbujorau tot mai tare.

— Dar el mă iubeşte? continuă regele. Dumneata mă iubeşti? în afară de cîinii mei, de Marie Touchet şi de doica mea nu mă iubesc decît pe mine, auzi, doamnă? Şi nu-l împiedic pe fratele meu să gîndească la fel.

— Sire – vorbi Caterina, însufleţindu-se la rîndul ei în faţa acestor mărturisiri atît de sincere – dă-mi voie să-mi deschid şi eu sufletul. Te porţi ca un rege slab, ca un monarh rău povăţuit; îţi izgoneşti pe cel de-al doilea frate, sprijinul firesc al tronului, pe cel care este întru totul demn să te urmeze dacă ţi se întîmplă o nenorocire; aşa-dar, iţi laşi coroana la voia întîmplării! Pentru că d'Alençon, după cum ai spus, este prea tînăr, nevrednic, nevolnic şi mai mult decît atît, fricos!... Iar bearnezul pîndeşte din umbră...

— Ei, drace! strigă Carol. Ce-mi pasă ce-o să fie după moartea mea? Bearnezul pîndeşte în umbra fratelui meu? La naiba!... Cu atît mai bine. Spuneam că nu iubesc pe nimeni... dar mă înşelam. Îl iubesc pe Henriot; da, mi-e drag bunul Henriot; are o fire deschisă, o mînă caldă, pe cînd în jurul meu nu văd decît priviri prefăcute şi nu strîng decît mîini de gheaţă. El, cel puţin, nu m-ar trăda, aş putea pune mîna în foc. De altfel, îi datorez despăgubire: marna lui a fost otrăvită, bietul băiat! De către unii din familia mea, după cîte am auzit. Cît despre mine, sînt sănătos. Dar dacă m-aş îmbolnăvi, l-aş chema şi n-aş vrea să mă părăsească o clipă, şi n-aş primi nimic decît din mîna lui, iar dac-ar fi să mor, l-aş face rege al Franţei şi Navarei... Şi ăsta, în loc să rîdă la moartea mea, aşa cum ar face fraţii mei, pe sutana papii, ar plînge, sau cel puţin s-ar preface că plînge.

Caterina ar fi fost mai puţin îngrozită dacă trăsnetul ar fi căzut la picioarele ei în clipa aceea. Rămase încremenită, îl privi cu ochii rătăciţi pe Carol şi abia după un timp izbucni:

— Henric de Navara! Henric de Navara, rege al Franţei. În locul copiilor mei! Ah, Sfîntă Fecioară! O să vedem noi! Aşadar, ăsta ţi-era ţelul cînd voiai să-l îndepărtezi pe fiul meu?

— Pe fiul dumitale... şi, mă rog, eu ce sînt atunci? Un fiu de lupoaică, ca Romulus? strigă Carol tremurînd de mînie şi cu ochii scânteietori ca văpăile de foc. Fiul dumitale! Ai dreptate, regele Franţei nu-ţi este fiu, regele Franţei nu are fraţi, regele Franţei nu are mamă, regele Franţei nu are decît supuşi. Regele Franţei n-are voie să simtă ca toţi oamenii, el trebuie să poruncească numai. Şi dacă se lipseşte de dragoste, vrea cel puţin să fie ascultat!

— Sire, ai înţeles greşit vorbele mele: i-am spus fiu aceluia care e pe punctul să mă părăsească. Îl iubesc acum pe el mai mult pentru că mi-e teamă să nu-l pierd.

E oare o crimă ca o mamă să dorească să nu fie părăsită de fiul ei?

— Şi eu îţi spun că o să te părăsească, că o să plece din Franţa, că o să se ducă în Polonia, şi asta de azi în două zile; şi dacă mai spui o singură vorbă, pleacă chiar mîine; şi dacă nu-ţi pleci fruntea şi nu încetezi să mă mai fulgeri cu privirea, îl sugrum chiar în seara asta, aşa cum ai încercat dumneata să faci cu amantul fiicei dumitale. Numai că treaba asta am s-o duc pînă La capăt, şi n-o să-mi mai scape, cum ne-a scăpat La Mole.

În faţa acestei ameninţări, Caterina plecă fruntea; dar aproape în aceeaşi clipă i se uită iarăşi în ochi.

— Ah, bietul meu copil! Fratele tău vrea să te ucidă. Ei bine, fii liniştit, mama o să te ocrotească!

— Ah! Mă înfrunţi! strigă Carol... Ei bine, pe sîngele lui Crist, o să moară, nu deseară, nu peste o oră; acum, pe loc! Ah, daţi-mi o armă! Un pumnal! Un cuţit!... Ah!

Şi Carol, după ce se uită zadarnic în jur ca să găsească ce căuta, zări pumnalul pe care maică-sa îl purta la centură, se năpusti asupra lui, îl smulse din teaca de piele încrustată cu argint şi dădu buzna afară din cameră, ca să-l înjunghie pe Henric de Anjou, oriunde l-ar fi găsit. Ajungînd însă în sala de aşteptare, puterile, care îi fuseseră puse peste măsură la încercare, îl părăsiră deodată: întinse braţul, lăsă să-i cadă pumnalul, care se înfipse în podea, scoase un strigăt jalnic, se încovoie şi se rostogoli pe jos.

În aceeaşi clipă, sîngele îi ţîşni puternic pe gură şi pe nas.

— Isuse! strigă el. Mă omoară! Ajutor! Ajutor!

Caterina, care venise în urma lui, îl văzu căzînd; o clipă, se uită La el nepăsătoare şi nemişcată; apoi, venindu-şi în fire, nu din dragoste de mamă, ci pentru că îşi dădea seama de gravitatea situaţiei, deschise uşa şi strigă:

— Regelui i s-a făcut rău! Ajutor! Ajutor!

La auzul acestor strigăte, O puzderie de servitori, ofiţeri

şi curteni dădură fuga în jurul tînărului rege. Dar înaintea tuturor se repezi o femeie, care, dîndu-i în lături pe cei care priveau, îl ridică pe Carol, al cărui chip avea o paloare cadaverică.

— Mă omoară, doică, mă omoară – murmură regele, scăldat în năduşeală şi în sînge.

— Te omoară, iubitul meu Carol! Cine îndrăzneşte?

strigă femeia, privind atît de aprig pe toţi cei din jur, încît chiar Caterina se dădu înapoi.

Carol suspină 'uşor şi leşină de-a binelea.

— Ah, regele s-a îmbolnăvit rău! exclamă medicul Ambroise Paré, care fu chemat fără întîrziere.

— Acum, de voie, de nevoie – îşi zise neînduplecata Caterina – va fi obligat să amîne solemnitatea.

Şi-l părăsi pe rege, pentru a se duce să-l întîlnească pe cel de-al doilea fiu al ei, care aştepta îngrijorat în capelă rezultatul acestei convorbiri atît de însemnată pentru el.

XLI
Zodiacul

IEŞIND DIN CAPELĂ, UNDE ÎI povestise lui Henric de Anjou cele petrecute, Caterina, îl găsi pe René în camera ei.

Regina şi astrologul se întîlneau pentru prima oară după vizita pe care Caterina i-o făcuse la prăvălioara lui din Pont Saint-Michel; dar în ajun regina îi scrisese, iar acum îi aducea chiar el răspunsul.

— Ei bine, l-ai văzut? îl întrebă regina.

— Da.

— Cum se simte?

— Mai degrabă bine decît rău.

— Şi poate vorbi?

— Nu, spada a pătruns prin laringe.

— îţi poruncesc atunci să-l pui să scrie.

— Am încercat; şi-a încordat toate puterile ca să scrie; dar mina n-a putut să smîngălească decît două slove, aproape neciteţe, şi după aceea a leşinat; vîna jugulara s-a deschis şi din pricina sîngelui pierdut, este sleit de puteri.

— Ai văzut slovele?

— Iată-le!

René scoase o hîrtie din buzunar şi i-o dădu Caterinei, care o despături în grabă.

— Un M şi un O... – spuse ea. Să fie totuşi acest La Mole

şi Margareta să îi fi jucat o comedie numai pentru a înlătura bănuielile?

— Doamnă – zise René – dac-aş îndrăzni să-mi spun părerea într-o chestiune în care maiestatea voastră nu şi-a precizat-o încă, aş afirma că-l cred pe domnul de La Mole prea îndrăgostit pentru a lua politica în serios.

— Crezi?

— Da, este prea îndrăgostit de regina Navarei, pentru a-l sluji cu devotament pe rege, căci nu există dragoste adevărată fără gelozie.

— Crezi că dragostea i-a sucit capul?

— Da, sînt sigur.

— Ţi-a cerut ajutorul?

— Da.

— A vrut vreo băutură, vreun filtru?

— Nu, ne-am folosit doar de păpuşa de ceară.

— Cea înţepată în inimă?

— Şi mai ai păpuşa?

— Da.

— E la tine?

— Da.

— Ar fi ciudat ca aceste practici cabalistice să aibă într-adevăr efectul care li se atribuie.

— Maiestatea voastră este mai în măsură ca mine să aprecieze.

— Regina Navarei îl iubeşte pe domnul de La Mole?

— Îl iubeşte atît de mult, încît şi-ar pune şi capul în joc pentru el. Ieri l-a scăpat de la moarte cu preţul onoarei şi vieţii ei. Vedeţi, doamnă, şi totuşi vă îndoiţi mereu!

— De ce?

— De puterea ştiinţei.

— Da, pentru că ştiinţa m-a trădat – spuse Caterina, uitîndu-se ţintă la René, care îi înfrunta privirea.

— În ce împrejurare?

— Oh, ştii bine la ce mă gîndesc; doar dacă e de vină învăţatul, şi nu ştiinţa!

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, doamnă – răspunse florentinul.

— Ascultă, René, parfumurile dumitale şi-au pierdut mireasma?

— Nu, doamnă, nu atunci cînd sînt întrebuinţate de mine; dar se poate ca trecînd prin mina altora...

Caterina zîmbi şi clătină din cap.

— Balsamul dumitale a făcut minuni, René – îi spuse ea – şi doamna de Sauve are buzele mai fragede şi mai rumene ca niciodată.

— Nu datorită balsamului meu, căci baroana de Sauve, slujindu-se de dreptul pe care-l are orice femeie frumoasă de a fi capricioasă, nu mi-a pomenit de el; cît despre mine, ascultînd sfatul maiestăţii voastre, am socotit potrivit să nu i-l mai trimit. Aşadar, toate cutiile mai sînt la mine acasă, aşa cum le-aţi lăsat. Doar una a dispărut şi nu-i dau de urmă. Nu ştiu cine o fi luat-o şi ce-o fi vrut să facă cu ea.

— Bine, René – spuse Caterina – despre asta o să vorbim poate mai tîrziu; deocamdată să discutăm despre altceva.

— Vă ascult, doamnă.

— De ce ai nevoie ca să poţi stabili durata probabilă a vieţii cuiva?

— Mai întîi, să-i cunosc ziua naşterii, vîrsta şi în e zodie s-a născut.

— Altceva?

— Să am puţin sînge şi cîteva şuviţe din părul acestei persoane.

— Şi dacă-ţi aduc sîngele, cîteva şuviţe de păr, dacă-ţi spun în ce zodie s-a născut, vîrsta şi ziua, poţi să-mi spui data probabilă a morţii?

— Da, cu o aproximaţie de cîteva zile.

— Bine. Am şuviţele de păr şi o să am şi puţin sînge.

— Persoana s-a născut ziua sau noaptea?

— La cinci şi douăzeci şi trei de minute, seara.

— Veniţi mîine la cinci la mine; experienţa trebuie făcută exact la ora cînd s-a născut.

— Bine – făcu Caterina – vom veni.

René salută şi ieşi fără să arate că băgase de seamă acel „vom veni” care dovedea că, în ciuda obiceiului, de astă dată Caterina nu intenţiona să vină singură.

A doua zi, în zori, Caterina trecu pe la fiul ei. Pe la miezul nopţii se interesase de starea lui şi aflase că maestrul Ambroise Paré îl îngrijea şi se pregătea să-i ia sînge, dacă nervozitatea bolnavului nu contenea.

Tresărind din somn şi palid din pricina sîngelui pierdut, Carol dormea pe umărul credincioasei lui doici, care, rezemată de pat, nu se mişcase de trei ceasuri, de frică să nu tulbure odihna iubitului ei copil.

Cînd şi cînd, o spumă se ivea în colţul buzelor bolnavului şi doica o ştergea cu o batistă fină, brodată. La căpătîi se găsea o batistă mînjită de pete mari de sînge.

O clipită, Caterinei îi trecu prin minte să ia batista, dar se răzgîndi, socotind că sîngele amestecat cu salivă nu avea aceeaşi valoare; o întrebă deci pe doică dacă medicul îi luase sînge fiului ei, aşa cum îi spusese că are de gînd. Doica îi răspunse că da, explicîndu-i că regele pierduse atît de mult sînge încît leşinase de două ori.

Regina mamă, care avea unele cunoştinţe de medicină, ca orice prinţesă din acea vreme, ceru să vadă sîngele; nimic mai uşor, căci medicul dăduse dispoziţii să fie păstrat pentru a-l cerceta.

Se afla într-un lighean în camera alăturată. Caterina se duse acolo spre a-l examina şi umplu cu sînge o sticluţă pe care o adusese cu ea în acest scop; se întoarse apoi, ascunzîndu-şi în buzunare degetele, care ar fi trădat profanarea pe care o săvîrşise.

Tocmai cînd trecea pragul camerei, Carol deschise ochii şi o văzu pe mama sa. Ca prin vis îşi aminti tot necazul pe care i-l pricinuise.

— Ah, dumneata eşti, doamnă? exclamă el. Ei bine,

înştiinţează pe preaiubitul dumitale fiu, pe Henric de Anjou, că solemnitatea va avea loc mîine.

— Dragul meu Carol, o să aibă loc cînd ai să vrei. Acum linişteşte-te şi dormi.

Carol, ca şi cum i-ai fi ascultat sfatul, închise ochii; şi Caterina, care rostise aceste cuvinte într-o doară – aşa cum mîngîi un copil sau un bolnav – ieşi din cameră. Dar Carol, după ce auzi uşa închizîndu-se în urma ei, se ridică pe neaşteptate şi, cu glasul înăbuşit de suferinţa care-l chinuia, strigă:

— Cancelarul! Sigiliile, curtenii!... Să vină toţi! Doica încercă, plină de tandreţe autoritară, să rezeme iar capul regelui pe umărul ei şi să-l facă să adoarmă din nou, legănîndu-l ca pe vremuri, cînd era copil.

— Nu, nu, doică, n-am să mai dorm! Cheamă curtenii, vreau să lucrez în dimineaţa asta!

Cînd Carol vorbea astfel, trebuia să te supui; chiar şi doica care se bucura de anumite privilegii consfinţite de regescul ei fecior, nu îndrăznea să i se împotrivească. Cei chemaţi de rege veniră şi hotărîră ca solemnitatea să aibă loc nu a doua zi, căci era cu neputinţă, ci peste cinci zile.

Între timp, la ora hotărîtă, cam pe la cinci, regina mamă şi ducele de Anjou se duseră la René care, înştiinţat, după cum ştim, de venirea lor, pregătise totul, pentru şedinţa misterioasă.

În camera din dreapta, destinată sacrificiilor, în văpăile unui foc jucăuş, se împroşca o lamă de oţel, pe ale cărei desene capricioase urma să fie desluşite împrejurările vieţii celui căruia i se cerceta soarta; pe altar era pregătită cartea ursitei, iar în timpul nopţii René profitase de cerul senin şi studiase mersul şi poziţia constelaţiilor.

Henric de Anjou intră primul; îşi pusese perucă, chipul îi era acoperit de o mască, iar o largă mantie îi desăvîrşea deghizarea. Mama lui îl urma şi, dacă n-ar fi ştiut dinainte că cel ce o aştepta era fiul ei, cu siguranţă că nici ea nu l-

ar fi recunoscut.

Caterina îşi scoase masca; dimpotrivă, ducele de Anjou şi-o păstră.

— Ai cercetat astă-noapte zodiile? întrebă Caterina.

— Da, doamnă – răspunse René – iar aştrii mi-au şi lămurit trecutul. Persoana despre care m-aţi întrebat are, ca toţi cei născuţi sub semnul racului, inima arzătoare f-i o mîndrie fără pereche. E puternic; a trăit aproape un sfert de veac, cerul i-a dăruit acum măriri şi bogăţie. Aşa este, doamnă?

— Se prea poate – spuse Caterina.

— Aveţi şuviţele de păr şi sîngele?

— Iată-le.

Şi Caterina îi dădu necromantului o buclă de culoare roşiatică, ca de fiară sălbatică, şi o sticluţă cu sînge.

René luă sticluţa, o scutură pentru a amesteca bine conţinutul şi lăsă să cadă pe lama înroşită o picătură mare din această sevă a vieţii, care într-o clipă sfîrîi şi se întinse, formînd nişte desene fantastice.

— Oh, doamnă! strigă René. Îi văd zbătîndu-se în dureri îngrozitoare. Îl auziţi cum se văietă, cum cheamă în ajutor? Vedeţi cum totul se preface în sînge în jurul lui? Vedeţi, în sfîrşit, cum în preajma patului de moarte se pregătesc lupte mari? Observaţi suliţe, săbii?

— O să ţină mult? întrebă Caterina adînc tulburată, oprindu-l cu mîna pe Henric de Anjou, care se aplecă asupra focului cu o curiozitate nestăvilită.

René se apropie de altar şi îngînă cu atîta foc şi credinţă o rugă cabalistică, încît vinele tîmplelor i se umflară; se zbuciuma ca un proroc, sau ca acele preotese antice, ale căror spasme nervoase le urmăresc pînă la moarte.

În sfîrşit, se ridică şi anunţă că totul era pregătit, luă într-o mînă sticluţa plină încă pe trei sferturi, iar în cealaltă bucla de păr; apoi, spunîndu-i Caterinei să deschidă cartea la întîmplare şi să citească primul rînd ce-i va cădea sub ochi, turnă pe tăiş tot sîngele şi aruncă în foc

părul, mormăind nişte cuvinte cabalistice în limba ebraică, pe care nici el nu le înţelegea.

Ducele de Anjou şi Caterina văzură pe dată cum se conturează pe lama de oţel o figură albă, ce aducea cu un cadavru înfăşurat în giulgiu.

O altă figură, care părea a fi a unei femei, se aplecă deasupra primei. În aceeaşi clipă, părul se aprinse producînd o singură văpaie, clară, jucăuşă şi ascuţită ca o limbă roşie.

— Un an! strigă René. Nu va trece nici un an şi acest bărbat va muri şi numai o singură femeie îl va plînge. Ba nu, la capătul lamei se mai află o femeie, care ţine un copil în braţe!

Caterina se uită cu înţeles la fiul ei, şi deşi îi era mamă, părea că-l întreabă cine sînt cele două femei.

Dar de-abia René terminase aceste cuvinte, că lama de oţel se făcu la loc albă; încetul cu încetul totul dispăru.

Atunci Caterina deschise cartea la întîmplare şi citi, cu glas puternic, fără să-şi poată ascunde totuşi tulburarea, distihul următor:

Aşa pierit-a cel de care-ţi era teamă,
Mai curînd, prea curînd, căci n-a băgat de seamă.

O adîncă tăcere se aşternu un timp în jurul focului.

— Şi pentru cel care-l ştii – întrebă Caterina – ce ţi-a spus zodiacul pentru luna asta?

— Înfloritor ca întotdeauna, doamnă. Afară de cazul că soarta lui este răsturnată de o luptă pe viaţă şi pe moarte între zei, altminteri, viitorul aparţine acestui om. Totuşi...

— Totuşi, ce?

— Una din stelele zodiacului său a rămas, în timpul cercetărilor mele, ascunsă sub un nor negru.

— Ah: exclamă Caterina. Un nor negru... Va să zică e vreo speranţă?

— De cine vorbiţi, doamnă.? întrebă ducele de Anjou.

Caterina îl trase pe fiul ei departe de lumina focului, şi îi vorbi în şoaptă.

În acest timp, René îngenunchease şi la lumina flăcării scurse în palmă ultima picătură de sînge ce mai rămăsese în fundul sticluţei, exclamînd:

— Ciudată contrazicere, care dovedeşte rit de şubrede sînt mărturiile ştiinţei obişnuite, pe care o practică oamenii de rînd! Oricare altul, în afară de mine, un medic, un savant, chiar maestrul Ambroise Paré, ar zice că acest sînge este foarte curat, foarte bun, plin de viaţă şi de seve hrănitoare, făgăduind o viaţă îndelungată trupului căruia îi aparţine; şi totuşi această vigoare trebuie să piardă curînd, această viaţă se va stinge mai înainte de a se împlini anul.

La auzul acestor cuvinte, Caterina şi Henric de Anjou se întoarseră spre el, ascultîndu-l. Ochii prinţului scînteiară de sub mască.

— Ah! adăugă René. Învăţaţilor de rînd nu le aparţine decît prezentul; pe cînd nouă ne aparţin trecutul şi viitorul.

— Aşadar, crezi mai departe că va muri înainte de un an? îl întrebă Caterina.

— Sînt tot atît de sigur cum sînt că ne aflăm aici trei fiinţe vii, care într-o bună zi se vor odihni la rîndul lor într-un coşciug.

— Totuşi, spuneai că sîngele-i curat şi sănătos, spuneai că acest sînge vesteşte o viaţă îndelungată?

— Da, dacă toate şi-ar urma făgaşul lor firesc. Dar care nu-i posibil ca un accident...

— Ah! Da, da, auzi, un accident! îi zise Caterina lui Henric.

— Vai – murmură acesta – un motiv în plus ca să rămîn!

— Oh! Cît despre asta, nu te mai gîndi, e cu neputinţă!

După aceea, Henric de Anjou se întoarse spre René:

— Mulţumesc spuse tînărul, schimbîndu-şi vocea – mulţumesc. la această pungă!

— Să mergem, conte – zise Caterina, dînd într-adins fiului ei acest titlu pentru a înşela presupunerile lui René.

Plecară.

— Oh, mamă, vezi – spuse Henric – un accident... Şi dacă se întîmplă, n-am să fiu aici; o să fiu la patru sute de leghe...

— Patru sute de leghe le faci în opt zile, fiule.

— Da, dar cine poate şti dacă de acolo o să mă lase să plec! Dac-aş putea să aştept, scumpa mea mamă!

— Cine ştie? glăsui Caterina. Accidentul despre care pomenea René n-o fi acela ce îl ţintuieşte pe rege de ieri pe patul de suferinţă? Ascultă-mă, copilul meu, întoarce-te acasă; cît despre mine, voi intra prin portiţa mănăstirii Augustinilor; sînt aşteptată acolo de curtenii mei. Du-te, Henric, du-te. şi fereşte-te să-l scoţi din fire pe fratele tău, dacă-l întîlneşti.

XLII
Mărturisiri

Cînd ducele de Anjou se înapoie la Luvru, află în primul rînd că primirea solemnă a solilor fusese fixată peste cinci zile. Croitorii şi giuvaergiii îl aşteptau pe prinţ cu haine strălucitoare şi găteli minunate, pe care regele le comandase pentru el.

Pe cînd acesta le încerca, atît de mînios încît i se umeziseră ochii, Henric de Navara se bucura nespus privind un minunat colier de smaralde, o spadă cu mînerul de aur şi un inel de preţ, pe care Carol i le trimisese chiar în dimineaţa aceea.

Ducele d'Alençon tocmai primise o scrisoare şi se închisese în camera lui ca s-o poată citi în tihnă.

Cît despre Coconnas, îşi căuta pretutindeni prietenul.

Cum e lesne de înţeles, peste noapte Coconnas nu se arătase prea mirat de lipsa lui La Mole; cînd însă se lumină de ziuă, începu să-l cuprindă o oarecare nelinişte; se duse deci să-şi caute prietenul, pornind pe urmele lui, mai întîi pe la hanul „Sub cerul liber”, apoi la casa din strada Cloche-Percée, pentru ca de aici să dea o raită prin strada Tizon, şi apoi pe la podul Saint-Michel, de unde se întoarse la Luvru.

Aceste cercetări ale lui erau făcute cu un ton cînd original, cînd plin de pretenţii, lucru uşor de înţeles cînd ştim ce fire anapoda avea Coconnas; aşa că se iscă o ceartă între el şi trei curteni, care se termină, după obi-

ceiul timpului – printr-un duel. Ca în toate împrejurările asemănătoare, Coconnas se dovedi şi de data aceasta deosebit de conştiincios: îl ucise pe primul şi îi răni pe ceilalţi doi, spunînd:

— Sărmanul La Mole, ce bine ştia latineşte!

Repetase aceasta de atîtea ori, încît ultimul curtean pe care-l rănise, baronul de Bissey, îi spusese, căzînd:

— Pentru numele lui Dumnezeu, Coconnas, mai spune şi altceva, cel puţin că ştia greceşte!

În sfîrşit, aflase de întîmpinarea de pe coridor; aşa că Coconnas simţi un junghi în inimă, căci o clipă crezu că toţi regii şi prinţii ăştia îi făcuseră de petrecanie prietenului lui şi apoi aruncaseră în cine ştie ce tainiţă.

Coconnas mai află că şi ducele d'Alençon fusese amestecat în afacerea asta şi trecînd peste respectul ce trebuia arătat unui prinţ de sînge regesc, se duse la el şi-i ceru socoteală, ca unui gentilom de rînd.

Ducele d'Alençon se gîndi la început să-l dea afară pe îndrăzneţul care-i cerea astfel socoteală; dar Coconnas vorbea atît de răspicat, şi ochii îi scînteiau atît de fioros, iar cele trei dueluri în mai puţin de douăzeci şi patru de ore îi creaseră piemontezului o asemenea faimă că după ce se gîndi bine, se hotărî să-i răspundă cu un zimbri fermecător, în loc să se lase pradă mîniei:

— Dragul meu Coconnas, este adevărat că regele. Înfuriat de lovitura primită în umăr cu ibricul acela de argint, că ducele de Anjou, supărat că s-a pomenit cu un compot de portocale în cap şi că ducele de Guise, jignit că cineva şi-a îngăduit să-l plesnească cu o ciosvîrtă de mistreţ, s-au sfătuit să-l ucidă pe domnul de La Mole; dar un prieten de-al prietenului dumitale le-a zădărnicit planul. Planul lor nu a reuşit, aşadar, şi te rog să crezi în cuvîntul meu de prinţ.

— Ah! făcu Coconnas, răsuflînd uşurat ca nişte foaie de potcovar la auzul acestor cuvinte. Ah!... Pe legea mea monseniore, uite o faptă bună şi aş vrea să-l cunosc pe

acest prieten, ca să-i arăt recunoştinţa mea.

Ducele d'Alençon nu răspunse, dar zîmbi şi mai îmbietor ca pînă atunci, în aşa fel încît Coconnas sa creadă că acest prieten nu fusese altul decît el.

— Ei bine, monseniore – adăugă el – v-aţi arătat atît de binevoitor spunîndu-mi începutul întîmplării, încît vă rog să duceţi bunătatea pînă la capăt şi să-mi istorisiţi şi sfîrşitul ei. Au vrut să-l ucidă, dar spuneţi că nu l-au ucis, nu-i aşa? Atunci ce i s-a întîmplat? Haideţi! Sînt un om tare! Pot îndura o veste proastă. L-au aruncat poate într-o temniţă, nu-i aşa? Cu atît mai bine: o să-l înveţe minte! Niciodată nu vrea să-mi asculte sfaturile. De altfel, o să-l scoatem de-acolo, ce dracu! Stînca nu-i la fel de tare pentru toţi oamenii.

Ducele d'Alençon dădu din cap:

— Ce-i mai rău, viteazul meu Coconnas, e că după această întîmplare, prietenul tău s-a făcut nevăzut, fără să i se mai poată da de urmă.

— Drace! exclamă piemontezul, pălind din nou. Chiar de-ar fi în iad, tot îl găsesc eu!

— Ascultă – făcu ducele d'Alençon care, din altă pricină, dorea tot atît de mult ca şi Coconnas să afle unde era La Mole – îţi dau un sfat prietenesc.

— Spuneţi-mi, monseniore, spuneţi-mi!

— Du-te la regina Margareta; ea trebuie să ştie unde se află cel pe care îl plîngi.

— Trebuie să-i mărturisesc alteţii voastre – spuse Coconnas – că m-am gîndit la asta, dar n-am îndrăznit s-o fac; pentru că, în afară de faptul că doamna Margareta îmi inspiră un mare respect, mă temeam să n-o găsesc prea mîhnită. Cum însă alteţa voastră mă asigură că La Mole nu a murit şi că maiestatea sa trebuie să ştie unde se află, îmi voi lua inima în dinţi ca să mă duc la ea.

— Du-te dragul meu, du-te – spuse ducele Francisc. Şi după ce afli, dă-mi şi mie de veste, căci sînt la fel de îngrijorat ca şi tine... Dar nu uita un lucru!

— Care?

— Să nu spui că vii din partea mea, căci dacă faci imprudenţa asta, s-ar putea să nu afli nimic.

— Monseniore – îi răspunse Coconnas, pentru că alteţa voastră mă sfătuieşte să tăinuiesc acest lucru, voi fi mut ca un peşte, sau ca regina-mamă.

„Asta prinţ, grozav prinţ, ce om inimos!” murmura Coconnas, îndreptîndu-se spre apartamentul reginei Navarei.

Margareta îl aştepta pe Coconnas, căci auzise de deznădejdea lui şi de isprăvile prin care acesta se manifestase, aşa că aproape îi iertase felul cam brutal de a se purta cu prietena sa, ducesa de Nevers, pe care de vreo două-trei zile piemontezul nu o văzuse, căci se certaseră straşnic. Regina îl primi îndată ce află de venirea lui.

Coconnas intră, fără să-şi poată stăpîni o oarecare stinghereală – despre care-i pomenise ducelui d'Alençon – un simţămînt ce-l încerca întotdeauna în faţa reginei – nu atît din pricina rangului, cît, mai ales din pricina superiorităţii ei intelectuale.

Margareta îl primi cu un zîmbet care-l linişti din prima clipă.

— Doamnă – zise el – vă rog din suflet să-mi daţi prietenul, sau măcar să-mi spuneţi unde se află; căci nu pot trăi fără el. Închipuiţi-vă Euryal fără Nisus. Damon fără Pitias, sau Oneste fără Pilade! Fie-vă milă de mine. În numele unuia din aceşti eroi de care v-am pomenit şi ale căror inimi, vă asigur, nu erau mai copleşit de duioşie decît a mea.

Margareta zîmbi şi după ce Coconnas îi făgădui că va păstra taina, îi povesti cum La Mole fugise pe fereastră. Cît despre locul unde se afla, cu toate rugăminţile piemontezului, ea nu-i dezvălui nimic.

Coconnas nu era mulţumit decît pe jumătate; se folosi de cele mai abile subtilităţi diplomatice ca să afle unde se refugiase La Mole. Dar în felul acesta, Margareta înţelese

clar că ducele d'Alençon ar fi vrut să ştie în aceeaşi măsură ce anume se întîmplase cu La Mole.

— Ei bine – îl sfătui regina – dacă ţii cu tot dinadinsul să ştii ceva precis despre prietenul dumitale, întreabă-l pe regele Navarei. El este singurul în drept să vorbească. Tot ce-ţi pot spune eu e că trăieşte; crede-mă pe cuvînt.

— Mă încred în ceva şi mai sigur, doamnă – răspunse Coconnas – În frumoşii dumneavoastră ochi, care nu au plîns.

Apoi socotind că nu mai avea nimic de adăugat la această frază, prin care îşi exprimase atît stima faţă de regină, cît şi preţuirea ce-o avea pentru La Mole, care făcuse o atît de bună alegere, Coconnas se retrase, plănuind cum să se împace cu doamna de Nevers, nu pentru a-i face pe plac, ci pentru a afla de la ea ceea ce nu izbutise să afle de la Margareta.

Marea durere e ceva neobişnuit, de a cărei robie cauţi să scapi cît mai repede. Lui La Mole, gîndul de a o părăsi pe Margareta îi zdrobise inima la început; şi dacă se învoise să fugă, o făcuse nu atît pentru ca să scape cu viaţă, cît pentru a salva onoarea reginei. De aceea, chiar a doua zi seara, se întoarse la Paris, ca s-o poată vedea pe Margareta în balconul ei. La rîndu-i, regina Navarei, de parc-ar fi simţit o chemare lăuntrică şi ar fi ştiut de reîntoarcerea tînărului, îşi petrecuse întreaga seară la fereastră; se revăzură deci cu acea „bucurie fără margini ce însoţeşte întotdeauna plăcerile neîngăduite.

Mai mult chiar. Firea romantică şi melancolică a lui La Mole găsea un farmec în aceste oprelişti. Dar, ca un adevărat îndrăgostit, care nu se simte fericit decît atunci cînd o vede sau o ţine la piept pe fiinţa iubită, şi suferă cînd ea este departe – La Mole, nerăbdător să se întâlnească din nou cu Margareta, se aşternu pe treabă, pregătind fuga regelui Navarei, ceea ce îi putea da prilejul sa se afle iarăşi lîngă ea.

Cît despre Margareta, ea se lăsa pradă acestei fericiri

de a fi iubită cu un atît de curat devotament. Deseori se caia de ceea ce socotea a fi o slăbiciune; căci, deşi firea ei dispreţuia micimea unei dragoste de rînd şi nu era simţitoare la nimicurile care, pentru sufletele gingaşe, fac din această iubire fericirea cea mai dulce, mai suavă, mai jinduită, Margareta socotea totuşi că a avut, dacă nu o zi fericită, cel puţin o zi care sfîrşise fericit atunci cînd, spre ceasurile nouă ale serii, ieşind în balcon, îmbrăcată într-o rochie de casă albă, zărea în umbră un cavaler care-şi ducea mîna mai întîi la buze, apoi la inimă. Atunci ea tuşea cu tîlc pentru ca iubitul să-i audă glasul. Uneori, aruncat cu putere de o mînă micuţă, un răvaş cu o piatră preţioasă – mai de preţ pentru că aparţinea iubitei decît prin valoare ei însăşi – se rostogolea cu zgomot pe caldarîm, la picioarele tînărului. Atunci, La Mole tăbăra ca un uliu asupra prăzii, o strîngea la piept, răspundea în acelaşi fel. iar Margareta nu pleca din balcon decît cînd auzea pierzîndu-se în noapte tropotul calului, care la venire galopa din răsputeri, iar la plecare abia se urnea, de parc-ar fi fost făcut din material neînsufleţit din care fusese construit gigantul care a pierdut Troia.

Iată de ce Margareta nu era îngrijorată de soarta lui La Mole, căruia – de teamă să nu fie spionaţi îi refuza cu încăpăţînare orice întîlnire – în afară de acestea, după moda spaniolă – oare aveau loc în fiecare seară, în aşteptarea solemnităţii primirii solilor – amînată cu cîteva zile, aşa cum am văzut, în urma recomandărilor stăruitoare ale lui Ambroise Paré.

În ajunul solemnităţii, pe la nouă seara, în timp ce la Luvru toată lumea era ocupată cu pregătirile pentru a doua zi, Margareta deschise fereastra şi ieşi pe balcon; îndată, fără a mai aştepta scrisoarea ei, La Mole, mai grăbit ca de obicei, îi aruncă cu obişnuita lui îndemînare un răvaş care căzu la picioarele iubitei de sînge regesc. Margareta pricepu că trebuie să cuprindă ceva deosebit şi intră în cameră, ca să-l citească.

Pe dosul primei pagini, biletul cuprindea următoarele ouvinte:

„*Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept*!”

Iar pe cealaltă parte, La Mole scrisese aceste cuvinte, ce puteau fi izolate de celelalte, rupînd biletul în două:

„*Doamna şi regina mea, faceţi în aşa fel încît să vă pot da una din sărutările ce vă trimit. Aştept*!”

Margareta abia terminase de citit a doua parte a scrisorii, cînd auzi glasul lui Henric de Navara care, cu obişnuita lui reţinere, bătea la uşa ce despărţea apartamentele lor şi o întreba pe Gillonne dacă poate intra.

Regina rupse pe loc biletul în două, punînd o parte în corset, iar cealaltă într-un buzunar şi dădu fuga la fereastră. pe care o închise, apoi se îndreptă degrabă la uşă.

— Intraţi, sire – spuse ea.

Cu toate că Margareta închisese fereastra repede şi cu îndemînare, zgomotul ajunsese pînă la urechile lui Henric, ale cărui simţuri – în mijlocul acestei societăţi de care se temea atît de mult – se ascuţiseră ca la un sălbatic. Regele Navarei însă nu era din acei despoţi care-şi împiedică nevestele să ia aer şi să privească stelele.

Henric zîmbea şi era binevoitor ca de obicei.

— Doamnă – zise el – în timp ce curtenii îşi încearcă hainele de sărbătoare, m-am gîndit să mai schimb cu dumneavoastră cîteva vorbe în legătură cu treburile ce mă interesează şi care vă interesează şi pe dumneavoastră, nu-i aşa?

— Fireşte, domnule – răspunse Margareta – nu urmărim oare amîndoi acelaşi lucru?

— Da, doamnă, şi de aceea doream să vă întreb ce părere aveţi despre ducele d'Alençon, care de cîteva zile mă ocoleşte cu atîta grijă, încît de alaltăieri a ajuns chiar să se retragă la Saint-Germain. Oare nu e un mijloc al lui de a pleca singur, mai ales că nu prea e supravegheat, sau de a nu mai pleca de loc? Vă rog, doamnă, ce părere aveţi? Vă asigur că va cîntări greu în atitudinea pe care o voi lua.

— Pe bună dreptate, maiestatea voastră este neliniştită ide tăcerea fratelui meu. Toată ziua m-am gîndit la el şi părerea mea e că, schimbîndu-se împrejurările, s-a schimbat şi el.

— Aşadar, văzînd că regele Carol e bolnav şi c3 dacele de Anjou e rege al Poloniei, nu i-ar displace să rămînă la Paris, ca să nu scape din ochi coroana Franţei?

— Întocmai.

— Fie! N-are decît să rămînă – spuse Henric – dar asta ne dă peste cap tot planul nostru; căci pentru a pleca singur, îmi trebuie de trei ori mai multe garanţii decît dacaş fi plecat cu fratele vostru, ale cărui nume şi prezenţă ar fi fost un scut pentru mine. Ceea ce mă miră este că nu am veşti de la domnul de Mouy. Şi nu prea e în firea lui să nu dea un semn de viaţă. Nu cumva aveţi vreo veste de la el?

— Eu, sire? făcu Margareta mirată. Cum să am?

— Eh, Doamne, draga mea, nimic mai uşor; aţi binevoit, ca să-mi faceţi mie pe plac, să-l salvaţi de la moarte pe micuţul La Mole... Băiatul ăsta trebuie că s-a dus la Mantes... şi cînd te duci, poţi foarte bine să te şi întorci.

— Oh! Iată tîlcul unei taine pe care n-o înţelegeam – răspunse Margareta. Lăsasem fereastra deschisă şi intrînd în cameră, am găsit pe covor un bileţel.

— Asta-i bună! zise Henric.

— Un bileţel, din care la început n-am priceput nimic şi nu i-am dat nici o importanţă – adăugă Margareta. Poate m-am înşelat şi vine din partea lui.

— Se prea poate – aprobă Henric. Aş îndrăzni să afirm că este probabil. Aş putea să văd biletul?

— Fireşte, sire – răspunse Margareta, întinzîndu-i regelui peticul de hîrtie pe care-l vîrîse în buzunar.

Regele îşi aruncă ochii peste el.

— Ce zici, nu e scrisul lui La Mole? întrebă el.

— Nu ştiu – răspunse Margareta – scrisul mi se pare schimbat.

— Nu fac nimic, hai să-l citim – spuse Henric.

Şi citi:

„*Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept*".

— Ah, da! continuă Henric. Vedeţi, spune că aşteaptă!

— Văd şi eu – zise Margareta. Dar ce să facem?

— Ei... la naiba!... Să vină!

— Să vină! făcu Margareta, uitîndu-se mirată la Henric, cu ochii ei frumoşi. Cum puteţi spune una ca asta, sire? Un om pe care regele a vrut să-l ucidă... care este urmărit... ameninţat... Să vină, spuneţi dumneavoastră, e cu putinţă aşa ceva?... Oare uşile sînt făcute pentru cei care au...

— ...fost siliţi să fugă pe fereastră... vreţi să spuneţi!...

— Da, întocmai; mi-aţi întregit gîndul.

— Ei bine, dacă cunoaşte drumul pe fereastră, să vină pe acolo, dacă nu poate pe uşă. E simplu.

— Credeţi? se miră Margareta, îmbujorîndu-se la gîndul că-l va vedea pe La Mole.

— Da, fireşte.

— Dar cum să urce pînă aici? întrebă regina.

— Nu aţi păstrat scara de frînghie pe care v-am trimis-o? Vă ştiam mult mai prevăzătoare de obicei.

— Ba da, sire – zise Margareta.

— Atunci totul e în regulă – răspunse Henric.

— Şi ce porunceşte maiestatea voastră?

— E foarte simplu – explică Henric – legaţi scara de balcon şi daţi-i drumul. Dacă de Mouy e cel care aşteaptă... şi tare aş crede că el e... dacă-i de Mouy cel care aşteaptă şi vrea să urce, va urca, căci este un prieten de nădejde.

Fără să-şi piardă cumpătul, Henric luă o luminare ca s-o ajute pe Margareta să caute scara; dar nu căutară prea mult, căci era pusă bine într-un dulap al faimoasei cămăruţe.

— Uite-o aici – spuse Henric. Acum, doamnă, dacă nu abuzez prea mult de bunăvoinţa dumneavoastră, vă rog să legaţi scara de balcon.

— De ce eu şi nu dumneavoastră, sire? întrebă Margareta.

— Pentru că cei mai buni conspiratori sînt şi cei mai prudenţi. S-ar putea ca prietenul nostru să se sperie văzînd un bărbat, înţelegi, nu?

Margareta zîmbi şi legă scara.

— Aşa – spuse Henric, ascuns într-un colţ al camerei – arătaţi-vă, să vă poată vedea; acum să vadă şi scara. Da, foarte bine, sînt sigur că de Mouy va urca.

Într-adevăr, după zece minute, un bărbat pe al cărui chip se citea o nespusă fericire sări peste balcon şi văzînd că regina nu-i iese în întîmpinare, şovăi puţin. În locul ei înaintă Henric.

— Ia te uită – spuse el binevoitor – nu e de Mouy, ci domnul de la Mole. Bună seara, domnule de la Mole. Intraţi, vă rog!

La Mole rămase uluit o clipă. Poate dac-ar mai fi fost pe scară, şi n-ar fi pus piciorul pe balcon, ar fi căzut.

— Aţi vrut să vorbiţi cu regele Navarei într-o chestiune urgentă – zise Margareta – l-am înştiinţat pe dată şi a venit.

Henric se duse să închidă fereastra.

— Te iubesc – îi spuse între timp Margareta, strîngîndu-i la repezeală mîna tînărului.

— Ei bine, domnule – făcu Henric, oferindu-i un scaun lui La Mole – ce veşti ne-aduceţi?

— Vă vestesc, sire – răspunse acesta – că m-am despărţit de domnul de Mouy la barieră. Ar vrea să ştie dacă Maurevel a vorbit şi dacă s-a aflat că el a fost în camera maiestăţii voastre.

— Nu încă, dar se va afla curînd, aşa că trebuie să ne grăbim.

— Şi el tot aşa spune, sire, şi dacă mîine seară domnul d'Alençon este gata de plecare, de Mouy îl va aştepta la poarta Saint-Marcel, cu o sută cincizeci de oameni; alţi cinci sute or să vă aştepte la Fontainebleau; şi aşa veţi putea ajunge la Blois, Angoulême şi Bordeaux.

— Doamnă – spuse Henric întorcîndu-se spre soţia sa – eu unul voi fi gata, mîine veţi fi şi dumneavoastră?

La Mole se uită ţintă la Margareta, plin de nelinişte.

— Aveţi cuvîntul meu – spuse regina – că oriunde vă veţi duce, vă voi urma; dar ştiţi prea bine că domnul d'Alençon trebuie să plece o dată cu noi. Cu el nu există cale de mijloc; ori e cu noi, ori ne trădează; dacă şovăie, nu ne urnim.

— Ştie cumva de acest plan, domnule de La Mole? întrebă Henric.

— Trebuie să fi primit acum cîteva zile o scrisoare din partea domnului de Mouy.

— Ah, ah! făcu Henric. Şi nu mi-a spus nimic!

— Feriţi-vă, domnule – zise Margareta – feriţi-vă!

— Fiţi pe pace, mă păzesc! Cum i se poate răspunde domnului de Mouy?

— Sire, nu aveţi nici o grijă. La dreapta sau la stînga maiestăţii voastre, fie că-l vedeţi sau nu, mîine, în timpul solemnităţii primirii solilor, el va fi de faţă; o singură frază în discursul rostit de regină îi va da să înţeleagă dacă sînteţi de acord; dacă trebuie să fugă sau să vă aştepte. În cazul cînd ducele d'Alençon refuză, el nu cere decît un răgaz de cincisprezece zile ca să reorganizeze totul în

numele dumneavoastră.

— Într-adevăr – spuse Henric – de Mouy este un om preţios. Puteţi oare, doamnă, să intercalaţi în discursul dumneavoastră fraza aşteptată?

— Nimic mai uşor – răspunse Margareta.

— Atunci – spuse Henric – mîine îl voi vedea pe domnul d'Alençon; de Mouy să fie la postul său şi să tălmăcească fraza din discurs.

— Va fi, sire.

— Ei bine, domnule de La Mole – zise Henric – duceţi-i răspunsul meu. Aveţi cu siguranţă prin împrejurimi un cal, un servitor?

— Orthon este aci, mă aşteaptă pe chei.

— Duceţi-vă la el, domnule conte. Oh, nu pe fereastră; asta o întrebuinţaţi numai în clipe grele. Aţi putea fi văzut şi neştiindu-se că vă primejduiţi viaţa pentru mine, aţi compromite-o pe regină.

— Dar pe unde, sire?

— Dacă nu puteţi intra singur în Luvru, puteţi ieşi cu mine, care cunosc parola. Aveţi o mantie: o am şi eu pe a mea; o să ne înfăşurăm în ele şi o să ieşim fără greutate. De altfel, aş vrea să-i dau cîteva ordine speciale lui Orthon. Aşteptaţi aci, mă duc să văd dacă nu e nimeni pe coridoare.

Henric, cu aerul cel mai firesc, plecă să cerceteze drumul. l,a Mole rămase singur cu regina.

— Ah! Cînd o să vă revăd? o întrebă 1.a Mole.

— Mîine seară, dacă fugim; sau dacă rămîn, într-una din serile astea, în casa din strada Cloche-Percée.

Domnule de La Mole – spuse Henric, înapoindu-se – puteţi veni, nu e nimeni.

La Mole se înclină respectuos în faţa reginei.

Daţi-i mîna s-o sărute, doamnă – zise Henric, domnul de La Mole nu este un slujitor de rînd.

Margareta se supuse.

— Bine că n-am uitat – adăugă Henric – strîngeţi scara

cu grijă; este un obiect de preţ pentru conspiratori; şi cînd te aştepţi mai puţin, poţi să ai nevoie de ea. Veniţi, domnule de La Mole, veniţi!

XLIII
Solii

A DOUA ZI, TOATĂ POPULAŢIA Parisului se îndrepta spre cartierul Saint-Antoine, pe unde solii Poloniei urmau să-şi facă intrarea în oraş. Un lanţ de gărzi elveţiene stăvileau mulţimea şi pîlcuri de călăreţi ocroteau circulaţia seniorilor şi a doamnelor de la curte, care ieşeau în întimpinarea cortegiului.

Curînd se zări, în dreptul mănăstirii Saint-Antoine, un grup de călăreţi înveşmântaţi în roşu şi galben. Căciuli şi haine îmblănite şi purtînd în mînă spade late şi încovoiate ca iataganele turceşti. Ofiţerii mergeau de o parte şi de alta a alaiului.

Urma apoi un alt pîlc, îmbrăcat cu un lux în adevăr oriental. Veneau după aceea solii, patru la număr, care reprezentau cu strălucire cel mai legendar dintre regatele cavalereşti ale secolului al XVI-lea.

Unul din soli era episcopul Cracoviei. Purta veşminte strălucitoare de aur şi nestemate – care aduceau şi cu cele bisericeşti, şi cu cele ostăşeşti. Calu-i alb, cu o măreaţă coamă ce flutura în vînt, mergea în pas săltat şi părea că scoate foc pe nări; nimeni nu s-ar fi gîndit că nobilul animal făcuse timp de o lună, în fiecare zi, cîte t cincisprezece leghe pe drumuri aproape de nefolosit din pricina timpului urît.

Alături de episcop mergea palatinul Lasco, boier de vază, atît de aproape de capetele încoronate, încît era

mîndru şi bogat ca un rege.

În urma celor doi soli de căpetenie, care erau însoţiţi de alţi doi palatini de neam mare, veneau numeroşi boieri polonezi, ai căror cai, împodobiţi cu mătase, aur şi nestemate, stîrniră admiraţia zgomotoasă a mulţimii. Într-adevăr, cavalerii francezi, cu toată strălucirea echipajelor lor, erau cu totul puşi în umbră de noii veniţi, cărora le spuneau cu dispreţ – barbari.

Pînă în ultima clipă, Caterina nădăjduise că solemnitatea va fi amînată şi că regele, slăbit de boala de care nu se vindecase încă, va reveni asupra hotărîrii luate. Cînd însă veni ziua solemnităţii şi-l văzu pe Carol, palid ca un spectru, îmbrăcat în minunata-i mantie regală – ea înţelese că trebuie să lase impresia că se pleacă în faţa voinţei de fier a regelui şi cel mai bun lucru pentru Henric de Anjou era în surghiunul măreţ la care fusese osîndit.

În afară de cele cîteva cuvinte rostite cînd deschisese ochii şi o văzuse pe mama sa ieşind din cămăruţă, Carol nu mai vorbise cu ea, în urma discuţiei ce-i pricinuise boala de pe urma căreia era să i se tragă moartea. La Luvru, toată lumea ştia că se certaseră îngrozitor, fără să ştie din ce cauză şi chiar cei mai îndrăzneţi – cînd vedeau tăcerea şi răceala lor – tremurau ca păsările înaintea liniştii apăsătoare care vesteşte furtuna.

Totuşi, la Luvru se făcură pregătiri – este adevărat – nu ca pentru o sărbătoare, ci ca şi cum ar fi avut loc cine ştie ce ceremonie funebră. Fiecare se supunea morocănos şi apatic. Se ştia că însăşi Caterina se temea aproape de această solemnitate, şi toată lumea tremura.

Marea sală de recepţie a palatului fusese pregătită şi cum astfel de solemnităţi erau de obicei publice, oamenii din gardă şi santinelele primiseră ordin să lase să intre, o dată cu solii, cît popor putea să încapă în saloanele unde urma să se desfăşoare festivitatea.

Iar Parisul avea, ca întotdeauna, înfăţişarea marilor oraşe în asemenea împrejurări: pretutindeni animaţie şi

curiozitate. Numai cine ar fi cercetat cu mai multă atenţie în acea zi populaţia Parisului ar fi observat între grupurile de burghezi cumsecade, care căscau gura prosteşte, şi un număr destul de mare de bărbaţi înfăşuraţi în mantii lungi, ce-şi făceau semne cu ochii sau cu mina, cînd erau departe unul de altul şi schimbau în şoaptă cuvinte cu tile atunci cînd se întîlneau.

Aceşti oameni păreau de altfel foarte preocupaţi de cortegiu, urmărindu-l îndeaproape şi dădeau ascultare unui bătrîn venerabil, ai cărui ochi negri şi plini de foc trădau o agerime ce nu prea se potrivea cu barba lui albă ca neaua şi cu sprîncenele lui încărunţite. Bătrînul, fie singur, fie ajutat de însoţitorii lui, izbuti să se strecoare printre primii în Luvru şi, mulţumită bunăvoinţei comandantului gărzii elveţiene – un hughenot de nădejde care trecuse de formă la catolicism – se aşează în spatele solilor, chiar în faţa Margaretei şi a lui Henric de Navara.

Henric, înştiinţat de La Mole că de Mouy va asista la solemnitate deghizat într-un fel oarecare, se uită cu luare aminte în jurul său. Îl văzu în sfîrşit pe bătrîn şi nu-l mai slăbi din ochi; un semn al lui Mouy risipi orice îndoială a regelui Navarei. Căci de Mouy se deghizase atît de bine, încît Henric se îndoise că moşneagul cu barbă albă poate fi unul şi acelaşi cu îndrăzneţul comandant al hughenoţilor, care cu numai cinci-şase zile în urmă se apărase atît de dîrz.

Un cuvînt al lui Henric, şoptit la urechea Margaretei, o făcu să-şi aţintească privirile asupra lui de Mouy. După aceea frumoşii ei ochi rătăciră prin sală: îl căutau însă în zadar pe La Mole.

La Mole nu venise.

începură discursurile. Primul era adresat regelui – Lasco îi cerea în numele Dietei consimţămîntul de a încredinţa unui prinţ al Franţei coroana Poloniei.

Carol răspunse printr-o încunoştiinţare scurtă şi clară, înfăşurîndu-l solilor polonezi pe fratele său, ducele de

Anjou, drept un viteaz fără pereche. Vorbea în franceză: un tălmaci îi traducea răspunsul după fiecare frază. Şi pe cînd tălmaciul vorbea, regele putea fi văzut ducînd batista la gură şi îndepărtînd-o de fiecare dată plină de sînge.

După ce Carol îşi termină discursul, Lasco se întoarse spre ducele de Anjou, se înclină şi rosti o cuvintare în latineşte, prin care îi oferea tronul în numele naţiunii poloneze.

Ducele de Anjou răspunse în aceeaşi limbă – cu un glas a cărui emoţie căuta zadarnic s-o stăpînească, afirmînd că primeşte cu recunoştinţă cinstea ce i se face. În tot timpul cît fratele său vorbi, Carol rămase în picioare, cu buzele strînse, cu privirea aţintită asupra lui, nemişcat şi ameninţător ca o pasăre de pradă.

Cînd Henric de Anjou termină, Lasco luă coroana lagellonilor de pe o pernă de catifea roşie – şi în timp ce doi boieri polonezi aşezau mantia regească pe umerii ducelui – i-o înmînă lui Carol.

Carol făcu un semn fratelui său. Ducele de Anjou îngenunche în faţa lui, iar Carol cu mîna lui îi puse coroana pe cap; atunci, cei doi regi se sărutară, una din sărutările cele mai pline de ură pe care le-au schimbat vreodată doi fraţi.

În aceeaşi clipă, un crainic vesti:

— Alexandre-Eduard-Henric al Franţei, duce de Anjou, a fost încoronat rege al Poloniei. Trăiască regele Poloniei!

Atunci Lasco se întoarse spre Margareta. Frumoasa regină trebuia să-şi rostească discursul la urmă, ceea ce era un semn de deosebită curtenie, căci i se da prilejul să-şi afirme minunatul ei talent apreciat de toţi; aşadar, răspunsul ei în latineşte era aşteptat cu vădită nerăbdare. Am văzut că Margareta îl scrisese singură.

Discursul lui Lasco era mai curînd un elogiu decît un discurs. Oricît de barbar ar fi fost polonezul, se supuse admiraţiei ce o inspira tuturor frumoasa regină a Navarei;

aşa că, împrumutînd limba lui Ovidiu, dar folosind stilul lui Ronsard, spuse că – părăsind Varşovia în plină noapte, el şi însoţitorii lui n-ar fi putut să găsească drumul, dacă n-ar fi fost călăuziţi – ca regii magi – de două stele, ce deveneau tot mai strălucitoare pe măsură ce se apropiau de Franţa şi care acum şi-au dat seama că nu erau altele decît frumoşii ochi ai reginei Navarei. În sfîrşit, trecînd de la Evanghelie la Coran, din Siria în Arabia, de la Nazaret la Mecca, el termină afirmînd că era gata – ca şi adepţii înflăcăraţi ai Profetului, şi care avuseseră fericirea să-i vadă mormîntul – să-şi scoată ochii, socotind că după ce se bucurase de o asemenea privelişte, nimic pe lume nu mai merita să fie admirat.

Discursul fu acoperit de aplauzele celor ce ştiau latineşte, pentru că împărtăşeau părerea oratorului; şi de ceilalţi, care nu-l înţeleseră, pentru că voiau să pară că-l înţeleg.

Margareta făcu mai întîi o graţioasă reverenţă în faţa curteanului barbar, apoi răspunzînd ambasadorului, işi aţinti privirea asupra lui de Mouy, şi începu astfel:

— *Quod nunc hac în aula insperati adestis exultaremus ego et conjux, nisi ideo immineret calamitas, acilicet non solum fratris, sed etiam amici órbitas*.[6]

Aceste cuvinte cu două înţelesuri deşi erau destinate lui de Mouy, puteau fi socotite că sînt adresate lui Henric de Anjou. Acesta se plecă în semn de recunoştinţă.

Carol nu-şi aminti să fi citit această frază în discursul pe care i-l dăduse cu cîteva zile mai înainte; dar nu dădu prea multă importanţă, cuvintelor Margaretei, socotind că e doar un discurs de curtoazie. De altfel, înţelegea destui de prost limba latină.

— *Adeo dolemur a te dividi ut tecum proficisci ma~ luissemus. Sed idem fatum quo nunc sine ulla mora Lute-*

6 Sosirea dumneavoastră la această curte ne-ar umple de bucurie pe mine şi pe soţul meu, dacă nu ne-ar pricinui totodată o deosebită supărare, întrucît nu pierdem numai un frate, ci şi un prieten.

tia cădere juberis, hac în urbe detinet. Proficiscere ergo, frate; proficiscere, amice; proficiscere sine nobis; proficiscentem sequentur spes et desideria nostra.[7] Fireşte, de Mouy asculta cu cea mai mare luare aminte aceste cuvinte, care, deşi adresate solilor, erau numai pentru el. De altminteri, Henric clătinase capul de două-trei ori uitîndu-se la tînărul hughenot, ea acesta să înţeleagă că ducele d'Alençon nu primise; acest gest însă, care putea fi cu totul întîmplător, nu l-ar fi convins pe de Mouy, dacă n-ar fi fost întărit de cuvintele Margaretei.

Dar pe cînd o asculta şi o privea cu nesaţ pe Margareta, ochii lui de Mouy – negri şi scăpărători sub sprîncenele cărunte – îi atraseră luarea aminte Caterinei, care tresări ca arsă şi nu-şi mai luă privirea din acea parte a sălii, unde se afla căpetenia hughenoţilor.

„Ce figură ciudată! murmură ea, păstrîndu-şi înfăţişarea gravă pe care i-o cerea împrejurarea. Cine să fie omul acela care se uită cu atîta stăruinţă la Margareta şi la care Margareta şi Henric se uită şi ei cu multă luare aminte?”

Totuşi, regina Navarei îşi continuă discursul, răspunzînd complimentelor curtenitoare ale solilor, în timp ce Caterina îşi spărgea capul să afle numele frumosului bătrîn; tocmai atunci, maestrul de ceremonii se apropie de ea, venind din spate, şi îi înmînă un săculeţ de mătase parfumat, ce conţinea o hîrtie împăturită. Caterina îl deschise, scoase hîrtia şi citi aceste cuvinte:

„Mulţumită unei doctorii întăritoare, pe care i-am dat-o chiar acum, Maurevel a mai prins puţină putere şi a putut să scrie numele omului ce se afla în camera regelui

7 Sîntem deznădăjduiţi de a fi despărţiţi de dumneavoastră, atunci cînd am fi preferat să plecăm împreună. Dar soarta care cere să părăsiţi de îndată Parisul ne încătuşează pe noi în acest oraş. Plecaţi deci, frate iubit, plecaţi, prietene drag, plecaţi fără noi; nădejdea şi dorinţele noastre sînt cu dumneavoastră.

Navarei. Este domnul de Mouy”.

„De Mouy – se gîndi regina – ei, da, presimţeam eu... Dar bătrînul ăsta... Ei, cospetto!... Bătrînul ăsta este...”

Caterina rămase cu ochii ţintă şi cu gura căscată.

Apoi, plecîndu-se la urechea căpitanului gărzii, care se afla lîngă ea, îi şopti:

— Uită-te, domnule de Nancey, fără să atragi atenţia; uită-te la seniorul Lasco, cel care vorbeşte acum. În spatele lui... da, acolo... Îl vezi pe moşneagul cu barba albă, în haine de catifea neagră?

— Da, doamnă – răspunse căpitanul.

— Bine, să nu-l scapi din ochi.

— Acela căruia regele Navarei îi făcea semn acum?

— Da, exact. Postează-te la poarta Luvrului, cu zece oameni, şi cînd iese, pofteşte-l, în numele regelui, să vină la masă. Dacă te urmează, du-l într-o cameră unde ai să-l ţii prizonier. Dacă se împotriveşte, pune mîna pe el, viu sau mort. Hai, du-te, du-te...

Din fericire, Henric de Navara nu prea asculta discursul Margaretei şi n-o scăpa din ochi pe Caterina, nepierzînd nici una din schimbările de pe chipul ei.

Văzînd că regina-mamă îşi aţinteşte privirile atît de stăruitor asupra lui de Mouy, se îngrijoră de-a binelea, iar cînd observă că-i porunceşte ceva căpitanului gărzii, pricepu totul.

Atunci făcuse el gestul acela pe care domnul de Nancey îl surprinsese şi care în limbajul lor convenţional avea următoarea semnificaţie: „Ai fost descoperit. Fugi fără întîrziere!”

De Mouy înţelese semnul care însoţea atît de bine cuvintele Margaretei, ce-i erau adresate. Se pierdu pe dată în mulţime şi se făcu nevăzut. Dar Henric nu se linişti decît după ce domnul de Nancey se întoarse la Caterina şi văzu, după strîmbătura ei de ciudă, că o vesteşte că ajunsese prea tîrziu.

Solemnitatea luă sfîrşit. Margareta mai schimbă cîteva

cuvinte neoficiale cu Lasco.

Carol se ridică de pe scaun, clătinîndu-se, salută şi ieşi sprijinindu-se, de umărul lui Ambroise Paré, care nu-l mai părăsea pe rege de cînd se îmbolnăvise.

Caterina, vînătă de mînie, şi Henric de Anjou, mut de durere, îl urmară.

Cît despre ducele d'Alençon, se ţinuse deoparte tot timpul ceremoniei, iar privirea regelui, care nu-l slăbise o clipă pe ducele de Anjou, nu se oprise niciodată asupra lui.

Noul rege al Poloniei se simţea pierdut. Departe de maică-sa, răpit de aceşti barbari din nord, era asemenea lui Anteu, fiul Geei, care şi-a pierdut puterea atunci cînd Hercule l-a ridicat în braţe, de n-a mai atins pămîntul. Dincolo de graniţă, Henric se socotea îndepărtat pentru totdeauna de tronul Franţei.

De aceea, în loc să-l urmeze pe rege, se duse la maică-sa.

O găsi la fel de posomorită şi de îngrijorată ca şi el, căci se gîndea la capul acela cu o expresie atît de nobilă şi de batjocoritoare, pe care nu-l scăpase din ochi în tot timpul ceremoniei, la bearnezul căruia destinul părea să-i deschidă calea, măturînd pe toţi regii, prinţii ucigaşi, duşmanii şi piedicile de tot felul.

Văzîndu-şi fiul mult iubit palid sub coroană, copleşit de mantia regală, împreunîndu-şi rugător mîinile frumoase, ce de la ea le moştenise, Caterina se ridică şi-i veni în întîmpinare.

— Oh, mamă! exclamă regele Poloniei. Iată-mă osîndit să mor în surghiun!

— Fiul meu – îi spuse Caterina – ai uitat atît de repede prezicerea lui René? Fii pe pace, n-ai să rămîi mult pe meleagurile acelea!

— Scumpă mamă, te implor – spuse ducele de Anjou – la primul zvon, la prima bănuială că tronul Franţei ar putea fi liber, dă-mi de veste...

— Fii pe pace, fiule – spuse Caterina – pînă în ziua pe care o aşteptăm amîndoi, în grajdul meu, zi şi noapte, va sta înşăuat un cal, iar în anticamera mea va aştepta o ştafetă, gata de plecare în Polonia!

XLIV
Oreste şi Pilade

DUPĂ PLECAREA LUI HENRIC de Anjou, s-ar fi zis că pacea şi fericirea se înscăunaseră din nou la Luvru, în acest cămin al Atrizilor.

Carol, uitînd de melancolie, îşi redobîndi sănătatea lui de fier de odinioară, şi se ducea la vînătoare cu Henric, sau vorbea cu el despre vînătoare în zilele cînd nu putea să vîneze; nu-l dojenea decît pentru că nu-i plăcea vînătoarea cu şoimi, spunînd că ar fi fost un prinţ desăvîrşit dacă s-ar fi priceput să dreseze şoimul, gaia şi uliul, aşa cum se pricepea să dreseze cîinii şi copoii obişnuiţi.

Caterina redevenise o mamă bună; blîndă cu ducele d'Alençon şi cu Carol, alintîndu-i pe Henric şi pe Margareta, binevoitoare cu doamnele de Nevers şi de Sauve; şi, sub pretextul că fusese rănit în timp ce executa un ordin al ei, împinsese bunătatea pînă acolo, încît îl vizită de două ori pe Maurevel, aflat în convalescenţă în casa lui din strada Cérisaie.

Margareta îşi continua întîlnirile de dragostea după moda spaniolă. Seară de seară deschidea fereastra şi conversa cu La Mole prin gesturi şi bileţele; şi în fiecare din scrisorile lui, tînărul îi amintea frumoasei lui regine că îi făgăduise să petreacă împreună cîteva clipe în strada Cloche-Percée, drept răsplată pentru surghiunul îndurat.

Doar o fiinţă pe lume era singură şi stingheră în Luvru

unde domnea iarăşi liniştea şi tihna.

Era vorba despre prietenul nostru, contele Annibal de Coconnas.

Fireşte, era ceva faptul că îl ştia pe La Mole în viaţă; şi însemna mare lucru să fi rămas alesul doamnei de Nevers, cea mai zglobie şi mai capricioasă dintre femei. Dar toată fericirea întîlnirilor în doi, pe care frumoasa ducesă i le acorda, şi toate asigurările pe care le primea din partea Margaretei în privinţa soartei prietenului lor comun. În ochii lui Coconnas nu cîntăreau nici cît un ceas petrecut cu La Mole la jupîn La Hurière, dinaintea unei garafe cu vin dulce sau să o facă lată prin coclaurile Parisului, unde oricînd un gentilom cinstit putea să aibă vreo încurcătură din care să iasă cu pielea găurită, fără pungă sau cu hainele ferfeniţă.

Doamna de Nevers – trebuie s-o mărturisim spre ruşinea omenirii îndura anevoie această concurenţă a lui La Mole. Nu pentru că l-ar fi urît pe provensal, dimpotrivă, împinsă de acel instinct de nestăvilit – care face pe orice femeie să fie cochetă, fără voia ei, cu iubitul alteia, mai ales cînd aceasta ii este prietenă – ea nu-l cruţase pe La Mole de fulgerele ochilor ei de smarald; iar Coconnas ar fi putut să rîvnească tandrele strîngeri de mînă şi excesul de amabilitate pe care ducesa le acorda prietenului său, în zilele capricioase cînd stăteau piemontezului părea să pălească pe cerul preafrumoasei lui iubite; dar Coconnas, care ar fi ucis cincisprezece oameni pentru o singură căutătură a iubitei lui, atît de puţin gelos pe La Mole, încît îi şoptise adeseori la ureche, în urma unor astfel de purtări nestatornice ale ducesei, anumite propuneri care îl făcuseră pe provensal să roşească.

Aşadar, Hanriette, pe care absenţa lui La Mole o lipsea de toate foloasele aduse de prietenia lui Coconnas, adică de veselia nesecată şi de nepotolita lui sete de plăcere, veni într-o bună zi la Margareta şi se rugă să-i aducă înapoi pe acest al treilea partener, atît de necesar, fără

de care spiritul şi inima lui Cooonnas secau din ce în ce.

Margareta, miloasă ca de obicei şi zorită de altfel de stăruinţele lui La Mole şi de îndemnurile propriei ei inimi, îi dădu întîlnire Henriettei în casa cu două intrări, pentru a vorbi pe îndelete despre toate acestea într-un loc unde nimeni nu le putea stânjeni.

Coconnas primi îmbufnat bileţelul Henriettei care-l chema în strada Tizon la orele nouă şi jumătate. Totuşi se duse la locul întîlnirii, unde o găsi pe Henriette mâniată că sosise ea mai întîi.

— Ei, doamne – zise – ce lipsă de bună-cuviinţă să laşi să aştepte astfel... să nu spun o prinţeasă, dar o femeie...

— Oh, aţi aşteptat? se arătă mirat Coconnas. Auzi vorbă! Dimpotrivă, mă prind că am venit amîndoi mai devreme.

— Eu, da.

— Şi eu la fel, şi mă prind că este cel mult ora zece.

— Ei bine, pe biletul meu scria nouă şi jumătate.

— De aceea am părăsit Luvrul la ora nouă, căci trebuie să vă amintesc în treacăt că sînt de serviciu pe lîngă domnul d'Alençon şi voi fi silit să vă părăsesc peste o oră.

— Ceea ce, fireşte, te încântă?

— Nu, pe legea mea, pentru că domnul d'Alençon este un stăpîn foarte morocănos şi cu toane şi dacă e vorba să fiu certat, prefer s-o facă preafrumoasele dumneavoastră buze decît gura lui pocită.

— Eh – făcu ducesa – aşa mai zic şi eu... şi spuneai că ai plecat la ora nouă din Luvru?

— Oh, Doamne, da, ca să vin de-a dreptul aici, dar cînd coteam pe strada Grenelle, zăresc deodată pe unul care semăna cu La Mole.

— Bravo! Iar La Mole!

— Iarăşi, cu sau fără voia ta!

— Bădăranule!

— Poftim! Iar o luăm cu amabilităţile!

— Nu, dar termină odată cu istoria asta!

— Nu-s eu de vină dacă mă tot întrebi de ce am întîrziat!

— Fireşte, crezi că se cuvine să ajung eu prima?

— Ei, dumneata n-ai pe nimeni pe care să-l cauţi!

— Mă cam plictiseşti, dragul meu; dar zi mai departe. Aşadar, pe când coteai pe strada Grenelle, ai zărit un bărbat care semăna cu La Mole... Dar ce ai pe jachetă? Sînge!

— Poftim, încă unul oare m-o fi stropit pe cînd cădea!

— Te-ai bătut?

— Cred şi eu!

— Pentru La Mole al dumitale?

— Dar pentru cine ai fi vrut să mă bat? Pentru vreo femeie?

— Mulţumesc.

— Îl urmăresc deci pe individul care are obrăznicia să aibă o înfăţişare ce aducea cu a prietenului meu. Îl ajung pe strada Copuillière, îl întrec, mă zgîiesc la el la lumina unei dughene. Nu era el!

— Bine. Aşa aţi trebuie!

— Da, numai că nu i-a fost a bună! „Domnule, i-am spus eu, sînteţi un înfumurat, pentru că vă îngăduiţi să semănaţi chiar de departe cu prietenul meu, domnul de La Mole, care este un cavaler desăvîrşit, pe cînd dumneavoastră, se vede prea bine de aproape, nu sînteţi decît o puşlama”. Atunci a pus mîna pe spadă, fireşte, am făcut şi eu la fel; la a treia încrucişare l-am dat gata pe neobrăzat... şi cînd a căzut, m-a stropit.

— Cel puţin i-ai dat o mînă de ajutor?

— Tocmai mă pregăteam... cînd apare un călăreţ! Ah, de data asta, ducesă, sînt sigur că a fost La Mole! Din nefericire, calul galopa din răsputeri. Am alergat după el, şi cei care căscau gura la mine în timpul duelului s-au luat după mine. Or, cum puteam să fiu luat drept un hoţ cu toată gloata aia care se ţinea scai pe urmele mele şi urla, am fost silit să mă întorc ca s-o pun pe fugă, ceea ce m-a

făcut să pierd puţină vreme. Între timp, călăreţul a dispărut. Am căutat să-i dau de urmă, am întrebat, m-am interesat pe la oameni, le-am spus ce culoare avea calul; dar, nimic! Totul în zadar; nimeni nu-l văzuse. În sfîrşit. cum nu mai aveam ce face, am venit aici!

— Nu mai aveai ce face! zise ducesa. Ce îndatoritor!

— Ascultă, scumpa mea prietena – spuse Coconnas, lăsîndu-se nepăsător într-un jilţ – iar mă prigoneşti din pricina bietului La Mole! Ei bine, nu ai dreptate, pentru că, la urma urmelor, asta-i prietenia, vezi... Aş vrea să am mintea sau cunoştinţele acestui biet prieten al meu; aş găsi atunci vreo comparaţie care te-ar face să-mi înţelegi gîndul... Prietenia, vezi dumneata, este o stea, pe cînd dragostea... dragostea... ei bine, am găsit o comparaţie... dragostea nu este decît o luminare. O să-mi spui că există de mai multe feluri...

— De dragoste?

— Nu, de luminări, şi că printre ele sînt unele mai bune: cea trandafirie... hai să zicem... e cea mai bună; dar oricît de trandafirie ar fi luminarea, tot se topeşte, pe cînd steaua străluceşte mereu. La asta ai să-mi răspunzi că atunci cînd luminarea s-a topit, se pune alta în sfeşnic.

— Domnule de Coconnas, eşti un încrezut.

— Ei?

— Domnule de Coconnas, eşti un obraznic!

— Oho!

— Domnule de Coconnas, eşti un ticălos!

— Doamnă, îţi atrag atenţia că ai sa mă faci să-l regret de trei ori mai mult pe La Mole.

— Nu mă mai iubeşti!

— Dimpotrivă, ducesă. Văd că nu prea te pricepi la treburile astea; te idolatrizez. Dar pot să te iubesc, să te ador, să te idolatrizez, şi în anumite clipe să-mi laud prietenul.

— Dumneata numeşti, „anumite clipe” cele petrecute lîngă mine?

— Ce vrei? Pe bietul La Mole îl port mereu în gând.

— El ţi-e mai drag, nu ţi-e ruşine? Uite ce, Annibal te urăsc! Te detest! îndrăzneşte, fii sincer, şi spune-mi că ţi-e mai drag! Annibal, te înştiinţez că dacă ţi-e mai drag altcineva pe lume...

— Henriette, cea mai frumoasă dintre ducese! Pentru liniştea dumitale sufletească, crede-mă, nu-mi mai pune întrebări indiscrete. Te iubesc mai mult decît pe toate femeile, dar pe La Mole îl iubesc mai mult decît pe toţi bărbaţii.

— Bun răspuns! se auzi deodată o voce.

O perdea de damasc se dădu în lături din faţa unei uşi secrete, săpată în zid, care unea cele două apartamente, şi La Mole apăru în cadrul ei, ca un frumos portret de Tizian în rama lui aurită.

— La Mole! strigă Coconnas, fără s-o bage în seamă pe Margareta şi fără să mai piardă timp ca să-i mulţumească pentru surpriza ce i-o pregătise. La Mole, prietene, dragul meu La Mole!

Şi se aruncă 5n braţele prietenului său, răsturnînd jilţul pe care şezuse şi masa ce-i stătea în drum.

La Mole îl îmbrăţişă cu aceeaşi căldură.

— Iertaţi-mă, doamnă – spuse el adresîndu-se ducesei de Nevers – dacă numele meu, pronunţat uneori aici, a putut să tulbure fermecătoarea dumneavoastră prietenie; fireşte – adăugă el, privind cu nespusă tandreţe pe Margareta – nu din vina mea nu v-am revăzut mai de curînd.

— Vezi – zise la rîndu-i Margareta – vezi, Henriette, că m-am ţinut de cuvînt: iată-l!

— Oare datorez această fericire numai rugăminţilor doamnei ducese? întrebă La Mole.

— Numai rugăminţilor ei – răspunse Margareta, şi adăugă, întorcîndu-se spre La Mole: Îţi dau voie să nu crezi un cuvînt din ce spun.

Între timp, Coconnas îl strînse la piept de zece ori pe

prietenul său, umblă în juru-i de douăzeci de ori, apropie un sfeşnic de chipul lui ca să-l privească mai în voie şi se duse apoi să îngenuncheze în faţa Margaretei, sărutîndu-i poalele rochiei.

— Ei, poftim! exclamă ducesa de Nevers. Acum o să-ţi fiu şi eu pe plac!

— La naiba! strigă Coconnas. Întotdeauna te-am găsit încîntătoare; numai că acum pot s-o spun din toată inima. Ah. di-ar fi pe-aici, prin preajmă, vreo treizeci de polonezi, sarmaţi şi alţi barbari hiperboreeni de soiul ăstora, ca să-i fac să mărturisească pe loc că eşti regina frumoaselor!

— Ei, binişor, binişor, Cocorinas, şi atunci doamna Margareta?... spuse La Mole.

— Oh! Nu tăgăduiesc! exclamă Coconnas cu acel accent comic şi naiv totodată pe care nu mai el ştia să-l aibă. Doamna Henriette este regina frumoaselor, iar doamna Margareta, frumoasa reginelor.

Dar orice zicea, ori făcea, piemontezul era atît de copleşit de fericirea de a-l fi regăsit pe scumpul lui La Mole, încît n-avea ochi decât pentru el.

— Hai, hai, frumoasa mea regină – zise doamna de Neversvino şi să-i lăsăm pe aceşti prieteni desăvîrşiţi să stea de vorbă un ceas. Au atâtea să-şi spună, că nu ne-ar mai lăsa să scoatem o vorbă. Ne vine cam greu, e singurul leac care să-l însănătoşească pe deplin pe domnul Annibal. Fă-o pentru mine, regina mea, pentru că sînt atît de neroadă încît îl iubesc pe căpăţînosul ăsta, cum îi spune prietenul lui, La Mole.

Margareta îi şopti cîteva cuvinte la ureche lui La Mole, care, oricît de bucuros ar fi fost să-şi revadă prietenul, ar fi dorit totuşi ca accesele de tandreţe ale lui Coconnas să fie mai puţin acaparatoare... Între timp, Coconnas se străduia să facă să înflorească din nou pe chipul Henriettei un zîmbet şi un cuvânt dulce, lucru ce-i izbuti cu uşurinţă.

Aşa că cele două femei trecură în camera de alături unde le aştepta cina. Cei doi prieteni rămaseră singuri.

Se înţelege, Coconnas îi ceru mai întîi prietenului său să-i istorisească în amănunt cum şi-a petrecut seara aceea faimoasă, care era gata-gata să-l coste viaţa. Pe măsură însă ce La Mole îi povestea, piemontezul care, după cum se ştie, nu-şi pierdea cumpătul prea uşor, tremura din toate încheieturile.

— Şi de ce – îl întrebă el – în loc să alergi pe drumuri aşa cum ai făcut, şi să-mi dai atîta bătaie de cap, nu te-ai refugiat la stăpînul nostru, ducele, care te apărase şi te-ar fi ascuns? Aş fi trăit în preajma ta. m-aş fi prefăcut că sînt mîhnit şi i-aş fi tras pe sfoară pe toţi prostănacii de la curte.

— Stăpînul nostru – murmură La Mole – ducele d'Alençon?

— Da. După cîte mi-a spus, ar trebui să cred că lui îi datorezi viaţa.

— Îi datorez viaţa regelui Navarei – răspunse La Mole.

— Oh, oh! se miră Coconnas. Eşti sigur?

— Nu-ncape îndoială!

— Oh! Bunul, minunatul rege! Dar ducele d'Alençon ce învîrtea în treaba asta?

— Ţinea ştreangul, ca să mă sugrume.

— Mii de draci! strigă Coconnas. Eşti sigur de œ spui, La Mole? Cum! Prinţul ăsta gălbejit, javra asta, fiinţa asta jalnică să-mi sugrume prietenul! Ah, mii de draci! Chiar mîine vreau să-i spun ce cred despre el!

— Eşti nebun?

— Adevărat, ar mai face-o o dată... Dar ce-mi pasă? N-o să fie cum crede el!

— Hai. hai, Coconnas, linişteşte-te şi încearcă să nu uiţi că a bătut ceasul unsprezece şi jumătate şi astă-seară eşti de serviciu!

— Puţin îmi pasă de serviciul lui! Ah, asta-i bună! Să mă aştepte cît o pofti! Serviciul meu! Eu să slujesc unuia care ţi-a ţinut ştreangul!... Glumeşti!... Nu!... Aşa a fost să fie! Trebuie să te regăsesc ca să nu te mai părăsesc. Rămîn

aici!

— Dar, nenorocitule, gîndeşte-te bine, dar nu eşti beat!

— Din fericire, căci dac-aş fi, aş da foc Luvrului!

— Hai, hai, Annibal – reluă La Mole – fii înţelegător! Du-te! Serviciul este un lucru sfînt.

— Vii şi tu cu mine?

— Cu neputinţă!

— Crezi cumva că tot mai vor să te ucidă?

— Nu cred. Sînt prea neînsemnat ca să mai urzească ceva împotriva mea în mod special. Li s-a năzărit aşa, deodată, ca să mă omoare, şi asta-i tot! Prinţii aveau chef de petrecere în seara aceea.

— Atunci, ce faci?

— Eu? Nimic. Hoinăresc, mă plimb!

— Ei bine! Am să mă plimb cu tine, o să hoinărim împreună. O să fie o plăcere! Unde mai pui că dac-o să fii atacat, sîntem doi şi o să le cam dăm de furcă. Ah, să poftească gîngania aia de duce! Îl ţintuiesc ca pe-o potaie la gard!

— Cere-i măcar un concediu!

— Da, nu concediu pentru totdeauna!

— Atunci anunţă-l că-l părăseşti...

— Ai dreptate. Aşa am să fac. Pe loc am să-i scriu!

— Să-i scrii, e cam puţin. Coconnas! Să-i scrii unui prinţ de sînge...

— Da, de sînge! Pătat de sîngele prietenului meu! Bagă de seamă – strigă Coconnas, iar ochii lui, întunecaţi de mînie, îi jucau în cap – ia seama să nu-i dau eu o etichetă să n-o poată duce!

„La urma urmelor – îşi zise La Mole – peste cîteva zile n-o să mai aibă nevoie nici de prinţ, nici de nimeni; căci dacă vrea să vină cu noi, o să-l luăm.”

Coconnas puse mîna deci pe pană, fără ca prietenul lui să se mai împotrivească, şi cu multă uşurinţă compuse această elocventă misivă, pe care o vom citi:

„Monseniore,

Alteţa voastră, pricepută cum este în scrierile din timpuri străvechi, nu poate să nu cunoască prea bine povestea mişcătoare a lui Oreste şi Pilade, cei doi evrei vestiţi pentru nenorocirile şi prietenia lor. Prietenul meu La Mole nu este mai puţin nenorocit decît Oreste, iar eu nu sînt mai puţin iubitor decît Pilade. El are acum anumite îndeletniciri însemnate, care cer ajutorul meu. Îmi este deci cu neputinţă să mă despart de el. De aceea, fără îngăduinţa alteţei voastre, îmi iau un scurt concediu, hotărît să-mi leg soarta de a lui, oriunde m-ar duce aceasta. Alteţa voastră înţelege, totuşi, cît de greu îmi vine să-mi părăsesc slujba şi de aceea nădăjduiesc să-mi dobîndesc iertarea şi îndrăznesc să mă numesc mai departe, cu plecăciune.

Al alteţei voastre regale, Monseniore, preasmeritul şi supusul ANNIBAL, CONTE DE COCONNAS, prieten nedespărţit al domnului de La Moleu."

Această capodoperă odată terminată, Coconnas i-o citi cu glas tare lui La Mole, care ridică din umeri.

— Ei bine, ce zici? întrebă Coconnas, care nu-i observase gestul, sau care se prefăcuse că nu-l vede.

— Cred – răspunse La Mole – că domnul d'Alençon o să-şi bată joc de noi.

— De noi?

— Da, de amîndoi.

— Asta-i mai bine, pare-mi-se, decît să ne sugrume pe fiecare în parte.

— Ei, asta e! făcu La Mole rîzînd. Poate că una n-o s-o împiedice pe cealaltă.

— Ei bine, cu atît mai rău! Fie ce-o fi, eu trimit scrisoarea mîine dimineaţă. Cînd plecăm de-aici, unde dormim?

— La jupîn La Hurière. Ştiţi, în camera aceea mică unde

voiai să înfigi pumnalul în mine, pe vremea cînd nu eram încă Oreste şi Pilade!

— Bine, am să trimit scrisoarea la Luvru prin gazda noastră.

În clipa aceea, uşa se deschise.

— Ei bine – întrebară deodată cele două prinţese – unde sînt Oreste şi Pilade?

— Drace, doamnă – răspunse Coconnas – Pilade şi Oreste se prăpădesc de foame şi de dragoste!

A doua zi, la nouă dimineaţa, jupîn La Hurière duse într-adevăr la Luvru preasmerita misivă a domnului Annibal de Coconnas.

XLV
Orthon

CHIAR DUPĂ REFUZUL DUCELUI d'Alençon, care-i dădea peste cap tot planul şi-i punea în primejdie pînă şi viaţa, Henric devenise – dacă se poate spune astfel – un prieten şi mai bun al prinţului de cum fusese înainte.

Prietenia aceasta o făcu pe Caterina să creadă că cei doi prinţi nu numai că se înţelegeau, dar şi unelteau împreună. O iscodi pe Margareta; dar Margareta era demna ei fiică, aşa că regina Navarei – care era deosebit de iscusită în ocolirea explicaţiilor neplăcute – se feri atît de bine de întrebările mamei sale, încît după ce-i răspunse la toate, o lăsă mai încurcată ca înainte.

Florentinei nu-i mai rămase deci drept călăuză decît acea pornire lăuntrică de a unelti pe care o adusese cu ea din Toscana – cel mai intrigant din micile stătuleţe ale timpului – căruia i se adăugase ura ce o deprinsese la curtea Franţei, cea mai dezbinată în interese şi păreri de pe vremea aceea.

Caterina înţelese mai întîi că o parte din puterea bearnezului îşi avea obîrşia în alianţa cu ducele d'Alençon şi hotărî să-i despartă.

Din ziua în care se hotărîse la aceasta, se îngriji de fiul ei cu răbdarea şi iscusinţa pescarului, care atunci cînd aruncă năvodul departe de peşte, îl trage pe nesimţite, pînă cînd a înconjurat prada din toate părţile.

Ducele Francisc îşi dădu seama de această afecţiune sporită şi, la rîndul său, se arătă mai tandru cu mama sa. Cît despre Henric, se prefăcu că nu bagă nimic de seamă, şi îl supraveghea pe aliatul său mai îndeaproape ca oricînd.

Fiecare aştepta să se întîmple ceva. Dar în timp ce fiecare aştepta – ceva sigur pentru unii şi probabil pentru alţii – într-o dimineaţă, cînd soarele se înălţase trandafiriu pe cer, cernind acea căldură jilavă şi acele dulci miresme care prevestesc o zi frumoasă, un bărbat palid, care se sprijinea într-un baston şi mergea anevoie, ieşi dintr-o căsuţă aflată în dosul Arsenalului şi o apucă pe strada Petit-Musc.

În apropierea porţii Saint-Antoine, după ce o luă pe promenada care înconjura şanţurile Bastiliei – ca un şes mlăştinos – lăsă marele bulevard în stînga şi intră în grădina Arbalète, unde portarul îl primi cu o respectuoasă plecăciune.

Nu era nimeni în această grădină care, după cum arată şi numele, aparţinea unei corporaţii: aceea a arbaletierilor. Dac-ar fi fost lume care să se plimbe, acest bărbat palid ar fi atras privirile asupra lui, căci mustaţa-i lungă, pasul ce mai păstra ceva milităros, deşi trebuia să meargă încet din pricina durerilor pe care le avea, toate dovedeau că era vreun ofiţer rănit de curînd, care îşi încerca puterile prin exerciţii cumpătate, căutînd să se întoarcă la viaţă, la lumină.

Totuşi, lucru ciudat! Deşi vremea se încălzise, bărbatul – în aparenţă o fire paşnică – era înfăşurat într-o mantie care atunci cînd se desfăcea, lăsa să se întrezărească două pistoale lungi, prinse cu copci de argint de cingătoarea unde era înfipt un pumnal lat; tot de centură mai atîrna o spadă atît de lungă, încît s-ar fi putut crede că nu o poate trage de mare ce era, şi care îi completa acest adevărat arsenal ambulant şi îi lovea cu teaca picioarele slăbite, ce-i tremurau. Pe deasupra, nespus de

prudent, omul nostru, deşi era singur, arunca la orice pas o privire cercetătoare, de parc-ar fi întrebat fiecare cotitură a unei cărări, fiecare tufiş, fiecare şanţ.

Astfel, bărbatul intră în grădină şi se îndreptă calm spre un fel de boltă acoperită cu verdeaţă, ce dădea spre bulevarde, de care nu era despărţită decît printr-un gard de mărăcini şi un mic şanţ, alcătuind o dublă împrejmuire. Acolo, lîngă o masă, se întinse pe un petic de iarbă, iar îngrijitorul locului, care pe lîngă meseria de portar se mai îndeletnicea şi cu aceea de birtaş, îi aduse degrabă o băutură întăritoare.

Bolnavul se afla acolo de zece minute şi dusese la gură de mai multe ori ceaşca de porţelan din care sorbea încet, cînd, deodată, chipul, cu toată paloarea lui interesantă, luă o înfăţişare fioroasă. Zărise venind dinspre Croix-Faubin, pe o cărare care astăzi e strada Neapole, un cavaler înfăşurat într-o mantie lungă, care se opri lîngă turn şi aşteptă.

Cavalerul se afla acolo de cinci minute, iar bărbatul cu faţa palidă, în care cititorul l-a recunoscut poate pe Maurovel abia avusese vreme să-şi revină din tulburarea pe care i-o pricinuise prezenţa lui, cînd un tînăr cu o jachetă strimtă, ca de paj, îşi făcu apariţia pe aleea ce mai tîrziu avea să devină strada Fosses-Saint-Nicolas, şi îl ajunse pe cavaler.

Ascuns sub bolta lui de verdeaţă, Maurevel putea să vadă şi chiar să audă, fără greutate, tot ce vorbeau; şi ţinînd seama de faptul că acest cavaler era de Mouy, iar tînărul cu jacheta strîmbă Orthon, ne putem da seama că avea şi ce să vadă, şi ce să asculte.

Şi unul şi celălalt se uitară de jur împrejur, cu cea mai mare atenţie; Maurevel îşi ţinu răsuflarea.

— Puteţi vorbi, domnule – spuse Orthon, care, fiind cel mai tînăr, era şi cel mai încrezător – nimeni nu ne vede, nimeni nu ne aude.

— Bine – făcu de Mouy. Ai să te duci la doamna de

Sauve şi dacă o găseşti, ai să-i înmînezi acest răvaş; dacă nu-i acasă, ai să-l pui sub oglindă, acolo unde regele obişnuia să şi le pună pe-ale lui; după aceea ai să aştepţi în Luvru. Dacă ţi se dă un răspuns, îl aduci unde ştii; dacă n-ai răspuns, ai să vii să mă cauţi deseară, cu un pieptar de zale, în locul pe care ţi l-am arătat şi de unde vin acum.

— Bine – zise Orthon – ştiu.

— Eu te las acum, am mai multă treabă toată ziua, tu însă nu te grăbi, ar fi de prisos; nu e nevoie să ajungi la Luvru înainte ca el să fie acolo şi mi se pare că azi-dimineaţă e la o lecţie de vînătoare cu şoimi. Du-te şi arată-te fără teamă. Te-ai înzdrăvenit şi te duci să-i mulţumeşti doamnei Sauve pentru bunătatea ce ţi-a arătat-o în timpul convalescenţei. Du-te, copile, du-te!

Maurevel ascultă cu ochii ţintă, cu părul măciucă şi cu fruntea brobonită de sudoare. Primul lui gînd fusese să tragă un pistol din cingătoare şi să-l ţintească pe de Mouy; dar o mişcare a acestuia făcuse să i se dea la o parte mantia şi să-i dezvăluie o platoşă solidă şi bine strînsă. Aşa că, pesemne, plumbul s-ar fi turtit de ea, sau ar fi pătruns în vreo parte a trupului, unde rana pe care ar fi făcut-o n-ar fi fost mortală. De altfel, se gîndi că de Mouy, voinic şi bine înarmat, l-ar fi răpus uşor, mai ales că era rănit; şi cu un oftat, puse înapoi pistolul pe care-l aţintise asupra hughenotului.

— Ce nenorocire – murmură el – să nu-l pot doborî aici, fără alt martor decît acest pui de tîlhar, căruia un al doilea glonţ i-ar fi prins atît de bine!...

Dar în acea clipă, Maurevel se gîndi că scrisoarea încredinţată lui Orthon şi pe care trebuia să i-o înmîneze doamnei de Sauve era poate mai însemnată decît însăşi viaţa căpeteniei hughenoţilor.

— Ah! făcu el. Şi în dimineaţa asta îmi scapi; fie! Du-te teafăr acum; dar mîine o să fie rîndul meu, am să-ţi vin de hac chiar dac-ar trebui să te urmăresc pînă în iadul din care ai ieşit ca să mă nenoroceşti!

De Mouy îşi acoperi faţa cu mantia şi o porni în grabă spre mlaştinile Temple. Orthon o apucă pe lîngă şanţurile care duceau spre malul rîului. – Atunci Maurevel, mai sprinten şi mai în putere decît ar fi îndrăznit să nădăjduiască, se ridică şi se întoarse în strada Cérisaie, intră la el acasă, puse să i se înşăueze un cal şi, aşa slăbit cum era, cu riscul să i se deschidă rănile, o porni în galop pe strada Saint-Antoine, ajunse pe chei şi dădu buzna în Luvru.

Cinci minute după ce trecuse prin portiţă, Caterina ştia tot ce se petrecuse şi Maurevel primea cei o mie de scuzi de aur care-i fuseseră făgăduiţi pentru arestarea regelui Navarei.

— Oh! exclamă atunci Caterina. Ori mă înşel, ori acest de Mouy va fi pata neagră pe care a descoperit-o René pe zodiacul blestemului de bearnez.

Un sfert de ceas după Maurevel, Orthon intra în Luvru, în văzul tuturor, aşa cum îl îndemnase de Mouy, şi se îndreptă spre apartamentul doamnei de Sauve, după ce vorbise cu mai mulţi oaspeţi ai palatului.

Dariole rămăsese singură în lipsa stăpînei ei; Caterina tocmai o chemase pe doamna de Sauve să-i copieze cîteva scrisori însemnate şi de cinci minute se afla la regină.

— Bine – spuse Orthon – voi aştepta.

Şi, fiind socotit ca unul de-al casei, tînărul trecu în dormitorul baroanei şi, după ce se încredinţa că nu-l vede nimeni, ascunse scrisoarea după oglindă.

Chiar cînd îşi trăgea mîna, intră Caterina.

Orthon se îngălbeni, căci i se păru că privirea ageră şi sfredelitoare a reginei-mame se îndreptase mai întîi spre oglindă.

— Ce faci aici, băieţaş? întrebă Caterina. Nu cumva o cauţi de doamna de Sauve?

— Da, doamnă; n-am mai văzut-o de mult şi mi-e teamă că aş fi fost socotit nerecunoscător, dac-aş mai fi

întîrziat să-i mulţumesc.

— O iubeşti deci mult pe scumpa Charlotte?

— Din toată inima, doamnă.

— Şi îi eşti credincios, după cît se spune?

— Maiestatea voastră vă înţelege că este ceva cu totul firesc, atunci cînd va afla că doamna de Sauve a avut pentru mine a grijă de care nu eram vrednic, căci nu-s decît un servitor de rînd.

— Şi cu ce prilej ţi-a arătat această grijă? întrebă Caterina, prefăcîndu-se că nu cunoaşte ce i se întîmplase tînărului.

— Doamnă, cînd am fost rănit.

— Ah, bietul băiat! făcu Caterina. Ai fost rănit?

— Da, doamnă.

— Şi cînd asta?

— În seara cînd au venit să-l aresteze pe regele Navarei. Văzînd soldaţi, mi-a fost atît de frică, încît am strigat, am chemat în ajutor; unul din ei m-a lovit în cap şi am leşinat.

— Bietul băiat! Şi acum te-ai însănătoşit?

— Da, doamnă.

— Şi, fireşte, îl cauţi pe regele Navarei, ca să-ţi reiei slujba?

— Nu, doamnă. Regele Navarei, aflînd că am îndrăznit să mă împotrivesc poruncilor maiestăţii voastre, m-a alungat fără milă.

— Adevărat? exclamă Caterina, prefăcîndu-se că o interesează cele afírmate de Orthon. Ei bine, iau asupra mea această treabă. Dar dacă o aştepţi pe doamna de Sauve, a aştepţi în zadar: are de lucru, sus, la mine.

Şi Caterina, crezînd că Orthon nu avusese timp să ascundă răvaşul după oglindă, se duse în salonul doamnei de Sauve, anume ca să-l lase singur pe tînăr.

În această clipă, Orthon, îngrijorat de sosirea neaşteptată a reginei-mame, se întrebă dacă aceasta nu se datora vreunei uneltiri împotriva stăpînului său – auzi trei

lovituri uşoare în tavan: era semnalul prin care trebuia el însuşi, în caz de primejdie, să-l anunţe pe stăpînul său, atunci cînd acesta se afla la doamna de Sauve, iar el îl veghea.

Cele trei lovituri îl făcură să tresară; îi veni în minte un gînd revelator şi îşi zise că de astă dată semnalul era pentru el. Alergă deci la oglindă şi luă scrisoarea de unde-o pusese.

Caterina urmărea printr-o crăpătură a perdelei toate mişcările tînărului; îl văzu repezindu-se spre oglindă, dar nu ştia dacă se dusese ca să ascundă răvaşul sau să-l ia.

„Hei – şopti nerăbdătoare florentina – de ce-o fi zăbovind?”

Şi se întoarse pe dată, zâmbitoare, în cameră.

— Tot aici, băieţaşule? întreba ea. Ei bine, ce mai aştepţi? Nu ţi-am spus că iau asupra mea grija sorţii tale? Cînd ţi-am spus-o o dată, te mai îndoieşti?

— Oh, doamnă, feri-m-ar Dumnezeu! răspunse Orthon.

Şi tînărul, apropiindu-se de regină, se lăsă într-un genunchi, îi sărută pulpa rochiei şi plecă fără să zăbovească.

Ieşind, dădu în anticameră cu ochii de căpitanul gărzii, care o aştepta pe Caterina. Prezenţa acestuia nu numai că nu-i îndepărtă bănuielile, dar i le spori.

Cît despre Caterina, nici nu căzuse bine perdeaua după plecarea lui Orthon, că se şi repezi la oglindă.

Dar scotoci în zadar cu mîna tremurîndă: nu dădu peste nici o scrisoare.

Şi totuşi era sigură că-l văzuse pe băieţandrul ăsta apropiindu-se de oglindă; fie deci pentru a lua înapoi scrisoarea, fie pentru a o pune. Soarta dăruia o forţă egală adversarilor săi. Un copil devenea un bărbat din clipa cînd lupta împotriva ei.

Scotoci din nou, pipăi de zor, dar nu găsi nimic.

— Oh, nenorocitul! exclamă ea. Nu-i voiam răul, dar luînd înapoi răvaşul, îşi face răul cu mîna lui! Ei, domnule

de Nancey, ei, unde eşti?

Glasul puternic al reginei-mame străbătu salonul şi pătrunse în anticamera unde aştepta, cum am mai spus, căpitanul gărzii.

Domnul de Nancey sosi în grabă.

— Iartă-mă, doamnă – spuse el. Ce doreşte maiestatea voastră?

— Stăteai în anticameră?

— Da, doamnă.

— Ai văzut ieşind un tînăr, un băieţandru?

— Chiar adineauri.

— Crezi e-a ajuns departe?

— Cam pe la jumătatea scării.

— Cheamă-l înapoi.

— Cum se numeşte?

— Orthon. Dacă nu vrea să se întoarcă, adu-l cu forţa. Totuşi nu-l speria, dacă nu se împotriveşte. Trebuie să-i vorbesc chiar acum!

Căpitanul gărzii se năpusti afară.

După cum prevăzuse, Orthon se afla la jumătatea scării, căci cobora încet, nădăjduind să întîlnească pe scară sau să zărească pe vreun coridor pe regele Navarei sau pe doamna de Sauve.

Auzi că e chemat şi tresări.

Se gîndi să fugă, dar cu o maturitate de judecată care-i depăşea vîrsta, înţelese că dacă fuge totul e pierdut.

Aşadar, se opri.

— Cine mă strigă?

— Eu, domnul de Nancey – răspunse căpitanul gărzii, coborînd deodată mai multe trepte.

— Dar mă grăbesc – zise Orthon.

— Din partea maiestăţii sale, regina-mamă – reluă, domnul de Nancey, ajungîndu-l din urmă.

Băiatul îşi şterse sudoarea care-i curgea pe frunte şi urcă înapoi.

Căpitanul îl urma.

Caterina plănuise mai întîi să-l aresteze pe tînăr, să poruncească să fie scotocit prin haine şi să pună mîna pe scrisoarea pe care ştia că o are asupra lui; de aceea se gîndise să-l învinovăţească că-i furase ceva; chiar îşi desprinsese de la rochie o agrafă de diamante, vrînd s-arunce vina pe tînăr de dispariţia ei; dar chibzui că mijlocul acesta era primejdios, că i-ar fi trezit tînărul bănuieli şi-ar fi dat de veste stăpînului său, iar la rîndul lui acesta s-ar fi ferit şi astfel n-ar mai fi căzut în cursă.

Fireşte, putea să-l trimită pe băiat la temniţă; dar zarva ce s-ar fi făcut în jurul arestării – oricît s-ar fi păstrat taina ei – tot s-ar fi răspîndit în Luvru şi numai un cuvînt l-ar fi făcut pe Henric să se păzească.

Şi, totuşi, Caterina avea nevoie de răvaş, căci o scrisoare de la domnul de Mouy, adresată regelui Navarei şi trimisă cu atîta grijă, trebuia să dezvăluie o întreagă uneltire.

Îşi puse deci la loc agrafa de unde o desprinsese.

— Nu, nu – zise ea – e o idee de zbir; proastă idee! Dar pentru un răvaş... care poate nu merită atîta trudă – urmă ea, încruntîndu-şi sprîncenele şi vorbind atît de încet, încît ea singură abia putea să-şi audă glasul. Ei, la naiba, nu-i vina mea; e a lui! De ce puiul ăsta de tîlhar n-a pus răvaşul la locul fixat? Şi, totuşi, biletul ăsta îmi trebuie?

Chiar atunci Orthon intră din nou.

De bună seamă, chipul Caterinei avea o expresie fioroasă, ceea ce-l făcu pe băiat să pălească şi să rămînă în prag. Era încă prea tînăr poate, ca să fie cu desăvîrşire stăpîn pe sine.

— Doamnă – zise el – mi-aţi făcut cinstea să mă chemaţi înapoi; vă pot fi de folos cu ceva?

Faţa Caterinei se lumină, de parcă o rază de soare ar fi căzut pe ea.

— Te-am chemat, copile – spuse – pentru că-mi place să-ţi văd chipul şi cum ţi-am făgăduit că voi avea grijă de soarta ta, vreau să-mi ţin făgăduiala fără întîrziere. Se

spune despre noi, reginele, că am fi uituce. Dar nu sufletul e de vină, ci mintea, înfierbîntată de tot ce se petrece. Mi-am adus însă aminte că regii ţin în mîna lor soarta oamenilor şi te-am rechemat. Vino, copile, urmează-mă!

Domnul de Nancey, care lua în serios ceea ce auzea, privea uimit înduioşarea Caterinei.

— Ştii să călăreşti, băiatule? îl întrebă Caterina.

— Da, doamnă.

— Atunci, vino la mine. Am să-ţi dau un bileţel pe care ai să-l duci la Saint-Germain.

— Sînt la ordinele maiestăţii voastre.

— Nancey, să i se dea un cal!

Domnul de Nancey plecă.

— Hai, copile – zise Caterina.

Şi păşi prima. Orthon o urmă.

Regina-mamă coborî un etaj, o apucă pe coridorul unde se aflau apartamentele regelui şi ale ducelui d'Alençon, ajunse la scara în spirală, mai cobori un cat, deschise o uşă care dădea într-o galerie rotundă, a cărei cheie n-o avea decît ea şi regele, şi îl introduse aci pe Orthon; intră apoi şi ea, închizînd uşa. Această galerie înconjura ca un meterez anumite porţiuni ale apartamentelor regelui şi reginei-mame. Era, ca şi galeria castelului San-Angelo de la Roma, şi ca aceea a palatului Pitti de la Florenţa, un adăpost pregătit în caz de primejdie.

După ce trase uşa, Caterina rămase cu tînărul în coridorul întunecos. Făcură vreo douăzeci de paşi, Caterina mergînd înainte, Orthon în urma ei.

Deodată, Caterina se întoarse şi tînărul observă pe chipul ei, aceeaşi expresie fioroasă pe care o avusese cu zece minute mai înainte.

Prin întuneric, ochii ei rotunzi ca de pisică sau de panteră păreau că aruncă foc.

— Stai! făcu ea.

Orthon simţi un fior trecîndu-i prin tot trupul; o răceală

ucigătoare, ca un giulgiu de gheaţă, se lăsă din tavan; podeaua părea întunecată ca lespedea unui mormînt; iar privirea Caterinei era, dacă se poate spune astfel, ascuţită şi-i pătrundea pînă în inimă băieţandrului nostru.

Orthon se dădu înapoi şi, tremurînd, se lipi de zid.

— Unde-i biletul pe care trebuia să-l dai regelui Navarei?

— Biletul? îngăimă Orthon.

— Da, biletul pe care, în cazul că nu-l găseai pe rege, trebuia să-l pui după oglindă?

— Eu, doamnă? făcu Orthon. Nu ştiu ce vreţi să spuneţi.

— Biletul pe caro ţi l-a dat de Mouy, acum un ceas, în spatele grădinii Arbalète.

— N-am nici un bilet – spuse Orthon – maiestatea voastră se înşală, desigur.

— Minţi! se răsti Caterina. Dă-mi-l, şi-mi ţin făgăduiala, pe care ţi-am făcut-o.

— Care, doamnă?

— Te fac bogat.

— N-am nici un bilet, doamnă – reluă tînărul.

Caterina scrîşni din dinţi, apoi zîmbi.

— Dacă mi-l dai – zise ea – primeşti o mie de scuzi de aur.

— N-am nici un bilet, doamnă!

— Două mii de scuzi!

— Cu neputinţă, pentru că nu-l am şi deci nu-l pot da.

— Zece mii de scuzi, Orthon!

Tînărul, care vedea că mînia reginei creşte ca un val, din piept spre creştet, se gîndi că n-arc decît un mijloc ca să-şi scape stăpînul: să înghită scrisoarea. Duse mîna la buzunar. Caterina îi ghici însă gîndul şi-t opri mîna:

— Hai, copile – spuse ea, rîzînd. Bine, eşti credincios. Cînd regii vor să-şi ia un servitor, nu strică de loc să-l pună la încercare, să vadă dacă-i credincios. Ştiu ce să cred despre tine. Uite, ţine punga mea, şi ăsta-i doar un

început. Du-te şi du-i stăpînului tău biletul şi spune-i că de azi înainte eşti în slujba mea. Du-te! Poţi să pleci şi fără mine, prin uşa pe care am venit: se deschide pe dinăuntru.

Şi Caterina, punînd punga în mîna tînărului încremenit de mirare, făcu cîţiva paşi şi atinse zidul cu mîna. Orthon rămase, totuşi şovăitor, în picioare. Nu-i venea să creadă că primejdia, pe care o simţise gata să se abată asupra lui, se depărtează.

— Hai, nu mai tremura! îi zise Caterina. Ţi-am spus doar că eşti liber să pleci şi că dacă vrei să te întorci, ai să fi un om făcut.

— Vă mulţumesc, doamnă – zise Orthon. Atunci, mă iertaţi?

— Mai mult, te răsplătesc; eşti un bun aducător de bileţele de dragoste, un drăguţ mesager al amorului. Numai că ai uitat că stăpînul te aşteaptă.

— Ah, da! făcu repezindu-se spre uşă.

Dar abia făcu trei paşi, şi podeaua îi fugi de sub picioare. Se bălăbăni, întinse braţele, scoase un strigăt îngrozitor şi se prăbuşi în temniţa Luvrului, după ce Caterina apăsase pe o pîrghie.

— Hai – mormăi regina – din pricina încăpăţînării ticălosului ăstuia, o să trebuiască să cobor o sută cincizeci de trepte!

Caterina se întoarse în apartamentul ei, aprinse un felinar, se înapoie pe coridor, apăsă din nou pe pîrghie, deschise un chepeng ce dădea spre o scară în spirală, care părea că duce în inima pămîntului şi, mînată de nepotolita ei curiozitate, care de fapt nu era decît unealta urii, ajunse la o uşă de fier care se deschidea pe dinăuntru şi dădea în temniţă

Aci zăcea bietul Orthon, plin de sînge, zdrobit, cu oasele sfărîmate din pricina căderii de la înălţime de o sută de picioare totuşi, mai dădea semne de viaţă.

Dincolo de zidul gros, se auzea bolborosind apa Senei

care printr-o infiltraţie subterană, ajungea pînă lîngă scară.

Caterina intră în groapa jilavă şi rău mirositoare, care, de când exista, fusese fireşte martora multor căderi asemănătoare, scotoci prin veşmintele lui Orthon, luă biletul, se asigură că era într-adevăr cel pe care-l căuta, împinse cu piciorul trupul celui căzut, şi apoi apăsă cu degetul pe o altă pîrghie; fundul gropii se mişcă şi trupul, alunecînd dus de însăşi greutatea lui, dispăru sub apă; după ce închise uşa la loc, urcă scările, se zăvorî în camera ei şi citi cu nesaţ biletul care avea următorul conţinut:

„*Deseară, la ora zece, în strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber". Dacă veniţi nu răspundeţi, dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului.*

De Mouy de Saint-Phale".

Citind biletul, un zîmbet înflori pe buzele Caterinei; se gîndea numai la victorie, uitînd că desăvîrşire preţul acestei izbînzi.

De altfel, cine fusese Orthon? O inimă credincioasă, un suflet devotat, un băieţandru frumos; atît.

Toate acestea – ne închipuim cu uşurinţă – nu puteau înclina nici o clipă cumpăna balanţei de gheaţă, unde se cîntărea soarta imperiilor.

După ce citi biletul, Caterina urcă pe dată la doamna de Sauve şi-l puse după oglindă.

Coborînd, îl întîlni la intrarea în coridor pe căpitanul gărzii.

— Doamnă – îi aminti domnul de Nancey – aşa cum a poruncit maiestatea voastră, calul e gata.

— Draga baroane – zise Caterina – nu mai o nevoie. L-am făcut să vorbească pe băieţaş, într-adevăr, e prea prostănac pentru misiunea pe care am vrut să i-o încredinţez. Îl luam drept un lacheu, dar era cel mult un

rîndas. I-am dat cîţiva bani şi l-am scos afară prin portiţa cea mică.

— Dar ceea ce trebuia să facă? întrebă domnul de Nancey.

— Ceea ce trebuia să facă? repetă Caterina.

— Vestea pe care trebuia s-o ducă la Saint-Germain. Maiestatea voastră doreşte să mă duc eu sau să trimit pe unul din oamenii mei?

— Nu, nu – spuse Caterina – dumneata şi oamenii dumitale veţi avea altceva de făcut deseară.

Şi Caterina se întoarse în apartamentul ei, nădăjduind din toată inima că în seara aceea o să ţină, în sfîrşit, în mîinile ei, soarta acestui blestemat de rege al Navarei.

XLVI
Hanul „Sub cerul liber”

DOUĂ CEASURI DUPĂ ÎNTÎMPLAREA povestită, care nu lăsase nici cea mai mică urmă pe chipul Caterinei, doamna de Sauve, terminîndu-şi îndatoririle la regină, urcă în apartamentul ei. Îndată sosi şi Henric; aflînd de la Dariole că Orthon fusese acolo, se duse direct la oglindă şi luă biletul.

Acesta, după cum am mai spus, avea următorul cuprins:

„Deseară, la ora zece, în strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber. Dacă veniţi, nu răspundeţi; dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului”.

Semnătura însă nu exista.

„Henric n-o să lipsească de la întîlnire – îşi zise Caterina – căci chiar dacă n-ar avea poftă să se ducă acum n-o să-l găsească pe aducătorul biletului ca să-i spună că „Nu”.

În această privinţă, Caterina nu se înşelase. Henric întrebă de Orthon, iar Dariole îi spuse că ieşise cu regina-mamă; cum găsise biletul la locul stabilit şi cum pe bietul băiat îl ştia incapabil de trădare – nu se îngrijoră de fel.

Cină, ca de obicei, la masa regelui, care-şi bătu joc de stîngăciile lui la vînătoarea cu şoimi, ce avusese loc în cursul dimineţii.

Henric ceru iertare, spunînd că el este de la munte şi nu de la cîmpie, dar îi făgădui lui Carol e-o să se deprindă şi cu vînătoarea de şoimi.

Caterina se arătă încîntătoare; ridicîndu-se de la masă, o rugă pe Margareta să-i ţină de urît toată seara.

La ora opt, Henric luă cu el doi gentilomi, ieşi cu ei prin poarta Saint-Honoré, făcu un ocol mare şi se întoarse prin la Tour-de-Bois, trecu Sena pe bacul de la Nesle, o apucă în sus pe strada Saint-Jacques şi aici le dădu drumul, ca şi cum ar fi avui o întîlnire amoroasă. La colţul străzii Mathurins, întîlni un călăreţ înfăşurat într-o mantie; se apropie de el.

— Mantes – zise omul.

— Pau – răspunse regele.

Omul descălecă pe dată, Henric îşi puse mantia stropită toată de noroi a acestuia, urcă pe cal, care era,numai spumă, se întoarse prin strada La Harpe, trecu peste podul Saint-Michel, străbătu în grabă strada Barthélémy, traversă din nou fluviul pe Pont-aux-Mauniers, coborî de-a lungul cheiurilor, o apucă pe strada l'Arbre-Sec şi bătu la uşa hanului jupînului la Hurière.

La Mole se afla în saja pe care o cunoşteam şi scria o lungă scrisoare de dragoste unei persoane pe care o ştiţi.

Coconnas era la bucătărie cu La Hurière şi privea frigarea unde se perpeleau şase potîrnichi: tocmai discuta cu prietenul său, hangiul, cînd e momentul cel mai potrivit să le scoată din frigare.

În clipa aceea, Henric bătu la uşă. Grégoire îi deschise şi duse calul la grajd, în timp ce călătorul intră bocănind eu cizmele pe podea, ca şi cum şi-ar fi încălzit picioarele amorţii e.

— Hei, jupîne La Hurière – spuse La Mole, continuînd să scrie. A venit un gentilom care întreabă de dumneata.

La Hurière veni, îl măsură pe Henric din cap pînă-n picioare, şi cum mantia de stofă grosolană nu-i inspira prea mult respect, îl întrebă:

— Cine sînteţi?

— Ei, drăcie! făcu Henric, arătînd spre La Mole. Ţi-a spus domnul: sînt un gentilom din Gasconia, care vine la Paris, ca să se înfăţişeze la curte.

— Şi ce doriţi?

— O cameră şi să cinez.

— Hm – făcu La Hurière – valet aveţi?

Aceasta era, după cum se ştie, întrebarea lui obişnuită.

— Nu – răspunse Henric – dar am de gînd să-mi iau unul cînd am să mă îmbogăţesc.

Nu închiriez cameră de stăpîn fără cameră de valet – zise La Hurière.

— Chiar dacă-ţi propun să-ţi plătesc împărăteşte şi să facem socoteala mîine?

Oh, oh, sînteţi foarte darnic, gentilomul meu! zise La Hurière, uitîndu-se la Henric cu neîncredere.

— Nu, dar pentru că am să stau astă-seară şi la noapte în hanul dumitale, care mi-a fost recomandat din toată inima de un senior de pe meleagurile mele, am chemat un prieten să vină aici să cineze cu mine. Ai vin bun de Artois?

— Am unul straşnic! Nici bearnezul nu bea unul mai bun!

— Bine. Îl plătesc separat. Ah, uite, mi-a venit şi prietenul!

Într-adevăr, chiar în acea clipă uşa de deschisese şi intră un al doilea gentilom – ceva mai în vîrstă decît primul – tîrînd după el o spadă mare.

— Aha-aha! făcu el. Eşti punctual, tînărul meu prieten! Pentru un om care a bătut două sute de leghe, frumos lucru să fie punctual!

— Pe dînsul îl aşteptaţi? întrebă La Hurière.

— Da – zise primul sosit, îndreptîndu-se spre tînărul cu spada cea mare şi strîngîndu-i mîna. Dă-ne, te rog, cina.

— Aici, sau în camera dumneavoastră?

— Unde vrei.

— Jupîne – spuse La Mole, chemîndu-l pe La Hurière – scapă-ne de mutrele astea hughenote. De faţă cu ei, Coconnas şi cu mine n-o să mai putem scoate o vorbă despre treburile noastre.

— Cina la camera numărul 2, la etajul al treilea – strigă La Hurière. Urcaţi, domnilor, poftiţi!

Cei doi călători îl urmară pe Grégoire, care mergea înaintea lor, luminîndu-le calea.

La Mole îi urmări cu privirea pînă dispărură; întorcîndu-se, îl văzu pe Coconnas care-şi vîrîse capul pe uşa bucătăriei. Ochii mari, bulbucaţi, şi gura căscată exprimau o mirare vădită.

La Mole se apropie de el.

— Mii de draci! exclamă Coconnas. Ai văzut?

— Ce să văd?

— Pe cei doi gentilomi!

— Ei şi?

— Aş jura că sînt...

— Cine?

— Păi, regele Navarei şi bărbatul cu mantia vişinie.

— Jură, dacă vrei, dar nu prea tare.

— l-ai recunoscut şi tu?

— Bineînţeles.

— Ce-or fi căutînd aici?

— Vreo aventură amoroasă!

Crezi?

— Sînt sigur.

— La Mole, eu unul prefer loviturile de spadă acestor aventuri amoroase. Adineauri aş fi putut să jiu:; acum pun rămăşag.

— Ce rămăşag?

— Că-i vorba de o uneltire.

— Eşti nebun?

— Ei bine, eu îţi spun...

— Şi eu îţi spun că dacă uneltesc, asta-i privesc...

— Ai dreptate – făcu Coconnas. Doar nu mai sînt în

slujba domnului d'Alençon! Facă ce-or vrea...

Şi cum potîrnichile păreau că se rumeniseră destul, aşa cum îi plăceau lui Coconnas, piemontezul îi strigă jupînului La Hurière să le ia de pe foc, pentru că-i lăsa gura apă şi aştepta cu nerăbdare să le înfulece.

între timp, Henric şi de Mouy ajunseră în camera lor.

— Ei bine, sire – spuse de Mouy, după ce Grégoire le pregăti masa – l-aţi văzut pe Orthon?

— Nu, dar am găsit biletul pe care l-a ascuns după oglindă. Bănuiesc că băiatul s-a speriat, pentru că regina Caterina a venit tocmai cînd era acolo; aşa că a plecat fără să mă aştepte. Am fost cam îngrijoarat, căci Dariole mi-a spus că regina-mamă a căutat să-l tragă de limbă.

— Oh! Nu-i nici o primejdie, ştrengarul e dibaci; şi cu toate că regina-mamă îşi cunoaşte meseria, sînt sigur că i-a dat de furcă.

— Dar dumneata, de Mouy, l-ai văzut întorcîndu-se? întrebă Henric.

— Nu, dar am să-l văd deseară; la miezul nopţii trebuie să se întoarcă să mă ia de aici cu o puşcă şi pe drum o să-mi povestească totul.

— Dar cu omul de la colţul străzii des Mathurins, ce-i?

— Care om?

— Cel care mi-a dat calul şi mantia! Ai încredere în el?

— E unul din oamenii noştri cei mai ci'edincioşi. De altfel, nici n-o cunoaşte pe maiestatea voastră şi habar n-are cu cine a avut de-a face.

— Atunci putem să vorbim în linişte de treburile noastre?

— Fireşte. De altminteri, La Mole e de strajă.

— De minune!

— Ei bine, sire, ce spune domnul d'Alençon?

— Domnul d'Alençon nu mai vrea să plece, de Mouy. Şi-a dat arama pe faţă. Alegerea ducelui de Anjou pe tronul Poloniei şi boala regelui l-au făcut să-şi schimbe planurile.

— Aşadar, din pricina lui planul nostru o să cadă baltă?

— Da.

— Atunci ne trădează?

— Nu încă; dar ne va trăda la prima împrejurare pe care o va socoti prielnică.

— Inimă laşă! Fire perfidă! De ce nu mi-a răspuns la scrisorile pe care i le-am trimis?

— Ca să aibă dovezi şi să nu dea nimic în schimb. Aşadar, totu-i pierdut, de Mouy?

— Dimpotrivă, sire, totul e de cîştigat. Ştiţi prea bine că întregul partid, în afară de fracţiunea prinţului de Condé, vă sprijină şi nu se folosea de duce, deşi lăsa impresia că intră în relaţii cu el, decît ca mijloc de apărare. Ei bine, din ziua ceremoniei, am legat soarta tuturor lucrurilor de dumneavoastră. Va trebui o sută de oameni ca să fugiţi cu ducele d'Alençon! Eu v-am asigurat o mie cinci sute! În opt zile vor fi gata, postaţi de-a lungul drumului spre Pau. Nu va mai fi o fugă, ci o retragere în regulă. O mie cinci sute de oameni vă ¡sînt de ajuns, sire? V-aţi crede în siguranţă cu o armată?

Henric zîmbi şi-l bătu pe umăr:

— De Mouy, eşti singurul om care ştie că regele Navarei nu-i de felul lui atît de sperios cum se crede.

— Ei, Doamne! Ştiu, sire, şi nădăjduiesc că n-o să treacă multă vreme şi întreaga Franţă o s-o ştie ca şi mine.

— Da, cînd pui la cale o uneltire, trebuie să izbuteşti; iar pentru aceasta, prima condiţie e să. fii hotărît; şi ca să iei o hotărîre grabnică, sinceră, eficace, trebuie să fii încredinţat că vei izbuti.

— Ei bine, sire, cînd are loc vînătoarea?

— La fiecare opt sau zece zile o dată, are loc fie o vînătoare cu hăitaşi, fie cu şoimi.

— Cînd a avut loc ultima dată?

— Chiar azi.

— Aşadar, peste opt sau zece zile.

— Fără îndoială, chiar înainte, poate.

— Ascultaţi-mă! Mi se pare că totu-i în ordine: ducele de Anjou a plecat; nu se mai gîndeşte nimeni la el. Regele se înzdrăveneşte pe zi ce trece. Prigoana împotriva noastră a încetat aproape. Făceţi-i ochi dulci reginei-mame, făceţi-i ochi dulci domnului d'Alençon; spuneţi-i mereu că nu puteţi pleca fără el; străduiţi-vă s-o creadă, ceea ce este mai greu.

— Fii liniştit, o să creadă.

— Are atîta încredere în dumneavoastră?

— Zău nu, ferească sfîntul! Dar are încredere în tot ce-i spune regina.

— Dar regina e cu adevărat de partea noastră?

— Oh, da, a dovedit-o! De altfel, este ambiţioasă şi coroana asta a Navarei, care-i lipseşte, îi arde fruntea.

— Ei bine, trei zile înainte de vînătoare, trimiteţi-mi vorbă unde va avea loc; la Bondy, la Saint-Germain sau la Rambouillet; adăugaţi că sînteţi gata şi cînd veţi vedea pe domnul de la Mole luînd-o la goană înaintea dumnea-voastră, urmaţi-l în galop, fără şovăire. Cînd aţi ieşit din pădure, dacă regina-mamă vrea să vă prindă, va trebui să se poată ţine după dumneavoastră; însă caii ei normanzi, nădăjduiesc, nu vor vedea nici măcar potcoavele cailor noştri arabi sau ale căluţilor noştri spanioli.

— Bine, de Mouy, atunci ne-am înţeles!

— Bani aveţi, sire?

Henric se strîmbă, aşa cum a făcut toată viaţa cînd i se punea această întrebare.

— Nu prea mulţi – răspunse el – dar cred că are Margot.

— Ei bine, de-ai dumneavoastră ori de-ai ei, luaţi cît puteţi mai mulţi.

— Şi tu, pînă atunci, ce-ai să faci?

— După ce m-am ocupat de treburile maiestăţii voastre destul de stăruitor, după cum vedeţi, îmi veţi îngădui să-mi văd puţin şi de-ale mele?

— Da, de Mouy, fireşte! Dar despre ce-i vorba?

— Sire, Orthon, care este un băiat foarte inteligent şi

pe care-l recomand atenţiei maiestăţii voastre, mi-a spus ieri că s-a întîlnit în preajma Arsenalului cu tîlharul de Maurevel, care s-a înzdrăvenit, mulţumită îngrijirilor date de René, şi se încălzeşte la soare, ca un şarpe ce e.

— Ah, da, înţeleg! făcu Henric.

— Ah, înţelegeţi! Prea bine... Într-o zi, dumneavoastră veţi fi rege, sire; şi dac-o să aveţi vreo răzbunare asemănătoare cu a mea, o să vă răzbunaţi ca un rege. Eu sînt soldat şi trebuie să mă răzbun ca un soldat. Aşadar, după ce-o să punem la cale toate treburile noastre mărunte, ceea ce îi va da tîlharului încă un răgaz de cinci sau şase zile ca să se întremeze, am să dau o raită pe la Arsenal şi din patru lovituri zdravene de spadă am să-l ţintuiesc la pămînt; pe urmă o să părăsesc Parisul, cu o piatră luată de pe suflet.

— Atunci, la lucru, prietene, la lucru! îl îndemnă bearnezul. Ei, dar de La Mole eşti mulţumit, nu-i aşa?

— Încîntător băiat! Vă este credincios trup şi suflet, sire... Vă puteţi bizui pe el ca şi pe mine... viteaz...

— Şi mai ales discret. Va veni şi el cu noi în Navara, de Mouy; odată ajunşi, o să vedem ce-o să facem ca să-l răsplătim aşa cum merită.

Cînd Henric termină aceste cuvinte, cu un zîmbet zeflemitor, uşa se deschise, sau mai curînd fu împinsă cu putere, şi cel care fusese lăudat chiar atunci năvăli, palid şi tulburat.

— Băgaţi de seamă, sire! Băgaţi de seamă! strigă el. Casa-i înconjurată!

— Înconjurată! exclamă Henric, ridicîndu-se. De cine?

— De garda regelui.

— Oh, oh! făcu de Mouy, trăgîndu-şi pistoalele de la centiron. După cîte se pare, o să încingem o adevărată bătălie.

— Ah, da – zise La Mole – de pistoale şi de bătălie e vorba! Dar ce vreţi să facem împotriva a cincizeci de oameni?

— Are dreptate! zise regele. Măcar de-ar fi vreun mijloc de retragere!...

— Există unul, de care m-am folosit şi eu. Dacă maiestatea voastră vrea să mă urmeze...

— Şi de Mouy?

— Domnul de Mouy poate să ne urmeze şi el, dacă vrea; numai că trebuie să vă grăbiţi amîndoi.

Se auziră paşi pe scară.

— E prea tîrziu! spuse Henric.

— Ah, dacă li s-ar putea da de lucru vreo cinci minute – strigă La Mole – aş răspunde de rege!

— Atunci, domnule, răspundeţi de el! zise de Mouy. Eu îmi iau sarcina să-i ţin în loc. Duceţi-vă, sire, duceţi-vă!

— Dar ce-ai să faci?

— Nu-mi purtaţi de grijă, sire! Grăbiţi-vă!

Şi de Mouy ascunse la repezeală farfuria, şervetul şi paharul regelui, ca să se creadă că fusese singur la masă.

— Veniţi, sire, veniţi! strigă La Mole, luîndu-l de braţ pe rege şi trăgîndu-l spre scară.

— De Mouy! Viteazul meu de Mouy! strigă Henric, întinzîndu-i mîna tînărului.

De Mouy i-o sărută, îl împinse pe Henric afară din cameră şi închise uşa în urma lui cu zăvorul.

— Da, da, înţeleg – zise Henric – vrea să se lase prins, în timp ce noi o să fugim; dar cine dracu ne-a trădat?

— Veniţi, sire, veniţi! N-auziţi? Urcă, urcă mereu!

Într-adevăr, lumina făcliilor începea să se întrezărească de-a lungul scării înguste, pe cînd jos se auzea zăngănit de spade.

— Atenţie, sire, atenţie! spuse La Mole.

Şi, călăuzindu-l pe rege prin beznă, îl făcu să urce două etaje, împinse uşa unei camere pe care o închise apoi cu zăvorul şi îl duse într-o cămăruţă, unde deschise o fereastră.

— Sire – spuse el – maiestatea voastră se teme de excursiile pe acoperişuri?

— Cine, eu? făcu Henric. Eu, care-s vînător de capre sălbatice!

— Ei bine, urmaţi-mă, maiestate, cunosc drumul şi o să vă fiu călăuză.

— Ia-o înainte – zise Henric – te urmez.

La Mole ieşi primul, sări peste fereastră şi-o apucă de-a lungul streşinii, pînă ajunse la un fel de vale formată din două acoperişuri; aceasta dădea într-o mansardă fără ferestre, care ducea într-un pod nelocuit.

— Sire – spuse La Mole – aţi ajuns la liman.

— Aha! Aha! făcu Henric. Cu atît mai bine. Şi-şi şterse fruntea palidă de pe care picura sudoarea.

— Acum – îl lămuri La Mole – treaba o să meargă strună; din pod coborîm pe scară, scara dă într-o alee, iar aleea direct în stradă. Am mai făcut drumul ăsta, sire, într-o noapte mult mai îngrozitoare.

— Hai, hai – zise Henric – înainte!

— La Mole se strecură primul prin fereastra deschisă, trecu printr-o uşă care abia se ţinea în balamale, pe care o împinse şi ajunse la o scară în spirală; aici îi trecu regelui frînghia ce folosea drept rampă şi-l îndemnă:

— Veniţi, sire!

— Pe la jumătatea scării, Henric se opri; ajunsese la o altă fereastră, care dădea în curtea hanului „Sub cerul liber”. Pe scara principală se vedeau soldaţi alergînd unii cu săbii în mînă, alţii cu făclii. Deodată, în mijlocul unui grup, regele Navarei îl zări pe de Mouy. Îşi predase spada şi cobora calm.

— Bietul băiat! exclamă Henric. Inimă vitează şi credincioasă!

— Pe cinstea mea, sire – zise La Mole – maiestatea voastră a observat, de bună seamă, cît e de calm. Ba chiar rîde! Trebuie că are el în cap vreo trăsnaie! O să le joace o festă, căci, după cum ştiţi, nu-l vezi rîzînd prea des.

— Şi tînărul care era cu dumneata?

— Domnul de Coconnas? întrebă La Mole.

— Da, domnul de Coconnas. Ce i s-o fi întîmplat?

— Oh, sire, lui nu-i port grija! Cînd a zărit soldaţii, nu mi-a spus decît atît:

„E în joc ceva?”

„Capul” – i-am răspuns.

„Şi tu o să scapi?”

„Nădăjduiesc”.

„Ei bine, şi eu la fel!” mi-a strigat. Şi vă jur e-o să scape! Pe Coconnas, ascultaţi ce vă spun eu, nu-l prind decît dacă vrea el!

— Atunci – spuse Henric – totu-i în ordine. Să încercăm să ne întoarcem la Luvru.

— Ah, Doamne – zise La Mole – nimic mai uşor, sire; să ne înfăşurăm în mantii şi să ieşim. Pe stradă e îmbulzeală din pricina zarvei şi toţi or să ne ia drept nişte curioşi.

Într-adevăr, Henric şi La Mole găsiră poarta deschisă şi nu întîmpinară altă dificultate decît gloata, care îi împiedica să traverseze strada. Totuşi, izbutiră amîndoi să se strecoare prin strada d'Averon; dar cînd ajunseră în strada des Pou, îl văzură pe de Mouy şi escorta lui, condusă de căpitanul gărzii, domnul de Nancey, traversînd piaţa Saint-Garmain-l'Auxerrois.

— Ah! Ah! făcu Henric. Mi se pare că-l duce la Luvru! Drace! Porţile or să fie închise... Se vor lua numele celor care se întorc după el. Şi dacă o să fiu văzut intrînd acum. O să se creadă că am fost cu el.

— Ei bine. sire – exclamă La Mole – intraţi în Luvru altfel decît pe poartă.

— Cum dracu vrei să intru?

— Maiestatea voastră a uitat fereastra reginei Navarei?

— La naiba, domnule de La Mole! făcu Henric. Ai dreptate! Uite, la asta nu m-am gîndit!... Dar cum să-i dau de veste reginei?

— Oh – zise La Mole, înclinîndu-se cu o recunoştinţă plină de respect – maiestatea voastră aruncă pietricele cu

atîta dibăcie!

XLVII
De Mouy de Saint-Phale

DE ASTĂ DATĂ, CATERINA FUSESE atît de prevăzătoare, încît era sigură că treaba avea să meargă strună.

Aşadar, pe la ora zece îi spuse Margaretei să plece, convinsă – ceea ce de altfel era şi adevărat – că regina Navarei nu avea habar de ce se urzea împotriva soţului ei; cu aceste gînduri intră în odaia regelui, rugîndu-l să nu se ducă la culcare încă.

Îngrijorat din pricina expresiei de triumf ce se citea pe chipul mamei sale – cu toate că încerca să o ascundă ca de obicei – Carol căută s-o iscodească. Caterina îi răspunse în doi peri:

— Nu-i pot spune maiestăţii voastre decît un singur lucru: astă-seară va fi scăpată de doi dintre cei mai cruzi duşmani ai săi.

Carol ridică din sprîncene, voind parcă să spună: „Bine, o să vedem!”, şi fluierîndu-şi ogarul lui cel mare, care veni la el tîrîndu-se pe burtă, ca un şarpe, şi apoi îşi lăsă capul fin şi inteligent pe genunchiul stăpînului său, regele se puse pe aşteptat.

Caterina rămase cîteva clipe cu ochii ficşi, trăgînd cu urechea, cînd, deodată, în curtea Luvrului se auzi un foc de pistol.

— Ce-i zarva asta? întrebă Carol, încruntîndu-se, în

timp ce ogarul se ridică brusc, ciulind urechile.

— Nimic – spuse Caterina – un semnal şi atîta tot.

— Şi ce înseamnă?

— Că din clipa asta, sire, unicul şi adevăratul vostru duşman nu vă mai poate face nici un rău.

— A fost ucis cineva? întrebă Carol, privind-o pe maică-sa cu un aer de stăpîn, care ar vrea să spună că moartea şi iertarea doar regele le poate hotărî.

— Nu, sire, au fost doar arestate două persoane.

— Aha! făcu Carol. Tot mereu urzeli şi uneltiri, de care regele nu ştie nimic! La naiba, mamă, sînt totuşi un om în toată firea şi mă pot păzi şi singur, fără să am nevoie de tutelă sau chingi! Dacă ai chef de domnie, n-ai decît să te duci cu fiul dumitale în Polonia; aici însă, ascultă ce-ţi spun, nu-ţi merge aşa ceva!

— Fiule – spuse Caterina – este ultima oară cînd mă mai amestec în treburile tale. Dar e o chestiune pe care o urmăream de mult şi în care niciodată nu mi-ai dat dreptate, iar eu ţineam din toată inima să-ţi dovedesc că o am.

În aceeaşi clipă mai mulţi soldaţi se opriră în anticameră şi se auzi cum îşi proptesc patul flintelor pe podea.

Imediat, domnul de Nancey ceru să intre la rege.

— Să vină – răspunse repede Carol.

Domnul de Nancey intră, îl salută pe rege şi întorcîndu-se spre Caterina, zise:

— Doamnă, poruncile maiestăţii voastre sînt îndeplinite; l-am prins!

— Cum, l-ai?! exclamă Caterina foarte tulburată. N-ai prins decît pe unul?

— Era singur, doamnă.

— Şi s-a apărat?

— Nu, cina liniştit într-o cameră şi a predat spada la prima somaţie.

— Cine-i? întrebă regele

— Veţi vedea îndată – îi răspunse Caterina. Să fie adus

prizonierul, domnule de Nancey!

Cinci minute mai tîrziu, de Mouy se afla în faţa regelui.

— De Mouy! strigă regele. Dar ce s-a întîmplat, domnule?

— Ei, sire – făcu de Mouy, cu un calm desăvîrşit – dacă maiestatea voastră îmi îngăduie, i-aş pune aceeaşi întrebare.

— în loc să pui această întrebare regelui – zise Caterina – fii bun, domnule de Mouy, şi spune-i fiului meu cine era persoana care se afla într-o noapte în camera regelui Navarei, şi care, împotrivindu-se poruncilor maiestăţii sale, ca un rebel, a ucis doi soldaţi şi l-a rănit pe domnul de Maurevel?

— într-adevăr – spuse Carol, încruntîndu-se – cunoşti numele acestei persoane, domnule de Mouy?

— Da, sire! Maiestatea voastră doreşte să-l afle?

— Mărturisesc că mi-ar face plăcere.

— Ei bine, sire, se numeşte de Mouy de Saint-Phale.

— Dumneata erai?

— Chiar eu.

Caterina, mirată de această îndrăzneală, se dădu înapoi cu un pas din faţa tînărului.

— Aşadar, ai îndrăznit să nu te supui ordinelor regelui? spuse Carol al IX-lea.

— Mai întîi, sire, nu ştiam că era un ordin al maiestăţii voastre; apoi, n-am văzut decît un lucru, sau mai degrabă un om: pe domnul de Maurevel, ucigaşul tatălui meu şi al domnului amiral. Atunci mi-am adus aminte că acum un an şi jumătate, chiar în această cameră, în seara zilei de 24 august, maiestatea voastră mi-a făgăduit că-l va pedepsi pe ucigaş; or, cum de atunci a trecut mult timp şi s-au petrecut evenimente însemnate, am socotit că, împotriva voinţei lui, regele nu şi-a putut îndeplini dorinţa. Şi văzîndu-l pe Maurevel în uşă, mi-am zis că mi l-a trimis cerul. Maiestatea voastră ştie ce-a urmat, sire; am dat în el ca într-un ucigaş şi în oamenii lui ca în nişte tîlhari.

Carol nu răspunse nimic; prietenia lui pentru Henric îl făcea de la o vreme să privească multe lucruri cu alţi ochi şi, de multe ori, cu spaimă chiar.

La rîndul ei, regina-mamă îşi amintea că după sfîntul Bartolomeu, regele spusese adesea vorbe care aduceau a remuşcări.

— Dar ce căutai la ora aceea la regele Navarei?

— Oh – răspunse de Mouy – asta-i o poveste cam lungă, dar dacă maiestatea sa are totuşi răbdare s-o asculte...

— Da – zise Carol – vorbeşte, îţi poruncesc!

— Mă supun, sire – răspunse de Mouy, cu o plecăciune.

Caterina se aşeză, fixîndu-l pe tînăra căpetenie cu o privire îngrijorată.

— Vă ascult – zise Carol. Aici, Acteon!

Cîinele îşi reluă locul de mai înainte.

— Sire – începu de Mouy – venisem la maiestatea sa, regele Navarei, ca sol al fraţilor mei, credincioşii dumneavoastră supuşi, de religie hughenotă.

Caterina îi făcu un semn lui Carol.

— Fii liniştită, mamă – zise acesta – nu-mi scapă nici un cuvînt. Continuă, domnule de Mouy, continuă, cu ce scop ai venit?

— Ca să-i atrag atenţia regelui Navarei – spuse mai departe de Mouy – că de cînd a trecut iar la catolicism, nu se mai bucură de încrederea hughenoţilor, dar că în amintirea tatălui său, Antoine de Bourbon, şi mai ales a mamei sale, viteaza Jeanne d'Albret, al cărui nume ne este scump, hughenoţii îi datorau această dovadă de respect şi-l rugau să renunţe la drepturile sale asupra coroanei Navarei.

— Ce zice! exclamă Caterina, neizbutind, cu toată stăpînirea ei de sine, să primească în tăcere această lovitură neaşteptată.

— Aha! Aha! făcu Carol. Dar această coroană a Navarei, care zboară de pe un creştet pe altul, fără îngăduinţa mea, îmi pare că-mi aparţine şi mie puţin.

— Sire, hughenoţii recunosc mai bine ca oricine acest principiu al suzeranităţii pe care maiestatea voastră l-a amintit adineauri. Şi de aceea ei trag nădejde că maiestatea voastră o va pune pe un cap pe care-l preţuieşte.

— Eu! exclamă Carol. Pe un cap pe care-l preţuiesc!... La naiba! Ce cap, domnule? Nu te înţeleg.

— Al domnului duce d'Alençon!

Caterina se făcu albă ca varul şi-l străfulgera pe de Mouy cu o privire ucigătoare.

— Dar, fratele meu d'Alençon, ştia?

— Da, sire.

— Şi a primit coroana?

— Sub rezerva ca maiestatea voastră să fie de acord, şi de aceea ne-a şi trimis aci.

— Oh, oh! spuse Carol. Într-adevăr, iată o coroană care-l va prinde de minune pe fratele nostru d'Alençon. Şi eu, care nici măcar nu mă gîndisem la asta! Mulţumesc, de Mouy, mulţumesc! Cînd o să mai ai idei din astea, vei fi binevenit la Luvru...

— Sire, de mult vi s-ar fi adus la cunoştinţă planul acesta, dacă n-ar fi fost întâmplarea aceea nefericită cu Maurevel, care m-a făcut să mă tem că am căzut în disgraţia maiestăţii voastre.

— Da, dar Henric ce părere avea despre acest plan? întrebă Caterina.

— Doamnă, regele Navarei se supunea dorinţei fraţilor săi şi îşi pregătise abdicarea.

— Aşadar – strigă Caterina – ar trebui să ai această abdicare asupra dumitale?

— într-adevăr, doamnă – zise de Mouy – din întîmplare o am asupra mea, semnată de el şi datată.

— Data e anterioară întîmplării de la Luvru? întrebă Caterina.

— Da, cu o zi înainte, cred.

Domnul de Mouy scoase din buzunar abdicarea în favoarea ducelui d'Alençon, scrisă, semnată de mîna lui

Henric şi purtînd data indicată.

— Pe cinstea mea, totu-i în regulă!

— Şi în schimbul acestei abdicări, Henric ce voia?

— Nimic, doamnă, prietenia regelui Carol, ne-a spus el, îl despăgubeşte cu prisosinţă de pierderea unei coroane.

Caterina îşi muşca buzele de furie şi îşi frămînta frumoasele ei mîini.

— Astea toate sînt foarte adevărate – adăugă regele.

— Atunci – reluă regina-mamă – dacă totul era hotărît între dumneavoastră şi regele Navarei, ce scop a avut întrevederea de astă-seară cu el?

— Eu, doamnă, cu regele Navarei?! se miră de Mouy. Domnul de Nancey, care m-a arestat, poate fi martor că eram singur. Maiestatea voastră îl poate chema.

— Domnule de Nancey! strigă regele.

Căpitanul gărzii apăru din nou.

— Domnule de Nancey – întrebă repede Caterina – domnul de Mouy era singur la hanul „Sub cerul liber”?

— În cameră, da, doamnă; dar în han, nu!

— Ah! exclamă Caterina. Cu cine mai era?

— Nu ştiu dacă era împreună cu domnul ele Mouy, doamnă, dar ştiu că a scăpat printr-o uşă dosnică, după ce-a pus jos doi soldaţi de-ai mei.

— Şi l-ai recunoscut, fără îndoială, pe acest gentilom?

— Nu eu, oamenii mei.

— Cine era? întrebă Carol al IX-lea.

— Contele Annibal de Coconnas.

— Annibal de Coconnas – repetă regele, îngîndurat şi posomorit – cel careta măcelărit o mulţime de hughenoţi în noaptea sfîntului Bartolomeu?

— Domnul de Coconnas, gentilom al domnului d'Alençon – explică domnul de Nancey.

— Bine, bine – zise Carol al IX-lea – poţi să pleci, domnule de Nancey, şi altă dată să nu uiţi un lucru...

— Care, sire?

— Că eşti în slujba mea şi că trebuie să asculţi doar de

ordinele mele.

Domnul de Nancey ieşi de-a-ndăratelea, salutînd respectuos.

De Mouy îi zîmbi ironic Caterinei.

O clipă se aşternu tăcerea.

Regina îşi răsucea firele de mătase ale centurii, iar Carol îşi mîngîia cîinele.

— Şi ce scop urmăreaţi, domnule? continuă Carol. Aveaţi de gînd să folosiţi violenţa?

— Împotriva cui, sire?

— Poate împotriva lui Henric, împotriva lui Francisc, sau a mea.

— Sire, aveam abdicarea cumnatului şi consimţămîntul fratelui vostru; şi cum am mai avut cinstea să vă spun, voiam tocmai să cerem încuviinţarea maiestăţii voastre, cînd s-a întîmplat încurcătura acea blestemată de la Luvru.

— Ei bine, mamă – spuse Carol – nu văd nici un rău în toate astea. Aveţi tot dreptul, domnule de Mouy, să cereţi un rege. Da. Navara poate şi trebuie să fie un regat despărţit de Franţa. Mai mult, acest regat pare anume creat pentru fratele meu d'Alençon, care a rîvnit întotdeauna atît de mult o coroană, încît, atunci cînd mă vede pe mine cu a mea, nu-şi poate lua ochii de la ea. Singura piedică în calea suirii lui pe tron era dreptul lui Henriot; dar de vreme ce Henriot renunţă de bună voie...

— De bună voie, sire.

— Pare-se că este voinţa lui Dumnezeu! Domnule de Mouy, eşti liber să te întorci la fraţii dumitale, pe care i-am pedepsit... puţin cam aspru poate; dar asta-i o socoteală între Dumnezeu şi mine; aşadar, spune-le că întrucît îl vor ca rege al Navarei pe fratele meu d'Alençon, regele Franţei le împlineşte dorinţa. Din această clipă, Navara este un regat şi suveranul său se numeşte Francisc. Nu cer decît opt zile ca fratele meu să părăsească Parisul, cu toată strălucirea şi alaiul ce se cuvin unui rege.

Du-te, domnule de Mouy, du-te... Domnule de Nancey, lasă-l pe domnul de Mouy să treacă. Este liber!

— Sire – spuse de Mouy, făcînd un pas înainte – maiestatea voastră îmi îngăduie?

— Da – zise regele.

Şi-i întinse mîna tînărului hughenot.

De Mouy puse un genunchi pe podea şi sărută mina regelui.

— Stai – spuse regele, reţinîndu-l tocmai cînd se pregătea să se ridice. Nu mi-ai cerut să-l pedepsesc pe ticălosul de Maurevel?

— Da, sire.

— Nu ştiu unde se află ca s-o pot face. pentru că s-a ascuns; dar dacă dai de el, fă-ţi singur dreptate; îţi dau voie şi chiar cu mare plăcere.

— Ah, sire – strigă de Mouy – mă copleşiţi! Maiestatea voastră se poate bizui pe mine; nici eu nu ştiu unde se află, dar puteţi fi liniştit; dau eu de el!

Şi de Mouy, după ce făcu o plecăciune respectuoasă în faţa regelui Carol şi a reginei Caterina, părăsi încăperea, fără ca soldaţii ce îl aduseseră să-l mai împiedice. Străbătu coridoarele, ajunse repede la portiţa cunoscută şi, odată afară, nu făcu decît un salt din piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois pînă la hanul „Sub cerul liber", aci îşi regăsi calul, cu ajutorul căruia, trei ceasuri după scena pe care am povestit-o, tînărul respira în siguranţă la adăpostul zidurilor cetăţii Mantes.

Caterina, roasă de mînie, se întoarse în apartamentul ei; trecu apoi în acela al Margaretei, unde îl găsi pe Henric în halat, gata de culcare.

— Diavole – murmură ea – ajută pe o regină nenorocită, pentru care Dumnezeu nu mai vrea să facă nimic!

XLVIII
Două capete, o singură coroană

— RUGAŢI-L PE DOMNUL D'ALENÇON să vină la mine – spuse Carol, cînd se despărţi de mama lui.

După cele ce-i spusese regele, domnul de Nancey, hotărît să asculte numai de ordinele acestuia, alergă într-un suflet la ducele d'Alençon şi-i transmisese porunca regală, fără să schimbe o iotă.

Ducele d'Alençon tresări. Dintotdeauna tremurase în faţa lui Carol şi tremura mai ales acum, cînd avea motive să se teamă, pentru că uneltea împotriva lui.

Cu toate acestea, se grăbi dinadins să se ducă la fratele lui.

Carol stătea în picioare şi fredona un cîntec de vînătoare.

Cînd ducele d'Alençon intră, surprinse în privirea îngheţată a lui Carol ura aceea plină de venin, pe care i-o cunoştea atît de bine.

— Maiestatea voastră m-a chemat? Iată-mă, sire! Ce doreşte de la mine maiestatea voastră?

— Vreau să-ţi spun, bunul meu frate, că pentru a răsplăti adînca prietenie ce o ai pentru mine, m-am hotărît astăzi să-ti împlinesc dorinţa cea mai scumpă.

— Mie?

— Da. Ia gîndeşte-te, la ce visezi de atîta vreme şi nu

îndrăzneşti să-mi ceri? Eu îţi împlinesc acum dorinţa.

— Sire, îţi jur ca unui frate, că nu vreau nimic altceva decît ca regele să fie totdeauna sănătos!

— Atunci dorinţa ţi-e împlinită, domnule d'Alençon; boala de care am suferit la venirea polonezilor mi-a trecut. Mulţumită lui Henriot, am scăpat de un mistreţ furios, care voia să mă sfîşie. Acum sînt atît de zdravăn, încît n-am de ce-l pizmui nici pe cel mai sănătos cetăţean al regatului meu. Aşadar, fără să te învinuiesc că n-ai fi un frate bun, poţi spera şi altceva decît să fiu numai sănătos, pentru că, în privinţa asta, mă simt de minune!

— Nu doresc nimic, sire.

— Ba da, ba da, Francisc – reluă Carol pierzîndu-şi răbdarea. Doreşti coroana Navarei, pentru că te-ai înţeles cu Henric şi cu de Mouy; primul ca să renunţe, şi cu al doilea ca să te ajute s-o dobîndeşti. Ei bine, Henriot renunţă la ea! De Mouy mi-a transmis cererea ta şi această coroană la care rîvneşti...

— Ei bine? întrebă d'Alençon tremurînd.

— Ei bine? La naiba! E a ta...

Ducele d'Alençon păli îngrozitor; apoi, în timp ce inima îi bătea să-i spargă pieptul, se roşi la faţă ca un rac. Generozitatea regelui tocmai în această clipă îl aducea în culmea desperării.

— Sire, dar n-am dorit nimic şi, mai ales, n-am cerut niciodată o asemenea favoare – zise el, tremurînd de emoţie şi căutînd în zadar să-şi revină.

— Se prea poate! zise regele. Pentru că eşti atît de tăcut! Dar s-a cerut asta pentru tine, frăţioare...

— Sire, îţi jur că niciodată...

— Nu jura pe Dumnezeu...

— Aşadar, sire, mă surghiuneşti?

— Asta numeşti tu surghiun, Francisc? La naiba! Mofturos mai eşti! Atunci ce-ai fi vrut?

De desperare, d'Alençon îşi muşcă buzele.

— Pe legea mea! continuă Carol, prefăcîndu-se că e

bine dispus. Te credeam mai puţin popular, mai ales printre hughenoţi; dar ei te cer; aşa că trebuie să recunosc şi eu că m-am înşelat. De altfel, n-aş fi putut nădăjdui mai bine decît să am un om al meu, pe frăţiorul meu care mă iubeşte şi niciodată nu m-ar trăda, să-l am la conducerea unui partid care de treizeci de ani poartă război împotriva noastră! Asta o să potolească totul, ca prin farmec, şi pe deasupra vom fi toţi regi în familie! Doar bietul Henriot nu va fi altceva decît prietenul meu! Cum însă el nu-i de loc ambiţios şi acest titlu nu-l solicită nimeni, o să-l ia el.

— Vai, sire, te înşeli! Acest titlu îl solicit eu... Căci cine are mai mult drept ca mine? Henriot nu-ţi este decît cumnat, rudă prin alianţă, în timp ce eu îţi sînt de sînge, şi mai ales de inimă. Sire, te implor, ţine-mă lîngă tine...

— Nu, nu, ar însemna să-ţi aduc nenorocire...

— De ce?

— Pentru o mie de motive!

— Gîndeşte-te puţin, sire: nicăieri n-ai să găseşti un prieten mai credincios ca mine. De copil, nu m-am despărţit niciodată de maiestatea voastră.

— Da, da, ştiu prea bine... dar uneori aş fi vrut să te ştiu mai departe.

— Ce vrea să spună maiestatea voastră?

— Nimic, nimic... zic şi eu aşa... Ce vînători încîntătoare se fac acolo! Francisc, crede-mă, te invidiez! Ştii că în blestemaţii ăia de munţi vînezi ursul ca la noi mistreţul? O să ne îmbraci pe toţi în blănuri una şi una. Ştii, acolo vînezi cu jungherul; stai la pîndă, apare jivina, o aţîţi, o întăriţi, şi ursul se repede la vînător şi cînd ajunge la patru paşi de el, se ridică pe labele dinapoi. Acum e momentul potrivit să i se Înfigă lama în inimă, aşa cum a făcut Henric cu mistreţul la ultima vînătoare. E un lucru primejdios, dar te ştiu curajos, Francisc, şi o primejdie ca asta e o adevărată plăcere.

— Vai! Mă mîhniţi de două ori, maiestate, pentru că nici n-o să mai vînăm împreună.

— Pe toţi dracii! Cu atît mai bine! împreună tot nu ne pria, nici unuia, nici altuia!

— Cum adică, maiestate?

— Că-ţi face o atît de mare plăcere şi-ţi dă un atît de puternic fior să vînezi cu mine, încît tu, care eşti dibăcia în persoană, care cu prima archebuză ce-ţi cade în mînă dobori o coţofană la o sută de paşi, la ultima noastră vînătoare, deşi aveai arma ta favorită, n-ai nimerit cogeamite mistreţul, la douăzeci de paşi de tine! în schimb, i-ai zdrobit piciorul celui mai bun cal al meu! La naiba, Francisc! Asta te poate pune pe gînduri!

— M-am fîstîcit, sire, asta e! zise ducele d'Alençon, îngălbenindu-se.

— Da, da, te-ai fîstîcit, ştiu eu! reluă Carol. Tocmai din pricina acestei fîstîceli, pe care o apreciez la justa ei valoare, îţi spun: crede-mă, Francisc, e mai bine să vînăm fiecare pe socoteala lui, mai ales cînd te pierzi atît de uşor cu firea! Gîndeşte-te la asta, frăţioare! Fireşte, nu cu mine de faţă! Prezenţa mea, după cum văd, te tulbură. Fă-o mai bine cînd ai să fii singur! Şi ai să înţelegi că am toate motivele să mă tem că la o altă vînătoare ai să te fîstîceşti din nou. Şi atunci, cum nimic nu te poate face mai bine decît emoţia să scapi ţeava mai sus, ai să ucizi călăreţul şi nu calul, pe rege în locul animalului. La naiba, un plumb trimis mai sus, ori mai jos, poate schimba faţa lucrurilor, cîrmuirea. Am mai văzut noi din astea în familia noastră! Cînd Montgomery l-a omorît pe tatăl nostru, Henric al II-lea, din greşeală sau poate tot pentru că s-a fîstîcit, Francisc al II-lea, fratele nostru, a ajuns pe tron, iar Henric tatăl nostru, la Saint-Denis. Ce puţin îi trebuie lui Dumnezeu ca să facă lucruri mari!

Şocul acesta, pe cît de neprevăzut, pe atît de aprig, îi broboni ducelui fruntea de sudoare.

Regele nici nu i-ar fi putut spune mai clar fratelui său că dibuise totul. Cînd Carol îşi ascundea mînia glumind, era mai de temut decît cînd dădea frîu liber urii ce clo-

cotea în el; răzbunarea lui era pe măsura urii ce-l rodea. Cînd ura creştea, creştea şi răzbunarea. Pentru prima dată ducele d'Alençon avu remuşcări sau, mai degrabă, îi păru rău că pusese la cale o crimă care nu-i izbutise. Nu se dăduse bătut; dar ultima lovitură primită îl făcuse să plece capul şi Carol văzu licărind în ochii lui acea flacără mistuitoare, care, la fiinţele simţitoare, vesteşte lacrimile.

Dar ducele d'Alençon era dintre cei care nu plîng decît de furie.

Carol îşi aţintise privirea lui de vultur asupra tînărului, sorbindu-i, ca să spunem astfel, toate simţămintele ce se perindau prin sufletul ducelui. Şi toate simţămintele acestea îi apăreau clare, precise, pentru că-şi cunoştea bine familia: pentru rege, sufletul lui Francisc era ca o carte deschisă.

Îl lăsă o clipă aşa, zdrobit, încremenit şi mut. Şi apoi, cu un glas în care se citea ura şi neînduplecarea, zise:

— Frate, asta e hotărîrea noastră şi nu poate fi schimbată: ai să pleci!

Ducele d'Alençon făcu un gest. Carol păru că nu-l observă şi continuă:

— Vreau ca Navara să fie mîndră că e condusă de un frate al regelui Franţei. Vei avea putere, onoruri, tot ce se cuvine rangului tău, aşa cum le-a avut şi fratele nostru, Henric. Şi, ca şi el – adăugă Carol, zîmbind – ai să mă binecuvîntezi de departe. Dar n-are a face, binecuvîntările nu cunosc distanţă!

— Sire...

— Primeşte sau, mai bine zis, resemnează-te. Odată încoronat, o să ţi se găsească o soţie demnă de un vlăstar regesc al Franţei. Cine ştie! Poate o să-ţi mai aducă şi un alt tron...

— Dar maiestatea voastră îl uită pe bunul său prieten, Henric – zise ducele d'Alençon.

— Henric?! Doar ţi-am spus că nu vrea tronul Navarei! Ţi-am spus că Henric renunţă la el pentru tine! Henric e

un băiat de viaţă, nu un înăcrit ca tine. El vrea să rîdă, să petreacă în voie, nu să se plictisească, aşa cum sîntem osîndiţi să ne plictisim noi cei care purtăm coroane.

D'Alençon suspină:

— Va să zică, maiestatea voastră – zise el – îmi porunceşte să mă ocup de...

— Nu, nu! Nu trebuie să te îngrijeşti de nimic, Francisc, am să aranjez eu totul. Ai încredere în mine ca într-un frate bun. Şi acum, pentru că totu-i stabilit, du-te. Cît despre convorbirea noastră, poţi să vorbeşti despre ea sau nu prietenilor tăi. Eu însă voi lua măsuri să fie adusă la cunoştinţa publică curînd. Du-te, Francisc.

Cum nu mai avea nimic ce să răspundă, ducele salută şi plecă, clocotind de furie.

Ardea de nerăbdare să dea de Henric, ca să vorbească cu el despre tot ce i se întîmplase; dar n-o găsi decît pe Caterina. De fapt, Henric îl ocolea, iar regina-mamă îl căuta.

Văzînd-o pe Caterina, ducele îşi stăpîni durerea şi încercă să zîmbească. Mai puţin norocos decît Henric de Anjou, el voia să aibă în Caterina nu o mamă, ci o aliată. Aşadar, la început căută să se ascundă de ea, căci pentru a încheia o alianţă trainică, fiecare trebuia să-l înşele puţin pe celălalt.

O întîmpină deci pe Caterina cu un aer în care nu se simţea decît o undă de nelinişte.

— Ei bine, doamnă – zise el – am veşti mari! Le cunoşti?

— Ştiu că e vorba să ajungi rege!

— E un semn de mare bunăvoinţă din partea fratelui meu!

— Nu-i aşa?

— Mai-mai că-mi vine să cred că ţi se cuvine o parte din recunoştinţă şi dumitale! Pentru că, oricum, dacă l-ai sfătuit să-mi dea un tron, ţi-l datorez! Deşi mărturisesc că în realitate îmi pare rău că trebuie să-l deposedez astfel de coroană pe Henric de Navara.

— Îl iubeşti mult pe Henriot, fiul meu, după cît se pare?

— Fireşte; de cîtva timp ne-am împrietenit la cataramă.

— Crezi că te iubeşte şi el la fel de mult?

— Nădăjduiesc, doamnă.

— Ce bine e cînd există o astfel de prietenie, mai ales între prinţi! Cu atît mai mult cu cît prieteniile de la curte nu prea sînt trainice, scumpul meu Francisc!

— Mamă, nu sîntem doar prieteni, ci aproape fraţi.

Caterina avu un zîmbet ciudat.

— Prea bine! zise ea. Există oare frăţie între regi?

— Vai, cît despre asta, mamă, adu-ţi aminte că atunci cînd ne-am împrietenit, nici unul din noi nu era rege; şi nici măcar prin cap nu ne trecea; şi de aceea ne iubeam.

— Da, dar lucrurile s-au schimbat!

— Cum s-au schimbat?

— Fără îndoială. Cine vă spune că acum nu veţi fi amîndoi regi?

După tresărirea nervoasă a ducelui şi roşeaţa care-i năpădise fruntea, Caterina îşi dădu seama că nimerise în plin.

— Eh! Henriot rege?! Peste ce regat, mamă?

— Peste unul din cele mai măreţe ale creştinătăţii, fiule!

— Ah, mamă, ce vrei să spui? întrebă d'Alençon, îngălbenindu-se.

— Vreau să spun ceea ce o adevărată mamă trebuie să-i spună fiului ei! Ceea ce tu însuţi, Francisc, ai visat de nenumărate ori!

— Eu? făcu ducele. N-am visat nimic, doamnă! îţi jur!

— Vreau să te cred; pentru că prietenul tău, fratele tău Henric, cum îi zici tu, sub înfăţişarea lui deschisă, ascunde multă şiretenie şi dibăcie şi se pricepe să-şi păstreze mai bine secretele decît tine, Francis, de pildă, ţi-a spus el vreodată că de Mouy este omul lui de încredere?

Şi zicînd acestea, Caterina îşi înfipse privirea ca un pumnal în sufletul lui Francisc.

Dar el avea doar o virtute, sau mai degrabă un viciu: ştia să se prefacă; aşa că înfruntă privirea fără să clipească.

— De Mouy? se arătă el mirat, de parc-ar fi auzit pentru prima oară acest nume.

— Da, da, hughenotul de Mouy de Saint-Phale. Cel care era să-l ucidă pe domnul de Maurevel şi care, în ascuns, străbate Franţa şi capitala în lung şi-n lat, îmbrăcat mereu f în alte veşminte, ca să ridice o armată pentru a sprijini pe fratele tău Henric împotriva familiei noastre.

Şi zicînd acestea, Caterina dădu să plece, neştiind că în această privinţă fiul ei Francisc ştia tot atît cît şi ea, dacă nu chiar mai mult.

Francisc o opri:

— Mamă – zise el – te rog, numai o vorbă. Dacă tot ai vrut să-mi împărtăşeşti secretele tale, spune-mi, te rog, cum se face că Henric, cu mijloace atît de slabe şi aşa de puţin cunoscut, ni se poate împotrivi încît să trezească familiei noastre atîta îngrijorare!

— Copilule – făcu regina zîmbind – are, pe cît se pare, treizeci de mii de soldaţi în spatele lui; un singur cuvînt de-al lui şi toţi cei treizeci de mii de soldaţi vor ieşi ca din pămînt, şi mai află că aceşti treizeci de mii de oameni sînt hughenoţi, adică cei mai viteji soldaţi din lume. Unde mai pui că el se bucură de o protecţie pe care n-ai ştiut sau n-ai vrut s-o cîştigi.

— Care?

— îl are de partea lui pe rege, care-l iubeşte, care-l ajută, pe rege care, gelos pe fratele său din Polonia şi ca să-ţi facă ţie în ciudă, îşi caută urmaşii în altă parte. Numai că eşti atît de orb, că nu vezi că nu-i caută în familia lui.

— Regele?... Crezi, mamă?

— Aşadar n-ai băgat de seamă că l-a îndrăgit pe Henriot, pe Henriot al lui?

— Ba da, ba da, mamă.

— Şi că el îi răspunde la fel? Pentru că Henriot, uitînd că regele, cumnatul lui, a vrut să-i facă de petrecanie în ziua sfîntului Bartolomeu, i se aşterne la picioare ca un cîine care linge mîna ce l-a bătut.

— Da, da, am băgat de seamă! Henric e foarte umil în faţa fratelui meu Carol – spuse Francisc.

— Dibaci, ca să-i facă pe plac în toate împrejurările.

— Atît de mult, încît de ciudă că-i luat mereu în zeflemea de rege pentru că nu se pricepe la vînătoarea cu Şoimi, ţine să înveţe cu tot dinadinsul... Chiar ieri, da, chiar ieri, m-a întrebat dacă n-am cîteva cărţi bune despre meşteşugul acesta.

— Ia stai puţin! zise Caterina, ai cărei ochi scînteiară de parcă o idee neaşteptată i-ar fi străfulgerat prin minte. Ia stai puţin... – şi ce i-ai răspuns?

— Că am să caut în biblioteca mea.

— Foarte bine, foarte bine, trebuie să capete această carte – şopti Caterina.

— Doamnă, am căutat, dar n-am găsit nimic.

— Am să găsesc eu; da, da, am să găsesc eu... şi-ai să-i dai cartea ca din partea ta.

— Şi ce-o să se întîmple?

— Ai încredere în mine, Francisc?

— Da, mamă.

— Vrei să m-asculţi orbeşte în privinţa lui Henric, pe care, orice-ai zice tu, tot nu-l iubeşti?

D'Alençon zîmbi.

— Şi pe care eu îl urăsc! continuă Caterina.

— Da, am să te ascult.

— Vino poimîine aici, să iei cartea, eu am să ţi-o aduc, iar tu ai să i-o dai lui Henric... şi...

— Şi...

— Restul lasă-l în voia Domnului, a providenţei sau a întîmplării.

Francisc o cunoştea foarte bine pe maică-sa ca să ştie că ea nu lăsa de loc pe seama lui Dumnezeu, a

providenţei sau a întîmplării grija de a-i sluji ura sau prieteniile; se feri însă să adauge vreun cuvînt şi, ca unul care primeşte misiunea ce i s-a încredinţat, salută şi se retrase.

„Ce-o fi vrut să zică? Habar n-am! făcu tînărul, urcând scara. Dar în toată treaba asta, e clar pentru mine că lucrează împotriva unui duşman comun. S-o lăsăm să-şi vadă de treabă!”

În acest timp, Margareta, prin La Mole, primea o scrisoare de la Mouy. Şi cum în politică cei doi iluştri soţi n-aveau nici un secret unul faţă de celălalt, regina Navarei deschise scrisoarea şi o citi.

Fără îndoială, scrisoarea i se păru interesantă, căci pe dată Margareta, profitînd de întunericul care începea să coboare peste zidurile Luvrului, se strecură în coridorul secret, urcă scara în spirală şi – după ce se uită cu luare aminte în stînga şi în dreapta – păşi uşor, ca o umbră, şi dispăru în anticamera regelui Navarei.

Căci după dispariţia lui Orthon, anticamera nu mai era păzită de nimeni.

Dispariţia acestuia – despre care nu i-am mai spus nimic cititorului după moartea atît de tragică a sărmanului Orthon îl neliniştise foarte mult pe Henric. Îşi dezvălui îngrijorarea faţă de doamna de Sauve şi de soţia sa, dar nici ele nu ştiau mai mult; numai doamna de Sauve îi dăduse cîteva explicaţii, mulţumită cărora Henric se încredinţase că sărmanul băiat fusese victima unei uneltiri a reginei-mame, din pricina căreia era gata-gata să fie arestat împreună cu de Mouy la hanul „Sub cerul liber”.

Un altul decît Henric ar fi tăcut, n-ar fi îndrăznit să spună nimic; dar Henric cumpănise totul; el înţelese că tăcerea l-ar fi trădat. De obicei, nu pierzi astfel pe unul din servitorii tăi, pe unul din cei căruia i te destăinuieşti, fără să te interesezi de el, fără să faci cercetări. Aşadar, Henric se interesă şi făcu cercetări în faţa regelui şi chiar a reginei-mame; întrebă pe toată lumea despre Orthon;

de la santinela care străjuia la poarta Luvrului, pînă la căpitanul gărzii de veghe în anticamera regelui.

Dar toate întrebările şi cercetările lui fură de prisos; Henric păru atît de vădit emoţionat de această întîmplare şi atît de legat de sărmanul servitor, încît afirmă că nu-l va înlocui decît atunci cînd se va încredinţa că a dispărut pentru totdeauna.

Iată deci cauza pentru care anticamera era goală cînd Margareta se duse la Henric.

Oricît de uşori erau însă paşii reginei, Henric îi auzi şi se întoarse.

— Dumneata, doamnă! exclamă el.

— Da! Citeşte repede! răspunse ea.

Şi îi arătă scrisoarea despăturită.

Ea conţinea aceste rînduri:

„Sire, a sosit momentul să punem în aplicare planul nostru de fugă. Poimîine are loc o vînătoare cu şoimi de-a lungul Senei, de la Saint-Germain pînă la Maisons, adică atît cît ţine pădurea.

Duceţi-vă la această vînătoare, deşi este o vînătoare cu şoimi; puneţi-vă pe sub haină o cămaşă de zale zdravănă; încingeţi cea mai bună spadă, luaţi cel mai ales cal din grajdul dumneavoastră. Către amiază, adică atunci cînd vînătoarea va fi în toi şi regele se va ţine după şoim, furişaţi-vă singur, sau cu regina Navarei, dacă ea vă însoţeşte. În pavilionul lui Francisc I, a cărui cheie o avem, vor sta ascunşi cincizeci de oameni de-ai noştri. Nimeni nu va şti că sînt acolo, pentru că vor veni în timpul nopţii iar obloanele vor fi închise.

Veţi trece prin aleea violetelor, la capătul căreia voi sta eu de veghe; la dreapta acestei alei, într-o mică poiană, vor fi domnii de La Mole şi Coconnas cu doi cai de rezervă. Aceşti cai odihniţi îi vor înlocui pe al dumneavoastră şi pe al maiestăţii sale regina Navarei, dacă se va întîmpla să fie istoviţi.

Adio, sire! Fiţi gata, noi vom fi!”

— Veţi fi – zise Margareta, pronunţînd după o mie şase sute de ani aceleaşi cuvinte pe care le rostise Cezar pe malul Rubiconului.

— Fie, doamnă, n-am să vă dezmint tocmai eu – răspunse Henric.

— Sire, fii un erou! Nu-i greu; nu trebuie decît să-ţi urmezi calea şi făureşte-mi un tron frumos! spuse fiica lui Henric al II-lea.

Un zîmbet abia vizibil lumină buzele subţiri ale bearnezului. Îi sărută mîna Margaretei şi ieşi primul ca să cerceteze coridorul, în timp ce fredona refrenul unui cîntec vechi:

Geană, care baţi de zor la poarta zidului.

Nu căta să intri în castel.

Prevederea lui se dovedi a nu fi de prisos; chiar în clipa în care deschidea uşa dormitorului, ducele d'Alençon venea din anticamera lui, aşa că Henric îi făcu un semn Margaretei, pe urmă spuse cu glas tare:

— A-a-a, dumneata eşti, frate! Fii binevenit!

Regina înţelese pe loc semnul pe care i-l făcuse soţul ei şi se ascunse degrabă într-un cabinet, a cărui uşă era acoperită cu o perdea mare.

Ducele d'Alençon intră cu teamă, uitîndu-se în jur.

— Sîntem singuri, frate? întrebă în şoaptă.

— Singuri de tot! Dar ce s-a întîmplat? Pari tulburat.

— Sîntem descoperiţi, Henric!

— Cum descoperiţi?

— Da, de Mouy a fost arestat!

— Ştiu.

— Ei bine, de Mouy i-a mărturisit totul regelui.

— Ce i-a spus?

— Că rîvnesc la tronul Navarei şi că uneltesc ca să-l obţin.

— Vai! făcu Henric. Va să zică eşti compromis, săr-

manul meu frate! Cum de n-ai fost încă arestat?

— Nici eu nu ştiu; regele m-a luat în zeflemea, prefăcîndu-se că-mi oferă tronul Navarei. Fără îndoială, nădăjduia să-mi smulgă o mărturisire, dar n-am scos nici o vorbă.

— La naiba, bine-ai făcut! Să ne ţinem tari! Ne e viaţa în joc! zise bearnezul.

— Da – reluă Francisc – situaţia e cam încîlcită; uite de ce am venit să mă sfătuiesc cu tine, frăţioare. Ce crezi că trebuie să fac: să fug sau să rămîn?

— Fireşte, l-ai văzut pe rege, de vreme ce ţi-a vorbit, nu-i aşa?

— Da, fără îndoială.

— Ei bine, trebuia să-i citeşti gîndurile. Fă cum crezi!

— Aş prefera să rămîn! răspunse Francisc.

Cît era el de stăpîn pe sine, Henric lăsă să-i scape un, gest de bucurie; totuşi, cît de imperceptibil fusese acest gest, Francisc îl observă.

— Atunci rămîi – încuviinţă Henric.

— Dar tu?

— Ei, dacă rămîi, atunci nici eu n-am vreun motiv să plec. Nu plecăm, de altminteri, decît ca să te urmez: din devotament, ca să nu părăsesc un frate pe care-l iubesc – răspunse Henric.

— Aşadar – continuă d'Alençon – s-a ales praful şi pulberea din toate planurile noastre! Le părăseşti fără luptă, la prima cotitură nefavorabilă a destinului?

— Eu nu găsesc că e o nenorocire să rămîn aici; cu felul meu nepăsător de a fi, eu mă simt bine pretutindeni – îi răspunse Henric.

31 – Regina Margot

— Ei, bine, fie! Sa nu mai vorbim! Dar dacă iei vreo altă hotărîre, dă-mi de veste!

— Mii de draci! Fireşte! Fii sigur! Nu ne-am învoit doar să n-avem secrete unul faţă de altul?

D'Alençon nu mai stărui şi se retrase gînditor, căci la un

moment dat i se păruse că se mişcase perdeaua din faţa cabinetului.

Într-adevăr, d'Alençon abia plecase, că perdeaua se dădu în lături şi apăru Margareta.

— Ce credeţi despre această vizită? întrebă Henric.

— S-a petrecut ceva nou şi important.

— Ce s-o fi întîmplat?

— Nu ştiu încă, dar am să aflu. Pînă atunci, nu uita să vii să mă vezi mîine seară.

— Voi avea grijă să vin, doamnă! făcu Henric, sărutîndu-i curtenitor mîna soţiei sale.

Iar Margareta se întoarse la ea, cu aceeaşi grijă şi prevedere ca la venire.

XLIX
Cartea de vînătoare

TRECUSERĂ TREIZECI ŞI ŞASE de ore de la întîmplările pe care le-am povestit. Abia se luminase de ziuă, dar la Luvru toţi se treziseră, aşa cum era obiceiul în zilele de vînătoare; la această oră, ducele d'Alençon se duse la regina-mamă, în urma invitaţiei primite.

Caterina nu era în dormitorul ei, dar lăsase poruncă s-o aştepte.

Apăru după cîteva minute, venind dintr-o odaie secretă, unde nu intra decît ea, pentru că acolo obişnuia să facă tot soiul de încercări cu preparate chimice.

Cînd intră regina-mamă, fie prin uşa întredeschisă, fie o dată cu straiele ei, pătrunse în cameră o miazmă acră; iar prin această uşă întredeschisă, d'Alençon observă un abur dens, de parcă s-ar fi ars aromate; în laboratorul din care ieşea regina stăruia o pîclă ca un nor alb.

Ducele nu se putu stăpîni să nu se uite, plin de curiozitate.

— Da, da, am ars nişte hîrţoage. De la ele vine mirosul ăsta puturos, deşi am aruncat ienupăr peste jeratic. De acolo vine mirosul.

D'Alençon se înclină.

— Ei bine, ce noutăţi ai mai aflat de ieri? îl întreba Caterina, ascunzîndu-şi în largile manşete ale rochiei de casă mîinile pline de pete galben-roşiatice. 1

— Nimic, mamă.
— L-ai văzut pe Henric?
— Da.
— Tot refuză să plece?
— Fireşte.
— Vicleanul!
— Ce crezi, doamnă?
— O să plece!
— Crezi?
— Sînt convinsă!
— Atunci ne scapă.
— Da.
— Şi-l laşi să plece?
— Nu numai că-l las să plece, dar ţi-o spun pe şleau: trebuie să plece!
— Nu te înţeleg, mamă.
— Ascultă cu luare aminte ce-ţi spun, Francisc: un medie foarte iscusit, care mi-a dat cartea de vînătoare pe care ai să i-o duci, m-a încredinţat că regele Navarei suferă de o boală incurabilă, una din acele boli care nu iartă şi pentru care ştiinţa nu cunoaşte tămăduire. Or, dacă trebuie să aibă o moarte atît de îngrozitoare, înţelegi, e mai bine să-şi dea sufletul departe de noi, decît aici, la curte, sub ochii noştri.
— Într-adevăr, – recunoscu ducele – asta ne-ar îndurera prea mult.
— Mai ales pe fratele tău Carol! zise Caterina. Pe cînd dacă Henric va muri după ce-i va fi arătat că e nesupus, regele va socoti moartea lui ca o pedeapsă a cerului.
— Ai dreptate, mamă! Trebuie să plece î încuviinţă Francisc, plin de admiraţie. Dar eşti sigură că o să plece?.
— Am luat eu toate măsurile. Întîlnirea are loc în pădurea de la Saint-Germain. Cincizeci de hughenoţi or să-i slujească de escortă pînă la Fontainebleau, unde îl aşteaptă alţi cinci sute.
— Sora mea Margot pleacă şi ea? întrebă d'Alençon cu

o uşoară şovăială în glas şi palid.

— Da – răspunse Caterina. A acceptat. Dar, dacă Henric moare, Margot se întoarce la curte, văduvă şi liberă.

— Şi Henric o să moară, doamnă? Eşti sigură?

— Aşa cel puţin m-a asigurat medicul care mi-a trimis cartea.

— Şi unde-i cartea?

Caterina se îndreptă încet spre camera misterioasă, deschise uşa, intră şi se întoarse după o clipă cu o carte în mînă.

— Iat-o!

D'Alençon se uită cu vădită spaimă la cartea pe care i-o arăta maică-sa.

— Despre ce tratează cartea asta? întrebă el tremurînd.

— Ţi-am mai spus, fiule: este o carte despre arta de a creşte şi dresa şoimii de toate soiurile, mai ales bărbătuşii. Este întocmită de un om foarte învăţat, seniorul Castruccio Castraccani, tiranul oraşului Luca.

— Şi ce să fac cu ea?

— Doar atît: să i-o dai bunului tău prieten Henriot, care ţi-a cerut lucrarea asta sau alta asemănătoare, ca să înveţe să vîneze cu şoimi. Cum regele a organizat astăzi o vînătoare cu şoimi. Henric se va grăbi să citească cîteva pagini, ca să-i arate că-i urmează sfaturile şi ia lecţii. Totu-i să i-o dai lui în persoană.

— Oh! Nu, n-o să-ţi îndrăznesc! murmură d'Alençon, înfiorîndu-se.

— De ce? se miră Caterina. E o carte ca oricare alta: doar atît că n-a fost răsfoită de atît de mult timp, şi paginile ei s-au lipit. Aşadar, să nu încerci s-o citeşti, Francisc, căci n-o poţi face decît înmuindu-ţi degetul în gură şi desfăcînd filă cu filă, ceea ce ar cere trudă şi zăbavă multă.

— Atît de multă, încît numai cel oare arde de dorinţa de a se instrui poate să piardă atîta vreme şi să-şi dea atîta osteneală? zise d'Alençon.

— Fireşte, fiule, ai înţeles!

— A-a i exclamă prinţul. Iată-l, iată-l pe Henriot în curte! Dă-mi-o, doamnă, dă-mi-o! Vreau să profit de lipsa lui ca să duc cartea la el în apartament; cînd se va întoarce, cu siguranţă că va da de ea!

— Aş vrea să i-o dai chiar lui, Francisc. Ar fi mai bine.

— Ţi-am mai spus, doamnă! O să-mi fie cu neputinţă! se tîngui ducele.

— Hai, du-te! Dar pune-o într-un loc cît mai la vedere.

— S-o las deschisă?... Se întîmplă ceva dac-o las deschisă?

— Nu, nu!

— Atunci dă-mi-o!

Cu mîna tremurîndă, d'Alençon luă cartea pe care Caterina i-o întinse cu mîna sigură.

— Hai, ia-o, ia-o! îl zori regina-mamă. Nu-i nici o primejdie, pentru că, uite, şi eu o ating! De altfel, ai mănuşi!

Măsura aceasta de prevedere nu i se păru suficientă lui d'Alençon, care înveli cartea în mantia sa.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te! Henric poate să urce dintr-o clipă în alta – zise Caterina.

— Ai dreptate! Mă duc!

Şi ducele plecă, clătinîndu-se pe picioare de emoţie.

Pînă acum l-am dus pe cititor de mai multe ori în apartamentul regelui Navarei, şi l-am făcut să asiste la întîmplările ce s-au petrecut aici – vesele sau înspăimântătoare – după cum geniul protector al viitorului rege al Franţei zîmbea sau ameninţa.

Dar niciodată peste zidurile mînjite de sîngele celor ucişi, stropite de vin în timpul orgiilor, îmbălsămate de parfumuri în ceasurile de dragoste, în sfîrşit, niciodată acest colţ al Luvrului nu văzuse un chip mai palid ca acela al ducelui d'Alençon în timp ce – ţinînd cartea în mină – deschidea uşa dormitorului regelui Navarei.

Şi totuşi, după cum bănuise ducele, nimeni nu se afla în

această cameră pentru a pîndi – curios sau neliniştit – fapta ce se pregătea s-o săvîrşească. Numai primele raze ale soarelui luminau apartamentul gol.

Pe un perete atîrna spada pe care de Mouy îl sfătuise pe rege s-o ia cu el. Cîteva verigi ale unui brîu de zale erau risipite pe podea; o pungă destul de bine garnisită şi un pumnal erau aşezate pe o mobilă; iar o cenuşă proaspătă şi uşoară zăcea în cămin; totul îi dezvălui clar lui d'Alençon că regele Navarei îmbrăcase o cămaşă de zale, ceruse bani vistiernicului şi arsese hîrtiile compromiţătoare.

— Mama nu s-a înşelat, ticălosul mă trădează! ingîna el.

Fără îndoială, această convingere îi dădu tînărului forţe noi, căci după ce cercetă cu privirea toate ungherele camerei, după ce ridică perdelele uşilor, după ce zarva din curţi se potoli şi în apartament se aşternu o linişte adîncă – ceea ce dovedea că nimeni nu se gîndea să-l spioneze – scoase cartea de sub mantie, o puse repede pe masa unde era punga, rezemînd-o de un pupitru de stejar sculptat; şi, cu o şovăială care-i trăda teama, deschise cartea cu mîna înmănuşată la o pagină cu o gravură reprezentînd o scenă de vînătoare.

După aceea, se dădu degrabă trei paşi înapoi şi, scoţîndu-şi mănuşa, o aruncă în jeraticul aprins încă, după ce mistuise scrisorile. Pielea moale sfîrîi pe cărbuni, se răsuci şi se întinse ca stîrvul unei mari reptile; curînd, nu mai rămase din ea decît o rămăşiţă neagră şi ţeapănă.

D'Alençon nu se clinti pînă cînd văpăile nu mistuiră cu totul mănuşa; după aceea, învălătuci mantia sub care ascunsese cartea, o băgă sub braţ şi se întoarse în grabă în camera lui. Tocmai cînd intra în odaie, cu inima zvîcnind de emoţie, auzi paşi pe scara în spirală – aşa că închise degrabă uşa în urma lui, încredinţat că era Henric, care se întorcea.

Se repezi apoi la o fereastră; dar de aici nu se vedea

decît o parte din curtea Luvrului. Pe Henric nu-l zări, ceea ce îi întări convingerea că el fusese cel ai cărui paşi îi auzise.

Aşa ca se aşează, deschise o carte şi încercă să citească. Era o istorie a Franţei de la Faramond pînă la Henric al II-lea, comandată de acesta cîteva zile după urcarea sa pe tron.

Dar gîndurile ducelui zburau aiurea; febra aşteptării îi mistuia tot trupul. Sîngele îi zvîcnea în tîmple pînă în fundul creierului; ca într-un vis sau într-un extaz, i se părea că vede prin pereţi; privirea îi era cufundată în camera lui Henric, cu toate că-l despărţeau de ea trei ziduri.

Ca să-şi mute gîndul de la obiectul îngrozitor pe care i se părea că-l vede cu ochii minţii, ducele încercă să cugete la altceva decît la cumplita carte de pe pupitrul de stejar, deschisă la gravura cu scena de vînătoare; în zadar îşi cercetă unele după altele armele şi bijuteriile; în zadar străbătu camera în lung şi în lat de o sută de ori; fiecare amănunt al gravurii – pe care de altfel ducele o văzuse doar o clipă – i se întipărise în minte. Înfăţişa un senior călare care – asemenea unui valet deprins să crească şoimi – azvîrlea momeala, chemînd şoimul, în timp ce galopa prin smîrcurile unei mlaştini. Oricît se străduia ducele, amintirea era mai puternică decît voinţa.

Dar vedea nu numai cartea, ci şi pe regele Navarei apropiindu-se de ea; privea gravura, încerca să întoarcă filele şi cum erau lipite – îşi înmuia degetul în gură şi aşa izbutea să le desprindă.

La această privelişte, oricît de închipuită şi de fantastică ar fi fost ea – d'Alençon, înfiorat, se sprijini cu o mînă de o mobilă, şi cu cealaltă îşi acoperi ochii, de parcă aşa. toată privelişte a aceasta, pe care încercase s-o alunge, nu se vedea chiar şi mai bine.

Căci această privelişte erau propriile lui gînduri.

Deodată, ducele îl văzu pe Henric străbătînd curtea. Se

oprise puţin în faţa unor oameni care păreau că încarcă pe doi catîri provizii pentru vînătoare, de fapt bani şi straie de călătorie; pe urmă, după ce dădu cîteva porunci, străbătu curtea de la un cap la altul şi se îndreptă spre poartă.

D'Alençon rămase ţintuit locului. Aşadar nu fusese Henric cel care urcase scara secretă! Se f rămîn ta deci în zadar de un sfert de oră! Ceea ce credea că terminase sau aproape terminase, trebuia să ia de la capăt!

Francisc deschise uşa odăii, apoi – după ce o închise – se duse şi ascultă la aceea de pe coridor.

De astă dată era cu neputinţă să se înşele: într-adevăr, Henric trecuse. Îi recunoscuse paşii şi zgomotul uşor ce-l făcea steluţa de la pinten.

Uşa apartamentului lui Henric se deschise şi se închise la loc.

D'Alençon se întoarse la el şi se prăvăli într-un jilţ.

„Bine – îşi zise – iată ce se întîmplă acum: a trecut prin anticameră, prima odaie, a ajuns în dormitor; aici îşi caută cu privirile spada, punga, pumnalul, pe urmă zăreşte cartea deschisă, pe pupitru.

— „Ce-o fi cu cartea asta? Cine mi-a adus-o?” se întreabă, fireşte, Henric.

Apoi se apropie de ea, o să vadă gravura reprezentînd un cavaler chemîndu-şi şoimul, o să vrea s-o citească, o să încerce să întoarcă filele...”

O sudoare rece îi îmbroboni fruntea.

„O să strige oare? se întrebă. Oare e o otravă cu efect imediat? Nu, nu, doar mi-a spus mama că o să moară lent!”

Acest gînd îl linişti puţin.

Trecură aşa zece minute; un secol de agonie, scurs clipă de clipă şi fiecare din aceste clipe aducînd o lume de năluci şi teroare nesăbuită, creată de imaginaţie.

D'Alençon nu mai putu rezista; se ridică şi traversă anticamera, care începuse să se umple de gentilomi.

— Vă salut, domnilor, cobor la rege – spuse el.

Şi d'Alençon coborî în adevăr la fratele său, pentru a-şi amăgi mistuitoarea sa nelinişte, sau poate pentru a-şi pregăti un alibi. De ce cobora? Nu ştia...

Ce avea să-i spună?... Nimic. Nu-l căuta de loc pe Carol, ci fugea de Henric.

Se duse pe scăriţa în spirală şi găsi uşa de la apartamentul regelui întredeschisă.

Ostaşii de pază îl lăsară pe duce să intre fără greutate, căci în zilele de vînătoare nu se cerea nici parola şi nu se mai respecta nici protocolul.

Francisc străbătu pe rînd anticamera, salonul şi dormitorul, fără să întîlnească pe nimeni; în sfîrşit, se gîndi că regele se află în sala de arme şi împinse uşa care o despărţea de dormitor.

Carol stătea la o masă, într-un jilţ sculptat, cu spătar ascuţit, cu spatele la uşa prin care intrase Francisc, şi părea cufundat într-o îndeletnicire care-l absorbea cu totul.

Ducele se apropie în vîrful picioarelor. Carol citea.

— La naiba! exclamă el pe neaşteptate. Uite o carte minunată! Auzisem vorbindu-se de ea, dar n-am ştiut niciodată că există în Franţa!

D'Alençon trase cu urechea şi mai atent, apoi mai făcu un pas.

— Ce pagini afurisite! bombăni regele, ducînd un deget la buze şi apăsînd pe carte pentru a despărţi fila pe care o citise de celelalte. S-ar zice că au fost lipite pentru ca ochii oamenilor să nu vadă minunăţiile ce le conţine!

D'Alençon făcu un salt.

Cartea deasupra căreia Carol stătea aplecat era aceea pe care o dusese la Henric!

Un strigăt înăbuşit îi scăpă.

— Aha! Dumneata erai, d'Alençon! zise regele. Fii binevenit şi hai aici să vezi cea mai frumoasă carte de vînătoare cu şoimi pe care a scris-o cîndva un om.

Primul gest al lui d'Alençon fu să smulgă cartea din mîinile fratelui său; dar un gînd infernal îl pironi locului. Buzele palide schiţară un zîmbet înfiorător şi îşi acoperi ochii cu mîna, ca un năuc.

Apoi, revenindu-şi puţin, fără să se clintească nici înainte, nici înapoi, îl întrebă pe rege!

— Sire, cum a ajuns această carte în mîinile maiestăţii voastre?

— Nimic mai uşor! Azi-dimineaţă m-am urcat Henriot să văd dacă-i gata. Plecase. Fireşte, umbla prin palat şi prin grajduri. În locul lui, însă, am găsit această comoară şi am coborît aici ca s-o citesc de îndelete.

Şi regele mai duse o dată degetul la buze şi mai întoarse o pagină rebelă.

— Sire, sire, am venit să vă spun... – îngăimă d'Alençon, eu părul zbîrlit pe cap, fiind copleşit de o nelinişte îngrozitoare.

— Lasă-mă să termin capitolul, Francisc – zise Carol – şi pe urmă o să-mi spui ce vrei. Uite, pînă acum am citit cincizeci de pagini sau mai curînd le-am înghiţit.

„De douăzeci şi cinci de ori a pus pe limbă otravă! îşi zise Francisc. Fratele meu e un om mort!”

Se gîndi că există un Dumnezeu în cer, care nu era poate întîmplarea.

Francisc îşi şterse cu mîna care-i tremura roua rece ce-i şiroia pe frunte şi aşteptă tăcut să termine acest capitol, aşa cum îi poruncise fratele său.

L
Vînătoarea cu şoimi

CAROL CITEA MAI DEPARTE. Ros de curiozitate, înghiţea paginile una după alta şi fiecare filă, cum spuneam, fie din pricina îndelungii şederi la umezeală, fie din cu totul altă pricină, era lipită de cea următoare.

D'Alençon se uită cu o privire rătăcită la acest spectacol îngrozitor, al cărui deznodămînt numai el îl întrevedea.

— Ah! murmură el. Ce-o să se întîmple aici? Eu plec în surghiun, alerg după un tron imaginar; pe cînd Henric, cum o afla de boala lui Carol, o să se întoarcă în vreo cetate întărită, la douăzeci de leghe de capitală, ca să-şi pîndească prada pe care întîmplarea ne-o oferă; şi dintr-un salt o să poată fi la Paris; aşa că înainte ca regele Poloniei să fi aflat de moartea fratelui meu, dinastia va fi schimbată! Asta-i cu neputinţă!

Aceste gînduri erau mai puternice decît simţămîntul de groază care la început îl îndemnase fără să vrea pe Francisc să-l oprească pe Carol. Împotriva acestei ursite, care pe Henric părea să-l păzească, iar pe cei din casa de

Valois să-i urmărească în schimb ca o piază rea, ducele încerca acum iarăşi să ridice o stavilă.

Schimbă deci, cît ai clipi, tot pianul de luptă împotriva lui Henric. Doar Carol şi nu Henric citise cartea otrăvită. Henric trebuia să plece, dar ca un osîndit. Din clipa în

care soarta îl scăpase încă o dată, Henric trebuia să rămînă; căci Henric, întemniţat la Vincennes sau la Bastilia, era mai puţin de temut decît ca rege al Navarei, în fruntea a 30.000 de soldaţi.

Deci, ducele d'Alençon îl lăsă pe Carol să termine capitolul, iar cînd îl văzu că ridică capul, îi zise:

— Dragul meu frate, am aşteptat aici pentru că maiestatea voastră mi-a poruncit; dar am făcut-o cu multă părere de rău, pentru că doream să-ţi spun cît mai curînd lucruri de cea mai mare însemnătate.

— La naiba! ripostă Carol, ai cărui obraji palizi se îmbujorară încet-încet, fie pentru că citise cartea cu prea multă pasiune, fie pentru că otrava începuse să-şi facă efect. La naiba, dacă ai de gînd să-mi pălăvrăgeşti tot despre acelaşi lucru, ai să pleci ca şi regele Poloniei? Cum m-am descotorosit de el, am să mă descotorosesc şi de tine! Şi nu mai vreau să aud un cuvînt despre asta!

— Dar nici n-am de gînd – spuse Francisc – să-ţi vorbesc despre plecarea mea, ci de a altuia. Maiestatea voastră m-a lovit în simţămîntul cel mai profund şi mai gingaş, care este ataşamentul faţă de fratele meu, credinţa mea ca supus al lui şi ţin să-ţi dovedesc că nu sînt un trădător.

— Hai – făcu Carol, rezemîndu-şi coatele pe carte, încrucişîndu-şi picioarele şi uitîndu-se la d'Alençon ca unul care, împotriva obiceiului, vrea să se înarmeze cu multă răbdare. Hai. dă-i drumul! Vreun nou zvon; vreo acuzaţie acum, dis-de-dimineaţă?

— Nu, sire. Un complot, fără doar şi poate, pe care numai delicateţea mea prostească m-a împiedicat să vi-l dezvălui.

— Un complot? se miră Carol. Ia să vedem despre ce complot e vorba?

— Sire – zise Francisc – în timp ce maiestatea voastră se va afla la vînătoarea cu şoimi în apropierea rîului şi în cîmpia Vesinet, regele Navarei se va îndrepta spre

pădurea Saint-Germain, unde o ceată de prieteni îi va aştepta spre a fugi cu el.

— Aha! Eram sigur! exclamă Carol. Încă o minciună sfruntată împotriva bietului Henriot! Nu mai isprăviţi odată cu el?

— Maiestatea voastră nu va trebui să aştepte prea mult ca să se convingă dacă ceea ce am avut onoarea să-i spun este sau nu o calomnie

— De ce?

— Pentru că chiar astă-seară cumnatul nostru o să plece.

Carol se ridică.

— la aminte ce vorbeşti! Pentru ultima oară plec urechea la ce-mi spui, clar îţi atrag atenţia, ţie şi maică-ti: de astă dată e pentru ultima oară.

Apoi adăugă, ridicînd glasul:

— Să fie chemat regele Navarei!

Soldatul de pază dădu să se supună poruncii, dar Francisc îl opri cu un semn:

— Nu-i bine, frate, aşa n-o să afli nimic. Henric o să tăgăduiască, o să se dea un semnal, complicii lui or să fie preveniţi şi or să dispară; pe urmă, mama mea şi cu mine vom fi acuzaţi nu numai că ni s-a năzărit nouă cine ştie ce, clar ni se va spune că l-am mai şi ponegrit.

— Atunci, ce vrei?

— În numele frăţiei noastre, maiestatea voastră să mă asculte! în numele devotamentului meu de care se va convinge, să nu forţeze lucrurile! Dar să faci în aşa fel, sire, încît adevăratul vinovat, acela care de doi ani ne trădează cu gîndul aşteptînd să te trădeze şi cu fapta, să fie în sfîrşit dat pe faţă, printr-o dovadă de netăgăduit, şi pedepsit aşa cum merită.

Carol nu răspunse nimic; se duse la o fereastră şi o deschise; simţea cum i se urcă sîngele la cap.

— Ei bine – spuse el – ce-ai vrea să fac? Vorbeşte, Francisc!

— Sire – zise d'Alençon – aş încercui pădurea Saint-Germain cu trei detaşamente de cavalerie uşoară; la o oră stabilită, la 11 de pildă, ele se vor pune în mişcare şi vor împinge pe toţi cei ce se vor afla în pădure spre pavilionul lui Francisc I, pe care îl voi fixa, ca din întîmplare, drept loc de întîlnire pentru dejunul celor ce iau t la vînătoare. Pe urmă, lăsînd impresia că îmi urmă\ şoimul, cînd o să-l văd pe Henric că se îndepărtează, gonesc spre locul întâlnirii, unde o să cadă în cursă cu t complicii lui.

— Ideea-i bună – aprobă regele. Să vină căpitanul gărzii!

D'Alençon scoase din tunică un fluier de argint, atîrnat. de un lanţ de aur, şi suflă.

De Nancey apăru şi Carol se apropie de el şi-i dădu ordine cu glas scăzut.

Între timp, Acteon, ogarul cel mare al regelui, înhăţase o pradă pe care o tăvălea prin cameră şi o sfîşia de zor cu colţii lui ascuţiţi, sărind şi jucîndu-se ca un zănatic.

Carol se întoarse şi trînti o înjurătură îngrozitoare.

Prada pe care Acteon o terfelea era preţioasa carte de vînătoare, din care nu existau – după cum am pomenit – decît trei exemplare în toată lumea.

Osînda fu pe măsura nelegiuirii.

Carol luă un bici şi cureaua şuierînd se-ncolăci de trei ori în jurul animalului. Acteon scoase un chelălăit şi se furişă sub o masă acoperită cu un covor mare, unde obiş-nuia să se adăpostească.

Carol ridică degrabă cartea de pe jos şi văzu cu bucurie că nu-i lipsea decît o filă; ba chiar nici nu era o filă cu text, ci cuprindea doar o gravură.

O puse cu grijă într-un raft, unde Acteon nu putea ajunge. Francisc îl urmărea cu nelinişte. Ţinea foarte mult ca nepreţuita carte – ce-şi îndeplinise acum groaznica ei misiune – să nu se mai afle în posesia lui Carol.

Tocmai atunci sunară orele şase.

Regele trebuia deci să coboare în curtea ticsită de cai bogat împodobiţi, şi de curteni îmbrăcaţi în veşminte de preţ. Hăitaşii ţineau pe pumni şoimi cu capete acoperite: cîţiva argaţi purtau goarne atîrnate de gît, pentru cazul că regele – obosit de vînătoarea cu şoimi – aşa cum i se întîmpla uneori – ar fi vrut să gonească un cerb sau o căprioară.

Regele coborî şi, coborînd, închise uşa sălii de arme. D'Alençon îi urmărea fiecare mişcare cu privirea încordată şi observă că vîră cheia în buzunar.

Pe cînd cobora scara, Carol se opri şi-şi duse mîna la frunte.

Ducelui d'Alençon nu-i tremurau picioarele mai puţin decît regelui.

— Să ştii e-o să vină furtună – bîigui ducele.

— Furtună în ianuarie? exclamă Carol. Eşti nebun! Nu, am ameţeli, mi-e pielea uscată! Sînt slăbit. Asta-i tot! Asta-i tot!

Pe urmă murmură:

— Or să mă omoare cu ura şi uneltirile lor!

Cînd ajunse însă în curte, aerul proaspăt al dimineţii, strigătele vînătorilor, forfota celor o sută de persoane care se salutau zgomotos – avură asupra lui Carol efectul obişnuit.

Respiră liber şi vesel.

Îl căută pe dată cu privirea pe Henric. Era lîngă Margareta.

Cei doi soţi încîntători păreau că nu se pot despărţi, atît de mult se iubeau.

Cînd îl zări pe Carol, Henric dădu pinteni calului şi din trei salturi fu lîngă cumnatul său.

— A-a, Henriot! se miră Carol. Văd că te-ai pregătit pentru vînătoare de cerbi! Totuşi ştiai că astăzi e vînătoare cu şoimi!

Continuă apoi, fără să mai aştepte răspunsul:

— Să plecăm, domnilor, să plecăm! Trebuie să fim la

locul de vînătoare în preajma orei nouă! strigă, încruntîndu-se, regele, cu un glas aproape amenințător.

De la o fereastră a Luvrului, Caterina privea tot ce se petrecea. Ridicase puțin perdeaua, strecurîndu-și capul palid și voalat, în timp ce trupul înveșmîntat în negru se pierdea în penumbră.

La ordinul lui Carol, toată gloata înveșmîntată în aur, înzorzonată și parfumată cu regele în frunte – se înșirui la porțile Luvrului și porni ca o avalanșă pe drumul spre Saint-Germain, în mijlocul aclamațiilor poporului, care-l saluta pe tînărul suveran – îngrijorat și gînditor – pe calul său mai alb ca neaua.

— Ce ți-a spus? îl întrebă Margareta pe Henric.

— M-a felicitat pentru calul meu de rasă.

— Atîta tot?

— Atîta tot.

— Atunci știe ceva.

— Mă tem că da.

— Să fim prevăzători.

Chipul lui Henric se lumină de unul din acele zîmbete încîntătoare, pe care le arbora el adesea – de parc-ar fi vrut s-o încurajeze pe Margareta: „Fii liniștită, draga mea!”

Cît despre Caterina, îndată ce cortegiul părăsise curtea Luvrului, lăsă perdeaua.

Nu-i scăpase însă un lucru: paloarea lui Henric, tresăririle lui nervoase, șușotelile cu Margareta.

într-adevăr, Henric era palid pentru că, nefiind o fire impulsivă, în toate împrejurările în care viața îi era în joc, sîngele în loc să i se urce la cap – cum se întîmplă de obicei – i se îngrămădea la inimă.

Tresărise nervos, pentru că felul în care îl primise Carol – atît de diferit de cel obișnuit – îl pusese pe gînduri.

În sfîrșit, vorbise în șoaptă cu Margareta, pentru că – după cum știm – soțul și soția încheiaseră, pe plan politic, o alianță ofensivă și defensivă.

Caterina însă tălmăcise cele văzute cu totul altfel.

„De astă dată – murmură ea, cu zîmbetul ei florentin – cred că l-am prins în capcană pe scumpul de Henriot.”

Pe urmă, cam după un sfert de oră, timp în care cei ce luau parte la vînătoare avuseseră vreme să iasă din Paris, Caterina, ca să se asigure că şi-a atins ţelul, ieşi din apartamentul ei, o apucă pe coridor, urcă scăriţa în spirală şi, cu ajutorul cheii ei false, descuie apartamentul regelui Navarei.

În zadar căută însă cartea în tot apartamentul.

În zadar privirea ei arzătoare trecu de la mese la bufete, de la bufete la rafturi, de la rafturi la dulapuri; nicăieri nu zări cartea pe care o căuta.

„O fi luat-o d'Alençon. E prevăzător!” îşi zise ea.

Se întoarse la ea în apartament, de astă dată aproape convinsă că planul îi izbutise.

Între timp, regele îşi continuă drumul spre Saint-Germain, unde ajunse după o oră şi jumătate de galop neîntrerupt; nici nu urcă măcar în străvechiul castel care se înălţa, posomorit şi maiestuos, în mijlocul caselor risipite pe înălţimi. Trecură în grabă podul de lemn, care se afla pe atunci în faţa pomului denumit şi astăzi stejarul lui Sully; după aceea, făcu semn spre bărcile împodobite care îi urmau pe vînători ca regele şi suita lui să poată trece rîul şi s-o pornească mai departe.

În aceeaşi clipă, toată gloata de tineri veseli – însufleţiţi de interese atît de diferite – galopau cu regele în frunte, pe încîntătoarea cîmpie care se desfăşoară la poalele vîrfului împădurit al Saint-Germain-ului. Aici, cîmpia avea înfăţişarea unui covor împodobit cu figuri omeneşti şi smălţat în mii de culori, iar la marginea ei, rîul spumegînd părea un chenar de franjuri de argint.

Regele – tot pe calul său alb – ţinea pe pumn şoimul său favorit, iar înaintea lui mergeau valeţii de vînătoare îmbrăcaţi în tunici strimte, verzi, şi încălţaţi cu cizme groase; strigau de zor, ţinînd în strună o jumătate de

duzină de cîini grifoni, care adulmecau vînatul prin trestiile de pe malul rîului.

Deodată, soarele, care pînă atunci se ascunsese după nori, răsări din oceanul întunecat în care se scufundase. Razele lui scînteiau în podoabele de aur, în bijuterii, în ochii strălucitori ai curtenilor; şi toată această lumină îţi fura privirile ca un torent de foc.

Atunci, de parcă n-ar fi aşteptat decît apariţia minunatului astru ca să-i lumineze înfrîngerea, un bîtlan se înălţă dintre trestii, scoţînd un strigăt prelung şi tînguitor.

— Huu! Huu! strigă Carol, scoţîndu-i şoimului legătura de pe cap şi dîndu-i drumul după pasărea fugară.

— Huu! Huu! se auziră strigăte din toate părţile, care încercau să încurajeze şoimul.

O clipă, orbit de lumină, şoimul se învîrti în loc, descriind un cerc, fără să înainteze sau să dea înapoi; apoi, deodată, zări bîtlanul şi se năpusti asupra lui.

Dar în timpul în care regele scosese legătura şoimului şi acesta se obişnuia cu lumina, bîtlanul, pasăre prevăzătoare, se înălţase la mai mult de o sută de paşi de valeţii de vînătoare şi se pierduse în văzduh. Aşa că atunci cînd duşmanul său îl zări, se. afla la o înălţime de peste cinci sute de paşi şi, folosind curenţii de aer favorabili din înaltul cerului, urca cu repeziciune, bătînd din aripile lui puternice.

— Huu! Huu! Cioc-de-fier – strigă Carol, încurajîndu-şi şoimul – arată-ne că eşti pasăre de soi! Huu! Huu!

Ca şi cum ar fi auzit strigătele de încurajare, această pasăre aleasă se năpusti ca o săgeată, străbătînd o traiectorie în diagonală, pentru a întîlni linia verticală urmată de bîtlanul ce suia necontenit, ele parc-ar fi vrut să dispară în înaltul cerului.

— Ah, laşule! ţipă Carol, ca şi cînd pasărea fugară ar fi putut să-l audă. În acest timp îşi mîna calul în galop, urmărind cît putea vînătoarea cu capul lăsat pe spate, pentru a nu pierde o clipă din ochi cele două păsări. Ah,

laşule, fugi! Cioc-de-fier al meu e pasăre de soi! Aşteaptă, aşteaptă! Huu! Cioc-de-fier! Uuu!

Într-adevăr, lupta fu ciudată; cele două păsări se apropiau una de alta sau, mai curînd, şoimul se apropia de bîtlan.

Singura problemă era de a şti care din cele două păsări va fi mai presus în acest prim atac.

Frica avu aripi mai puternice ca îndrăzneala.

În zboru-i avîntat, şoimul trecu sub pîntecul bîtlanului, deasupra căruia ar fi trebuit să se înalţe. Bîtlanul se folosi de această superioritate şi cu ciocul său lung îl lovi pe şoim.

Şoimul, ameţit, de parc-ar fi primit o lovitură de pumnal, se rostogoli de trei ori ca năucit şi toţi crezură o clipă că se va prăbuşi. Dar, asemenea unui războinic rănit care porneşte mai avîntat la luptă, şoimul scoase un ţipăt ascuţit şi ameninţător şi îşi reluă zborul spre bîtlan.

Acesta se folosise de succesul dobîndit şi, schimbîndu-şi direcţia, o cotise spre pădure, încercînd de astă dată să scape de şoim nu înălţîndu-se şi mai mult, ci depărtîndu-se cît mai mult de el.

Dar şoimul era o pasăre de soi, care avea o privire la fel de pătrunzătoare ca a eretelui.

Aşadar, repetă aceeaşi manevră şi-l atacă pieziş pe bîtlan, care scoase două-trei strigăte de deznădejde şi încercă să se înalţe perpendicular, aşa cum făcuse prima oară.

în cele cîteva secunde cît ţinu lupta aceasta puţin obişnuită, cele două păsări parcă dispăruseră în nori. Bîtlanul nu era mai mare decît o ciocîrlie şi şoimul părea un punct negru cu fiece clipă era tot mai greu de văzut.

Nici Carol, nici curtenii nu mai mînau caii după cele două păsări. Fiecare rămăsese locului, cu ochii aţintiţi asupra bîtlanului care fugea şi asupra şoimului ce-l urmărea.

— Bravo, bravo, Cioc-de-fier! strigă deodată Carol.

Vedeţi, vedeţi, domnilor, e mai tare! Huu! Huu!

— Pe legea mea, eu unul nu-l mai văd nici pe unul, nici pe celălalt! exclamă Henric.

— Nici eu – aprobă Margareta.

— Da, dar dacă nu le mai vezi, Henriot, poţi să le auzi! zise Carol. Pe bîtlan, cel puţin! Îl auzi, îl auzi?! Cere cruţare!

Într-adevăr, două sau trei strigăte tînguitoare, pe care numai o ureche versată le putea auzi, coborîră din cer spre pămînt.

— Ascultă, ascultă – făcu Carol – şi ai să le vezi coborînd mai repede decît au urcat!

Chiar în clipa în care regele spuse acestea, cele două păsări începură să se zărească din nou.

Erau doar două puncte negre, dar, după mărimea lor, se vedea bine că şoimul se dovedise mai tare.

— Uite! Uite!... exclamă Carol. Cioc-de-fier a pus gheara pe el!

Într-adevăr, bîtlanul – învins de pasărea de pradă – nici nu mai încerca să se apere. Cobora în grabă, izbit neîncetat de şoim, şi nu mai răspundea la atacurile acestuia decît prin strigăte; deodată îşi strînse aripile şi căzu ca o piatră, dar adversarul lui făcu la fel şi cînd bîtlanul vru să-şi reia zborul, o ultimă lovitură cu ciocul îl răzbi; continuă să cadă învîrtindu-se şi cînd atinse pămîntul, şoimul se năpusti asupra lui scoţînd un strigăt victorios, care acoperi strigătul de înfrîngere al învinsului.

— La şoim! La şoim! strigă Carol şi dădu pinteni calului, care porni în galop spre locul unde căzuseră cele două păsări.

Dar, pe neaşteptate, în timp ce-şi strunea calul, scoase el însuşi un strigăt, scăpă frîul şi se agăţă cu o mînă de coama calului, în timp ce pe cealaltă o duse la pîntec, de parc-ar fi vrut să-şi smulgă măruntaiele.

La acest strigăt, toţi curtenii veniră în goană.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! spuse Carol cu faţa conges-

tionată şi privirea rătăcită. Mi s-a părut doar că mi-a trecut un fier înroşit prin stomac. Hai, hai! Nu-i nimic!

Şi Carol porni din nou în galop.

D'Alençon păli.

— Ce-o mai fi şi asta? o întrebă Henric pe Margareta.

— Nu ştiu – răspunse ea – ai băgat de seamă că fratele meu era foarte aprins la faţă?

— De obicei nu i se întîmplă asta! murmură Henric.

Curtenii schimbară priviri mirate şi-l urmară pe rege.

Ajunseră îndată la locul unde căzuseră cele două păsări.

Şoimul începuse să ciugulească creierul bîtlanului.

Ajungînd, Carol coborî de pe cal, ca să vadă mai îndeaproape lupta.

Cînd puse însă piciorul pe pămînt, se văzu nevoit să se ţină de şa, pentru că totul se învîrtea în jurul lui. Simţi o dorinţă nestăvilită să doarmă.

— Dragă frate! Dragă frate! Ce ai? strigă Margareta.

— Ce-a avut pesemne Porţia, cînd a înghiţit jeratic – zise Carol. Ard şi mi se pare că răsuflarea mi-e o văpaie.

Şi Carol răsuflă o dată şi păru mirat că nu vecie ieşindu-i flăcări pe gură.

Între timp, şoimul fusese prins, i se acoperise capul şi toţi se strînseră în jurul lui Carol.

— Ei bine, asta ce să mai fie! Pe sfînta cuminecătură! Nu-i nimic sau dacă am ceva, e din pricina soarelui! M-a bătut zdravăn la cap şi de aceea mă ustură ochii. Hai, hai, la vînătoare, domnilor! Uite un cîrd întreg de raţe sălbatice. Daţi-le drumul la toţi, daţi-le drumul la toţi! Pe toţi dracii! O să petrecem straşnic!

În adevăr, li se dezlegară pe dată ochii la cinci-şase şoimi care se năpustiră pe urmele vînatului, în timp ce toţi – în frunte cu regele – o porniră de-a lungul rîului.

— Ei bine, ce spuneţi, doamnă? o întrebă Henric pe Margareta.

— Că momentul e bine ales şi că dacă regele nu se în-

toarce, putem uşor să ajungem în pădure.

Henric îl chemă pe valetul de vînătoare, care ducea bîtlanul, şi în timp ce mulţimea zgomotoasă şi înzorzonată cu aur se năpusti de-a lungul povîrnişului – care astăzi este un platou – el rămase singur în urmă, de parc-ar fi cercetat cu luare-aminte hoitul învinsului.

LI
Pavilionul lui Francisc I

MINUNATĂ ERA VÎNĂTOAREA CU şoimi a regilor, cînd regii erau aproape semizei şi nu era numai un prilej de a-şi trece timpul, ci o artă adevărată.

Totuşi, trebuie să părăsim acest spectacol regesc pentru a pătrunde într-un anume loc din pădure, unde toţi actorii scenei pe care am istorisit-o adineauri ni se vor alătura în curînd.

În dreapta aleii Violetelor – o lungă arcadă de frunziş, loc retras şi năpădit de muşchi, unde printre tufele de levănţică şi bălării, cînd şi cînd un iepure sfios ciuleşte urechile, pe cînd cerbul rătăcitor îşi înalţă creştetul rămuros şi ascultă, cu nările fremătînde – se află un luminiş destul de departe de drum, pentru a nu fi văzut; dar nu chiar atît de departe, încît drumul să nu poată fi văzut de aci.

În mijlocul luminişului, doi oameni lungiţi pe o mantie de călătorie întinsă pe iarbă, avînd lîngă ei cîte o spadă lungă şi o flintă cu gura căscată, aduceau de departe, prin eleganţa veşmintelor, cu acei veseli flecari din Decameron; de aproape, din pricina armelor ameninţătoare, îi luai drept nişte haiduci, ca acei pe care, o sută de ani mai tîrziu, Salvator Rosa i-a pictat după natură, în peisajele lui.

Unul din ei – sprijinit într-un genunchi şi o mînă – asculta cu luare-aminte, ca iepurii şi cerbii despre care am pomenit.

— Mi se pare – spunea el – că vînătorii s-au apropiat de noi foarte mult adineauri. Am auzit pînă şi strigătele hăitaşilor îndemnînd şoimul.

— Acum însă – răspunse celălalt, care părea să aştepte întîmplările cu mai multă înţelepciune decît prietenul său – nu mai aud nimic. Fireşte, s-au depărtat. Ţi-am spus eu că nu-i un loc bun de stat la pîndă. Nu eşti văzut, ce-i drept, dar nici nu vezi!

— La naiba, dragul meu Annibal! reluă primul. Trebuia doar să ne ascundem undeva caii noştri, caii de corvoadă şi cei doi catîri, atît de încărcaţi, că nu ştiu cum or să ne urmeze. Or, alt loc decît aceşti fagi şi stejari seculari, care ne pot scoate din încurcătură, eu nu cunosc. Aşadar,^ nu numai că nu-l învinuiesc ca tine pe domnul de Mouy, dar îndrăznesc să afirm că a făcut toate pregătirile ca un adevărat conspirator.

— Bine! aprobă cel de-al doilea gentilom, în care cititorul nostru a recunoscut, fireşte, pe Coconnas. Bine! Ai nimerit cuvîntul! Îl aşteptam! Te-am prins! Aşadar, conspirăm!

— Nu conspirăm: îi slujim pe rege şi pe regină.

— Care conspiră, ceea ce înseamnă exact acelaşi lucru pentru noi.

— Coconnas, ţi-am spus – reluă La Mole – nu te silesc de loc să mă urmezi în această aventură. Eu iau parte dintr-un motiv cu totul personal, pe care tu nu-l împărtăşeşti şi nu-l poţi împărtăşi!

— Eh, la naiba! Cine ţi-a spus că mă sileşti? Mai întîi, nu s-a născut încă omul care ar putea să-l silească pe Coconnas să facă ce nu vrea! Dar crezi că se putea să te las singur, mai ales cînd văd că mergi la pierzanie?

— Annibal, Annibal! exclamă La Mole. Mi se pare că zăresc acolo iapa ei albă. Vai! Ciudat lucru, e de ajuns doar să mă gîndesc că vine, şi inima mea o ia razna!

— Ciudat! făcu Coconnas căscînd. Inima mea n-o ia razna de loc!

— Nu-i ea – reluă La Mole. Ce s-o fi întîmplat? Parcă era vorba că vine la amiază!

— Eh, s-a întîmplat că nu e încă amiaza! Atîta tot! Şi pînă una alta, mi se pare că mai avem timp să-i tragem un pui de somn.

Convins că are dreptate, Coconnas se lungi pe mantia lui, ca unul hotărît să şi facă ceea ce spunea: dar cînd atinse pămîntul cu urechea, rămase cu degetul ridicat şi-i făcu semn lui La Mole să tacă.

— Ce-i? întrebă acesta.

— Tăcere! De astă dată aud ceva şi nu mă înşel.

— Ciudat! Eu ascult degeaba! N-aud nimic.

— N-auzi nimic?

— Nu.

— Ei bine, priveşte cerbul de colo – spuse Coconnas, ridicîndu-se şi punînd mîna pe braţul lui La Mole.

— Unde?

— Acolo!

Si Coconnas îi arătă lui La Mole animalul cu degetul.

— Ei şi?

— să vezi!

La Mole se uită la animal. Cerbul asculta nemişcat, ţinînd capul aplecat, de parcă se pregătea să pască. Curînd îşi ridică însă fruntea încărcată de minunatele-i coarne şi ciuli urechea spre locul de unde fără îndoială venea zgomotul; apoi, deodată, fără motiv, o porni ca un fulger.

— Oh, oh! exclamă La Mole. Cred că ai dreptate: uite cum a tulit-o!

— Ei, a tulit-o – zise Coconnas – pentru că el aude ce tu nu auzi.

Într-adevăr, un zgomot înăbuşit şi abia perceptibil fremăta vag în iarbă; nişte urechi mai puţin atente ar fi crezut că-i vîntul; dar pentru călăreţ era galopul îndepărtai al unor cai.

La Mole se ridică pe dată şi exclamă:

— Uite-i! Sîntem în primejdie!

Coconnas se ridică şi el, dar mult mai calm. Vioiciunea piemontezului părea să-l fi molipsit pe La Mole, în timp ce, dimpotrivă, nepăsarea acestuia părea să fi pus stăpînire pe prietenul său: pentru că, în această împrejurare, unul era plin de entuziasm, iar celălalt fără nici un chef.

Curînd, un zgomot uniform, cadenţat, izbi auzul celor doi prieteni: un nechezat îi făcu pe cei doi cai care se aflau la zece metri de ei să ciulească urechile; de dată, pe potecă. ca o umbră albă, trecu călare o femeie, care, întorcîndu-se spre ei, le făcu un semn ciudat şi dispăru.

— Regina! strigară în acelaşi timp.

— Ce-o fi vrut să ne spună? se miră Coconnas.

— A vrut să spună: „Îndată...” – explică La Mole.

— A vrut să spună: „Plecaţi...” – ripostă Coconnas.

— Semnul însemna: „Aşteaptă-mă!”

— Semnul însemna: „Salvaţi-vă!”

— Ei bine, să facem fiecare după cum crede. Pleacă, eu rămîn.

Coconnas ridică din umeri şi se culcă din nou.

Chiar atunci, din direcţia opusă de unde venise regina, dar pe aceeaşi cărare, fugeau mîncînd pămîntul un grup y de călăreţi. Cei doi prieteni îi recunoscuseră, erau mai mulţi hughenoţi, îndîrjiţi, aproape dezlănţuiţi. Caii lor galopau ca lăcustele lui Iov. Apărură şi dispărură cît ai clipi.

— La naiba! Se îngroaşă gluma – făcu Coconnas ridicîndu-se. Hai la pavilionul lui Francisc I.

— Dimpotrivă, să nu mergem acolo! spuse La Mole. Dacă sîntem descoperiţi, regele îşi va îndrepta atenţia asupra acestui pavilion, pentru că acolo trebuia să ne întîlnim cu toţii.

— De astă dată cred că ai dreptate – bombăni Coconnas.

— Nici nu spusese însă bine aceste cuvinte, cînd un călăreţ trecu ca fulgerul printre arbori şi, sărind peste

hîrtoape, tufişuri, vreascuri, ajunse aproape de cei doi gentilomi.

Ţinea cîte un pistol în fiecare mînă şi îşi mîna calul, care gonea nebuneşte, doar cu genunchii.

— Domnul de Mouy! strigă Coconnas neliniştit şi devenind acum mai îngrijorat decît La Mole. Domnul de Mouy fuge! E cazul să fugim?

— Hai! Repede, repede! strigă hughenotul. Ştergeţi-o! Totul e pierdut! Am făcut un ocol doar ca să vă dau de veste! La drum!

Spusese aceste cuvinte fără să-şi oprească calul, aşa că, atunci cînd Coconnas şi La Mole le înţeleseră bine tîlcul, de Mouy era departe.

— Şi regina? urlă La Mole.

Dar vorbele tînărului se pierdură; de Mouy era la o distanţă prea mare ca să le mai audă şi, mai ales, ca să-i răspundă.

Coconnas se hotărî pe dată. În timp ce La Mole rămăsese nemişcat şi-l urmărea cu privirea pe de Mouy, care dispărea printre ramurile ce se desfăceau dinainte-i şi se închideau în urmă-i, el dădu fuga după cai, îi aduse, sări pe al său, aruncă frîul celuilalt în mîinile lui La Mole şi se pregăti să dea pinteni.

— Haide, haide! Îţi repet ce-a spus de Mouy: „La drum!” Şi de Mouy e om serios! La drum, la drum, La Mole!

— O clipă! îngăimă La Mole. Am venit aici să facem o treabă!

— Dar n-am venit să fim spînzuraţi – răspunse Coconnas. Te sfătuiesc să nu mai pierdem vremea. Ghicesc, vrei să tai firul în patru, să afli toate sensurile cuvîntului „a fugi”, să-mi spui cum şi-a aruncat Horaţiu scutul şi cum a fost adus Epaminonda pe scut acasă. Eu însă îţi apun una şi bună: cînd fuge domnul de Mouy de Saint-Phale, toată lumea poate s-o întindă!

— Domnul de Mouy de Saint-Phale – zise La Mole – nu

are misiunea s-o ajute pe regina Margareta să fugă. Nu domnul de Mouy de Saint-Phale o iubeşte pe regina Margareta.

— Drăcia dracului! Şi bine face, dacă o dragoste ca asta l-ar împinge la prostiile pe care văd că eşti gata să le săvîrşeşti. Lua-o-ar toţi dracii dragostea care poate să coste capul a doi gentilomi viteji! „Pe toţi dracii!”, cum spune regele Carol, noi uneltim, scumpul meu; şi cînd uneltim prost, trebuie să ne salvăm pielea. În şa, în şa, La Mole!

— Fugi, dragul meu, nu te împiedic! Dimpotrivă, te sfătuiesc s-o faci! Viaţa ta este mai preţioasă ca a mea. Aşadar, apără-ţi viaţa!

— Mai bine zi: „Hai Coconnas, să ne lăsăm spînzuraţi împreună”,* şi nu „Coconnas, salvează-te singur!”

— Ei, prietene, ştreangul e făcut pentru mocofani, nu pentru gentilomi ca noi!

— încep să cred – zise Coconnas oftînd – că n-am făcut rău că am luat unele măsuri de prevedere.

— Care?

— M-am împrietenit cu călăul.

— Eşti înfiorător, dragul meu Coconnas!

— Dar pînă la urmă, ce facem? exclamă acesta pierzîndu-şi răbdarea.

— Mergem s-o căutăm pe regină.

— Unde?

— Habar n-am!... Să-l căutăm pe rege!

— Habar n-am!... Dar o să-l găsim şi-o să facem noi doi singuri ce n-au putut sau n-au îndrăznit cincizeci.

— Vrei să mă atingi în amorul propriu, La Mole! Asta-i semn rău.

— O să vedem noi! Să încălecăm şi să plecăm.

— În sfîrşit! Eşti pe drumul cel bun!

La Mole se întoarse ca să încalece, dar în clipa în care punea piciorul în scară, se auzi un glas poruncitor:

— Stai! Sus mîinile!

În acelaşi timp, chipul unui bărbat apăru după un stejar, apoi altul, pe urmă treizeci; erau călăreţi din garda regelui, care acum mergeau pe jos; se tîrîseră pe burtă printre mărăcini şi răscoleau pădurea.

— Ce ţi-am spus eu? murmură Coconnas.

Un fel de urlet înăbuşit fu răspunsul lui La Mole.

Călăreţii se aflau acum la treizeci de paşi de cei doi prieteni.

— Ce s-a întîmplat, domnilor? întrebă piemontezul, vorbindu-i cu glas tare locotenentului de cavalerie care înainta spre ei şi în şoaptă lui La Mole.

Locotenentul ordonă să fie îndreptate puştile spre cei doi prieteni.

Coconnas şopti:

— În şa! La Mole, mai e timp! Sări în şa, cum te-am văzut de o sută de ori, şi hai s-o întindem!

Pe urmă se întoarse spre călăreţi:

— Hei, la dracu, domnilor! Nu trageţi, aţi putea să omorîţi nişte prieteni!

Îi murmură din nou lui La Mole:

— Printre arbori trag prost! Or să tragă şi n-or să ne nimerească!

— Cu neputinţă! şopti La Mole. Nu putem să luăm cu noi calul Margaretei şi cei doi catîri. Şi dacă rămîn, ar compromite-o; pe cînd prin răspunsurile mele dibace, voi înlătura orice bănuială. Pleacă, prietene, pleacă!

— Domnilor – zise Coconnas, trăgînd sabia şi ţinînd-o în aer – ne predăm.

Călăreţii Înălţară muschetele.

— Dar mai întîi, pentru ce trebuie să ne predăm?

— Îl veţi întreba pe regele Navarei.

— Şi ce crimă am săvîrşit?

— Domnul d'Alençon o să vă spună!

Coconnas şi La Mole se priviră cu înţeles: numele duşmanului lor, pronunţat într-o asemenea împrejurare, nu prea avea darul să-i liniştească. Totuşi, nu se împotriviră.

Coconnas fu poftit să descalece, ceea ce făcu fără să crîcnească. Amîndoi fură înconjuraţi de călăreţi şi porniră pe drumul care ducea spre pavilionul lui Francisc I.

— Voiai să vezi pavilionul lui Francisc I? îl întrebă Coconnas pe La Mole, zărind printre arbori zidurile unei încântătoare construcţii gotice. Ei bine, se pare că o să-l vezi.

La Mole nu răspunse; îi întinse doar mîna lui Coconnas.

Lîngă acest fermecător pavilion – clădit în timpul lui Ludovic al XII-lea şi care fusese denumit pavilionul lui Francisc I, pentru că acesta îl alegea mereu ca loc de întîlnire de vînătoare – se afla un fel de colibă pentru hăitaşi; coliba aceasta dispăruse aproape acum sub un maldăr de muschete, halebarde şi săbii strălucitoare, ca un muşuroi sub holdele aurii.

La această colibă fură conduşi prizonierii. Şi acum să limpezim situaţia, foarte încurcată, fireşte, pentru cei doi prieteni, istorisind ce se întîmplase.

Gentilomii hughenoţi se adunaseră, aşa cum fusese stabilit, în pavilionul lui Francisc I, de a cărui cheie, după cum se ştie, de Mouy făcuse rost.

Stăpîni pe pădure – cel puţin aşa credeau – ei postaseră ici-colo cîteva sentinele, pe care călăreţii din garda regală, schimbîndu-şi eşarfele albe cu altele roşii – măsură de prevedere datorită zelului şi isteţimii domnului de Nancey – îi luară prin surprindere şi-i îndepărtară fără prea multă bătaie de cap.

Călăreţii continuaseră manevra şi înconjuraseră pavilionul; de Mouy însă, după cum am mai spus – îl aştepta pe rege la capătul aleii violetelor şi observă eşarfele roşii mergînd cu paşi de lup, ceea ce îi trezi bănuieli. Se dădu în lături ca să nu fie văzut şi băgă de seamă că cercul acela uriaş se strînge în aşa fel, încît să poată răscoli toată pădurea şi să împresoare locul de întîlnire.

În acelaşi timp, insa, la capătul aleii principale, zărise egretele albe şi sclipirea archebuzelor gărzii regale.

În sfîrşit, îl recunoscu pe însuşi regele, iar în direcţia opusă îl văzu pe regele Navarei.

Făcu atunci cu pălăria semnul crucii în aer, ceea ce voia să spună că totul era pierdut.

La acest semnal, regele Navarei făcuse calea întoarsă şi dispăruse.

Pe dată de Mouy, înfigîndu-şi pintenii lui mari în pîntecul calului, o luase la fugă şi, din goană, le dăduse de veste lui La Mole şi Coconnas.

Între timp, regele, observînd dispariţia lui Henric şi a Margaretei, sosise escortat de domnul d'Alençon. care era convins că-i va vedea ieşind pe cei doi suverani din coliba unde poruncise să fie închişi toţi cei ce fuseseră găsiţi nu numai în pavilion, dar chiar în pădure.

Domnul d'Alençon, plin de încredere, galopa alături de rege care, din pricina durerilor cumplite, era tot mai prost dispus. De două ori sau de trei ori era cît pe-aci să-şi piardă cunoştinţa, iar o dată vomită sînge.

— Hai, hai! făcu regele, ajungînd lîngă colibă. Să ne grăbim! Vreau să ajung cît mai curînd la Luvru. Să-i scoată pe toţi paginii ăştia de hughenoţi din bîrlog. Mai ales că astăzi este sfîntul Blaise, vărul sfîntului Bartolomeu.

La aceste cuvinte ale regelui, furnicarul de lănci şi archebuze prinse să se mişte şi protestanţii arestaţi, fie în pavilion, fie în pădure, ieşiră unul cîte unul din colibă.

De regele Navarei, de Margareta şi de De Mouy însă, nici urmă.

— Ei bine. unde-i Henric, unde-i Margareta? Mi i-ai făgăduit, d'Alençon, pe toţi dracii, trebuie să-i găseşti! se răsti regele.

— Pe regele şi regina Navarei nici măcar nu i-am zărit, sire – îi explică domnul de Nancey.

— Uite-i! exclamă deodată doamna de Nevers.

într-adevăr, chiar atunci, la capătul unei alei care dădea spre rîu, apărură Henric şi Margot, amîndoi calmi,

de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic; ţineau şoimul pe pumni şi se îmbrăţişau cu atîta foc şi abilitate, încît caii lor, deşi galopau, erau aşa de aproape unul de altul, că păreau că şi ei se sărută bot în bot.

Atunci d'Alençon, furios, dădu ordin gărzilor să răscolească împrejurimile şi dădură peste La Mole şi Coconnas, pe culcuşul de iederă.

Curînd, şi aceştia îşi făcură intrarea în cercul pe care soldaţii îl formaseră într-o înlănţuire atît de frăţească. Numai că ei nu erau regi şi nu puteau să lase impresia că sînt atît de calmi ca Henric şi Margareta. La Mole era prea palid, iar Coconnas prea aprins la faţă.

LII
Investigaţiile

CÎND CEI DOI TINERI INTRARĂ în cercul format de soldaţi, priveliştea care li se înfăţişă era din acelea pe care nu le uiţi niciodată, chiar dacă nu le vezi decît o singură dată şi doar pentru o clipă.

Carol al IX-lea, după cum am spus, se uita cum se perindă prin faţa lui toţi gentilomii hughenoţi, care fuseseră închişi în coliba hăitaşilor şi apoi scoşi afară unul cîte unul, de soldaţi.

Regele şi d'Alençon le urmăreau nu nesaţ fiecare mişcare, aşteptîndu-se dintr-o clipă în alta să-l vadă ieşind şi pe Henric de Navara.

Aşteptară însă zadarnic. Dar atît nu era de ajuns, trebuia aflat ce s-a petrecut şi cu ei.

Aşadar, cînd cei doi tineri căsătoriţi apărură la capul aleii, ducele d'Alençon se îngălbeni, iar regele simţi cum îi creşte inima; căci, instinctiv, dorea ca tot ceea ce-l silise să facă fratele lui să cadă asupra acestuia.

— Iar o să ne scape! murmură Francisc pălind.

Chiar atunci, regele simţi o durere atît de puternică în stomac, încît scăpă frîul, se apucă cu amîndouă mîinile de coapse şi începu să ţipe ca un apucat.

Henric se apropie degrabă; dar pînă să străbată cele două sute de paşi ce-l despărţeau de cumnatul său, Carol îşi veni în fire.

— De unde vii, domnule? îl întrebă regele cu o asprime în glas care o tulbură pe Margareta.

— Fireşte... de la vînătoare, frate – răspunse ea.

— Vînătoarea era pe malul rîului, nu în pădure.

— Şoimul meu a urmărit un fazan, sire, în clipa în care eu rămăsesem în urmă ea să văd bîtlanul.

— Şi unde-i fazanul?

— Uite-l! Minunat! Nu-i aşa?

Şi Henric, cu mutra cea mai nevinovată, îi arătă lui Carol pasărea cu penajul de purpură, azur şi aur.

— Bine, bine – făcu Carol – dar după ce-ai prins fazanul, de ce n-ai venit să ne întîlnim?

— Pentru că zburase spre parc, sire; aşa că atunci cînd am coborît de-a lungul rîului, v-am văzut la o jumătate de leghe înaintea noastră, urcînd spre pădure, şi am început şi noi să galopăm pe urmele voastre, căci fiind invitaţi la vînătoarea organizată de maiestatea voastră, am vrut să ne bucurăm de ea.

— Şi toţi gentilomii aceştia – reluă Carol – au fost invitaţi şi ei?

— Care gentilomi? răspunse Henric, uitîndu-se întrebător în jur.

— Eh, la naiba, hughenoţii dumitale! Oricum, dacă i-a invitat cineva, nu eu sînt acela! exclamă Carol.

— Nu, sire! Dar poate ducele d'Alençon! zise Henric.

— Ducele d'Alençon? Cum adică?

— Eu?! se arătă mirat ducele.

— Fireşte, frate – explică Henric – doar n-ai anunţat ieri că eşti regele Navarei? Ei bine, hughenoţii, care au cerut să le fii rege, au venit să vă mulţumească, ţie pentru că ai acceptat coroana, iar regelui pentru că ţi-a dat-o. Nu-i aşa, domnilor?

— Da, da! strigară douăzeci de glasuri. Trăiască ducele d'Alençon! Trăiască regele Carol!

— Nu sînt regele hughenoţilor! se înfurie Francisc, galben ca ceara la faţă.

Apoi, aruncîndu-i o privire pe furiş lui Carol, adăugă t

— Şi nădăjduiesc că n-am să fiu niciodată!

— N-are importanţă – mormăi Carol. Oricum, Henric, toate astea mi se par ciudate.

— Sire – spuse regele Navarei cu dîrzenie – s-ai zice, Dumnezeu să mă ierte, că sînt supus unui adevărat interogatoriu!

— Şi dacă ţi-aş spune că te anchetez, ce-ai răspunde?

— Că sînt rege ca şi maiestatea voastră – răspunse mîndru Henric – căci nu coroana, ci obîrşia dă rangul regesc, şi că îi voi răspunde fratelui şi prietenului meu, dar niciodată unui judecător!

— Totuşi, o dată în viaţă aş vrea şi eu să ştiu pe cine să cred! îngînă Carol.

— Să fie adus domnul de Mouy şi atunci o să ştiţi – zise ducele d'Alençon. Domnul de Mouy a fost prins, probabil.

— Domnul de Mouy este printre prizonieri?

Pe Henric îl cuprinse nelinişstea şi schimbă o privire cu Margareta, dar totul dură doar cîteva clipe.

— Domnul de Mouy nu se află printre prizonieri – explică domnul de Nancey. Cîţiva din oamenii mei cred că l-au văzut, dar nici unul din ei nu e sigur.

Ducele d'Alençon trînti o înjurătură.

— Uite! zise atunci Margareta, arătîndu-i pe La Mole şi pe Coconnas, care auziseră schimbul de cuvinte şi era sigură că se poate bizui pe inteligenţa lor. Sire, iată doi gentilomi ai domnului d'Alençon. Întreabă-i! Vor răspunde!

Ducele simţi lovitura.

— Am poruncit să fie arestaţi, tocmai pentru a dovedi că n-au nici în din nici în mînecă cu mine – se răsti el.

Regele îi privi pe cei doi prieteni şi tresări văzîndu-l pe La Mole.

— Ah, tot provensalul ăsta! exclamă el.

Coconnas salută reverenţios.

— Ce făceaţi cînd v-au arestat? întrebă regele.

— Sire, sporovăiam despre război şi dragoste!

— Călare! înarmaţi pînă-n dinţi! Gata de fugă!

— De loc, sire! răspunse Coconnas. Maiestatea voastră a fost informată greşit. Stăteam culcaţi la umbra unui fag: sub crengile fagi.

— Aha! Stăteaţi culcaţi la umbra unui fag?

— Şi am fi avut tot timpul să fugim, dac-am fi ştiut că v-am supărat cu ceva! Mărturisiţi, domnilor, pe cuvîntul dumneavoastră de soldaţi – zise Coconnas, întorcîndu-se spre călăreţi – că dacă am fi vrut, puteam să scăpăm?

— Adevărul este că aceşti gentilomi nici n-au încercat să fugă

— Pentru că aveau caii departe – interveni ducele De Alençon.

— Vă cer cu umilinţă iertare, monseniore, dar calul meu îl aveam între picioare, iar prietenul meu, contele Lerac de La Mole, îl ţinea pe al său de căpăstru.

— E adevărat, domnilor? întrebă regele.

— E adevărat, sire – răspunse locotenentul. Cînd ne-a văzut, domnul de Coconnas a descălecat chiar.

Pe chipul lui Coconnas înflori un zîmbet de parc-ar fi spus: „Eh, vezi, sire l”

— Dar caii ăştia pe care îi aveaţi cu voi, catîrii şi cuierele astea doldora? întrebă Francisc.

— Da’ ce, sîntem grăjdari? Daţi poruncă să fie căutat argatul care-i păzea.

— Nu l-au găsit – strigă furios ducele.

— Atunci, pesemne că i-a fost frică şi a fugit. Nu se poate pretinde unui ghiorlan să aibă calmul unui gentilom.

— Mereu acelaşi sistem! murmură ducele de Alençon, scrîşnind din dinţi. Din fericire, sire, v-am dat de ştire din timp că de cîteva zile aceşti domni nu mai sînt în serviciul meu.

— Eu! se miră Coconnas. Am oare nenorocirea de a nu mai fi în slujba alteţei voastre?...

— Eh! Pe dracu', domnule, ştii mai bine ca oricine că ţi-ai dat demisia printr-o scrisoare destul de obraznică, pe care, mulţumesc lui Dumnezeu că am păstrat-o şi, din fericire, o am la mine!

— Vai – făcu Coconnas – nădăjduiesc că alteţa voastră mi-a iertat această depeşă scrisă într-o clipă necugetată, de proastă dispoziţie. Am scris-o pentru că aflasem că alteţa voastră voise să sugrume într-un coridor al Luvrului pe prietenul meu La Mole.

— Ei bine – făcu regele – ce tot zice ăsta?

— Am crezut că alteţa voastră era singur. Dar de cînd ştiu că şi alte trei persoane...

— Tăcere! strigă Carol. Sîntem destul de lămuriţi! Henric, cuvîntul dumitale că n-ai să fugi – se adresă el apoi regelui Navarei.

— Îl dau maiestăţii voastre, sire.

— Întoarce-te la Paris cu domnul de Nancey şi rămîi prizonier în camera ta. Domnilor, dumneavoastră predaţi săbiile continuă el, adresîndu-se celor doi gentilomi.

La Mole îi aruncă o căutătură furişă Margaretei, care zîmbi.

La Mole înmînă pe loc sabia căpitanului, care se afla mai aproape de el.

Coconnas făcu la fel.

— Domnul de Mouy a fost găsit? întrebă regele.

— Nu, sire l Sau n-a fost în pădure, sau a scăpat – explică domnul de Nancey.

— Cu atît mai rău! Să ne întoarcem. Mi-e frig şi sînt ameţit – spuse regele.

— Fireşte, sire, de atîta supărare! interveni Francise.

— Da, se prea poate! Dar ce am? Parcă nu mai văd! Unde-s prizonierii? Nu-i mai văd! S-a întunecat aşa devreme! Vai, Doamne, Dumnezeule!

Şi nenorocitul rege, scăpînd din mînă dîrlogii, întinse braţele şi căzu pe spate. Curtenii din jur, înspăimîntaţi de acest nou atac, îl prinseră în braţe.

Ceva mai încolo, Francisc îşi ştergea broboanele de sudoare de pe frunte, căci numai el cunoştea pricina răului care-l chinuia pe fratele său.

În cealaltă parte, regele Navarei, sub paza domnului de Nancey, urmărea scena cu o mirare crescîndă.

„La naiba, oare trebuie să mă simt fericit că am fost arestat pe cînd fugeam?” murmură el, cu acea ascuţită intuiţie care-l făcea uneori, ca să zicem aşa, un adevărat profet.

Se uita la Margareta, care, cu ochi mari, holbaţi de uimire, se uita cînd la rege, cînd la el.

De astă dată regele leşinase. Se aduse o targă, pe care fu întins. Îl acoperiră cu o mantie a unui gentilom şi cortegiul reluă încet drumul Parisului, de unde dimineaţa porniseră conspiratori voioşi şi un rege vesel, pentru ca acum să se vadă întorcîndu-se un rege muribund, înconjurat de rebeli făcuţi prizonieri.

Margareta, care în tot acest timp nu-şi pierduse nici libertatea, nici cumpătul, îi făcu un semn tainic soţului ei; apoi trecu atît de aproape de La Mole, încît acesta putu să desluşească două cuvinte greceşti, pe care le şoptise:

— *Me deide*.

Adică: „Nu te teme de nimic”.

— Ce-a zis? întrebă Coconnas.

— Mi-a spus să nu ne temem de nimic! îi explică La Mole.

— Cu atît mai rău, cu atît mai rău – murmură piemontezul – asta înseamnă că nu miroase a bine pe-aici pentru noi. Totdeauna cînd mi s-au adresat cuvintele astea, ca să fiu încurajat, era să-mi facă de petrecanie sau un glonţ, sau o lovitură de spadă, sau vreun ghiveci de flori. „Nu te teme de nimic”, fie în ebraică, fie în greacă, fie în latină, fie în franceză a însemnat întotdeauna pentru mine: „Păzea, te paşte primejdia!”

— La drum, domnilor! zise locotenentul de cavalerie.

— Vă rog, dacă nu sînt indiscret, unde ne duceţi? în-

trebă Coconnas.

— Cred că la Vincennes – îi răspunse locotenentul.

— Mi-ar fi făcut plăcere să merg în altă parte! Dar ce să-i faci, nu mergi întotdeauna unde vrei.

Pe drum, regele îşi veni puţin în fire din leşin.

La Nanterre, Carol vru chiar să încalece, dar nu l-au lăsat.

— Chemaţi-l pe maestrul Ambroise Paré – spuse regele, ajungînd la Luvru.

Coborî de pe targă, urcă scara sprijinit de Tavannes şi se duse în apartamentul său, dînd poruncă să nu intre nimeni la el.

Toată lumea băgase de seamă că era dus pe gînduri, că tot drumul nu făcuse altceva decît să se gîndească, nu vorbise cu nimeni şi nu-l preocupase nici conspiraţia, nici conspiratorii. Se vedea prea bine că era îngrijorat doar de boala lui.

Îşi dădea seama ca boala îi apăruse pe neaşteptate, în chip ciudat, sub o formă acută, că avea simptome care semănau aidoma cu acelea ale fratelui său Francisc al II-lea, cu puţin timp înainte de a muri.

Nu surprinse pe nimeni că regele poruncise să nu intre altcineva la el decît maestrul Paré. Mizantropia – după cum se ştie – îl caracteriza pe Carol.

Regele se duse în dormitorul lui, se aşeză pe un fel de scaun-canapea, îşi lăsă capul pe pernă şi – zicîndu-şi că de bună seamă maestrul Paré ar putea să mai întîrzie – voi să folosească acest răstimp.

Aşadar, bătu din palme şi apăru îndată un ostaş.

— Spune-i regelui Navarei că vreau să-i vorbesc.

Ostaşul salută şi se duse să execute ordinul.

Carol îşi lăsă capul pe spate; creierul îi era apăsat de o greutate din pricina căreia abia putea să lege o idee de alta: un fel de nor ca de sînge îi plutea dinaintea ochilor; gura îi era uscată şi, deşi golise o garafă de apă, nu-şi potolise setea.

Pe cînd lîncezea în starea asta de toropeală, uşa se deschise şi Henric apăru; domnul de Nancey îl urma, dar se oprise în anticameră.

Regele Navarei aşteptă să se închidă uşa în urma lui şi apoi păşi înainte.

— Sire – zise el – m-ai chemat. Tată-mă!

Regele tresări auzindu-i vocea şi făcu maşinal un gest ca să-i întindă mîna.

— Sire – zise Henric lăsînd mîinile în jos – maiestatea voastră uită că nu-i mai sînt frate, ci prizonier!

— Ah. Da, aşa! aprobă Carol. Mulţumesc că mi-ai adus aminte. Mai mult! îmi amintesc că mi-ai făgăduit, cînd vom fi numai noi, că ai să-mi răspunzi sincer.

— Sînt gata să-mi Respect făgăduiala. Întreabă-mă, sire!

Regele îşi turnă puţină apă rece în mină şi apoi şi-o puse pe frunte.

— Ce e adevărat din toate învinuirile pe care ţi le educe d'Alençon? Hai să vedem, răspunde, Henric.

— Doar jumătate: domnul d'Alençon trebuia să fugă şi eu urma să-l însoţesc.

— Şi de ce trebuia să-l însoţeşti? întrebă Carol. Va să zică, eşti nemulţumit de mine, Henric!

— Nu, sire, dimpotrivă! Nu pot decît să-i aduc elogii maiestăţii voastre. Şi Dumnezeu, care citeşte în inimi, vede într-a mea ce adîncă afecţiune îi port fratelui şi regelui meu.

— Mi se pare, Henric, că nu e în firea lucrurilor să fugi de cei pe care-i iubeşti şi te iubesc – observă Carol.

— N-am fugit de cei pe care îi iubesc, ci de cei care mă urăsc. Maiestatea voastră' îmi îngăduie să-i vorbesc cu inima deschisă?

— Vorbeşte, domnule!

— Cei care mă urăsc aici, sire, sînt domnul d'Alencon şi regina-mamă.

— Despre ducele d'Alençon, n-aş nega – zise Carol –

dar regina-mamă te copleşeşte cu bunăvoinţa.

— Tocmai de aceea, sire, mă tem de ea. Şi bine-am făcut e-am fost bănuitor!

— Faţă de ea?

— De ea şi de cei care o înconjoară. Ştiţi, fireşte, sire, că nenorocirea regilor nu vine întotdeauna atunci cînd sînt prea rău slujiţi, ci prea bine.

— Vorbeşte mai pe înţeles, Henric! Mi-ai făgăduit doar. că-mi spui totul!.

— Maiestatea voastră observă că mă ţin de cuvînt.

— Continuă!

— Maiestatea voastră mi-a zis că mă iubeşte, nu-i aşa?

— Adică te iubeam înainte de trădare, Henriot.

— Să presupunem că mă mai iubiţi, sire.

— Fie!

— Dacă mă iubiţi, în mod firesc, aţi dori să trăiesc, nu-i aşa?

— Aş fi adînc mîhnit dacă ţi s-ar întîmpla vreo nenorocire.

— Ei bine, sire, de două ori maiestatea voastră era să aibă prilejul să fie adînc mîhnit.

— Cînd?

— Da. de două ori Providenţa mi-a scăpat viaţa. Este adevărat că a doua oară Providenţa a luat chipul maiestăţii voastre.

— Dar prima oară?

— Prima oară a fost al unuia care ar fi fost mirat să se ştie egalul Providenţei: al lui René. Da, sire, dumnea-voastră m-aţi scăpat de tăişul săbiei.

Carol îşi încruntă sprîncenele, căci îşi amintea noaptea cînd îl adusese pe Henriot în strada Barres.

— Şi René? întrebă el.

— René m-a scăpat de otrava!

— La dracu! Ai noroc, Henriot! Mai ales că asta nu prea stă în firea florentinului – murmură regele, încercînd să zîmbească, deşi durerea chinuitoare i se citea pe chipul

crispat.

— Aşadar, sire, două minuni m-au salvat. Una o datorez remuşcărilor florentinului, iar alta bunătăţii voastre. Ei bine, trebuie să-i mărturisesc maiestăţii voastre că mi-e cam teamă să nu se istovească cerul făcînd atîtea minuni, deci dacă am vrut să fug, m-am călăuzit după vorba care spune: „Ajută-te singur şi cerul o să te ajute”.

— De ce nu mi-ai dezvăluit asta mai curînd, Henric?

— Dacă v-aş fi spus ieri aceste cuvinte, aş fi fost un denunţător.

— Şi pronunţîndu-le azi?

— Astăzi au alt înţeles: sînt acuzat şi mă apăr.

— Eşti sigur de prima tentativă?

— La fel de sigur ca şi de cea de-a doua.

— Şi chiar au încercat să te otrăvească?

— Au încercat.

— Cu ce?

— Cu opiat.

— Şi cum poţi fi otrăvit cu opiat?

— La naiba, sire! Întrebaţi-l pe René! Poate să te otrăvească foarte bine, folosind şi mănuşile...

Carol încruntă sprîncenele, apoi încetul cu încetul îşi descreţi fruntea.

— Da, da – murmură el, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi – e în firea fiinţelor de pe pămînt să se ferească de moarte. De ce oare însă inteligenţa n-ar face ceea ce poate face instinctul?

— Ei bine, sire – întrebă Henrio – maiestatea voastră este mulţumită de sinceritatea mea şi crede că i-am destăinuit totul?

— Da, Henriot, da, eşti un om de ispravă! Dar spune-mi, va să zică crezi că cei care au vrut să-ţi facă de petrecanie nu s-au dat bătuţi şi or să mai încerce să te ucidă?

— Sire, în fiecare seară mă mir şi eu că mai sînt în viaţă.

— Vor să te ucidă pentru că ştiu prea bine că te iubesc, Henriot. Dar fii pe pace, au să-şi primească pedeapsa pentru faptele lor mîrşave. Pînă atunci eşti liber!

— Sînt liber să părăsesc Parisul, sire? întrebă Henric.

— Nu! Ştii prea bine că mi-e cu neputinţă să mă lipsesc de tine. Hai, pe toţi dracii, doar trebuie să am în preajma mea pe cineva care să mă iubească!

— Atunci, sire, dacă maiestatea voastră vrea să fiu lîngă ea, să binevoiască să-mi acorde o favoare.

— Care?

— Să nu fiu în preajma sa ca prieten, ci ca prizonier.

— Cum, ca prizonier?

— Da, da! Maiestatea sa n-a băgat de seamă că prietenia ce-mi poartă îmi aduce nenorocire?

— Şi ai vrea mai bine să te urăsc?

— O ură aparentă, sire! Această ură mă va salva, pentru că atîta timp cît vor crede că sînt în dizgraţie, vor fi mai puţin grăbiţi să mă vadă mort.

— Henriot – zise Carol – nu ştiu ce doreşti şi ce ţel urmăreşti. Dar tare m-aş mira să nu ţi se împlinească ce vrei şi să nu-ţi ajungi scopul!

— Aşadar, pot să mă bizui pe severitatea regelui?

— Da.

— Atunci, sînt mai liniştit... Ce porunceşte maiestatea voastră?

— Înapoiază-te la tine, Henriot. Eu sînt bolnav, mă duc să-mi văd cîinii şi apoi mă bag în pat.

— Sire – zise Henric – maiestatea voastră ar trebui să cheme un medic. Starea dumneavoastră proastă de astăzi este poate mai gravă decît bănuiţi.

— Am trimis după maestrul Ambroise Paré, Henriot.

— Atunci plec mai liniştit.

— Pe sufletul meu – exclamă regele – din toată familia asta cred că tu eşti singurul care mă iubeşte cu adevărat!

— Credeţi, sire?

— Pe cinstea mea de gentilom!

— Ei bine, daţi-mă în primire domnului de Nancey, ca pe unul căruia mînia dumneavoastră nu-i dă mai mult de o lună de trăit. Aşa o să vă pot iubi timp îndelungat.

— Domnule de Nancey! strigă Carol. Căpitanul gărzii intră.

— Îţi dau în pază pe cel mai mare vinovat din regat. Răspunzi de el cu capul î continuă regele.

Şi Henric, cu un aer abătut, ieşi în urma domnului de Nancey.

LIII
Acteon

CÎND CAROL RĂMASE SINGUR, se miră că nu-i ieşise în cale nici una din cele două făpturi credincioase: doica Madelaine şi ogarul Acteon.

„Doica s-o fi dus să spună psalmi la vreun taughenot pe care-l cunoaşte, iar Acteon o mai fi încă supărat că l-am bătut azi-dimineaţă” – îşi zise el.

Carol luă o luminare şi se duse în camera doicii.

Ea nu era însă acasă. După cum se ştie, o uşă de la apartamentul Madelainei dădea în sala de arme.

Se îndreptă spre această uşă.

Pe drum, însă, fu cuprins de o criză, aşa cum mai avu în ultima vreme şi care părea că-l loveşte din senin. Regele simţi o durere îngrozitoare, de parcă i-ar fi fost răscolite măruntaiele cu un fier roşu. O sete nepotolită îl mistuia; văzu o ceaşcă cu lapte pe o masă, o sorbi dintr-o înghiţitură şi se mai linişti puţin.

Luă din nou luminarea pe care o lăsase pe o mobilă şi intră în cămăruţă.

Spre uimirea lui, Acteon nu-i ieşi înainte. Să fi fost oare încuiat? Ar fi simţit însă că stăpînul lui s-a întors de la vînătoare şi ar fi urlat.

Carol îl chemă, fluieră: dar clinele nu apăru. Mai făcu patru paşi şi tind luminarea lumină un ungher al camerei,

zări animalul nemişcat pe podea.

— Hei, Acteon, hei! strigă Carol.

Şi fluieră din nou.

Cîinele nu se clinti.

Carol se repezi şi puse mina pe el: sărmanul animal era ţeapăn şi rece. Din botul crispat de durere i se prelingeau cîteva picături de fiere amestecată cu bale spumoase şi sîngrînde. Clinele găsise în cămăruţă o bonetă a stăpînului său şi murise lăsîndu-şi capul pe acest obiect, care ştia că este al unui prieten.

Văzînd toate acestea, care-l făcură să uite de propriile lui dureri şi să-şi redobîndească puterea – Carol simţi cum îi clocoteşte sîngele în vine de mînie şi dădu să strige; numai că regii, încătuşaţi în propria lor măreţie, nu sînt liberi să-şi dea drumul primului impuls, ca să-şi uşureze sufletul sau să se apere, aşa cum face orice om. Carol bănui că la mijloc trebuie să fie vreo trădare şi tăcu.

Îngenunche lîngă cîine şi cercetă cadavrul cu un ochi priceput. Privirile cîinelui erau sticloase, limba roşie şi plină de băşicuţe. Era o boală ciudată, care-l înfioră pe Carol.

Regele îşi puse mănuşile pe care le scosese şi le vîrîse în centiron, ridică buza palidă a cîinelui ca să-i cerceteze dinţii şi observă cîteva bucăţele albicioase între colţii ascuţiţi.

Luă bucăţelele şi văzu că erau de hîrtie. Pe locul de unde luase aceste bucăţele, observă că umflăturile erau mai mari; gingiile tumefiate, iar pielea roasă ca de vitriol.

Carol se uită cu atenţie în jur. Pe covor mai erau vreo două-trei bucăţele de hîrtie ca acelea pe care le găsise în botul cîinelui. Pe una din ele – care era mai mare – se aflau urmele unei gravuri.

Lui Carol i se zbirii părul de groază; recunoscu o parte din imaginea ce înfăţişa un senior la o vînătoare cu şoimi smulsă de Acteon din cartea lui de vînătoare.

— A-a-a! făcu el, galben ca ceara. Cartea era otrăvită!

Apoi, deodată, îşi aduse aminte.

„Mii de draci! îşi zise. Am atins fiecare pagină cu degetul şi la fiecare filă am vîrît degetul în gură, ca să-l umezesc! Leşinurile astea, durerile, vărsăturile... Sînt pierdut!”

Carol rămase o clipă înmărmurit, sub povara acestui gînd cumplit. Se ridică apoi şi, cu un urlet înăbuşit dădu fuga spre uşa cămăruţei.

— Meşterul René! Meşterul René, florentinul! strigă el. Să dea cineva o fugă la podul Saint-Michel şi să mi-l aducă aici. În zece minute să fie aici! Cineva să încalece pe un cal şi să mai ia unul ca să se întoarcă mai repede aici cu florentinul. Iar maestrul Ambroise Paré, dacă vine, să mă aştepte!

Un soldat se duse în grabă să execute ordinul.

— Oh! murmură Carol. De-ar fi să trebuiască să torturez o lume întreagă şi tot am să aflu cine i-a dat cartea asta lui Henriot!

Şi Carol rămase cu ochii aţintiţi asupra cadavrului cîinelui său; fruntea îi era brobonită de sudoare, mîinile crispate şi răsuflarea gîfîitoare.

După zece minute, florentinul bătu timid – şi nu fără teamă, la uşa regelui. Mai ales că există unele conştiinţa pentru care cerul nu e niciodată senin.

— Intră! zise Carol.

Meşterul de parfumuri apăru. Carol îi ieşi în întîmpinare, cu chipul încruntat şi poruncitor.

— Maiestatea voastră m-a chemat! spuse René, tremurînd.

— Eşti un spiţer priceput, nu-i aşa?

— Sire...

— Şi ştii tot ce ştiu şi medicii cei mai pricepuţi?

— Maiestatea voastră exagerează...

— Nu. Mi-a spus mama. De altfel, am încredere în dumneata şi vreau să te consult mai mult decît pe oricare altul. Uite – continuă el, arătîndu-i cadavrul cîinelui – uită-

te, te rog, ce are între dinţi şi explică-mi de ce a murit.

Şi pe cînd René, cu lumînarea în mînă, se apleca pînă la podea – atît pentru a-şi ascunde emoţia, cît şi spre a se supune cererii regelui – Carol, în picioare, cu ochii aţintiţi asupra florentinului, aştepta cu o nerăbdare lesne de înţeles cuvintele care trebuiau să fie sentinţa sa de moarte sau chezăşia salvării.

René scoase din buzunar un fel de scalpel, îl deschise şi cu vîrful desprinse din botul ogarului bucăţelele de hîrtie lipite de gingie, se uită îndelung şi cu luare aminte la fierea şi sîngele de pe fiecare rană.

— Sire – zise el tremurînd – sînt simptome îngrijorătoare...

Carol simţi un fior de gheaţă trecîndu-i prin vine şi pătrunzîndu-i pînă la inimă.

— Nu-i aşa că a fost otrăvit? murmură el.

— Mă tem că da, sire!

— Cu ce otravă?

— Cu o otravă minerală, bănuiesc.

— Poţi să-mi spui cu siguranţă că a fost otrăvit?

— Da, fireşte, dacă-l deschid şi-i cercetez stomacul.

— Deschide-l! Vreau să fiu sigur.

— Ar trebui să chem pe cineva să-mi ajute!

— Am să-ţi ajut chiar eu! zise Carol.

— Maiestatea voastră?!

— Da, eu! Şi dacă e otrăvit, ce-o să găsim?

— Inflamaţii şi erborizaţii în stomac.

— Hai, la treabă!

Cu o tăietură de scalpel, René spintecă burta ogarului şi o desfăcu, opintindu-se cu amîndouă mîinile, în timp ce Carol, cu un genunchi pe podea, ţinea luminarea cu o mînă încleştată şi tremurătoare.

— Uitaţi-vă, sire – zise René – uitaţi-vă, urme clare: inflamaţiile despre care v-am spus, aceste vine sîngerînde, care par rădăcinile unei plante, sînt ceea ce am zis că se cheamă erborizaţii. Am găsit tot ce căutam!

— Aşadar, cîinele a fost otrăvit?

— Da, sire.

— Cu o otravă minerală?

— După toate probabilităţile!

— Şi ce simte cel care din neatenţie a înghiţit aceeaşi otravă?

— Dureri de cap foarte mari, arsuri ca şi cum ar fi înghiţit cărbuni aprinşi, dureri de stomac, vome...

— Îi e sete? întreba Carol.

— O sete nepotolită.

— Asta-i! Asta-i! şopti regele.

— Sire, mă străduiesc în zadar să aflu scopul acestor întrebări.

— La ce bun să afli? Nu e nevoie să ştii. Răspunde doar la ce te-ntreb!

— Sînt la ordinele maiestăţii voastre.

— Ce antidot i se poate da celui care a înghiţit aceeaşi substanţă ca şi cîinele meu?

René se gîndi puţin.

— Sînt mai multe otrăvuri minerale – zise el. Aş vrea să ştiu însă, înainte de a răspunde, despre care e vorba. Maiestatea voastră bănuieşte cum a fost otrăvit cîinele?

— Da – răspunse regele – a mîncat o filă dintr-o carte.

— O filă dintr-o carte?!

— Da.

— Şi maiestatea voastră are această carte?

— Uite-o! spuse Carol, luînd tratatul de vînătoare de pe raftul unde se afla şi arătîndu-i-l lui René.

Acesta făcu un gest de uimire, care nu scăpă neobservat de rege.

— A mîncat o filă din această carte? bolborosi René.

— Da – îi răspunse Carol, arătîndu-i fila ruptă.

— îmi daţi voie să mai rup una, sire?

— Da.

— René rupse o filă şi o apropie de luminare.

Hîrtia luă foc şi un miros puternic de usturoi se răspîndi

în cămăruţă.

— Cîinele a fost otrăvit cu o soluţie de arsenic.

— Eşti sigur?

— Atît de sigur ca şi cînd eu aş fi preparat-o.

— Şi antidotul?

René clătină din cap.

— Cum, nu cunoşti nici un leac? făcu regele cu glasul sugrumat de emoţie.

— Cel mai bun şi mai eficace este albuşul de ou bătut i în lapte, dar...

— Dar?...

— Dar trebuie administrat fără întîrziere, altminteri...

— Altminteri?!...

— Sire, este o otravă îngrozitoare – repetă René.

— Totuşi nu omoară pe loc – observă Carol.

— Nu, dar e sigură, oricît timp i-ar trebui să-şi facă efectul. Ba, uneori, e anume făcută să ucidă pe îndelete...

Carol se sprijini de masa de marmură.

— Acum – zise el punînd o mînă pe umărul lui René – mărturiseşte: cunoşti această carte?

— Eu, sire?! exclamă René, pălind.

— Da, dumneata! Cînd ai văzut-o, te-ai trădat.

— Sire, vă jur...

— René – zise Carol – ascultă bine ce-ţi spun: dumneata ai otrăvit-o pe regina Navarei cu mănuşile; dumneata l-ai otrăvit pe prinţul de Porcian cu fumul de la o lampă; dumneata „ai încercat să-l otrăveşti pe domnul de Condé cu un măr parfumat. René, am să poruncesc să-ţi smulgă carnea cu un cleşte bucăţică cu bucăţică, dacă nu-mi spui cui îi aparţine această carte.

Florentinul văzu că nu-i de glumit cu mînia lui Carol al IX-lea şi hotărî să-şi ia inima în dinţi şi să fie îndrăzneţ.

— Dacă vă spun adevărul, sire, cine îmi garantează că nu voi fi pedepsit mai crud decît dacă aş tăcea?

— Eu!

— Îmi daţi cuvîntul vostru regesc?

— Pe cuvîntul meu de gentilom că nu ţi se va întîmpla nimic! îi zise Carol.

— În acest caz, vă mărturisesc: cartea e a mfea.

— A dumitale?! exclamă Carol, uitîndu-se la ucigaş cu ochii rătăciţi.

— Da, a mea!

— Şi cui i-ai dat-o?

— Maiestăţii sale reginei-mame, care a luat-o chiar le la mine.

— Regina-mamă! exclamă Carol.

— Da.

— Cu ce scop?

— Cred că a vrut s-o facă să ajungă la regele Navarei, care îi ceruse ducelui d'Alenoon o astfel de carte ca să studieze vînătoarea cu şoimi.

— Aşa! Aşa-i! Acum îmi explic totul! Cartea se afla într-adevăr la Henriot. Există un destin, şi eu îi sînt victimă!

În acea clipă, Carol avu un acces de tuse seacă şi puternică, apoi îl apucară din nou durerile acelea în pîntec. Scoase două-trei strigăte înăbuşite şi se trînti pe scaun.

— Ce aveţi, sire? întrebă René, înspăimîntat.

— Nimic – murmură Carol. Mi-e sete! Dă-mi să beau!

René umplu un pahar cu apă şi i-l întinse cu o mînă tremurîndă lui Carol, care-l înghiţi dintr-o sorbitură.

— Acum – zise regele luînd o pană şi muind-o în cerneală – scrie pe această carte!

— Ce să scriu?

— Ce-ţi dictez: „Acest tratat de vînătoare cu şoimi a fost dat de mine reginei-mame Caterina de Medicis”.

René luă pana şi scrise.

— Semnează!

Florentinul semnă.

— Mi-aţi făgăduit să-mi cruţaţi viaţa – zise meşterul de parfumuri.

— Dinspre partea mea, am să-mi ţin cuvîntul.

— Şi regina? întrebă florentinul.

— Ah! Asta nu mă mai priveşte: dacă eşti atacat, apără-te!

— Sire, pot părăsi Franţa dacă viaţa mi-e în primejdie?

— Am să-ţi răspund peste cincisprezece zile.

— Dar pînă atunci...

Carol se încruntă şi îşi duse degetul la buzele-i livide.

— Ah! Să n-aveţi nici o grijă, sire!

Bucuros că a scăpat atît de ieftin, florentinul se înclină şi ieşi.

În urma lui, apăru doica în prag.

— Ce ai, scumpul meu Chariot? întrebă ea.

— Doică, era vremea umedă şi nu mi-e bine.

— Eşti tare palid, dragul meu Chariot.

— Mă simt foarte slăbit. Dă-mi, te rog, braţul, doică, să mă pot duce să mă întind pe pat.

Doica se apropie de el în grabă. Carol se sprijini de ea şi aşa merse în dormitor.

— Acum – zise Carol – pot să mă culc şi singur.

— Dar dacă vine maestrul Ambroise Paré? întrebă doica.

— Spune-i că mă simt bine şi nu mai am nevoie de serviciile lui.

— Dar ce doctorie iei?

— Oh! Un leac simplu: nişte albuşuri de ou bătute cu lapte – continuă el. Şi mai ţineam să-ţi spun ceva, dragă doică: bietul Acteon a murit. Mîine dimineaţă trebuie să fie înmormîntat într-un colţ din grădina Luvrului. A fost unul din cei mai buni prieteni ai mei... Am să-i fac un monument... Dacă am să am timp.

LIV
Padurea Vincennes

ÎN ACEEAŞI SEARĂ, AŞA, CUM poruncise Carol al IX-lea, Henric fu dus în pădurea Vincennes. Aşa se numea pe atunci vestitul castel din care azi n-a mai rămas decît o ruină, o frîntură uriaşă ce-ţi aminteşte de măreţia trecută.

Călătoria o făcu într-o litieră flancată de patru soldaţi. Domnul de Nancey mergea în frunte. Avea asupra lui ordinul prin care i se puteau deschide lui Henric porţile închisorii, ce trebuia să-l ocrotească.

Lîngă fortificaţiile donjonului, cortegiul se opri.

Domnul de Nancey coborî de pe cal, deschise poarta zăvorită cu lacăt şi-l pofti respectuos pe rege să coboare.

Regele se supuse fără o vorbă. Orice locuinţă-i părea mai sigură decît Luvrul, şi cele zece porţi care se închiseră în urma lui îl depărtau în acelaşi timp de Caterina de Medicis.

Prizonierul regal străbătu podul mobil între doi soldaţi, trecu prin cele trei uşi de la poalele donjonului, apoi prin celelalte trei din josul scării, pe urmă, condus de domnul de Nancey, urcă un etaj.

Cînd ajunse act, căpitanul gărzii – văzîndu-l că se pregăteşte să meargă înainte – îi zise:

— Monseniore, opriţi-vă!

— Aha, aha! Am impresia că mi se face cinstea de a

locui la primul cat!

— Sire – răspunse domnul de Nancey – sînteţi tratat ca un cap încoronat!

— La naiba! Dacă mă duceaţi două sau trei etaje mai sus nu m-aţi fi umilit de loc, să ştiţi asta. Aici stau prea bine şi te pomeneşti că o să mai trezească bănuieli.

— Majestatea voastră binevoieşte să mă urmeze? întrebă domnul de Nancey.

— Pe toţi dracii! exclamă regele Navarei. Ştiţi prea bine, domnule, că nu e vorba să fac ce vreau sau ce nu vreau, ci ceea ce îmi porunceşte fratele meu Carol. A poruncit să vă urmez?

— Da, sire!

— În acest caz, vă urmez, domnule.

Pătrunseră într-un coridor la capătul căruia se afla o sală destul de mare, cu pereţi întunecaţi şi cu o atmosferă lugubră.

Henric se uită în jur cu o privire care nu s-ar putea afirma că era lipsită de nelinişte.

— Unde sîntem? întrebă el.

— Sîntem în sala de tortură, domnule.

— Ah! Ah! exclamă regele.

Se uită apoi cu mai multă luare-aminte.

În sală era cîte ceva din toate. Ulcioare şi scaune speciale pentru tortură cu apă, precum şi pene şi ciocane pentru cibotele de lemn cu care se strîng picioarele; mai erau nenumărate scaune de piatră – destinate nenorocitilor care aşteptau să fie torturaţi şi care se înşirau pe lîngă aproape toate zidurile. Deasupra şi sub aceste scaune, şi chiar legate de ele, se aflau inele de fier fixate în perete, fără nici o ordine anume, decît cea necesară călăilor să-şi facă meseria. Dar faptul că erau fixate atît de aproape de scaune dovedea cu prisosinţă că erau folosite pentru a strînge membrele celor care şedeau pe ele.

Henric continuă drumul fără să scoată o vorbă, dar

cercetă cu luare-aminte toate aceste aparate hidoase, care scriau pe ziduri – dacă putem spune astfel – istoria suferinţelor.

Uitîndu-se cu toată atenţia în jur, Henric nu mai băgă de seamă pe unde calcă şi deodată se împiedică.

— Eh, asta ce-o mai fi?

Şi arătă un fel de şanţ săpat în piatra jilavă a duşumelelor.

— E un jgheab, sire.

— Va să zică, aici plouă?

— Da sire, cu sînge!

— Aha! Prea bine! Dar nu ajungem mai curînd în camera mea?

— Ba da, monseniore, vom ajunge – rosti o umbră care ieşi din beznă şi deveni tot mai vizibilă, pe măsură ce se apropia.

Henric, căruia i se păru că mai auzise această voce, făcu cîţiva paşi şi recunoscu pe cel ce vorbise:

— Ah, dumneata eşti, Beaulieu, şi ce naiba faci aici? întrebă regele.

— Sire, chiar acum am fost numit guvernatorul fortăreţei Vincennes.

— Bravo, dragul meu, te onorează acest debut; să al un rege prizonier nu-i rău de loc!

— Iertaţi-mă, sire, dar înaintea dumneavoastră am mai primit doi gentilomi.

— Pe cine? Ah, iertaţi-mă, fac poate o indiscreţie! Atunci, să zicem că nu te-am întrebat nimic.

— Monseniore, nu mi s-a recomandat să păstrez secretul numelor lor. Sînt domnii de La Mole şi de Coconnas.

— Aşa-i! Ai dreptate! Am văzut cînd au fost arestaţi, bieţii gentilomi. Şi cum îndură nenorocirea?

— Fiecare în felul lui: unu-i vesel, altu-i trist. Unul cîntă, altul oftează.

— Care din ei oftează?

— Domnul de La Mole, sire.

— Pe cinstea mea, îl înţeleg mai curînd pe cel care oftează decât pe cel care cîntă. După cîte văd, închisoarea nu-i prea veselă! Şi la ce etaj sînt găzduiţi? întrebă Henric.

— Sus de tot, la al patrulea.

Henric oftă. Acolo ar fi vrut şi el să fie.

— Hai, domnule de Beaulieu, fii bun şi arată-mi camera mea. Mă grăbesc s-o văd! Am avut o zi grea şi sînt istovit.

— Iat-o, domnule – spuse Beaulieu, arătîndu-i o uşă larg deschisă.

— Numărul 2?! se miră Henric. Şi de ce nu-mi daţi camera numărul 1?

— Pentru că este reţinută, domnule!

— Aşa! Va să zică atunci aşteptaţi un prizonier de un rang mai înalt decît al meu?

— N-am spus că e vorba de un prizonier, monseniore.

— Atunci despre ce e vorba?

— Vă rog să nu mai stăruiţi, căci tăcînd, aş fi obligat să nu vă dau ascultarea pe care v-o datorez.

— Aşa! Asta-i altceva! spuse Henric.

Regele Navarei deveni şi mai gînditor; camera numărul 1 îl frămînta fără doar şi poate.

De altfel, guvernatorul continuă să fie la fel de politicos ca la început. Cu nesfîrşite amabilităţi îl instală pe Henric în cameră, îi ceru iertare că odaia nu era prea confortabilă, postă doi soldaţi la uşă şi plecă.

— Acum – zise guvernatorul adresîndu-se temnicerului – să trecem la ceilalţi.

Temnicerul o luă înainte. Merseră pe acelaşi drum pe unde veniseră; traversară sala de tortură, străbătură coridorul şi ajunseră la scară. De aici, urmîndu-şi mereu călăuza, domnul de Beaulieu mai sui trei caturi.

După ce ajunse la capătul celor trei caturi, care împreună cu primul făceau patru, temnicierul deschise pe rînd trei uşi, fiecare cu două broaşte şi trei lacăte uriaşe.

Abia a deschis-o pe a treia, că îl întâmpină un glas

vesel:

— Hei, drăcia dracului! Deschide odată! Măcar să iau o gură de aer! Soba asta s-a încins de te-năbuşi!

Coconnas – pe care cititorul l-a recunoscut fără îndoială după înjurătura lui favorită – fu dintr-un salt la uşă.

— O clipă, domnule – făcu temnicerul. N-am venit să vă scot de aici. Am venit să intru eu, şi în urma mea e domnul guvernator.

— Domnul guvernator?! se miră Coconnas. Şi ce vrea de la mine?

— Să vă facă o vizită.

— Ce cinste pentru mine! răspunse Coconnas. Domnule guvernator, fiţi binevenit!

Într-adevăr, domnul de Beaulieu intră şi risipi îndată buna dispoziţie a lui Coconnas printr-una din acele atitudini glaciale, care sînt atît de caracteristice guvernatorilor de fortăreţe, paznicilor şi călăilor.

— Aveţi bani asupra dumneavoastră, domnule? îl întrebă el pe prizonier.

— Eu! Nici o para chioară!

— Dar bijuterii?

— Am un inel.

— Îmi daţi voie să vă percheziţionez?

— La dracu! exclamă Coconnas roşu de mînie. Bine vă mai merge aici, la închisoare! Ca şi mie!

— Trebuie să înduri totul cînd eşti în slujba regelui.

— Aşadar, preacinstiţii ăia care te buzunăresc pe Pont Neuf sînt, ca şi dumneavoastră, în slujba regelui? La dracu! Să ştiţi că am fost nedrept cu ei pînă acum, domnule, pentru că i-am luat drept hoţi!

— Domnule, vă salut, zise Beaulieu. Temnicer, închide-l!

Guvernatorul plecă, luînd inelul lui Coconnas – un minunat smarald pe care i-l dăruise doamna de Nevers, ca să-i amintească culoarea ochilor ei.

— Să trecem la celălalt – zise el ieşind.

Trecură printr-o cameră goală şi din nou temnicerul deschise trei uşi, şase broaşte şi nouă zăvoare.

După ce împinse ultima uşă, pe vizitatori îi întîmpină – de la intrare – un oftat prelung.

Camera era mai tristă decît aceea din care plecase domnul de Beaulieu cu puţin înainte.

Patru ferestrui largi şi strimte, care se îngustau tot mai mult din interior spre exterior, luminau foarte slab această tristă încăpere. Mai mult, gratii de fier, încrucişate cu destulă artă, împiedicau vederea, astfel că prin ferestrui prizonierul nu putea să zărească nici măcar cerul.

Nişte nervuri ogivale porneau din toate colţurile camerei şi se împreunau în mijlocul plafonului, alcătuind o rozetă.

La Mole stătea într-un ungher şi la sosirea vizitatorului nu se clinti din loc, de parcă nici nu i-ar fi auzit.

Guvernatorul se opri în prag şi-l privi o clipă pe prizonier, care rămăsese nemişcat, cu capul în mîini.

— Bună seara, domnule de La Mole – zise Beaulieu.

Tînărul ridică încet capul.

— Bună seara, domnule – îi răspunse el.

— Domnule – continuă guvernatorul – am venit să vă percheziţionez.

— De prisos! Vă dau tot ce am!

— Ce aveţi?

— Vreo trei sute de scuzi, bijuteriile astea şi inelele.

— Daţi-mi-le!

— Iată-le!

La Mole îşi întoarse buzunarele pe dos, îşi scoase inelele de pe degete şi-şi smulse agrafa de la pălărie.

— Nu mai aveţi nimic?

— Nimic, după cît ştiu.

— Dar şnurul acesta de mătase pe care îl purtaţi la gît, ce atîrnă de el?

— Domnule, aceasta nu-i o podoabă, ci o amintire.

— Daţi-mi-o!

— Cum? Mi-o cereţi?!

— Mi s-a poruncit să nu vă las decît hainele şi o amintire nu-i o haină.

La Mole făcu un gest mînios, care contrasta izbitor cu ţinuta îndurerată, calmă şi demnă de pînă atunci, ceea ce li se păru înfricoşător chiar şi acestor oameni obişnuiţi cu emoţii tari.

Dar se stăpîni pe dată.

— Prea bine, domnule, o să aveţi ceea ce-mi cereţi.

Se întoarse, ca şi cum ar fi vrut să fie mai aproape de lumină, şi desprinse pretinsa amintire, care nu era altceva decît un medalion cu un portret; scoase portretul şi-l duse la buze. După ce îl sărută de mai multe ori, se prefăcu că-l scapă jos; şi călcînd pe el cu tocul cizmei, îl făcu praf.

— Domnule!... exclamă guvernatorul.

Se aplecă repede, ca să vadă dacă nu poate să mai salveze vreo bucăţică din obiectul necunoscut pe care deţinutul voia să-l ascundă, dar portretul era mici fărîme.

— Regele voia să aibă această bijuterie – exclamă La Mole – dar n-are nici un drept asupra portretului pe care îl conţine. Iată medalionul, îl puteţi lua.

— Domnule – zise Beaulieu – mă voi plînge regelui.

Guvernatorul nu-i mai adresă nici o vorbă prizonierului şi plecă atît de supărat, încît îl lăsă pe temnicer să închidă uşile, fără să-l mai asiste.

Temnicerul se depărta cîţiva paşi, ca şi cum ar fi vrut să plece, dar văzînd că domnul de Beaulieu coborîse primele trepte ale scării, se întoarse.

— Pe cinstea mea, bine am făcut că v-am cerut să-mi daţi pe loc o sută de scuzi ca să vă las să vorbiţi cu prietenul dumneavoastră! Altminteri, dacă nu mi-i dădeaţi, guvernatorul vi-i lua o dată cu ceilalţi trei sute! Atunci, conştiinţa mea nu m-ar fi lăsat să fac nimic pentru dumneavoastră. Dar aşa, pentru că mi-aţi dat banii înainte, v-am făgăduit e-o să vă vedeţi prietenul... veniţi...

un om cinstit are cuvînt... numai că, vă rog, pe cît vă stă în putinţă, să nu vorbiţi despre politică... e mai bine şi pentru dumneavoastră, şi pentru mine.

La Mole ieşi din încăpere şi se află în faţa lui Coconnas, care se plimba în sus şi-n jos prin sala care-i despărţea.

Cei doi prieteni se aruncară unul în braţele celuilalt.

Temnicerul se prefăcu că-şi şterge ochii şi ieşi ca să vegheze să nu fie surprinşi prizonierii sau, mai curînd, să nu fie el surprins.

— În sfîrşit! Iată-te! făcu Coconnas. Bestia aia de guvernator te-a vizitat?

— Ca şi pe tine, bănuiesc.

— Şi ţi-a luat tot?

— Ca şi ţie.

— Ei, eu n-aveam mare lucru: un inel de la Henriette. Asta-i tot.

— Şi banii?

— I-am dat tot ce aveam acestui temnicer de ispravă, ca să ne lase să ne vedem.

— Aha! Se pare că suge de la două oi!

— Va să zică, i-ai plătit şi tu?

— I-am dat o sută de scuzi.

— Cu atît mai bine! Norocul nostru că temnicerul e un tîlhar!

— De bună seamă, dacă ai bani, ai tot ce pofteşti, şi să nădăjduim că n-o să ducem lipsă de bani.

— Acum, spune-mi, înţelegi ce ni s-a întîmplat?

— Perfect... Am fost trădaţi!

— De ticălosul de duce d'Alençon. Aveam eu dreptate cînd voiam să-i sucesc gîtul!

— Şi crezi că am intrat rău la apă?.

— Mă tem că da.

— Va să zică, ne paşte tortura...

— Drept să-ţi spun, m-am gîndit la asta...

— Ce-o să spui dacă ajungem acolo?

— Dar tu?

— Eu am să tac – răspunse La Mole, roşind de emoţie.

— Ai să taci?! exclamă Coconnas.

— Da, dacă o să am putere.

— Ei bine, eu – strigă Coconnas – dacă mi se face această infamie, te asigur e-o să am multe de spus!

— Despre ce? întrebă repede La Mole.

— Fii pe pace! Ce-o să spun eu, o să-l împiedice multă vreme pe domnul d'Alençon să doarmă liniştit.

La Mole se pregătea să răspundă, dar tocmai atunci temnicerul – care, fără îndoială, auzise vreun zgomot – veni într-un suflet, îi împinse în camerele lor şi închise uşile.

LV
Figurina de ceară

CAROL ERA ŢINTUIT ÎN PAT DE opt zile, din pricina slăbiciunii însoţite de febră mare; uneori îl zguduiau crize puternice, ca nişte atacuri de epilepsie. În timpul acestor accese, de multe ori scotea urlete înfiorătoare, pe care soldaţii de strajă în anticameră le ascultau îngroziţi şi care răsunau în adîncurile bătrînului Luvru trezit de la o vreme de atîtea zgomote sinistre. Pe urmă, după ce treceau crizele – zdrobit de oboseală şi cu privirile stinse – regele se lăsa în braţele doicii, într-o tăcere în oare citeai deopotrivă dispreţul şi spaima.

A spune ce gîndea fiecare în parte – căci mama şi fiul mai curînd se ocoleau,decît se căutau; a spune ce idei sinistre frămîntau sufletul Caterinei de Medicis şi al ducelui d'Alençon – ar însemna să vrem să zugrăvim furnicarul hidos ce colcăie în fundul unui cuib de vipere.

Henric fusese închis în camera sa; şi după cum îi ceruse el însuşi lui Carol – nimeni nu obţinuse îngăduinţa să-l vadă, nici chiar Margareta. Toţi credeau că era în totală dizgraţie. Caterina şi d'Alençon răsuflau uşuraţi, socotindu-l pierdut, iar Henric bea şi mînca mai liniştit, nădăjduind că fusese dat uitării.

La curte, nimeni nu bănuia cauza bolii regelui. Maestrul

Ambroise Paré şi Mazilie, colegul său, stabiliseră că suferă de o inflamaţie a stomacului, fără să-şi dea seama de adevărata cauză. Şi, ca urmare, prescriseseră un regim calmant, ceea ce nu putea decît să înlesnească efectul băuturii recomandate de René, care devenise astfel principala hrană a lui Carol şi pe care o primea de trei ori pe zi din mîna doicii lui.

La Mole şi Coconnas se aflau la Vincennes, ţinuţi în celule izolate, fără să poată vedea pe nimeni. Margareta şi doamna de Nevers încercaseră de mai multe ori să ajungă pînă la ei – sau cel puţin să le trimită cîte un bileţel – dar nu izbutiseră.

Într-o dimineaţă, simţindu-se ca de obicei cînd mai rău, cînd mai bine, Carol, ceva mai înzdrăvenit, porunci să vină curtenii, care potrivit protocolului – deşi nu mai luau parte la ceremonialul de dimineaţă al regelui, veneau totuşi cu regularitate în anticameră. Se deschiseră deci uşile şi, după paloarea obrajilor, după gălbeneala ca de ivoriu a frunţii şi după flacăra ce-i ardea în ochii săi înfundaţi şi înconjuraţi de cearcăne, îşi dădură seama ce ravagii făcuse asupra tînărului monarh boala necunoscută de care suferea.

Curînd, odaia regelui fu ticsita de curteni curioşi şi dornici să afle noutăţi.

Caterina, Francise şi Margareta fură înştiinţaţi şi ei că regele primeşte.

Toţi trei intrară – la puţin timp unul după altul – Caterina calmă, ducele d'Alençon zîmbind, Margareta abătută.

Caterina se aşează la căpătîiul fiului ei, fără să bage de seamă privirea acestuia cînd se apropiase de el.

Ducele d'Aleneon rămase în picioare, la celălalt capăt.

Margareta se rezemă de o mobilă şi, văzînd fruntea palidă, chipul tras şi ochii înfundaţi ai fratelui ei, nu putu să-şi stăpînească un oftat şi o lacrimă.

Carol – căruia nu-i scăpă nimic – văzu lacrima şi auzi

suspinul şi făcu din cap un semn abia vizibil Margaretei.

Dar oricît de puţin vizibil era acest semn, el lumină chipul sărmanei regine a Navarei, căreia Henric nu avusese răgazul să-i spună nimic, sau poate chiar nu dorise să-i mărturisească adevărul.

Aşa că Margareta se temea de soarta soţului şi tremura pentru iubit.

Pentru ea nu se temea de fel; îl cunoştea prea bine pe La Mole şi ştia că se poate bizui pe el.

— Ei bine, scumpul meu fiu, cum te simţi?

— Mai bine, mamă, mai bine.

— Şi ce spun medicii?

— Medicii? Fireşte, sînt doctori vestiţi, mamă – izbucni Carol în rîs – şi mărturisesc, e o încîntare pentru mine cînd îl aud discutînd despre boala mea. Doică, dă-mi să beau!

Doica îi aduse lui Carol o ceaşcă cu doctoria obişnuită.

— Şi ce ţi-au prescris, fiul meu?

— Vai, doamnă, cine se pricepe la ce prepară ei? răspunse regele, înghiţind degrabă băutura.

— Fratele meu ar trebui să se dea jos din pat şi sa iasă la soare! Vînătoarea, pasiunea lui, i-ar face foarte bine! făcu la rîndu-i d'Alençon.

— Totuşi, ultima vînătoare mi-a făcut mult rău – răspunse Carol, cu un zîmbet al cărui tîlc ducele nu-l putu pricepe.

Carol rostise aceste cuvinte într-un fel atît de ciudat, încît conversaţia – la care curtenii nu participaseră de loc – se opri aici. După aceea, făcu un semn uşor din cap şi curtenii înţeleseră că primirea se terminase şi plecară pe rînd.

Ducele d'Alençon dădu să se apropie de fratele lui, dar ceva îl opri. Salută şi ieşi din camera.

Margareta îngenunche, strînse mîna osoasă pe care i-o întinse fratele său, o sărută şi plecă şi ea.

— Buna mea Margot! îngînă Carol.

Rămase doar Caterina stînd mai departe la căpătîiul bolnavului. Odată singuri, Carol se trase spre marginea patului, cuprins de spaimă, de parc-ar fi văzut un şarpe.

Mai ales că regele, în urma mărturisirilor lui René şi după ce avusese răgazul să se gîndească în linişte, nu mai avea nici măcar binefacerea îndoielii. Ştia acum pe deplin cui şi cărei cauze i se datoreşte moartea sa apropiată.

De aceea, cînd Caterina se apropie de pat şi-i întinse o mînă rece ca şi privirea ei de gheaţă, se cutremură şi fu cuprins de frică.

— Mai rămîi, doamnă? o întrebă el.

— Da, fiule, vreau să-ţi vorbesc despre lucruri importante – îi răspunse Caterina.

— Vorbeşte, doamnă – zise Carol, trăgîndu-se şi mai înapoi.

— Sire – făcu regina – te-am auzit adineauri spunînd că medicii tăi ar fi nişte doctori vestiţi.

— Şi o mai spun şi acum, doamnă!...

— Cu toate astea, de cînd eşti bolnav, ce-au făcut ei?

— Ce-i drept, nimic... dar dac-ai fi auzit ce ziceau... pe legea mea, doamnă, că merită să fii bolnav doar ca să auzi discuţiile lor savante!

— Ei bine, fiul meu, vrei să-ţi spun ceva?

— Dar te rog, mamă, spune!

— Eh, mă tem că toate celebrităţile astea de doctori n-au habar de ce boală suferi!

— Nu zău, mamă!

— Efectele le văd ei, poate, dar cauza le scapă!

— Poate – făcu Carol, nepricepînd unde vrea să ajungă maică-sa.

— Aşa că, în loc să trateze răul, se ocupă de simptomele lui.

— Pe cinstea mea! exclamă Carol, mirat. Cred că ai dreptate, mamă!

— Ei bine, fiul meu – zise Caterina – cum nici pentru

sufletul meu şi nici pentru treburile statului nu e bine să fii bolnav atît de mult timp, şi cum însuşi moralul vostru ar putea să sufere, m-am adresat celor mai renumiţi tămăduitori.

— În arta medicală, doamnă?

— Nu, într-o artă mai profundă: în arta care dezvăluie nu numai suferinţele trupului, ci şi pe cele ale sufletului.

— Vai, doamnă, minunată artă, care pe bună dreptate regilor e bine să nu le fie predată! Şi strădania voastră a ajuns la un rezultat? continuă Carol.

— Da.

— Care?

— Acela pe care-l nădăjduiam: îi aduc maiestăţii tale leacul care îi va tămădui trupul şi sufletul.

Pe Carol îl cuprinseră fiorii. Crezu că maică-sa, socotind că va trăi totuşi prea mult, hotărîse să termine cu bună ştiinţă ceea ce începuse din întîmplare.

— Şi unde-i acest leac? zise Carol, ridicîndu-se într-un cot şi aţintindu-şi privirea asupra maică-şi.

— Chiar în acest rău – răspunse Caterina.

— Atunci, unde e răul?

— Ascultă-mă, fiul meu! spuse Caterine. Ai auzit vorbindu-se uneori că există duşmani tainici, care se răzbună ucigîndu-şi victima de la depărtare?

— Cu sabia sau prin otravă? întrebă Carol, fără să piardă o clipă din ochi chipul nepăsător al mamei lui.

— Nu, pe căi mult mai sigure şi mult mai cumplite.

— Nu te înţeleg!

— Fiul meu – făcu florentina – crezi în practicile vrăjitoriei sau ale magiei?

Carol îşi ascunse un zîmbet dispreţuitor şi neîncrezător.

— Mult de tot.

— Ei bine – spuse cu însufleţire Caterina – de aici îţi vine tot răul. Un duşman al maiestăţii tale, care n-a îndrăznit să te atace pe faţă, a uneltit din umbră. El a îndreptat împotriva maiestăţii tale o uneltire cu atît mai

îngrozitoare, cu cît n-a avut complici, iar firele misterioase ale acestei urzeli erau nevăzute!

— Pe legea mea! Asta-i cu neputinţă! exclamă Carol, revoltat de atîta viclenie.

— Gîndeşte-te bine, fiul meu, aminteşte-ţi de nişte planuri de evadare care trebuia să-l scape pe ucigaş de pedeapsă

— Pe ucigaş, pe ucigaş, ai spus? Va să zică au încercat să mă omoare, mamă? exclamă Carol.

Caterina dădu ochii peste cap, cu ipocrizie.

— Da, fiule, te îndoieşti poate, dar eu sînt sigură!.

— Nu mă îndoiesc niciodată de cele ce-mi spui! zise regele cu amărăciune. Şi cum au încercat să mă ucidă? Aş vrea foarte mult să ştiu!

— Prin magie, fiule.

— Explică-mi cum, doamnă? spuse Carol care, cu dezgust, îşi reluă rolul de observator.

— Dacă acest conspirator pe care vreau să ţi-l dezvălui... şi pe care, de altminteri, în adîncul sufletului, l-ai şi descoperit... dacă acest conspirator, care, sigur de succesul lui, şi-a pus la bătaie toate forţele, ar fi reuşit să scape, nimeni n-ar fi descoperit poate cauza bolii voastre. Din fericire însă, sire, fratele vostru veghea asupra voastră. _

— Fratele meu? Care frate?

— Fratele vostru, ducele d'Alençon!

— Da, da, ai dreptate! Totdeauna uit că am un frate! murmură Carol, rîzînd cu amărăciune. Aşadar, doamnă, spuneai că...

— Că, din fericire, el a descoperit iţele urzelii ţesute împotriva maiestăţii tale. Numai că el, ca un copil fără experienţă ce este, caută doar urmele unui complot obişnuit, dovezile vreunei năzbîtii ale unui tînăr; eu mă străduiam să aflu dovezile unei acţiuni cu mult mai importante; pentru că ştiam de ce forţe diavoleşti e capabil vinovatul.

— Da, da, mamă! S-ar zice că de regele Navarei e vorba? întrebă Carol, voind să vadă pînă unde putea să meargă prefăcătoria florentină.

Caterina pleca ochii cu ipocrizie.

— Mi se pare că pentru pozna pe care a făcut-o, am dat ordin să fie arestat şi închis la Vincennes – continuă regele. Crezi că e mai vinovat decît bănuiesc?

— Simţi cum te mistuie febra? îl întrebă Caterina.

— Da, sigur, doamnă – spuse Carol încruntîndu-se.

— Simţi cum îţi pîrjoleşte un foc nestins inima şi măruntaiele?

— Da, sigur, doamnă – spuse Carol întunecîndu-se şi mai mult la faţă.

— Şi dureri chinuitoare de cap care trec prin ochi şi ajung pînă în creier ca nişte împunsături de săgeată?

— Da, da, doamnă! Le simt, le simt! Ce bine îmi descrieţi suferinţa 1

— Lucrurile stau foarte simplu – răspunse florentina. Uite...

Şi scoase de sub mantie un obiect pe care i-l arătă regelui.

Era o păpuşă de ceară gălbuie, micuţă, de-o şchioapă. Avea o rochie cu stele aurii pe ea, tot de ceară, iar pe deasupra o mantie regală din aceeaşi materie.

— Ei bine, ce-i cu figurina asta? întrebă Carol.

— Vezi ce are pe cap? făcu Caterina.

— O coroană...

— Dar în inimă?

— Un ac...

— Ei bine, sire, te recunoşti?

— Eu?!

— Da, tu, cu coroana şi mantia ta!

— Şi cine a făcut păpuşa? întrebă Carol, pe care toată comedia asta îl obosea. Fără îndoială că tot regele Navarei!

— Nu, sire.

— Nu?!... Atunci nu te mai înţeleg.

— Am zis „nu” – reluă Caterina – pentru că maiestatea ta ar putea să ţină la înţelesul exact al cuvintelor. Aş fi spus „da”, dacă maiestatea ta m-ar fi întrebat în alt fel.

Carol nu răspunse. Încerca să pătrundă toate gîndurile acestui suflet întunecat, care de cîte ori credea că poate citi în el, i se închidea dinainte.

— Sire – continuă Caterina – mulţumită procurorului general Laguesle, figurina asta a fost găsită în locuinţa aceluia care, în ziua vânătorii cu şoimi, pregătise un cal pentru fuga regelui Navarei.

— La domnul de La Mole? întrebă Carol.

— Chiar la el! Te rog să te uiţi cu luare aminte la acest ac de oţel, care străpunge inima figurinei şi mai ales, litera de pe eticheta ce o poartă.

— Văd un „M”.

— Adică moarte. Aceasta-i formulă magică, sire. Vrăjitorul îşi scrie astfel dorinţa chiar pe rana care o face. Dac-ar fi vrut ca cineva să înnebunească, aşa cum a făcut ducele de Bretania cu regele Carol al VI-lea, ar fi înfipt acul în cap şi ar fi pus „N” în loc de „M”.

— Aşadar – zise Carol al IX-lea – după părerea ta, doamnă, cel care îmi vrea moartea este domnul de La Mole?

— Da, la fel cum stiletul vrea moartea inimii; numai că înapoia stiletului e o mînă care împinge...

— Aşadar, asta e cauza răului de care sufăr? Şi cînd o să piară vraja, o să dispară şi răul? Şi acum, ce-mi rămîne de făcut? întrebă Carol. Numai tu, mamă, ştii cum m-ai putea scăpa! Pentru că toată viaţa te-ai îndeletnicit cu magia şi vrăjitoriile, pe cînd eu sînt cu totul nepriceput în de-alde astea.

— Pierderea vrăjitorului rupe vraja! Asta-i adevărul! În ziua cînd vraja e ruptă, dispare răul... – spuse Caterina.

— Aşa!... făcu Carol cu un aer mirat.

— Cum, n-ai ştiut asta?

— De! Eu nu sînt vrăjitor!

— Ei bine! spuse Caterina. Maiestatea voastră e convins acum, nu-i aşa?

— Desigur.

— Şi convingerea asta o să-ţi alunge îngrijorarea?

— Cu desăvîrşire!

— N-o spui cumva din politeţe?

— Nu, mamă, din toată inima.

Caterina se lumină la faţă.

— Slavă domnului! exclamă ea, dar parc-ar fi şi crezut în Dumnezeu.

— Da, slavă domnului! repetă ironic Carol. Acum ştiu eu cine poartă vina suferinţei mele şi, deşi, ştiu pe cine să pedepsesc.

— Şi o să-l pedepsim...

— Pe domnul de La Mole! Nu ziceai că el e vinovat?

— Am zis că el era unealta.

— Ei bine – făcu Carol – mai întîi pe domnul de La Mole; e cel mai important. Toate crizele astea de care sufăr pot stîrni bănuieli primejdioase în jurul nostru. Aşadar, trebuie să se facă lumină cît mai degrabă şi în bătaia ei o să se vadă adevărul...

— Aşadar, domnul de La Mole...?

— Îmi convine de minune să fie vinovat, şi-l accept. Să începem mai întîi cu el; şi dacă are un complice, o să vorbească el!

— Da – murmură Caterina – dacă nu vorbeşte, îl facem noi să vorbească. Avem noi mijloace care nu dau greş.

Ridicîndu-se apoi, spuse cu glas tare:

— Aşadar, sire, îngădui să se înceapă ancheta?

— O doresc, doamnă – răspunse Carol – şi cît mai curînd cu atît mai bine.

Caterina îşi luă rămas bun de la fiul ei, fără să înţeleagă de ce acestuia îi tremura mîna cînd i-o strînse în a sa, şi plecă fără să audă rîsul sardonic al regelui şi cumplitul blestem scăpat printre dinţi.

Regele se întrebă în sinea lui dacă nu era primejdios să-i dea frîu liber acestei femei; fără îndoială, în cîteva ceasuri ar fi făcut atîtea, încît cu greu s-ar mai fi putut apoi îndrepta ceva.

Dar, pe cînd Carol se uita cum perdeaua se lăsa peste uşa prin care ieşise Caterina, auzi un foşnet uşor în spatele lui şi, întorcîndu-se, o zări pe Margareta, care ridica perdeaua din faţa coridorului ce ducea spre camera doicii.

Margareta, a cărei paloare, ale cărei priviri rătăcite şi răsuflare grea arătau că e pradă unei emoţii neobişnuite, strigă:

— Vai, sire, sire! Ştii prea bine că ea minte! Şi se repezi spre patul fratelui ei.

— Cine, ea? întrebă Carol.

— Ascultă-mă, Carol: este îngrozitor, desigur, să-ţi învinuieşti mama, dar bănuiam eu că o să vină la tine să le facă de petrecanie. Dar pe viaţa mea şi pe a ta, pe sufletele noastre, îţi jur că minte!...

— Să le facă de petrecanie?!... Cui?

Fără să vrea, amîndoi vorbeau în şoaptă; ai fi zis că le era teamă să-şi audă propriile lor glasuri.

— Mai întîi lui Henric, lui Henriot al tău, care te iubeşte şi care ţi-e mai credincios ca nimeni altul!

— Crezi, Margot? întrebă Carol.

— Vai, sire, sînt sigură!

— Ei bine, şi eu! făcu regele:

— Atunci, frăţioare, dacă eşti sigur de ce l-ai arestat şi l-ai trimis la Vincennes? zise Margareta.

— Pentru că el mi-a cerut-o.

— El, sire?

— Da, are idei cam năstruşnice Henriot! Cine ştie, poate că are dreptate, sau poate că n-are! Oricum, el zicea că e mai în siguranţă în dizgraţie decît în graţiile mele; departe de mine, decît lîngă mine; la Vincennes şi nu la Luvru!

— Aha, pricep! Şi acolo e în siguranţă? întrebă Mar-

gareta.

— Eh, pe dracu! Cît poate fi cineva cînd Beaulieu răspunde de capul lui!

— Mulţumesc, frate, asta în ce-l priveşte pe Henric! Dar...

— Dar...? întrebă Carol.

— Dar mai e cineva, sire, despre care poate n-am dreptul să te întreb, dar eu tot te întreb...

— Despre cine-i vorba?

— Sire, nu-mi cere asta, pentru că abia aş cuteza să-i pomenesc numele în faţa fratelui meu, dar în faţa regelui, în nici un caz!

— Domnul de La Mole, nu-i aşa? zise Carol.

— Vai, sire, ai vrut să-l ucizi o dată şi n-a scăpat decît printr-o minune de augusta ta răzbunare! murmură Margareta.

— Şi atunci, Margareta, era vinovat de o singură crimă, ce să mai spun acum, cînd a săvîrşit două...

— Sire, pentru rea de-a doua n-are nici o vină.

— Sărmana mea Margot, n-ai auzit ce-a spus buna noastră mamă? zise Carol.

— Doamne, Carol, ţi-am mai spus; – stărui Margareta, coborînd glasul – ţi-am mai spus că minte!

— Poate nu ştii că s-a găsit o figurină de ceară la domnul de La Mole?

— Ştiu, frate dragă, ştiu foarte bine.

— Şi că această figurină are inima străpunsă cu un ac, iar acul poartă un steguleţ cu litera „M”?

— Ştiu, sire.

— Şi că această figurină are o mantie regală pe umeri şi o coroană pe cap?

— Ştiu toate astea!

— Şi ce-ai de zis?

— Ei bine, această figurină care poartă o mantie regală pe umeri şi o coroană regală pe cap reprezintă o femeie, nu un bărbat.

— Ei! Şi acul care-i străpunge inima?

— Era un descîntec pentru dragostea unei femei, şi nu o vrăjitorie ca să moară un om!

— Şi litera „M”?

— Nu înseamnă „moarte”, cum a pretins regina-mamă...

— Atunci ce înseamnă? întrebă Carol.

— Înseamnă: e numele femeii pe care domnul de La Mole o iubeşte.

— Şi cum se numeşte această femeie?

— Se numeşte Margareta, dragă frate – îi răspunse regina Navarei, căzînd în genunchi lîngă patul regelui, luîndu-i mîna şi lăsîndu-şi pe ea faţa scăldată în lacrimi.

— Tăcere, surioară! şopti Carol, uitîndu-se încruntat în jur, cu privirea scînteietoare. Cum ai auzit tu, ar putea auzi şi alţii!

— Vai, frate, puţin îmi pasă! zise Margareta, ridicîndu-şi capul. Să vină toată lumea să mă audă ce spun. Să se ştie, de faţă cu toţi, că e o mîrşăvie să te foloseşti de dragostea unui gentilom ca să-i pîngăreşti numele, învinuindu-l de crimă.

— Margot, şi dacă ţi-aş spune că ştiu la fel de bine ca şi tine cum stau lucrurile?

— Frăţioare!

— Dacă ţi-aş spune că domnul de La Mole este nevinovat...

— Ştii asta?

— Dacă ţi-aş spune că ştiu cine-i adevăratul vinovat?

— Adevăratul vinovat! exclamă Margareta. Va să zică s-a săvîrşit o crimă?

— Da! Cu sau fără intenţie, s-a săvîrşit.

— Împotriva ta?

— Împotriva mea!

— Cu neputinţă!

— Cu neputinţă? Uită-te la mine, Margot!

Tînăra femeie se uită la fratele ei şi o cuprinse un fior,

văzîndu-l atît de palid.

— Margot, nu mai am nici trei luni de trăit – zise Carol.

— Vai, frate! Tu, dragul meu Carol! exclamă ea.

— Margot, am fost otrăvit.

Margareta scoase un strigăt.

— Taci! făcu Carol. Trebuie să se creadă că mor din pricina unei vrăji!

— Şi ştii cine-i vinovatul?

— Da!

— Ziceai că nu-i La Mole?

— Nu, nu e el!

— Bineînţeles că nici Henric nu e!... Dumnezeule mare, să fie oare...?

— Cine?

— Fratele meu... d'Alençon?... murmură Margareta.

— Poate!

— Sau mai degrabă, mai degrabă... – Margareta coborî glasul, înspăimîntată ea însăşi de cuvintele pe care le rosteau – mai degrabă... mama noastră?

Carol tăcu.

Margareta se uită la el şi citi în privirea lui tot ceea ce voia să ştie. Căzu în genunchi şi se rezemă de un fotoliu.

— Vai, Doamne Dumnezeule! murmură ea. Cu neputinţă!

— Cu neputinţă?! exclamă Carol cu un hohot de rîs ascuţit. Păcat că nu-i René aici, că ţi-ar povesti istoria mea.

— Cine, René?

— Da. El ţi-ar fi istorisit, de pildă, că o doamnă, căreia nu îndrăzneşte să-i refuze nimic, i-a cerut într-o bună zi o carte de vînătoare rătăcită în biblioteca lui; că o otravă puternică a fost vărsată pe fiecare filă a cărţii, că otrava hărăzită unui oarecare, nu ştiu cui, a căzut, printr-un capriciu al întîmplării sau printr-o pedeapsă a cerului, în mîinile altei persoane decît ale aceleia căreia îi era destinată. Dar, în lipsa lui René, dacă vrei să vezi cartea, se

află acolo, în biroul meu; iar pe filele ei, care mai sînt în stare să ucidă încă douăzeci de oameni, ai să poţi citi scris chiar de mîna florentinului, că i-a dat-o compatrioatei lui.

— Tăcere, Carol! Acum taci tu! şopti Margareta.

— Îţi dai seama acum că trebuie să se creadă că am fost unic printr-o vrajă!

— Dar e nedrept, îngrozitor! Iertare! Iertare! Ştii prea bine că-i nevinovat...

— Da, ştiu prea bine, dar trebuie să se creadă că-i vinovat. Îndură deci moartea iubitului tău! Este puţin pentru a salva onoarea casei regale a Franţei! Eu însumi îndur moartea, pentru ca taina să moară o dată cu mine!

Margareta îşi înclină capul. Înţelese că-i de prisos orice stăruinţă pe lîngă rege pentru a-l salva pe La Mole. Plecă plîngînd în hohote şi nădăjduind să-l scape doar prin propriile ei mijloace.

Între timp, aşa cum prevăzuse Carol – Caterina nu pierduse o clipă şi trimisese procurorului general Laguesle

O scrisoare păstrată în întregime în arhivele istoriei – care aruncă o lumină sîngeroasă în povestea noastră:

„Domnule procuror, astă-seară mi s-a afirmat cu certitudine că La Mole a săvîrşit un sacrilegiu. În locuinţa sa de la Paris s-au găsit o mulţime de lucruri dubioase, cărţi şi hîrtii. Vă rog să anunţaţi pe primul preşedinte şi să anchetaţi cît mai degrabă afacerea figurinei de ceară, căreia i s-a străpuns inima... pentru a-l ucide pe rege[8]*.”*

8 Textual, (n.a.)

LVI
Ocrotitorii nevăzuţi

A DOUA ZI DUPĂ CE CATERINA expediase scrisoarea despre care am pomenit, guvernatorul intră la Coconnas cu o suită impunătoare: doi halebardieri şi patru călăi.

Coconnas fu poftit să coboare într-o sală, unde procurorul Laguesle şi doi judecători îl aşteptau să-i ia interogatoriul, potrivit instrucţiunilor primite de la Caterina.

În cele opt zile petrecute în închisoare, Coconnas avusese timpul să se gândească îndelung; ca să nu mai vorbim de faptul că în fiecare zi se vedea pentru o clipă cu La Mole, mulţumită temnicerului care, fără să le spună nimic, le făcea această surpriză – după toate probabilităţile – nu din filantropie; şi să nu mai vorbim că La Mole şi prietenul lui se înţeleseseră să nege totul; aşadar, Coconnas era convins că, cu puţină dibăcie, o să se descurce; mai ales că acuzaţiile ce i se aduceau nu erau mai grave decît cele aduse celorlalţi. Henric şi Margareta nu încercaseră să fugă şi nu era să fie tocmai el compromis într-o afacere în care principalii vinovaţi erau liberi. Coconnas nu ştia că Henric locuia în acelaşi castel şi bunăvoinţa temnicerului îl făcea să creadă că de el aveau grijă protectorii suspuşi, pe care îi poreclise ocrotitorii nevăzuţi.

Pînă atunci, fuseseră interogaţi în legătură cu planurile regelui Navarei, cu fuga pusă la cale de acesta şi cu rolul pe care cei doi prieteni trebuiau să-l aibă. La toate întrebările Coconnas dăduse răspunsuri foarte vagi şi deosebit de dibace. Acum era gata să facă la fel, şi îşi pregătise răspunsurile dinainte cînd – pe neaşteptate – băgă de seamă că scopul interogatoriului se schimbase.

Era vorba acum de una sau mai multe vizite făcute lui René şi de una sau mai multe păpuşi de ceară fabricate la cererea lui La Mole.

Lui Coconnas – pregătit să facă faţă la orice – i se păru că acuzaţiile pierduseră mult din gravitate, pentru că acum nu mai era în discuţie trădarea regelui, ci doar confecţionarea unei statuete ce înfăţişa o regină, şi încă o statuetă de o şchioapă.

Răspunse deci amuzat că nici el, nici prietenul său nu se mai jucau demult cu păpuşile, şi observă cu plăcere că de cîteva ori răspunsurile lui se bucură de privilegiul de a-i face pe judecători să zîmbească.

Pe vremea aceea nu fuseseră scrise încă versurile: „Am rîs, iată-mă dezarmat”, dar aceste cuvinte se spuneau mult în proză. Şi pentru că judecătorii zîmbiseră, Coconnas crezu că pe jumătate îi dezarmase.

Aşa că, odată interogatoriul terminat, se urcă vesel în camera lui, cîntînd şi făcînd atîta zgomot, încît La Mole – pentru care făcea toată zarva asta – trase cele mai optimiste concluzii.

La rîndul său, La Mole fu scos din cameră; şi, ca şi Coconnas, văzu cu mirare că acuzatorii părăsesc prima pistă şi păşesc pe un drum nou. Mai întîi fu interogat despre vizitele pe care le făcuse lui René.

El răspunse că a fost la René doar o singură dată.

Fu întrebat dacă nu-i comandase atunci o figurină de ceară. Răspunse că René îi arătase o figurină gata făcută. Fu întrebat dacă figurina înfăţişa un bărbat. Răspunse că înfăţişa o femeie. Mai fu întrebat dacă vraja nu fusese

făcută pentru uciderea unui bărbat. Răspunse că vraja era făcută pentru dragostea unei femei.

Îi puseră aceste întrebări în fel şi chip; dar la toate, oricum căutaseră s-o întoarcă, La Mole răspunse mereu la fel.

Judecătorii se priveau oarecum nehotăriţi, neştiind ce să mai facă în faţa unei asemenea atitudini ferme şi simple – cînd un bilet adus procurorului general rezolvă impasul.

Conţinea următoarele:

„Dacă acuzatul neagă, recurgeţi la torturi.
C”

Procurorul puse bileţelul în buzunar, îi zîmbi lui La Mole şi, politicos, îi spuse că poate pleca. La Mole se întoarse în celula sa, aproape la fel de liniştit, dacă nu chiar tot atît de vesel ca şi Coconnas.

„Cred că totul merge strună” – îşi zise el.

Peste o oră auzi paşi şi băgă de seamă că o scrisoare îi e strecurată pe sub uşă, fără să poată vedea cine o adusese. O luă, socotind după toată aparenţele, că era de la temnicer.

La vederea scrisorii, o nădejde aproape la fel de dureroasă ca o dezamăgire îi încolţi în suflet: se aştepta să fie a Margaretei, de la care, de cînd era închis, nu avea nici o veste. Desfăcu biletul tremurînd. Recunoscu scrisul şi-l cuprinse o bucurie fără margini.

„Curaj, stau de veghe!” scria.

— Ah, dacă ea veghează, ¿Iacă ea mă ocroteşte, sînt salvat! exclamă La Mole, acoperind cu sărutări hîrtia pe care o atinsese o mînă atît de scumpă.

Ca să înţelegem cum îi ajunsese această scrisoare lui La Mole şi ca să arătăm de ce şi el Coconnas aveau o încredere oarbă în ceea ce piemontezul numea ocrotitorii nevăzuţi – trebuie să-l ducem din nou pe cititor în arca

cameră dintr-o căsuţă unde atîtea clipe de fericire ameţitoare, şi atîtea parfumuri ce mai pluteau încă, şi atîtea încîntătoare amintiri – care se transformaseră de atunci în nelinişti – zdrobeau inima unei femei aşezată pe nişte perne de catifea.

— Să fii regină, să fii puternică, să fii tînără, să fii bogată şi frumoasă şi să suferi cît sufăr eu! Vai, cu neputinţă! exclamă femeia aceasta.

Se ridică neliniştită, se plimbă prin odaie, se opri brusc, îşi rezemă fruntea arzătoare de o marmură rece, se ridică palidă, cu faţa scăldată an lacrimi, îşi f ifose mîinile of tind şi căzu zdrobită pe un fotoliu.

Deodată, perdeaua care despărţea apartamentul din strada Cloche-Percée de cel din strada Tizon se dădu la o parte; un foşnet mătăsos mîngîia panourile de lemn şi apăru doamna de Nevers.

— Ali, tu eşti! exclamă Margareta. Cu cită nerăbdare te aştept! Ei bine, ce veşti îmi aduci?

— Rele, rele, scumpa mea prietenă! Caterina zoreşte cît poate ancheta. Acum e iar la Vincennes.

— Şi René?

— A fost arestat.

— Înainte să-i fi putut vorbi?

— Da.

— Şi prizonierii noştri?

— Am veşti de la ei.

— Prin temnicer?

— Ca de obicei.

— Ei bine, ce fac?

— În fiecare zi comunică între ei. Alaltăieri au fost percheziţionaţi. La Mole a preferat să facă fărîme portretul tău decît să-l dea călăului.

— Scumpul meu La Mole!

— Annibal le-a rîs în nas inchizitorilor.

— Bravul Annibal! Şi pe urmă?

— Azi-dimineaţă au fost interogaţi în legătură cu fuga

regelui şi ou planurile de răscoală din Navara, dar n-au scos un cuvînt.

— Ah, ştiam eu bine că or să tacă, dar tăcerea asta o să-i coste viaţa, ca şi cînd ar fi vorbit!

— Da, dar o să-i salvăm noi.

— Aşadar te-ai gîndit la planul nostru?

— De ieri numai cu asta m-am îndeletnicit.

— Ei bine?

— Adineauri am căzut de acord cu Beaulieu. Oh, scumpa mea regină, ce bărbat sucit şi lacom! Treaba asta o să coste viaţa unui om şi 300 000 de scuzi!

— Spuneai că-i sucit şi lacom. Şi totuşi... nu cere decît viaţa unui om şi 300 000 de scuzi... Dar e o nimica toată!

— O nimica toată... 300 000 de scuzi!... Toate bijuteriile tale şi ale mele nu valorează atît!

— Ei! Asta n-are importanţă! O să plătească regele Navarei, o să plătească ducele d'Alençon, o să plătească fratele meu Carol; dacă nu...

— Hai, faci socoteli ca o zănatică! Am cei 300 000 de scuzi!

— Tu?

— Da, eu.

— Şi cum ai făcut rost de ei?

— Ei, uite-aşa!

— Ce, e secret?

— Pentru toată lumea. În afară de tine.

— Vai, Doamne, i-ai furat?! şopti Margareta, zîmbind printre lacrimi.

— Ai să vezi.

— Să vedem!

— Ţi-aduci aminte de Nantouillet, mutra aia îngrozitoare?

— Bogătaşul cămătar!

— Poţi să-i spui şi aşa, dacă vrei.

— Ei bine?

— Într-o zi a văzut trecînd o doamnă blondă cu ochi

verzi, în a cărei coafură, ce o prindea atît de bine, străluceau trei rubine, unul pe frunte şi două pe tîmple. Neştiind că e ducesă, bogătaşul ăsta cămătar a exclamat: „Pentru trei sărutări, pe locul celor trei rubine, i-aş dărui trei diamante, fiecare valorînd 100 000 de scuzi!”

— Şi ce-ai făcut, Henriette?

— Ei bine, diamantele au apărut şi au fost vîndute.

— Vai, Henriette, Henriette! murmură Margareta.

— Ce-mi pasă! Eu îl iubesc pe Annibal! exclamă ducesa, cu o lipsă de pudoare naivă şi sublimă, ce caracterizează atît de bine secolul în care au fost spuse şi femeia care le-a rostit.

— Ai dreptate, îl iubeşti mult, îl iubeşti chiar prea mult! încuviinţă Margareta zîmbind şi roşind totodată.

Cu toate acestea, îi strînse mîna.

— Aşadar – continuă Henriette – mulţumită celor trei diamante ale noastre, avem pregătiţi banii şi omul.

— Omul? Care om?

— Omul ce trebuie uci9! Ai uitat că trebuie ucis un om?

— Şi ai găsit omul care ne trebuie?

— Fireşte.

— Cu acelaşi preţ? întrebă Margareta, zîmbind.

— Cu acelaşi preţ aş fi găsit o mie – răspunse Henriette. Nu, nu, doar cu cinci sute de scuzi.

— Pentru cinci sute de scunzi ai găsit un om care pripeşte să fie ucis?

— Ce voiai să facă? Are nevoie omul să trăiască!

— Dragă prietenă, nu te mai înţeleg! Hai, vorbeşte limpede! În situaţia noastră, tainele îţi iau prea mult timp ca să le afli tîlcul.

— Atunci ascultă-mă. Temnicerul care-i păzeşte pe La Mole şi pe Coconnas este un vechi soldat care ştie ce-i aia o rană. Ţine cu tot dinadinsul să-i scape pe prietenii noştri. Dar nu vrea să-şi piardă slujba. O lovitură de pumnal dată cu îndemînare ne scoate din încurcătură. Noi o să-i dăm o răsplată şi statul o despăgubire. Aşadar,

omul ăsta de ispravă o să primească banii cu amîndouă mîinile şi o să se adeverească fabula cu pelicanul.

— Dar o lovitură de pumnal... – făcu Margareta.

— Fii pe pace, i-o dă Annibal, care se pricepe.

— Ai dreptate – rîse Margareta – doar i-a dat destule lovituri de pumnal şi de spadă lui La Mole, şi La Mole n-a murit. Avem deci toate motivele să nădăjduim.

— Răutăcioaso! Ai merita să las totul baltă!

— Nu, nu, dimpotrivă! Te implor, spune-mi ce-o să se întîmple! Hai, cum o să-i scăpăm?

— Ei bine, uite: capela este singurul loc din castel unde au voie să vină femeile care nu sînt întemniţate. Acolo o să ne ascundem după altar; iar sub faţa de masă a altarului o să găsească două pumnale. Uşa paraclisului o să fie deschisă. Coconnas îl loveşte pe temnicer, care cade şi se preface că-i mort. Atunci apărem noi; aruncăm Fiecare cîte o mantie pe umerii prietenilor noştri, fugim cu ei prin portiţa paraclisului şi, cum avem parola, ieşim fără să ne împiedice nimeni.

— Şi după ce ieşim?

— Doi cai ne aşteaptă lîngă poarta castelului. Ei încalecă iute, părăsesc Ile de France şi ajung în Lorena, de unde vor veni cînd şi cînd, pe ascuns.

— Îmi redai viaţa! zise Margareta. Aşadar, o să-i scăpăm!

— Aproape sigur.

— Şi mai aşteptăm mult?

— La dracu! În trei-patru zile Beaulieu o să ne dea de veste.

— Dar dacă se întîmplă să te recunoască cineva în apropiere de Vincenne? Asta ne-ar da planul peste cap.

— Cum să mă recunoască? Mă îmbrac în călugăriţă, cu o scufie mare, că nu mi se vede nici vîrful nasului.

— Trebuie să luam toate măsurile de prevedere.

— Ştiu prea bine! Pe toţi dracii, cum ar spune sărmanul Annibal!

— Şi despre regele Navarei ai aflat ceva?

— Bineînţeles.

— Ce?

— După cît se pare, n-a fost niciodată atît de vesel ca acum. Rîde, cîntă, mănîncă zdravăn şi nu are decît o singură dorinţă: să fie bine păzit.

— Are dreptate. Şi mama?

— Ţi-am spus: zoreşte cît poate procesul.

— Dar pe noi nu ne bănuieşte chiar de loc?

— Ce-ţi trece prin cap? Doar toţi care cunosc secretul au interes să-l păstreze! Ah! Şi-am mai aflat că s-a grăbit să-i anunţe pe judecătorii din Paris să fie gata.

— Să-i dăm zor, Henriette! Dacă sărmanii noştri prizonieri sînt transportaţi în altă închisoare, trebuie să luăm totul de la capăt!

— Fii pe pace, ţin la fel de mult ca şi tine să-i văd scăpaţi.

— Da, da, fără îndoială. Ştiu prea bine şi-ţi mulţumesc, îţi mulţumesc de o sută de ori pentru tot ce faci ca să-i vedem acolo!

— Adio, Margareta, adio! Pornesc iar la treabă!

— Şi eşti sigură de Beaulieu?

— Nădăjduiesc.

— De temnicer?

— Mi-a făgăduit.

— Caii?

— Vor fi cei mai buni din grajdurile ducelui de Nevers.

— Te ador, Henriette!

Şi Margareta se aruncă de gîtul prietenei sale.

Apoi se despărţiră, făgăduindu-şi să se vadă din nou a doua zi, şi în zilele următoare, în acelaşi loc şi la aceeaşi oră. Pe aceste două creaturi încîntătoare şi devotate le poreclise Coconnas, pe bună dreptate, ocrotitorii săi nevăzuţi.

LVII
Judecătorii

— DRAGUL MEU, MI SE PARE CĂ totul merge strună! îi şopti Coconnas lui La Mole cînd cei doi prieteni se întîlniră din nou, după interogatoriul în cursul căruia, pentru prima dată, fuseseră întrebaţi despre figurina de ceară. În curînd, judecătorii au să ne lase în plata Domnului. Dar cînd te lasă judecătorul nu-i ca atunci cînd te părăseşte doctorul. Doctorul te lasă pentru că eşti pierdut, iar judecătorul cînd îl părăseşte pe acuzat, înseamnă că şi-a pierdut el nădejdea să-i mai taie capul.

— Da, da – aprobă La Mole. Mi se pare chiar că în politeţea ce ni se arată, aceste înlesniri ale temnicerilor, în uşurinţa cu care ni se deschid porţile, recunosc pe nobilele noastre prietene; dar nu recunosc, cel puţin după cîte mi s-a spus, pe domnul Beaulieu.

— Eu îl recunosc şi încă prea bine; numai că asta costă scump. Dar, la naiba, una-i prinţesă, alta-i regină! Bogate sînt amîndouă şi niciodată n-au să aibă un prilej mai bun de a-şi folosi banii. Acum, să recapitulăm bine lecţia. Ne duc în capelă, ne lasă acolo sub paza temnicerului nostru, găsim fiecare la locul indicat cîte un pumnal. Îi fac o gaură în burtă călăuzei noastre...

— Nu, nu în burtă, ar însemna să-i iei înapoi cei cinci sute de scuzi; în braţ.

— Habar n-ai! în braţ? L-aş nenoroci pe bietul om! Ar mirosi imediat că am fost înţeleşi cu el. Nu, nu, mai curînd în partea dreaptă, lăsînd stiletul să alunece cu îndemînare pe lîngă coaste. O să fie o lovitură neprimejdioasă, dar o să semene totuşi a lovitură.

— Bine, aşa să fie! Pe urmă...

— Pe urmă, tu baricadezi uşa cea mare cu mai multe bănci, iar prinţesele noastre ies de după altar unde sînt ascunse şi deschide portiţa. Pe legea mea, azi o iubesc straşnic pe Henriette! Pesemne că mi-a pus nişte coarne de m-a apucat aşa un dor de ea?

— Pe urmă, o ştergem în pădure – zise La Mole, cu înfiorare în glas, de parcă o unduire melodioasă i-ar fi fredonat pe buze. Ne vom săruta cu foc, ceea ce ne va înveseli şi ne va da puteri. Apoi, ne vezi, Annibal, aplecaţi pe caii noştri iuţi ca vîntul şi simţind o strîngere uşoară de inimă? Oh! Ce bună-i frica! Frica în aer liber, cînd ai o sabie bună la şold, cînd strigi „ura” şi dai pinteni calului care parcă zboară, şi care cu fiecare „ura”, parcă prinde noi aripi!

— Da, da – făcu Coconnas – dar de frica asta searbădă între patru pereţi ce ai de zis? Pot vorbi acum despre ea, căci i-am gustat amarul... cînd l-am văzut pe Beaulieu, cu mutra lui acră, intrînd prima oară în camera mea, iar în spatele lui, în penumbră, luceau nişte securi şi am auzit un zăngănit sinistru de fiare ce se izbeau. Îţi jur că m-am gîndit pe dată la ducele d'Alençon şi că mă aşteptam să-i văd chipul zgîit între două capete fioroase de halebardieri. M-am înşelat şi asta a fost singura mea consolare; dar n-am pierdut ocazia, l-am visat noaptea.

— Aşadar, ele s-au gîndit la toate, chiar la locul unde o să fugim – continuă La Mole, zîmbind şi depănîndu-şi mai departe gîndul, fără să-l însoţească pe prietenul său în excursiile ce le făceau în lumea fantasticului. O să plecam în Lorena, dragul meu prieten. E drept că aş fi preferat să mergem în Navara. Acolo aş fi fost la ea acasă, numai că

Navara e prea departe. Aşa că e mai bine la Nancy, unde nu sîntem decît la optzeci de leghe de Paris. Annibal. clacă plec de aici, am să regret totuşi ceva. Ştii ce?

— Pe legea mea, habar n-am! Eu unul mărturisesc că nu regret nimic.

— Ei bine, regret că nu-l putem lua cu noi pe temnicerul ăsta de ispravă, în loc...

— Nici n-ar vrea; ar pierde prea mult – răspunse Coconnas. Gîndeşte-te: cinci sute de scuzi ai noştri, o recompensă din partea statului, poate o avansare. Ce viaţă o să mai ducă flăcăul ăsta, după ce am să-l omor! Ei, dar ce-i cu tine?

— Nimic! M-am gîndit la ceva.

— La ceva nu prea vesel, pe cît se pare. Prea te-ai făcut deodată ca ceara la faţă!

— Mă întreb de ce să ne ducă la capelă?

— La naiba! Sa sărbătorim Pastele! e vremea, mi se pare.

Dar la capelă nu sînt duşi decît osîndiţii la moarte sau cei puşi la caznă.

— Zău, asta-mi dă de gîndit! făcu Coconnas, pălind uşor la rîndul lui. Să-l tragem puţin de limbă pe omul ăsta de ispravă, căruia în curînd trebuie să-i găuresc burta. Hei, temnicer, prietene!

— Domnul mă strigă? întrebă temnicerul, care făcea de strajă pe primele trepte ale scării.

— Da. Vino încoace!

— Iată-mă!

— Nu-i aşa că a rămas hotărît că din capelă o să fugim?

— Sst! făcu gardianul, privind îngrozit în jur.

— Fii pe pace, nu ne aude nimeni!

— Da, domnule, din capelă!

— Aşadar, o să fim duşi la capelă!

— Da, aşa se obişnuieşte.

— Da, după orice condamnare la moarte se obişnuieşte să i se dea voie condamnatului să-şi petreacă noaptea în

capelă.

Coconnas şi La Mole tresăriră şi se priviră îndelung.

— Şi crezi că o să fim condamnaţi la moarte?

— Fără îndoială... asta o ştiaţi şi dumneavoastră.

— Cum! Şi noi repetă La Mole.

— Fireşte... dacă n-aţi fi ştiut, n-aţi fi pregătit totul ca să fugiţi.

— Ştiţi că are dreptate? i se adresă Coconnas lui La Mole.

— Da, da... acum cel puţin ştiu şi eu că jucăm o carte mare, pe cît se arată.

— Şi eu, credeţi că eu nu risc nimic? întrebă temnicerul. Dacă domnul, într-un moment de emoţie, greşeşte lovitura?

— Pe toţi dracii! Aş vrea să fiu în locul tău! Să n-am de-a face cu altă mină decît cu mîna asta şi cu alt pumnal decît cel care te va lovi – zise încet Coconnas.

— Condamnaţi la moarte! E cu neputinţă! murmură La Mole.

— Cu neputinţa? De ce? se miră temnicerul cu naivitate.

— Sst! îmi pare că aud uşa de jos – făcu Coconnas.

— Aveţi dreptate – încuviinţă degrabă temnicerul. Intraţi, domnilor, intraţi înapoi în camerele voastre!

— Şi cînd crezi că o să aibă loc procesul? întrebă La Mole.

— Cel tîrziu mîine. Dar fiţi liniştiţi, înştiinţez eu pe cine trebuie.

— Atunci, să ne îmbrăţişăm şi să ne luăm rămas bun de la aceste ziduri.

Cei doi prieteni se aruncară unul în braţele celuilalt şi fiecare intră în camera lui; La Mole oftînd, Coconnas fredonînd.

Pînă la şapte seara nu se petrecu nimic nou. Peste turnul cel mare al castelului Vincennes se aşternu o noapte întunecoasă şi ploioasă, tocmai bună pentru

evadare. Curînd lui Coconnas i se aduse cina. Mîncă ca de obicei, cu poftă, în timp ce se gîndea cu plăcere că o să fie făcut leoarcă de ploaia care biciuia zidurile. Şi se pregătea tocmai să adoarmă, în murmurul înfundat şi monoton al vîntului, cînd deodată i se păru că vin tul – pe care acum îl asculta cu o melancolie pe care n-o încercase niciodată înainte de a fi închis, suflă ciudat pe sub uşi şi că răbufneşte cu mai multă furie în sobă. Asta se întîmpla de cîte ori se deschidea uşa din temniţele de sus şi mai ales cea din faţă. După zgomot, Coconnas ştia cînd trebuia temnicerul să vină la el, ţinînd seama cînd ieşea din camera lui Le Mole.

De astă dată însă, Coconnas rămase în zadar cu gîtul întins şi urechea la pîndă.

Timpul trecu şi nu veni nimeni.

„Curios – făcu Coconnas – cineva a deschis camera lui La Mole, dar temnicerul n-a venit şi la mine. Să fi chemat oare La Mole? Să fie bolnav? Ce-o fi asta?”

Pentru un prizonier, totul e bănuială şi nelinişte, după cum totul e bucurie şi nădejde.

Se scurse o jumătate de ceas, apoi un ceas, pe urmă un ceas şi jumătate.

Coconnas era gata să adoarmă de ciudă, cînd zgomotul cheii răsucite în broască îl făcu să tresară.

„Aha! Să fi sosit atît de repede ora plecării? Ne duce oare la capelă fără să fim condamnaţi? Pe toţi dracii! Ar fi o plăcere să fugim pe o asemenea noapte! E beznă ca-n iad! Măcar de n-ar fi şi caii noştri orbiţi!”

Se pregătea tocmai să-l întrebe vesel pe temnicer, cînd băgă de seamă că acesta îi face un semn cu degetul să tacă, rostogolindu-şi ochii cu tîlc.

Într-adevăr, înapoia temnicerului se auzea zgomot şi zări nişte umbre.

— Hei, ce-i cu alaiul ăsta sinistru? Unde ne duc? întrebă el în şoaptă.

Temnicerul nu răspunse decît printr-un oftat, care adu-

cea mai curînd a geamăt.

— Pe toţi dracii! Nenorocită viaţă! murmură Coconnas. Mereu lucruri neobişnuite, niciodată pămînt sigur sub picioare! Cînd te bălăceşti în apă pînă la gît, cînd pluteşti deasupra norilor! Cale de mijloc, niciodată!... Hai, spune-mi, unde mergem?

— Domnule, urmaţi-i pe halebardieri – se auzi un glas hîrîit şi Coconnas îşi dădu seama astfel că soldaţii erau însoţiţi de un aprod.

— Şi domnul de La Mole unde-i? Ce i s-a întîmplat? întrebă piemontezul.

— Urmaţi-i pe halebardieri – repetă acelaşi glas.

Trebui să se supună. Coconnas ieşi şi dădu cu ochii de omul în robă neagră, cu glasul atît de neplăcut. Era un grefier mic de stat, cocoşat, care fără îndoială îşi alesese cariera judecătorească tocmai ca să nu se observe că avea şi picioarele strîmbe.

Coborî încet' scara în spirală. La primul cat, soldaţii se opriră.

— Am coborît mult, dar nu destul – murmură Coconnas.

Se deschise o uşă. Coconnas, care avea o privire de pisică sălbatică şi un miros de copoi, îi simţi pe judecători şi văzu în penumbră silueta unui bărbat, ale cărui braţe goale îl făcură să i se brobonească fruntea. Încercă totuşi să se arate vesel; lăsă capul pe stînga, după codul purtărilor de la curte, la modă în epoca aceea, şi cu mîna în sold, păşi în sala.

Deodată se ridică o perdea şi Coconnas îi văzu într-adevăr pe judecători şi pe grefieri.

La cîţiva paşi de ei se afla La Mole, aşezat pe o bancă.

Coconnas fu adus în faţa tribunalului. Cînd ajunse dinaintea judecătorilor, se opri, îl salută zîmbind pe La Mole dînd din cap, apoi aşteptă.

— Domnule, cum vă numiţi? întrebă preşedintele.

— Marc-Annibal de Coconnas, conte de Montpantier, Chenaux şi altele. Bănuiesc insă că ne cunoaşteţi titlurile

– zise gentilomul cu o graţie desăvârşită.

— Unde v-aţi născut?

— La Saint-Colomban, aproape de Suza.

— Ce vîrstă aveţi?

— Douăzeci şi şapte de ani şi trei luni.

— Bine – făcu preşedintele.

— Asta s-ar zice că-i face plăcere – murmură Coconnas.

— Acum, vă rog să-mi spuneţi ce plănuiţi să faceţi cînd l-aţi părăsit pe ducele d'Alençon? întrebă preşedintele, după o clipă de tăcere, pentru a-i da timp grefierului să scrie răspunsurile acuzatului.

— Să mă întîlnesc cu domnul de La Mole, prietenul meu, ce se află aici şi care, atunci cînd l-am părăsit pe ducele d'Alençon, făcuse şi el acelaşi lucru, cu puţin timp mai înainte.

— Ce făceaţi la vînătoare cînd aţi fost arestat?

— Păi... vînam!... răspunse Coconnas.

— Regele lua şi el parte la vînătoare şi tocmai atunci a simţit primele crize ale bolii de care suferă.

— Eu nu eram pe lîngă rege şi nu vă pot spune nimic. Nici măcar nu ştiam că suferă de ceva.

Judecătorii se priviră, zîmbind neîncrezători.

— Aha! Nu ştiaţi? făcu preşedintele.

— Nu, domnule, şi regret. Deşi regele Franţei nu este regele meu. am o deosebită simpatie pentru el.

— Adevărat?

— Pe cuvîntul meu de onoare! N-aş putea spune acelaş lucru şi despre fratele lui, ducele d'Alençon. Trebuie să vă mărturisesc...

— Domnule, nu-i vorba de ducele d'Alençon, ci de maiestatea sa.

— Foarte bine, doar v-am spus că sînt preaumila lui slugă – răspunse Coconnas, legănîndu-se cu adorabilă neobrăzare.

— Domnule, dacă sînteţi într-adevăr sluga sa, după cum pretindeţi, vreţi să ne spuneţi ce ştiţi despre o

anume statuetă vrăjită?

— Aha, iar ne întoarcem la povestea cu statueta, după cît se pare!

— Da, domnule, şi aveţi ceva împotrivă?

— De fel; ba chiar mă bucur. Întrebaţi!

— De ce se află la domnul de La Mole această statuetă?

— Statueta la domnul de La Mole? La René, vreţi să spuneţi!

— Va să zică, recunoaşteţi că există?

— Ei, sigur, dacă mi-o arătaţi!

— Iat-o! O recunoaşteţi?

— Foarte bine!

— Grefier, scrie că acuzatul recunoaşte că a văzut statueta la domnul de La Mole.

— Nu, nu, să nu confundaţi, vă rog: am văzut-o la René.

— Fie, la René. În ce zi?

— în ziua în care domnul de La Mole şi cu mine am fost acolo.

— Mărturisiţi, deci, că aţi fost la René împreună cu domnul de La Mole?

— Fără îndoială! Nici n-am ascuns asta vreodată!

— Grefier, scrie că acuzatul a mărturisit că a fost la René ca să facă farmece.

— Eh, asta-i bună! Mai domol, mai domol, domnule preşedinte! Potoliţi-vă entuziasmul, vă rog, n-am pomenit o iotă din ce-aţi spus.

— Aşadar, tăgăduiţi că aţi fost la René ca să faceţi farmece?

— Tăgăduiesc! Cu farmecele a fost o întîmplare. N-am pus nimic la cale dinainte.

— Dar le-aţi făcut?

— N-aş putea să neg că n-am făcut ceva care să aducă a farmece.

— Grefier, scrie: acuzatul a mărturisit că la René a făcut farmece împotriva vieţii regelui.

— Cum împotriva vieţii regelui?! E o minciună infamă! Nu s-a făcut niciodată vreun farmec împotriva regelui!

— Vedeţi, domnilor! exclamă La Mole.

— Tăcere! făcu preşedintele.

— Împotriva vieţii regelui! Aveţi şi dumneavoastră vreun amestec în asta?

— Nu, nu, nici gînd! spuse Coconnas. De altfel, statueta nu reprezintă un bărbat, ci o femeie!

— Vedeţi, domnilor? Tot aşa am spus şi eu! interveni La Mole.

— Domnule La Mole, veţi răspunde cînd veţi fi întrebat, dar nu întrerupeţi interogatoriul altora – zise preşedintele.

— Aşadar, spuneţi că reprezintă o femeie?

— Da, sigur!

— Atunci de ce poartă coroană şi o mantie regală!

— Ce dracu!! făcu Coconnas. E atît de simplu: pentru că e...

La Mole se ridică şi puse un deget la gură.

— Aii, da, era să mă ia gura pe dinainte, de parcă chestia asta îi priveşte pe dumnealor! îşi luă seama Coconnas.

— Stăruiţi în a spune că statueta reprezintă o femeie?

— Da, sigur că stărui.

— Şi refuzaţi să mărturisiţi cine este această femeie?

— O femeie din ţinutul meu, pe care o iubesc şi voiam să fiu iubit de ea... – spuse La Mole.

— Domnul La Mole, nu dumneavoastră aţi fost întrebat! strigă preşedintele. Tăceţi odată, altminteri vi se va pune căluş în gură!

— Căluş! exclamă Coconnas. Cum puteţi vorbi aşa, domnule în robă neagră! Să-i puneţi căluş prietenului meu?... Unui gentilom? Haida-de!

— Să fie adus René! porunci procurorul general Laguesle.

— Da, da, să fie adus René! aprobă Coconnas. O să vedem noi cine are dreptate: noi doi sau dumneavoastră

trei!

René Intră, palid, îmbătrînit, adus de spate mai mult de povara crimei ce avea să săvîrşească decît de cele pe rare le săvîrşise pînă acum. Cei doi prieteni abia îl recunoscură.

— Meştere René – zise judecătorul – îi recunoşti pe aceşti doi acuzaţi?

— Da, domnule – răspunse René, cu vădită emoţie în glas.

— Unde i-ai văzut?

— În mai multe locuri şi mai ales la mine.

— De cîte ori au fost la dumneata?

— O singură dată.

Pe cînd René vorbea, Coconnas se lumina la faţă; La Mole, dimpotrivă, devenea tot mai grav, de parc-ar fi avut o presimţire.

— În ce împrejurare au fost la dumneata?

René păru că şovăie o clipă.

— Ca să-mi comande o statuetă de ceară.

— Stai puţin, stai puţin, meştere René! Faci o mică greşeală! zise Coconnas.

— Tăcere! strigă preşedintele.

Apoi, întorcîndu-se spre René:

— Această statuetă – continuă el – înfăţişa un bărbat sau o femeie?

— Un bărbat – răspunse René.

Coconnas sări ca ars:

— Un bărbat?! exclamă el.

— Un bărbat! repetă René, dar cu un glas atît de slab, încît preşedintele abia îl auzi.

— Şi pentru ce această statuetă de bărbat poartă o mantie pe umeri şi o coroană pe cap?

— Pentru că statueta înfăţişa un rege.

— Mincinos infam h strigă Coconnas, ieşindu-şi din minţi.

— Taci, Coconnas, taci! îl întrerupse La Mole. Lasă-l să

vorbească. Fiecare are dreptul să-şi piardă sufletul!

— Pe toţi dracii! Dar nu să piardă trupurile altora!

— Şi ce înseamnă acul de oţel pe care statueta îl are în inimă, împreună cu litera „M” pe un steguleţ?

— Acul simbolizează o sabie sau un pumnal, iar litera înseamnă „Moarte”.

Coconnas făcu o mişcare să se repeadă la René ca să-l strîngă de gît, dar patru soldaţi îl reţinură.

— Prea bine – spuse procurorul Laguesle. Tribunalul e lămurit. Deţinuţii să aştepte dincolo.

— Cu neputinţă să ţi se aducă asemenea acuzaţii, fără să protestezi! strigă Coconnas.

— Protestaţi, domnule! Nu vă împiedică nimeni. Soldaţi, aţi auzit?

Soldaţii îi înşfăcară pe cei doi acuzaţi, scoţîndu-i – pe La Mole pe o uşă, iar pe Coconnas pe alta.

Procurorul făcu semn apoi omului pe care Coconnas îl zărise în umbră.

— Stai pe aproape, jupîne, în noaptea asta o să ai de lucru.

— Cu cine să încep, domnule? întrebă călăul, ţinîndu-şi respectuos boneta în mînă.

— Cu acesta – zise preşedintele, arătîndu-l pe La Mole, care se mai zărea ca o umbră între cei doi soldaţi.

Se apropie după aceea de René, care rămăsese în picioare şi tremura ca varga, aşteptînd, la rîndul său, să fie dus înapoi la Châtelet, unde fusese închis.

— Bine, domnule – îi zise – fii pe pace! Regina şi regele vor afla că datorită dumitale s-a putut scoate la lumină adevărul.

Această încurajare, în loc să-i dea putere lui René, îl vîrî mai tare în sperieţi; nu răspunse decît printr-un oftat prelung.

LVIII
Tortura saboţilor

COCONNAS FU DUS ÎNTR-O ALTĂ temniţă şi uşa fu zăvorită în urma lui. Rămas singur şi nemaiavînd consolarea luptei împotriva judecătorilor şi a mîniei împotriva lui René – piemontezul căzu pradă unor gînduri negre.

„Mi se pare – îşi zise el – că se încurcă iţele şi că a venit timpul să mergem puţin la capelă! Nu-mi plac condamnările la moarte... Şi mi se pare că tocmai aşa ceva se pune la cale Împotriva noastră... Mai ales, n-am încredere în condamnările la moarte care se pronunţă cu uşile închise într-o fortăreaţă ca asta şi în fata unor mutre atît de pocite... Zău aşa! Vor cu tot dinadinsul să ne taie capul!...Aşa că, precum am spus, a venit timpul să ne ducem la capelă...”

Aceste cuvinte, rostite în şoaptă, fură urmate de o tăcere adîncă, sfîşiată curînd de un ţipăt surd, înăbuşit, lugubru, care n-avea nimic omenesc. Strigătul străbătu zidurile groase şi făcu să vibreze gratiile temniţei.

Coconnas fu cuprins de un fior, deşi era un om atît de viteaz, încît curajul lui aducea cu instinctul unei fiare.

Rămase ţintuit locului, îndoindu-se că strigătul acela ar putea să fie al unei fiinţe omeneşti; mai curînd crezu că-i geamătul vîntului prin arbori, sau unul din acele mii de zgomote ale nopţii care răzbat din cele două lumi necu-

noscute între care se învîrteşte astrul nostru. Auzi atunci o nouă tînguire, mai dureroasă, mai sfredelitoare, mai ascuţită decît prima. De astă dată, nu numai că-şi dădu seama că-i un glas omenesc din care răzbătea durerea, dar recunoscu glasul lui La Mole.

Cînd îl auzi, piemontezul uită că era ferecat de două porţi, de trei rînduri de gratii şi de un zid gros de 12 picioare; se năpusti ca un zănatic, de parc-ar fi vrut să-l dărîme şi să zboare în ajutorul victimei. Se trezi ţipînd din răsputeri:

— Hei, pe cine ucideţi?

Se izbi însă de zidul la care nici nu se gîndise şi din pricina loviturii căzu grămadă pe o bancă de piatră.

Se făcu tăcere.

— L-au ucis! murmură el. E îngrozitor! Şi aici nici nu te poţi apăra... n-ai arme... n-ai nimic!

Pipăi cu mîinile în jurul lui.

— Alia! Veriga asta de fier... am s-o smulg... şi vai de cine s-o apropia...

Se ridică, apucă veriga şi o smuci cu putere; cu siguranţă că ar fi putut-o smulge din loc, dac-ar mai fi tras de două ori.

Dar în aceeaşi clipa uşa se deschise şi două torţe luminară temniţa.

— Domnule, veniţi! Veniţi, domnule! Judecătorii vă aşteaptă! îl îndemnă acelaşi glas din gît ce i se păruse atît de respingător. Iar acum, cînd îl auzi din nou aici, cu trei caturi mai jos, nu i se păru că avea mai mult farmec.

— Bine – zise Coconnas, lăsînd veriga. Trebuie să aud sentinţa, nu-i aşa?

— Da, domnule!

— În sfîrşit, respiră î Să mergem!

Îl urmă pe grefier, care mergea înaintea lui cu pasul măsurat, ţinînd în mină bastonaşul negru.

Deşi cînd îl văzuse pe grefier Coconnas fusese mulţumit, acum, mergînd cu ei, arunca priviri îngrijorate în

dreapta şi în stingă, înainte şi înapoi.

— Oh! Oh! murmură el. Nu-l văd pe demnul meu temnicer! Mărturisesc că prezenţa lui îmi lipseşte...

Ajunseră curînd în sala unde se ţinuse judecata.

Nu mai era acolo acum decît un bărbat care stătea în picioare. Coconnas îl recunoscu pe dată. Era procurorul general, care intervenise de mai multe ori în cursul interogatoriului cu o rea voinţă vădită.

Într-adevăr, atît prin scris cît şi prin viu grai, Caterina îi încredinţase procesul.

O perdea ridicată lăsă să se vadă fundul încăperii ce se pierdea în beznă. Aspectul sălii – acolo unde răzbătea lumina – era atît de îngrozitor, încît lui Coconnas i se tăiară picioarele şi exclamă înfiorat:

— Doamne Dumnezeule!

Şi de bună seamă, nu fără motiv îi scăpase acest strigăt de spaimă.

Spectacolul era lugubru. Sala, ascunsă în timpul interogatoriului cu ajutorul perdelei, îi apăru acum, cînd se ridicase perdeaua, ca o anticameră a infernului.

În primul plan se vedea un scaun de tortură, făcut din lemn şi prevăzut cu frînghii, scripeţi şi alte aparate pentru cazne. Ceva mai departe, văpaia unui foc arunca lumini ruginii peste toate obiectele din jur, întunecînd şi mai mult siluetele celor ce se aflau între Coconnas şi flăcări. Un bărbat nemişcat ca o statuie, ce ţinea în mînă o funie, stătea în picioare, rezemat de una din coloanele pe care se sprijinea bolta.

S-ar ti zis că-i din aceeaşi piatră ca şi coloana cu care făcea una. Pe ziduri, deasupra băncilor de gresie – între verigi de fier – atîrnau lanţuri şi sclipeau cuţite.

— Oh! murmură Coconnas. Sala de tortură e gata pregătită şi parcă nu aşteaptă decît victima. Ce-o fi însemnînd asta?

— În genunchi, Marc-Annibal de Coconnas, în genunchi, ca să asculţi sentinţa ce s-a dat împotriva ta! rosti un glas

ce-l făcu pe gentilom să ridice capul.

Era una din acele invitaţii împotriva căreia instinctiv Annibal reacţionase întotdeauna pe loc, cu toată fiinţa sa.

Dar tocmai cînd se pregătea să se împotrivească, doi vlăjgani îl apăsară cu mîinile pe umeri atît de neaşteptat şi de tare, încît căzu în genunchi, pe lespezi.

Glasul continuă:

— ”Sentinţa Curţii, ce a judecat în turnul de la Vincennes, pronunţată împotriva lui Marc-Annibal de Coconnas, acuzat şi dovedit de a fi comis crima de lezmaiestate; de a fi încercat să-l otrăvească şi de a fi făcut farmece şi vrăjitorii împotriva persoanei regelui; crima de a fi uneltit împotriva siguranţei statului şi de asemenea de a fi antrenat, prin îndemnuri subversive, pe un prinţ de singe la rebeliune...”

La fiecare afirmaţie, Coconnas ridicase capul bătînd cadenţa, aşa cum fac şcolarii nesupuşi.

Judecătorul continuă:

— ”Ţinînd seama de aceste capete de acuzare, numitul Marc-Annibal de Coconnas va fi dus din temniţă în piaţa Saint-Jean-en-Grève, spre a fi decapitat. Bunurile sale vor fi confiscate, copacii din pădurile sale vor fi tăiaţi pînă la înălţimea de şase picioare, castelele lui vor fi dărîmate, iar pe locul lor se va înălţa un stîlp cu o placă de aramă în care se va arăta crima săvîrşită şi pedeapsa primită...”

— Cred că o să-mi taie şi capul, sînt convins – zise Coconnas – pentru că ăsta e în Franţa şi şi-a cam făcut de... cap. Cît despre castelele şi pădurile mele cu arbori falnici, desfid toate ferăstraiele şi sapele din regatul preacreştin al Franţei să poată intra în ele.

— Tăcere! făcu judecătorul.

Şi continuă:

— ”De asemenea, va mai fi aplicat anumitului Coconnas...”.

— Cum – îl întrerupse Coconnas – o să mi se mai facă ceva după decapitare? haida-de, asta mi se pare ceva

prea sever!

— Nu, domnule, înainte – spuse judecătorul.

Şi reluă:

— ”Îi va fi aplicată numitului Coconnas, înainte de executarea sentinţei, tortura specială a penei...”.

Coconnas sări, fulgerîndu-l pe judecător cu o privire scînteietoare.

— Pentru ce? strigă el, negăsind alte cuvinte decît această naivă întrebare ca să-şi exprime torentul de gînduri ce-i năvăliseră în minte.

Într-adevăr, această tortură îi răsturna lui Coconnas toate nădejdile; n-ar mai fi fost dus la capelă decît după tortură, iar în cursul acestei torturi mulţi îşi pierdeau viaţa; mureau îndeosebi cei care erau mai curajoşi şi mai tari, care socoteau că e o laşitate să mărturisească; şi dacă nu mărturiseau, tortura continua, mai mult, era înteţită.

Judecătorul nu găsi cu cale să-i dea explicaţii; urmarea sentinţei răspundea în locul lui.

Continuă:

— „...pentru a-l sili să-şi dezvăluie complicii, comploturile şi uneltirile în toate amănuntele”.

— Pe toţi dracii! strigă Coconnas. Uite ce numesc eu o mîrşăvie! O mişelie! Uite ce numesc eu mai mult decît o mîrşăvie!

Obişnuit cu mînia victimelor – mînie pe care suferinţa o potolea, schimbînd-o în lacrimi – judecătorul, nepăsător, nu făcu decît un gest.

Coconnas – înhăţat de picioare şi de umeri – fu răsturnat, culcat şi legat pe patul de tortură. Nici n-avu timp să bage de seamă cine îl brutaliza astfel.

— Ticăloşilor! urlă el, zgîlţîind într-un acces de furie atît de tare patul şi podiumul pe care era lungit, incit pînă şi călăii şovăiră. Ticăloşilor! Chinuiţi-mă, frîngeţi-mi oasele, faceţi-mă fărîme, n-o să aflaţi nimic, v-o jur! Ah, credeţi că nişte bucăţi de lemn şi de fier or să facă să vorbească

pe un gentilom ca mine? Haida-de! Hai, hai, puţin îmi pasă de voi!

— Grefier, pregăteşte-te să scrii – zise judecătorul.

— Da, da! Pregăteşte-te! urlă Coconnas. Şi dacă ai să scrii tot ce-o să vă spun eu tuturor... călăi nemernici, o să aveţi de lucru î Scrie! Scrie!

— Vreţi să faceţi mărturisiri? întrebă judecătorul la fel de calm ca şi mai înainte.

— Nimic, nici un cuvînt! Du-te dracului!

— Gîndiţi-vă mai bine, domnule, cît timp se pregătesc uneltele. Hai, jupîne, încalţă-i domnului saboţii!

Auzind acestea, cel ce stătuse pînă atunci în picioare, nemişcat, rezemat de stîlp, cu funia în mină, se apropie încet de Coconnas, care se întoarse spre el să-i scoată limba.

Era meşterul Caboche, călăul tribunalului din Paris.

O dureroasă uimire se întipări pe faţa lui Coconnas, care, în loc să strige şi să se agite, rămase nemişcat, neputînd să-şi ia privirile de pe chipul acestui prieten uitat, care reapărea într-un asemenea moment.

Fără ca un singur muşchi de pe figură să i se clintească, fără să se trădeze cu ceva că-l cunoscuse în altă parte pe Coconnas decît aci, pe patul de tortură, Caboche îi vîrî între picioare două scînduri, puse alte două în afară şi le legă pe toate cu funia ce o avea în mină.

Această unealtă de tortură se numea „saboţii”.

În cazul unei pedepse obişnuite, se vîrau şase pene între cele două scînduri dintre picioare, care, depărtînd scîndurile, striveau carnea.

Dacă se porunţa o pedeapsă mai gravă, se vîrau zece pene, care nu numai că striveau carnea, dar sfărîmau şi oasele.

Odată pregătirile terminate, jupîn Caboche vîrî vîrful unei pene între cele două scînduri, pe urmă, cu ciocanul său de lemn într-o mînă, stînd doar într-un genunchi – se uită la judecător.

— Vreţi să vorbiţi? întrebă acesta.

— Nu! răspunse hotărît Coconnas, deşi simţea cum sudoarea i se prelinge pe frunte, iar părul i se făcuse măciucă.

— Atunci, hai, dă-i drumul: prima pană!

Caboche ridică braţul înarmat cu ciocanul cel greu de lemn şi lovi puternic pana, care trosni înăbuşit.

Aparatul de tortură tremură.

Coconnas nu scoase însă nici un strigăt după această primă pană – care de obicei îi făcea să geamă chiar şi pe cei mai puternici.

Mai mult: pe chip i se putea citi o nespusă uimire.

Se uita uluit la Caboche, care, cu braţul ridicat – puţin întors spre judecător – se pregătea să lovească mai tare.

— Ce planuri aveaţi, cînd v-aţi ascuns în pădure? întrebă judecătorul.

— Să stăm la umbră! răspunse Coconnas.

— Hai! încă una – porunci judecătorul.

Caboche dădu a doua lovitură, care răsună ca şi prima,

Dar ca mai înainte, Coconnas nici nu clipi şi-l privi pe călău cu aceeaşi expresie.

Judecătorul încruntă sprîncenele.

— Halal creştin, nu glumă! murmură el. Pana a intrat pînă la capăt, jupîne?

Caboche se aplecă, prefăcîndu-se că se uită cu luare-aminte, dar aplecîndu-se, îi şopti lui Coconnas:

— Da' strigă odată, nenorocitule!

Pe urmă, ridicîndu-se, continuă:

— Pînă la capăt, domnule!

— Trage-i a doua pană! porunci rece judecătorul.

Cele patru cuvinte ale lui Caboche îi lămuriră totul lui Coconnas. Călăul de ispravă îi făcuse prietenului său cel mai mare bine pe care îl putea face un călău unui gentilom.

Îl cruţa nu numai de durere?: îl cruţa de ruşinea mărturisitor, înfigîndu-i între picioare – în loc de pene de

stejar – piele elastică, care avea numai floarea de lemn.

Astfel îi lăsa toată vigoarea, ca să poată îndura suferinţa eşafodului.

„Aha! Preabunule Caboche – îşi zise Coconnas – fii pe pace! Pentru că-mi ceri, am să urlu cît mă ţin plămînii şi dacă n-ai să fii mulţumit, să nu-mi spui mie pe nume!”

Între timp, Caboche introduse intre scînduri vîrful altei pene, mai groase decît prima.

— Hai trage! spuse judecătorul.

La aceste cuvinte, Caboche lovi atît de puternic, de parc-ar fi vrut să dărîme dintr-o lovitură turnul cel mare al castelului Vincennes.

— Ah! Aoleu! Vai! urlă Coconnas, pe tonurile cele mai variate. Mii de tunete! îmi zdrobiţi oasele! Băgaţi de seamă!

— Aha! A doua pană se face mai simţită! spuse judecătorul zîmbind. Nu mă miră.

Coconnas răsufla ca foalele unui fierar.

— Aşadar, ce făceaţi în pădure? repetă judecătorul.

— La naiba! V-am mai spus, luam aer!

— Hai, trage! spuse judecătorul.

— Mărturiseşte-i! îi şopti Caboche la ureche.

— Ce?

— Ce vrei, dar mărturiseşte ceva!...

Şi îi dădu încă o lovitură, la fel de zdravănă.

Coconnas răcni atît de tare, încît se sufocă.

— Vai de mine! Ce doriţi să ştiţi, domnule? Din ordinul cui mă aflam în pădure?

— Da, domnule!

— Din ordinului domnului d'Alençon.

— Scrieţi! porunci judecătorul.

— Dacă am săvârşit vreo crimă întinzînd o cursă regelui Navarei – continuă Coconnas – n-am fost decît un instrument şi ascultam de stăpînul meu.

Grefierul începu să scrie.

„Aha! M-ai denunţat, gălbejitule! Aşteaptă, îţi arăt eu

ţie!” îşi zise victima.

Coconnas povesti vizita lui Francisc la regele Navarei, întrevederile dintre de Mouy şi domnul d'Alençon, istoria cu mantia roşie şi toate acestea printre urlete, căci judecătorul îl silea pe călău să mai dea cîte o lovitură de ciocan.

În sfîrşit, dădu o mulţime de amănunte precise, verosimile, îngrozitoare, de netăgăduit, împotriva domnului duce d'Alençon, şi se prefăcu de minune că le mărturiseşte doar din pricina durerilor; se strîmbă. răcni, se văicări atît de firesc – pe tonuri atît de diferite – încît chiar judecătorul se înspăimîntă pînă la urmă că trebuie să ia notă de atîtea amănunte compromiţătoare pentru un vlăstar regesc al Franţei.

„Straşnic! îşi zise Caboche. Iată un gentilom căruia nu trebuie să-i spun un lucru de două ori şi care ştie să-i dea grefierului ce merită să aibă. Doamne Dumnezule! Ce-ar fi fost dacă în loc de piele, penele erau de lemn!”

Aşa, Coconnas fu iertat de ultima pană; totuşi, în afara acesteia „îndurase” pe celelalte nouă, ceea ce ar fi fost destul să-i facă picioarele chisăliţă.

Pentru destăinuirile făcute, judecătorul ţinu să-i arate lui Coconnas că se poartă cu blîndeţe şi se retrase.

„Victima” rămase singură cu Caboche.

— Ei bine, cum vă simţiţi, domnule? întrebă acesta.

— Prietene, curajosul şi scumpul meu Caboche! zise Coconnas. Fii sigur că am să-ţi fiu recunoscător toată viaţa pentru ce-ai făcut pentru mine!

— La dracu, domnule, aveţi dreptate; căci dacă s-ar şti ce-am făcut pentru dumneavoastră, v-aş lua locul pe masa pe care staţi acum şi fiţi sigur că n-aş fi cruţat de loc. aşa cum v-am cruţat eu...

— Dar cum ţi-a venit ideea asta minunată să...

— Uite cum a fost – zise Caboche înfăşurînd picioarele lui Coconnas în nişte cîrpe însîngerate – am ştiut că aţi fost arestat. Am ştiut că o să vi se facă proces. Am ştiut

că regina Caterina vrea să vă ucidă. Am ghicit că veţi fi torturat şi, prin urmare, am luat măsurile de cuviinţă.

— Chiar ştiind la ce primejdie te expui?

— Domnule – zise Caboche – aţi fost singurul gentilom care mi-a strîns mîna şi am şi eu ţinere de minte şi inimă, oricît de călău aş fi... şi poate tocmai din pricina asta... De altfel, veţi vedea mîine cum o să-mi fac treaba.

— Mîine? făcu Coconnas.

— Fără îndoială, mîine.

— Ce treabă?

Caboche îl privi uluit pe Coconnas.

— Cum, ce treabă? Doar n-aţi uitat sentinţa?!

— Aşa, da. da, ai dreptate, sentinţa, am uitat-o! îl aprobă Coconnas.

Adevărul era că nu o uitase de loc, dar nu se mai gîndea la ea.

Se gîndea doar la capelă, la stiletul ascuns sub faţa de masă a altarului, la Henriette şi regină, la uşiţa paraclisului, la cei doi cai ce aşteptau la marginea pădurii. Se gîndea la libertate, la goana nebună a cailor ce urmau să-i ducă la adăpost, dincolo de frontierele Franţei.

— Acum – îl sfătui Caboche – trebuie să treceţi cu îndemînare de pe masă pe targă. Nu uitaţi că pentru toată lumea, chiar şi pentru subalternii mei, aveţi picioarele zdrobite şi la fiecare mişcare trebuie să urlaţi.

— Aoleu! urlă Coconnas pe dată, cînd văzu că alţi doi călăi se apropie de el cu targa.

— Hai, hai, puţin curaj – zise Caboche – dacă strigaţi, acum, ce-o să faceţi mai tîrziu?

— Scumpul meu Caboche, nu le lăsa pe nepreţuitele tale ajutoare să mă atingă! Te implor! Poate n-au o mină aşa de uşoară ca a ta!

— Puneţi targa lîngă masă – porunci jupîn Caboche.

Cele două ajutoare îi dădură ascultare. Jupîn Caboche îl luă pe Coconnas în braţe, ca pe un copil, şi-l aşeză pe targă; dar, deşi îl pusese cu cea mai mare grijă, Coconnas

răcni cît îl ţinu gura.

Atunci apăru temnicerul cu o lanternă.

— Hai la capelă! spuse el.

Cei care purtau targa lui Coconnas porniră, după ce acesta, pe furiş, îi strînse pentru a doua oară mîna lui Caboche.

Datorită primei strîngeri de mînă, treburile îi merseseră prea bine piemontezului, ca să mai facă nazuri.

LIX
Capela

Lugubrul cortegiu străbătu într-o linişte adîncă cele două poduri mobile ale donjonului şi curtea cea mare a castelului, care ducea la capelă. Pe vitraliile acesteia, o lumină slabă colora figurile palide ale apostolilor înveşmîntaţi în roşu.

Coconnas respiră cu nesaţ aerul nopţii, deşi era rece şi jilav. Privea în beznă şi se gîndea cu bucurie că aceste împrejurări favorizau fuga lui şi a prietenului lui.

Îi trebui însă toată voinţa, băgarea de seamă şi stăpînirea de sine ca să nu sară de pe targă cînd, după ce ajunseră în capelă, la trei paşi de altar, zări pe podea zăcînd grămadă un om înfăşurat într-o mare mantie albă.

Era La Mole.

Cei doi soldaţi care însoţiseră targa rămăseseră afară.

— Pentru că ni se face această supremă graţie de a fi încă o dată împreună, duceţi-mă lîngă prietenul meu – spuse Coconnas cu voce stinsă.

Cei care purtau targa nu primiseră vreo altă poruncă, aşa că îi împliniră dorinţa lui Coconnas.

La Mole, posomorit şi palid, îşi sprijinise capul de zid: părul lui negru, scăldat de sudoare, accentua şi mai mult paloarea de ivoriu a chipului şi părea şi acum ţeapăn din pricină că se zbîrlise de spaimă.

La un semn al temnicerului, cei doi valeţi care purtau targa se depărtară ca să caute un preot, la cererea lui Coconnas.

Acesta era semnalul stabilit.

Coconnas se uită neliniştit cum pleacă; dar nu era singurul care avea privirea arzătoare aţintita asupra lor. Abia dispăruseră, că două femei se năpustiră de după altar; freamătul lor de bucurie, vestindu-le prezenţa, rupse tăcerea, ca un suflu dinaintea furtunii.

Margareta se îndreptă spre La Mole şi-l prinse în braţe.

La Mole scoase un strigăt îngrozitor, unul din acele ţipete pe care Coconnas îl auzise din temniţă şi-l făcuse aproape să înnebunească.

— Dumnezeule, ce ai, La Mole? întrebă Margareta, dîndu-se înapoi de spaimă.

La Mole gemu adînc şi duse mîinile la ochi, de parcă n-ar fi vrut s-o vadă pe Margareta.

Pe regina Navarei o înspăimîntă mai nrclt gestul acesta şi tăcerea care urmă, decît strigătul de durere scos de La Mole.

— Vai! Ce s-a întîmplat? Eşti plin de sînge! exclamă ea.

Coconnas se repezise la altar, luase stiletul şi o îmbrăţişa pe Henriette, dar se întoarse pe dată.

— Ridică-te, te implor, ridică-te! spuse Margareta. Ridică-te te rog, acum e momentul!

Un zîmbet îngrozitor de trist înflori pe buzele palide ale lui La Mole, ce părea că nu-şi mai îngăduie să zîmbească.

— Scumpa mea regină! zise tînărul. N-aţi ţinut seama de Caterina şi, prin urmare, aţi uitat că poate să mai săvîrşească o crimă. Am fost supus la torturi, oasele îmi sînt sfărîmate, tot trupul mi-e o rană şi fiecare mişcare pe care o fac acum pentru a vă săruta pe frunte îmi pricinuieşte dureri mai mari decît chinurile morţii.

Într-adevăr, La Mole, cu nespuse eforturi şi galben ca ceara, îşi apăsa buzele pe fruntea reginei.

— Tortura?! exclamă Coconnas. Dar şi eu am fost su-

pus caznei! Dar ce, călăul nu s-a purtat cu tine cum a făcut-o cu mine?

Şi Coconnas povesti ce se întîmplase.

— Aşa-i! Totul se limpezeşte! Tu i-ai dat mîna în ziua cînd l-am vizitat; eu am uitat că toţi oameni sînt fraţi şi l-am dispreţuit. Dumnezeu mă pedepseşte pentru îngîmfarea mea! Şi-i mulţumesc pentru asta!

La Mole îşi împreună mîinile.

Coconnas şi cele două femei schimbară priviri de o nespusă spaimă.

— Hai, hai, nu mai pierdeţi vremea, scumpe domnule Coconnas – grăi temnicerul, care se dusese pînă la uşă să tragă cu urechea. Daţi-mi lovitura de pumnal, ca un adevărat gentilom, pînă nu se întorc ăilalţi.

Margareta îngenunchease lîngă La Mole şi era asemenea acelor figuri de marmură ce se apleacă peste morminte, alături de statuia celui îngropat.

— Hai, prietene, curaj – îl îndemnă Coconnas. Sînt puternic, te duc în spate, te aşez pe cal, te iau chiar pe al meu dacă nu poţi să te ţii în şa; dar să plecăm, să plecăm! Auzi ce ne spune omul ăsta de ispravă; e vorba de viaţă!

La Mole făcu un efort supraomenesc, un efort sublim.

— E drept, e vorba de viaţa ta! murmură el.

Încercă din nou să se ridice.

Annibal îl luă de subsuori şi-l ridică. În acest timp, La Mole nu scoase decît un fel de muget înăbuşit; dar cînd Coconnas îl lăsă spre a se duce la temnicer şi nu mai fu sprijinit decît de braţele celor două femei, picioarele îl lăsară şi se prăbuşi, cu toate sforţările Margaretei, care izbucnise în plîns; strigătul sfîrşietor pe care-l scoase fără să vrea răsună în capelă cu ecouri lugubre ce stăruiră mult timp sub bolţi.

— Vezi – spuse La Mole cu deznădejde – vezi, scumpa mea regină? Lăsaţi-mă. plecaţi, după ce o să ne luăm rămas bun pentru ultima oară. N-am spus nimic, Margareta,

secretul tău l-am învăluit în iubirea mea şi va muri o dată cu mine... Adio, regina mea, adio...

Margareta, ea însăşi aproape fără viaţă, îmbrăţişa acest chip încîntător şi-l sărută aproape cu veneraţie.

— Annibal – zise la Mole – tu, care ai fost cruţat de dureri, tu, care mai eşti tînăr şi poţi să trăieşti, fugi, fugi, prietene! Dă-mi această mulţumire supremă de a te şti în libertate!

— Vremea trece, hai, grăbiţi-vă! strigă temnicerul.

Henriette încercă să-l tragă încet după ea pe Annibal, în timp ce în faţa lui La Mole stătea Margareta în genunchi, cu părul răvăşit şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, asemenea unei Magdalene.

— Fugi, Annibal! stărui La Mole. Fugi, nu da prilej duşmanilor noştri să se bucure asistînd la moartea a doi nevinovaţi!

Coconnas o respinse cu blîndeţe pe Henriette, care căuta să-l tragă spre uşă şi spuse cu un gest grav, aproape maiestuos:

— Doamnă, mai întîi daţi acestui om cei cinci sute de scuzi pe care i-am făgăduit

— Iată-i, zise Henriette.

Apoi Coconnas se întoarse spre La Mole şi clătină trist din cap:

— Cît despre tine, bunul meu La Mole, mă insulţi gîndindu-te măcar o clipă că aş putea să te părăsesc. N-am jurat oare să trăiesc şi să mor o dată cu tine? Dar suferi atît de mult, sărmanul meu prieten, că te iert!

Şi se culcă hotărît din nou lîngă prietenul lui, îşi plecă spre el capul şi îi atinse uşor fruntea cu buzele.

După aceea, Annibal, aşa cum ar face o mamă cu un copil, luă încet, cu băgare de seamă, capul prietenului său, care, alunecînd de-a lungul zidului, se odihni pe pieptul său.

Margareta cu chipul întunecat, ridică stiletul pe care-l aruncase Coconnas.

— Scumpa mea regină – murmură La Mole, care-i înţelesese gîndul şi întinsese braţele spre ea – scumpa mea regină, nu uita că mor pentru ca să sting orice bănuială a iubirii noastre.

— Atunci ce pot să fac pentru tine – exclamă Margareta, deznădăjduită – dacă nici măcar nu pot să mor cu tine?

— Poţi să-mi ajuţi ca moartea să-mi fie uşoară şi să se apropie de mine cu chip surîzător – şopti La Mole.

Margareta se apropie de el, împreunîndu-şi mîinile, ca şi cum l-ar fi rugat să vorbească.

— Margareta, îţi aminteşti seara cînd, în schimbul vieţii mele pe care ţi-o ofeream atunci şi ţi-o dăruiesc astăzi, mi-ai făcut o făgăduială sfîntă?

Margareta tresări.

— Da, îţi aminteşti, pentru că te-ai înfiorat – reluă Le Mole.

— Da, da, îmi amintesc – zise Margareta – şi pe sufletul meu, o să-mi ţin această făgăduială!

Margareta întinse o mînă spre altar, ca şi cum ar fi vrut să ia pe Dumnezeu încă o dată ca martor al jurămîntului ei.

Chipul lui La Mole se lumină, de parcă bolta capelei s-ar fi deschis şi o rază cerească ar fi coborît asupra lui.

— Vin, vin! strigă temnicerul.

Margareta scoase un strigăt şi se năpusti spre La Mole, dar teama să nu-i mărească durerile o făcu să se oprească tremurînd în faţa lui.

Henriette îşi puse buzele pe fruntea lui Coconnas, şi-i spuse:

— Te înţeleg, dragul meu Annibal, şi sînt mîndră de tine. Ştiu că mori ca un erou, dar pentru eroismul tău te iubesc. Înaintea lui Dumnezeu te voi iubi totdeauna mai presus de orice şi ceea ce Margareta a, jurat să facă pentru La Mole, fără să ştiu despre ce-i vorba, jur să fac la fel pentru tine!

Spuse aceste cuvinte şi-i întinse mîna Margaretei.

— Îmi place cum ai vorbit! Mulţumesc – zise Coconnas.

— Înainte de a mă părăsi, regină, o ultimă graţie: dă-mi o amintire pe care s-o pot săruta cînd o să urc pe eşafod.

— Da, da, ţine! făcu Margareta.

îşi scoase de la gît un mic medalion de aur, cu un lănţişor din acelaşi metal.

— Ţine! Uite o amintire sfîntă pe care o port din copilărie. Chiar mama mi-a pus-o la gît cînd eram fetită şi mă mai iubea! Era a unchiului meu, papa Clement, şi am purtat-o întotdeauna cu mine! Ţine, ia-o!

La Mole o luă şi o sărută pătimaş.

— Se deschide uşa! spuse temnicerul. Fugiţi, doamnelor, fugiţi!

Cele două femei se năpustiră după altar şi dispărură.

În aceeaşi clipă preotul intră.

LX
Piaţa Saint-Jean-En-Grève

BĂTUSERĂ CEASURILE ŞAPTE dimineaţa. Mulţimea aştepta, zgomotoasă, în pieţe, pe străzi şi pe cheiuri.

La zece, furgonul vopsit în roşu – acelaşi în care după duel fuseseră aduşi leşinaţi la Luvru – plecase de la Vincennes şi traversa încet strada Saint-Antoine; la trecerea lui, spectatorii, atît de înghesuiţi că se călcau în picioare, păreau nişte statui cu ochii ficşi şi cu gura încremeniţi

Regina-mamă oferea în această zi întregii populaţii a Parisului o privelişte sfîsietoare.

Furgonul despre care am pomenit străbătu mai departe străzile, purtînd culcaţi pe o mînă de paie doi tineri cu capetele descoperite, îmbrăcaţi în negru din cap pînă în picioare şi sprijinindu-se unul de celălalt.

Coconnas îl ţinea pe genunchi pe La Mole, al cărui cap atîrna peste stinghiile cotigii; se uita ba ici, ba colo, cu privirea rătăcită.

Iar mulţimea curioasă să vadă pînă în fundul furgonului, se înghesuia, se ridica pe vîrfuri, se suia pe bolovani, se agăţa de colţurile zidurilor şi părea mulţumită cînd izbutea să vadă în întregime cele două trupuri care, după ce pătimiseră atît de mult, erau acum hărăzite morţii.

Se zvonise că La Mole murea fără să fi mărturisit nimic

din ceea ce era învinuit; în timp ce, dimpotrivă, Coconnas – se spunea ca ceva sigur – nu putuse să îndure chinurile şi destăinuise totul.

Aşa că din toate părţile se auzeau strigăte:

— Uite-l! Uite-l pe roşcovan! El a vorbit! El a mărturisit totul! E un laş, care-i vinovat de moartea celuilalt. Iar celălalt, dimpotrivă, e un viteaz şi n-a spus nimic.

Cei doi tineri auzeau bine, unul laudele, celălalt insultele, care însoţeau marşul lor funebru spre eşafod; şi în timp ce La Mole strîngea mîinile prietenului său, un dispreţ sublim lumina chipul piemontezului care, din înălţimea furgonului răpănos, privea mulţimea prostită, de parcă s-ar fi aflat într-un car triumfal.

Nenorocirea îşi împlinise opera divină: înnobilase figura lui Coconnas, aşa cum moartea trebuia să-i înalţe sufletul.

— Mai avem mult? întrebă La Mole. Nu mai pot, prietene! Simt că în curînd o să leşin...

— Curaj, curaj, La Mole! Acum o tu trecem pe strada Tizon, apoi pe strada Cloche-Percée. Uite, uită-te puţin!...

— Ridică-mă! Ridică-mă! Să mai văd o dată aceasta casă binecuvîntată.

Coconnas întinse mîna şi atinse umărul călăului, care şedea în faţă şi mîna calul.

— Jupîne – îi zise – fii bun te rog şi opreşte-te o clipă în dreptul străzii Tizon.

Caboche încuviinţă din cap şi cînd ajunse în dreptul străzii Tizon, opri.

La Mole se ridică anevoie, sprijinit de Coconnas; cu privirea împăienjenită de lacrimi, se uita la căsuţa liniştită, tăcută şi ferecată ca un mormînt, oftă adînc şi murmură;

— Adio, adio, tinereţe, iubire, viaţă!

Capul îi căzu pe piept.

— Curaj! Poate o să le găsim pe toate acolo sus! şopti Coconnas.

— Crezi? făcu La Mole.

— Cred, pentru că mi-a spus preotul şi, mai ales, pentru că nădăjduiesc. Dar nu trebuie să leşini, prietene, ticăloşii or să rîdă de noi!

Caboche auzi aceste cuvinte şi cu o mînă dădu bici calului, în timp ce cu cealaltă îi întinse lui Coconnas – fără să-l vadă nimeni – un mic burete îmbibat cu un întăritor atît de puternic, încît La Mole, după ce-şi frecă tîmplele cu el şi respiră adînc, se simţi răcorit şi cu puteri noi.

— Ah – zise La Mole – renasc!

Şi sărută medalionul pe care îl avea atîrnat de gît cu un lănţişor de aur.

Cînd ajunseră în colţul cheiului şi dădură ocol încîntătorului pavilion al lui Henric al II-lea, se zări eşafodul ca o platformă goală şi însîngerată, ce se înălţa deasupra capetelor tuturor.

— Prietene – zise La Mole – aş vrea să mor primul.

Coconnas atinse din nou cu mîna umărul călăului.

— Ce-i, domnul meu? întrebă acesta întorcîndu-se.

— Ştiu că eşti un om de ispravă şi vrei să-mi fii pe plac, nu-i aşa? îi spuse Coconnas. Cel puţin aşa mi-ai spus.

— Da! Şi vă repet.

— Prietenul meu a suferit mai mult şi are mai puţină putere...

— Şi...

— Şi mi-a spus că ar suferi prea mult să mă vadă murind primul. De altfel, dac-aş muri eu cel dintîi, n-ar fi nimeni care să-l ducă la eşafod.

— Bine, bine – murmură Caboche, ştergîndu-şi o lacrimă cu dosul palmei. Fiţi pe pace, voi face cum doriţi.

— Şi dintr-o singură lovitură, nu-i aşa? spuse în şoaptă piemontezul.

— Dintr-una singură.

— Foarte bine... pe urmă, dacă vei fi nevoit să dai înapoi, fă-o pe seama mea...

Furgonul se opri. Ajunsese la destinaţie. Coconnas îşi puse pălăria pe cap.

Un vuiet ca al valurilor mării îi vîjîi în urechi lui La Mole. Încercă să se ridice, dar puterile îi părăsiră; Caboche şi Coconnas trebuiră să-l sprijine de subsuori.

Piaţa era o mare de capete. Scările primăriei păreau un amfiteatru plin de spectatori. La fiecare fereastră apăreau chipuri însufleţite, ale căror priviri scînteiau.

Cînd mulţimea îl văzu pe frumosul tînăr cu picioarele zdrobite, străduindu-se din răsputeri, dar în zadar, să meargă singur la eşafod, se stîrni o rumoare nestăvilită, ca un strigăt de durere al tuturor. Bărbaţii strigau, femeile scoteau gemete tînguitoare.

— A fost unul din curtenii cei mai de vază! spuneau bărbaţii. Nu trebuia să moară la Saint-Jean-en-Gréve, ci la Préaux-Clercs.

— Tare-i frumos! Ce palid e! E cel care n-a mărturisit nimic – şopteau femeile.

— Prietene, mă lasă puterile! Du-mă! murmură La Mole.

— Aşteaptă – zise Coconnas.

Făcu un semn călăului, care se îndepărtă.

Apoi se aplecă, îl luă pe La Mole în braţe ca pe un copil şi, fără să şovăie, urcă cu povara lui scara platformei şi îl aşează aici pe La Mole, în mijlocul strigătelor frenetice şi al aplauzelor mulţimii.

Coconnas îşi scoase pălăria, o fîlfîi deasupra capului şi salută.

O aruncă apoi lîngă el, pe eşafod.

— Uită-te în jurul nostru! Nu le zăreşti undeva? întrebă La Mole.

Coconnas se uită cu luare aminte prin piaţă; curînd îşi pironi privirea într-un loc şi, fără să se întoarcă, atinse cu mîna umărul prietenului său.

— Uite, priveşte fereastra turnuleţului de acolo!

Şi cu mîna cealaltă îi arătă lui La Mole un mic monument, care mai există şi azi, ruină a secolelor trecute, între strada Vannerie şi strada Mouton.

Două femei în doliu stăteau sprijinite una de alta, nu la fereastră, ci puţin mai înapoia ei.

— Ah! făcu La Mole. Nu mă temeam decît de un singur lucru: e-am să mor fără s-o revăd! Am revăzut-o! Acum pot să mor!

Cu ochii pironiţi la fereastră, puse medalionul la gură şi îl acoperi de sărutări.

Coconnas salută graţios pe cele două femei, ca şi cum s-ar fi aflat într-un salon.

Drept răspuns, ele îşi fluturară batistele ude de lacrimi.

La rîndul lui, Caboche atinse cu degetul umărul lui Coconnas şi îi făcu din ochi un semn.

— Da, da! aprobă piemontezul.

Se întoarse apoi spre La Mole:

— Îmbrăţişează-mă – îi zise – şi mori frumos. N-o să-ţi fie greu, prietene, eşti atît de curajos!

— N-am nici un merit că mor frumos, de vreme ce sufăr atît de mult! murmură La Mole.

Preotul se apropie şi-i întinse un crucifix lui La Mole care îi arătă zîmbind medalionul ce-l ţinea în mînă.

— Nu-i nimic – zise preotul – totdeauna trebuie să-i ceri să-ţi dea tărie Celui care a îndurat ceea ce ai să înduri şi tu.

La Mole sărută picioarele lui Crist.

— Părinte, călugăriţele preaevlavioasei Fecioare să mă pomenească în rugăciunile lor – zise el.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te, La Mole – spuse Coconnas – soarta ta mă-ndurerează aşa de tare, încît nu mă mai pot stăpîni mult!

— Sînt gata! răspunse La Mole.

— Puteţi să vă ţineţi capul drept? întrebă Caboche, pregătindu-şi paloşul în spatele lui La Mole, care înge-nunchease.

— Nădăjduiesc.

— Atunci totul o să meargă bine.

— Dar dumneata – zise La Mole – n-o să uiţi ceea ce te-

am rugat? Acest medalion îţi va deschide porţile.

— Fiţi pe pace. Numai încercaţi să vă ţineţi capul drept.

La Mole îşi îndreptă gîtul şi îşi întoarse ochii spre fereastra turnuleţului.

— Adio, Margareta – zise – fii bine...

Nu isprăvi. Cu tăişul paloşului – scînteind ca un fulger – Caboche îi reteză, dintr-o singură lovitură capul, care se rostogoli la picioarele lui Coconnas.

Trupul se întinse încet, de parcă s-ar fi culcat.

Un strigăt uriaş răsună din mii de piepturi şi dintre nenumăratele glasuri de femei, lui Coconnas i se păru că unul e mai sfîşietor decît toate.

— Mulţumesc, dragă prietene, mulţumesc – spuse Coconnas, strîngîndu-i mîna călăului pentru a treia oară.

— Fiule, n-ai nimic să-i încredinţezi lui Dumnezeu? i se adresă preotul lui Coconnas.

— Nu, părinte, pe legea mea, tot ce-am avut de spus v-am spus ieri! îi zise piemontezul.

Apoi, întorcîndu-se spre Caboche, îl rugă:

— Hai, călăule, ultimul meu prieten, mai fă-mi un serviciu!

— Şi înainte de a îngenunchea, îşi plimbă pe deasupra mulţimii o privire atît de calmă şi de senină, încît un murmur de admiraţie îi mîngîie auzul şi-i umplu sufletul de mîndrie. Atunci luă capul prietenul său şi-l sărută pe buzele învineţite, uitîndu-se încă o dată – pentru ultima oară – spre micul turn; îngenunche, ţinînd în mîini capul drag, şi zise:

— Acum, eu!

Nici nu isprăvi aceste cuvinte şi Caboche făcu să-i zboare capul.

Chiar şi pe călău îl cuprinseră fiorii.

— Era şi timpul să se termine! Bietul băiat! murmură el.

Scoase apoi anevoie medalionul din mîinile crispate ale lui La Mole şi aruncă mantia sa peste tristele rămăşiţe, pe care furgonul trebuia să le ducă la el.

Spectacolul se terminase şi mulţimea se risipi.

LXI
Turnul infamiei

Noaptea se lăsase deasupra oraşului, care mai fremăta sub impresia supliciului ale cărui amănunte circulau din gură în gură, întunecînd în toate casele ceasul voios al cinei.

Dimpotrivă, dacă populaţia oraşului era tăcută şi posomorită, la Luvru domneau zgomotul, veselia şi strălucirea, pentru că la palat serbarea era în toi.

Această serbare fusese poruncită de Carol al IX-lea, pentru seara, aşa după cum tot el poruncise supliciul pentru dimineaţă.

Regina Navarei primise încă din ajun ordinul să ia şi ea parte şi cum nădăjduia că I-a Mole şi Coconnas vor fi salvaţi peste noapte şi era sigură că se luaseră toate măsurile în acest scop, îi spusese fratelui ei că va face cum doreşte el.

Dar cum pierduse orice speranţă în urma celor petrecute în capolă, şi cum mai fusese de faţă şi la execuţie, într-o ultimă izbucnire de durere pentru această dragoste – cea mai puternică şi mai profundă din viaţa ei – Margareta îşi jurase că nici o rugăminte şi nici o ameninţare n-o vor putea sili să ia parte la o petrecere la Luvru, după ce în aceeaşi zi asistase la îngrozitoarea ceremonie de la Grève.

În această zi, însă, Carol al IX-lea dădu din nou dovadă de o tărie pe care nimeni poate n-o împinsese aşa de departe. Ţintuit în pat de cincisprezece zile, şubred ca un muribund, palid ca un cadavru, pe la ora cinci el se ridică din pat şi se îmbrăcă cu cele mai frumoase veşminte. E drept că în timp ce se îmbrăca, leşină de trei ori.

Pe la ora opt întrebă ce se întîmplase cu sora lui, dacă mai fusese văzută şi ce făcea. Nimeni nu-i răspunse, căci regina intrase în apartamentul ei pe la ora unsprezece şi se închisese înăuntru, interzicînd oricui s-o viziteze.

Pentru Carol nu existau însă uşi închise. Sprijinit de braţul domnului de Nancey, se îndreptă spre apartamentul reginei Navarei şi pătrunse pe neaşteptate pe uşa din coridorul secret.

Deşi se aştepta să o afle copleşită de tristeţe – şi se pregătise sufleteşte pentru aceasta – ceea ce îi fu dat să vadă era atît de sfîşietor, încît nici nu i-ar fi trecut prin minte.

Margareta, aproape leşinată, stătea pe un fotoliu. Capul îi era înfundat în perne. Nu plîngea şi nici nu se ruga: de cînd se întoarse, horcăia ca un bolnav în agonie.

În alt colţ al camerei, Henriette de Nevers, această femeie neînfricată, zăcea fără cunoştinţă pe covor. La întoarcerea din piaţa Saint-Jean-en-Grève, forţele o părăsiseră, ca şi pe Margareta, şi sărmana Gillonne alerga de la una la cealaltă şi nu îndrăznea nici măcar să le adreseze un cuvînt de consolare.

În crizele care urmează după asemenea mari nenorociri, durerea îţi este nepreţuită, asemenea unei comori, şi-l iei drept duşman pe oricine caută să te îndepărteze cît de puţin de la ea.

Aşadar, lăsîndu-l pe Nancey în coridor, Carol împinse uşa, intră livid şi tremurînd.

Nici una din femei nu-l băgă în seamă. Numai Gillonne, care tocmai îi dădea Henriettei ajutor, se ridică într-un genunchi şi-l privi înspăimîntată pe rege.

Carol îi făcu semn cu mîna. Gillonne se ridică, făcu o reverenţă şi plecă.

Regele se îndreptă spre Margareta. O privi o clipă în tăcere, apoi i se adresă pe un ton de care n-ai fi crezut în stare vocea lui aspră:

— Margareta! Surioară!

Tînăra femeie tresări şi dădu să se ridice.

— Maiestatea voastră! exclamă ea.

— Hai, surioară, curaj! Margareta ridică ochii spre cer.

— Da – făcu Carol – ştiu prea bine, dar ascultă-mă!

Regina Navarei făcu un semn că îl ascultă.

— Mi-ai făgăduit să vii la bal – zise Carol.

— Eu?! strigă Margareta.

— Da. Şi pentru că ai făgăduit, eşti aşteptată. Aşa că dacă nu vii, s-ar mira lumea că nu te vede.

— Frate, iartă-mă! După cum vezi, sînt foarte bolnavă.

— Fă un efort!

O clipă, Margareta păru hotărîtă să fie curajoasă, dar puterile o părăsiră din nou şi capul îi căzu pe perne.

— Nu, nu, n-o să vin! exclamă ea.

Carol îi luă mîna, se aşeză pe fotoliu lîngă ea şi-i vorbi în şoaptă:

Margot, tu ai pierdut acum un prieten! Ştiu prea bine! Dar eu, uită-te la mine, nu mi-am pierdut oare toţi prietenii? Şi, pe deasupra, şi pe mama? Tu ai putut întotdeauna să plîngi în voie, ca acum. Eu, în ceasurile de mare durere, am fost nevoit să zîmbesc. Tu suferi, Margot, dar eu, uită-te la mine, eu voi muri! Ei bine, Margot, trebuie să ai curaj! Ţi-o cer în numele onoarei noastre. Noi purtăm ca o cruce de nelinişti renumele casei noastre, s-o purtăm ca Mîntuitorul pe drumul patimilor. Şi dacă ne împiedicăm, să ne ridicăm curajoşi şi resemnaţi ca El.

— Doamne Dumnezeule! făcu Margareta.

— Da – făcu Carol, răspunzînd gîndului ei. Da, surioară, sacrificiul e anevoios; dar fiecare îl face în felul lui: unii cu

onoarea, alţii cu viaţa lor. Crezi că la douăzeci şi cinci de ani ai mei, stăpîn pe cel mai frumos tron din lume, nu regret că mor Ei bine, uită-te la mine... ochii, chipul, buzele... sînt ale unui muribund, e adevărat; dar zîmbetul... oare zîmbetul nu te face să crezi că mai nădăjduiesc? Şi, totuşi, peste opt zile, cel mult o lună, o să mă jeleşti, surioară, ca pe cel care a murit astăzi...

— Frăţioare! exclamă Margareta, aruncîndu-se de gîtul lui Carol.

— Hai, îmbracă-te, dragă Margareta! o sfătui regele. Ascunde-ţi paloarea şi vino la bal. Chiar acum am poruncit să ţi se aducă bijuterii noi şi podoabe, aşa cum se cuvine frumuseţii tale!

— Diamante, rochii! Ce înseamnă acum toate astea? murmură Margareta.

— Viaţa-i lungă. Margareta, cel puţin pentru tine – spuse zîmbind Carol.

— Niciodată, niciodată!

— Surioară, aminteşte-ţi de un lucru: uneori înăbuşindu-ţi sau ascunzîndu-ţi durerea, îi cinsteşti mai mult pe cei morţi.

— Ei bine. am să vin! răspunse, scuturată de un fior, Margareta.

Ochii lui Carol se umeziră de o lacrimă pe care pleoapele lui uscate o înghiţiră pe dată.

Se aplecă să-şi sărute sora pe frunte, se opri o clipă lîngă Henriette, care nici nu-l văzuse, nici nu-l auzise, şi murmură:

— Biata femeie!

Apoi ieşi tăcut.

După plecarea regelui mai mulţi paji intrară, aducînd cutii şi casete cu bijuterii.

Margareta le făcu semn să le lase jos.

Pajii ieşiră. Rămase doar Gillonne.

— Pregăteşte-mi tot ce-mi trebuie ca să mă îmbrac – zise Margareta.

Fata se uită mirată la stăpînă.

— Da – repetă Margareta, cu un ton o cărui amărăciune e cu neputinţă de redat – da, mă îmbrac! Mă duc la bal! Sînt aşteptată! Aşa că grăbeşte-te! O să am o zi plină: dimineaţa sărbătoare în piaţa Grève, seara sărbătoare la Luvru!

— Şi doamna ducesă? întrebă Gillonne.

— E fericită! Poate să rămînă aici! Poate să plîngă! Poate să sufere cît pofteşte! Ea nu este fiică de rege, soţie de rege, soră de rege! Ea nu e regină! Ajută-mă să mă îmbrac, Gillonne!

Fata se supuse. Podoabele erau măreţe, rochia minunată. Niciodată nu mai fusese Margareta atît de frumoasă.

Se privi în oglindă.

„Fratele meu are dreptate! Nenorocită făptură e omul!” îşi zise ea.

Chiar atunci, Gillonne se întoarse: ¡

— Doamnă, un om vrea să vă vorbească.

— Mie?

— Da, dumneavoastră.

— Cine e?

— Nu ştiu, dar are o înfăţişare îngrozitoare. Numai uitîndu-mă la el, şi m-au trecut fiorii.

— Întreabă-l cum îl cheamă – zise Margareta, pălind.

Gillonne ieşi şi după cîteva clipe se întoarse.

— N-a vrut să-mi spună numele, doamnă, dar m-a rugat să vă înmînez aceasta.

Gillonne îi întinse Margaretei medalionul pe care i-l dăduse lui La Mole în ajun.

— Lasă-l să intre, să intre! spuse ea degrabă.

Margareta se îngălbeni şi simţi cum îi îngheaţă sîngele în vine.

Un pas greu făcu să tremure duşumeaua. Ecoul, fără îndoială indignat că trebuie să repete un asemenea zgomot, se pierdu sub lambriuri. În prag apăru un

bărbat...

— Dumneata eşti...? întrebă regina.

— Acela pe care l-aţi întîlnit într-o zi aproape de Montfaucon, doamnă, şi care a adus la Luvru în furgonul lui doi gentilomi răniţi.

— Da. da, te recunosc, eşti jupîn Caboche!

— Călăul Parisului, doamnă.

Henriette auzi numai aceste cuvinte din toate cîte se pronunţaseră în preajma ei de mai bine de o oră.

Îşi ridică capul palid din mîini şi-l privi pe călău cu ochii ei de smarald, din care parcă ţîşneau două văpăi.

— Şi vii pentru...? îngăimă, tremurînd, Margareta.

— Pentru a vă aminti făgăduiala făcută celui mai tînăr dintre cei doi gentilomi, aceluia care m-a rugat să vă înapoiez acest medalion. Vă mai amintiţi, doamnă?

— Da, da! exclamă regina. Niciodată, niciodată umbra unui mort scump nu va avea o mulţumire mai nobilă! Dar unde-i?

— La mine, împreună cu trupul.

— La dumneata? De ce nu l-ai adus?

— S-ar fi putut să fiu oprit la intrarea în Luvru. Şl poate aş fi fost silit să-mi scot mantia. Şi ce s-ar fi zis, cînd s-ar fi văzut că ascund un cap?

— Bine, bine! Ţine-l la dumneata. Am să vin mîine să-l iau.

— Mîine, doamnă – zise meşterul Caboche – mîine va fi poate prea tîrziu.

— De ce?

— Pentru că regina-mamă mi-a poruncit să ţin pentru vrăjitoriile ei capetele primilor doi condamnaţi pe care îi voi decapita.

— Vai! Profanare! Capetele iubiţilor noştri! Henriette! strigă Margareta, dînd fuga la prietena sa, care se ridică pe dată, de parc-ar fi împins-o un arc. Henriette, îngerul meu, auzi ce spune acest om?.

— Da! Ei bine, ce-i de făcut?

— Trebuie să mergem cu el.

Scoţînd apoi strigătul acela de durere care-l trezeşte la viaţă pe un om dintr-o mare suferinţă, zise:

— Vai, ce bine mă simţeam! Eram aproape moartă!

Între timp, Margareta îşi aruncă pe umerii ei goi o mantie de catifea.

— Vino, vino – o îndemnă ea – hai să-i mai vedem o dată!

Margareta închise toate uşile şi porunci să i se aducă litiera în faţa portiţei ascunse; pe urmă, luînd-o pe Henriette de braţ, coborîră prin coridorul secret, făcîndu-i semn lui Caboche să le urmeze.

La poarta de jos aştepta litiera, iar lîngă portiţă era ajutorul lui Caboche, cu un felinar.

Purtătorii litierei erau oameni de încredere, muţi şi surzi, mai siguri decît ar fi fost vitele de povară.

Merseră cam zece minute în litieră, avînd înainte pe jupîn Caboche şi ajutorul său cu felinarul; apoi se opriră.

Călăul deschise portiera, în timp ce ajutorul o luă la fugă înainte.

Margareta coborî şi o ajută şi pe ducesă. În această mare nenorocire care le lovise pe amîndouă, dovedeau că au nervii tari.

Turnul infamiei se înălţa în faţa celor două femei ca un uriaş posomorit şi mătăhălos, azvîrlind o lumină roşiatică prin cele două mici ferestrui ce străjuiau în vîrful lui.

Ajutorul se ivi din nou în poartă.

— Doamnelor, puteţi intra! Toată lumea doarme! şopti Caboche.

Chiar atunci, lumina de la cele două ferestrui se stinse.

Femeile, ţinîndu-se strîns una lîngă alta, trecură prin mica poartă în formă de ogivă şi păşiră în beznă pe podeaua de piatră, jilavă şi noduroasă.

La capătul unui coridor care cotea zăriră o luminiţă şi, călăuzite de acelaşi stăpîn fioros al casei, se îndreptară într-acolo. Poarta se închise în urma lor.

Caboche, cu o torţă de ceară în mînă, le conduse într-o sală scundă şi afumată, în mijlocul căreia era o masă cu trei tacîmuri şi rămăşiţele de la cină. Fără îndoială, aici mîncaseră călăul, soţia lui şi calfa.

În locul cel mai vizibil era ţintuit în zid un pergament cu sigiliul regelui. Era brevetul de călău al Parisului.

Într-un alt ungher se afla un paloş lat, cu mîner lung. Era spada scînteietoare a justiţiei.

Ici-colo atîrnau şi cîteva gravuri grosolane, înfăţişînd sfinţi martirizaţi prin toate felurile de torturi.

Cînd ajunse aici, Caboche se înclină adînc şi zise:

— Maiestatea voastră să mă ierte că am îndrăznit să pătrund în Luvru şi să vă aduc aici. Dar a fost ultima şi suprema dorinţă a gentilomului, aşa că a trebuit...

— Ai făcut foarte bine, jupîne, ai făcut foarte bine – îi zise Margareta – şi drept răsplată pentru truda dumitale, iată!

Caboche se uită trist la punga plină de galbeni pe care Margareta o pusese pe masă.

— Aur! Mereu aur! murmură el. Vai, doamnă, de ce nu pot să răscumpăr cu aur sîngele pe care am fost nevoit să-l vărs astăzi!

— Jupîne – zise Margareta, cu o şovăială dureroasă în glas şi uitîndu-se în jur – jupîne, jupîne, trebuie să mai mergem în altă parte? Nu văd...

— Nu, doamnă, nu, sînt aici! E însă o privelişte prea tristă, de care aş dori să vă cruţ: ceea ce căutaţi pot să vă aduc aici, ascunse într-o mantie!

Margareta şi Henriette se priviră în acelaşi timp.

— NU – spuse Margareta, care citise în privirea prietenei sale aceeaşi hotărîre ca şi a ei. Nu! Arată-ne drumul şi te urmăm.

Caboche luă torţa şi deschise o uşă de stejar care răspundea pe o scară cu mai multe trepte, ce se afundau sub pămînt. Pe dată se simţi un curent rece, care făcu să zboare cîteva scîntei din torţă şi prinţesele fură izbite de

un miros greţos de mucegai şi sînge

Henriette, albă ca o statuie de marmură, se sprijini de braţul prietenei sale, care părea mai stăpînă pe sine.

Dar pe prima treaptă se clătină.

— Vai! N-am să pot... niciodată! exclamă ea.

— Cînd iubeşti cu adevărat, Henriette, trebuie să iubeşti pînă la moarte! îi răspunse regina.

Era o privelişte îngrozitoare şi înduioşătoare în acelaşi timp. Cele două femei, strălucitoare de tinereţe, de frumuseţe şi de podoabe, se aplecară sub bolta murdară, cea mai slabă sprijinindu-se de cea mai tare, iar aceasta rezemîndu-se de braţul călăului.

Ajunseră pe ultima treaptă. În fundul temniţei zăceau două trupuri omeneşti, acoperite cu o bucată mare de pînză neagră.

Caboche apropie torţa, ridică un colţ şi zise:

— Priviţi, maiestate!

Cei doi tineri, în straiele lor negre, erau culcaţi unul lîngă altul, în acea îngrozitoare simetrie a morţii. Capetele înclinate şi lipite de trunchi păreau separate doar ia mijlocul gîtului printr-un cerc roşu-aprins. Moartea nu le despărţise mîinile, căci, fie din întîmplare, fie printr-o pioasă atenţie a călăului, mîna dreaptă a lui La Mole se odihnea pe mîna stingă a lui Coconnas. Sub pleoapele lui La Mole încremenise o privire de iubire, iar pe buzele lui Coconnas un zîmbet dispreţuitor.

Margareta îngenunche lîngă iubitul ei şi, cu mîinile strălucind de pietre scumpe, ridică încet capul pe care-l adorase.

Între timp, ducesa de Nevers, sprijinită de zid, nu putea să-şi ia ochii de pe chipul palid pe care de atîtea ori căutase bucuria şi iubirea.

— La Mole! Scumpul meu La Mole! murmură Margareta.

— Annibal! Annibal! Tu, atît de frumos şi de falnic, de viteaz, nu-mi mai răspunzi! strigă ducesa de Nevers.

Şi un şuvoi de lacrimi ii scaldă ochii.

Aceasta femeie atît de dispreţuitoare, atît de activă, de agresivă cînd era fericită, această femeie care dusese scepticismul pînă la îndoiala totală, pasiunea pînă la cruzime, nu se gîndise niciodată la moarte.

Margareta îi dădu însă o pildă de curaj.

Vîrî capul lui La Mole într-un săculeţ brodat cu perle şi îmbibat în cele mai alese parfumuri. Capul iubitului părea mai chipeş înfăşurat aşa în mătase şi aur, mai ales că pentru a-i păstra frumuseţea pusese şi un preparat special, folosit pe atunci la îmbălsămatul regilor.

La rîndul ei, Henriette se apropie şi înfăşură capul lui Coconnas într-o pulpană a mantiei.

Apoi, amîndouă, încovoiate mai mult sub povara durerii decît a celei pe care o purtau, urcară scara, după ce mai aruncară o ultimă privire spre rămăşiţele pămînteşti lăsate în voia călăului, în acest ungher întunecat, rezervat criminalilor de rînd.

— Nu vă temeţi, doamnă – spuse Caboche care le înţelese privirea. Gentilomii vor fi îngropaţi creştineşte, v-o jur!

— Şi uite, ia asta, ca să le faci slujba – zise Henriette, smulgîndu-şi de la gît un minunat colier de rubine, pe care i-l dădu călăului.

Se întoarseră la Luvru aşa cum plecaseră. La portiţa de la intrare regina spuse parola. Coborî pe scara secretă în apartamentul ei şi aşeză trista relicvă în odăiţa de lîngă dormitor, care din clipa aceasta avea să devină capelă.

Regina Navarei o lăsă pe Henriette de pază în camera ii şi, mai palidă şi mai frumoasă ca oricînd, se duse, pe la zece, la bal, intrînd în salonul cel mare, acelaşi unde. acum doi ani şi jumătate, am început primul capitol al povestirii noastre.

Toate privirile se aţintiră asupra ei, dar regina le înfruntă mîndră şi aproape veselă.

Şi aceasta pentru că împlinise cu sfinţenie ultima

dorinţă a iubitului ei.

Zărind-o, Carol străbătu clătinîndu-se mulţimea înveşmîntată în straie de aur, care îl înconjura, şi îi ieşi în întîmpinare.

— Surioară, îşi mulţumesc! spuse el cu glas tare. Apoi îi şopti:

— Bagă de seamă, ai o pată de sînge pe braţ!

— Nu-i nimic, sire, de vreme ce am zîmbetul pe buze! făcu Margareta.

LXII
Sudoarea de sînge

CÎTEVA ZILE DUPĂ SCENA îngrozitoare pe care am povestit-o – adică la 30 mai 1574 – curtea se afla la Vincennes. Deodată, se auzi larmă în camera regelui. În timpul balului pe care ţinuse cu tot dinadinsul să-l dea chiar în ziua morţii celor doi tineri, starea regelui fusese mai rea ca niciodată, aşa că, potrivit prescripţiilor medicului, venise la ţară să schimbe aerul.

Era opt dimineaţa. Un mic grup de curteni pălăvrăgeau cu însufleţire în anticameră. Cînd, pe neaşteptate, se auzi un ţipăt şi în pragul uşii apăru doica lui Carol, cu ochii scăldaţi în lacrimi, strigînd cu desperare:

— Regele, regele, ajutor!

— Regele se simte mai rău? întrebă căpitanul de Nancey, căruia regele, după cum ştim, îi poruncise să nu mai asculte nici un fel de ordine date de regina Caterina, făcînd acum parte din garda sa personală.

— Vai! Ce mult sînge! Ce mult sînge! exclamă doica. Doctorii! Chemaţi doctorii!

Mazilie şi Ambroise Paré făceau cu schimbul la patul augustului bolnav. Ambroise Paré, care era de gardă, văzînd că regele aţipise, ieşise pentru cîteva clipe.

Între timp, regele transpiră' mult; şi cum Carol suferea de o slăbire a vaselor capitale, aceasta îi provocă o hemoragie a pielii.

Sudoarea însîngerată o înspăimîntase pe doică mai ales

că protestantă fiind, după cum ne aducem aminte, şi văzînd pentru prima dată un asemenea fenomen ciudat, îi spusese regelui într-una că sîngele hughenot vărsat în ziua sfîntului Bartolomeu cerea alt sînge.

Alergară în toate părţile. Doctorul nu putea să se fi dus departe şi, de bună seamă, dintr-o clipă în alta aveau să dea de el.

Anticamera rămase deci goală, căci fiecare voia să-şi arate zelul, dînd fuga după doctor.

Atunci se deschise o uşă şi apăru Caterina. Trecu în grabă prin anticameră şi intră repede în cameră, la fiul ei.

Carol zăcea pe pat, cu privirea stinsă, gîfîind; pe tot trupul se prelingea o sudoare roşiatică; o mînă spînzura afară din pat şi în vîrful fiecărui deget atîrna cîte un strop rubiniu.

Era o privelişte îngrozitoare.

Totuşi, la zgomotul paşilor mamei lui, ca şi cum i-ar fi recunoscut, Carol se ridică.

— Iartă-mă, doamnă – zise el uitîndu-se la maică-sa – vreau să mor în tihnă.

— Să mori, fiule, numai dintr-o criză trecătoare din pricina acestui rău blestemat? De ce vrei să ne mîhneşti? făcu Caterina.

— Îţi spun, doamnă, simt că-mi dau sufletul! Îţi repet, doamnă: mi se apropie sfîrşitul! Pe toţi dracii! Simt că aşa e, şi ştiu ce spun!

— Sire – zise regina – închipuirea este boala ta cea mai gravă; de cînd cei doi vrăjitori, cei doi asasini, La Mole şi Coconnas, au fost torturaţi aşa cum meritau, trebuie să suferi mai puţin. Mai stăruie doar durerea morală şi dac-aş putea să-ţi vorbesc numai zece minute, ţi-aş dovedi...

— Doică, veghează la uşă – spuse Carol. Nimeni n-are voie să intre. Regina Caterina de Medicis vrea să stea de vorbă cu preaiubitul ei fiu!

Doica se supuse.

— La urma urmei – continuă Carol – azi sau altă dată,

convorbirea asta tot trebuia să aibă loc, aşa că e mai bine azi decît mîine. De altfel, mîine s-ar putea să fie prea tîrziu. Numai că trebuie să asiste la convorbirea noastră şi o a treia persoană.

— Pentru ce?

— Pentru că, îţi repet, moartea mă pîndeşte prin apropiere – zise Carol cu un ton funebru – pentru că dintr-o clipă în alta va intra în această odaie, aşa cum ai intrat dumneata, palidă şi tăcută, fără să-şi anunţe venirea. Aşadar, a sosit timpul în dimineaţa asta să mă ocup şi de treburile regatului, pentru că noaptea trecută le-am orînduit pe-ale mele personale.

— Şi cine-i persoana pe care ai vrea s-o vezi? întrebă Caterina.

— Fratele meu, doamnă. Porunceşte să-l cheme!

— Sire – zise regina – mă bucur că toate temerile dictate mai curînd de ură decît pricinuite de durere se şterg din spiritul tău şi în curînd îţi vor dispare şi din suflet. Doică – strigă Caterina – doică!

Devotata femeie, care veghea afară, întredeschise uşa.

— Doică, fiul meu porunceşte ca atunci cînd va veni domnul de Nancey, să-i spui să se ducă după ducele d'Alençon.

Cu un gest, Carol o reţinu pe doică, care se pregătea să dea ascultare poruncii.

— Am spus pe fratele meu, doamnă! repetă Carol.

Ochii Caterinei se dilatară ca ai unei tigroaice, gata să-şi iasă din fire; dar Carol ridică poruncitor mîna i

— Vreau să vorbesc cu fratele meu, cu Henric! Henric singur îmi este frate; nu acela care este rege acolo departe, ci acela care este prizonier aici. Henric va afla ultima mea voinţă!

— Şi eu, dacă eşti la un pas de moarte, după cum spui, crezi că am să dau înapoi în faţa cuiva, mai ales a unui străin, şi o să renunţ la dreptul meu de a fi lîngă tine, în ultima clipă, crezi că am să renunţ la dreptul meu de

regină, la dreptul meu de mamă? strigă florentina cu o îndrăzneală neobişnuită, faţă de înspăimîntătoarea voinţă a fiului ei. Pînă într-atît ura ce i-o purta bearnezului o făcea să-şi iasă din fire şi să nu se mai prefacă, aşa cum obişnuia.

— Doamnă – zise Carol – sînt încă rege, mai poruncesc încă. doamnă! Am spus că vreau să-i vorbesc fratelui meu Henric şi nu-l chemi pe căpitanul gărzii? Mii de draci! Îţi atrag atenţia că mai am încă destulă putere să mă duc să-l caut şi singur!

Şi dădu să sară din pat, ceea ce îi dezvălui trupul chinuit de boală, de parc-ar fi fost Cristos pe Golgota.

— Sire – exclamă Caterina ţinîndu-l – ne jigneşti pe toţi! Uiţi ofensele aduse familiei noastre; numai un vlăstar regesc al Franţei trebuie să îngenuncheze lîngă patul de moarte al unui rege al Franţei. Cît despre mine, locul meu e aici, datorită legilor naturii şi ale etichetei; aşa că rămîn!

— În virtutea cărui drept rămîi, doamnă? o întrebă Carol al IX-lea.

— Pentru că-ţi sînt mamă!

— Nu-mi mai eşti mamă, doamnă, după cum ducele d'Alençon nu-mi mai este frate.

— Ţi-ai pierdut mintea, domnule?! De cînd aceea care dă viaţă nu mai este mama aceluia ce a fost adus pe lume de ea?

— Doamnă, de cînd această mamă denaturată răpeşte ceea ce a dat – îi răspunse Carol, ştergîndu-şi spuma roşie ce i se prelinsese printre buze.

— Ce vrei să spui, Carol? Nu înţeleg! murmură Caterina, uitîndu-se la fiul ei cu ochii holbaţi de uimire.

— Ai să mă înţelegi pe dată, doamnă! Carol răscoli sub perna de la căpătîi şi scoase o cheiţă de argint. Doamnă, ia această cheie şi deschide cufărul meu de călătorie. Sînt acolo nişte hîrtii care or să vorbească ele pentru mine.

Carol îi arătă cu mîna o ladă scoasă la vedere, în

cameră, o ladă minunat sculptată, închisă cu o broască de argint, ca şi cheia ce i se potrivea.

Caterina se supuse, de parc-ar fi fost hipnotizată de voinţa lui Carol.

înainta încet spre ladă, îşi aruncă privirile înăuntru şi deodată se dădu înapoi de parc-ar fi dat de o reptilă adormită.

— Ei bine – întrebă Carol, care n-o scăpa din ochi – ce-i în ladă de te-ai speriat aşa de tare, doamnă?

— Nimic – făcu Caterina.

— Atunci vîră mîna, doamnă, şi ia o carte. Trebuie să fie acolo, nu-i aşa? adăugă Carol, cu acel zîmbet stins care la el era mai înfiorător decît orice ameninţare.

— Da – bolborosi Caterina.

— O carte de vînătoare.

— Da.

— Ia-o şi adu-mi-o!

Deşi voia să fie stăpînă pe sine, Caterina păli, începu să tremure şi întinse mîna spre ladă.

— Fatalitate! murmură ea luînd cartea.

— Bine – zise Carol. Ascultă acum: cartea asta de vînătoare... eram nechibzuit... iubeam vânătoarea mai presus de orice... cartea asta de vînătoare am citit-o prea cu nesaţ, înţelegi, doamnă!

Caterina scoase un geamăt înăbuşit.

— A fost o slăbiciune – continuă Carol. Arde-o, doamnă! Slăbiciunile regilor nu trebuie să fie ştiute!

Caterina se apropie de căminul în care ardeau cîţiva butuci, zvîrli cartea în flăcări şi rămase în picioare, nemişcată şi tăcută, privind fără vlagă văpăile albăstrui ce, mistuiau filele otrăvite.

Curînd, cartea se făcu scrum.

— Şi acum, doamnă, cheamă-l pe fratele meu – spuse Carol, cu o măreţie de neînfruntat.

Caterina, încremenită de uimire şi copleşită de o emoţie pe care spiritul ei pătrunzător n-o putea totuşi analiza,

şi căreia, deşi avea o forţă supraomenească, nu i se putu împotrivi, făcu un pas înainte şi dădu să vorbească.

Mama avea remuşcări; regina era cuprinsă de groază, dar cea care otrăvise simţea cum e iarăşi stăpînită de ură.

Simţămîntul acesta ultim le birui pe celelalte.

— Blestemat să fie! Triumfă! Triumfă! îşi atinge ţelul! Da. blestemat, blestemat să fie! exclamă ea, năpustindu-se afară din cameră.

— Auzi? Pe fratele meu, pe fratele meu Henric! ţipă Carol, urmărindu-şi mama cu glasul. Pe fratele meu Henric, căruia vreau să-i vorbesc acum despre regenţa regatului!

Aproape an aceeaşi clipă maestrul Ambroise Paré intră prin uşa opusă aceleia prin care ieşise Caterina. Se opri în prag şi, mirosind atmosfera camerei îmbîcsită parcă de usturoi, întrebă:

— Cine a ars arsenic aici?

— Eu – răspunse Carol.

LXIII
Terasa turnului castelului Vincennes

ÎN ACEST TIMP, HENRIC DE Navara se plimba singur şi visător pe terasa turnului; ştia că în castelul pe care ii vedea la o sută de paşi se afla curtea, iar ochiul lui pătrunzător îl ghicea acolo pe Carol în agonie.

Era o vreme minunată, de azur şi aur; un mănunchi de raze sclipea pe cîmpiile îndepărtate, în vreme ce soarele scălda în aur vîrfurile arborilor din pădurea mîndră că înfrunzise. Chiar pietrele cenuşii ale turnului păreau că se pătrund de căldura blîndă a cerului, iar ridichea sălbatică adusă de vînt se agăţa prin crăpăturile zidurilor şi îşi deschidea discurile de catifea roşie şi galbenă la săruturile adierilor călduţe.

Privirea lui Henric nu se oprea însă nici asupra cîmpiilor înverzite, nici asupra vîrfurilor aurite ale stejarilor; privirea lui trecu peste toate acestea şi se aţinti arzătoare de ambiţie asupra capitalei Franţei, ce avea să de vină într-o zi capitala lumii.

— Parisul – murmură regele Navarei – uite Parisul, adică bucuria, triumful, gloria, puterea, fericirea; Parisul în care se află Luvrul, Luvrul în care e tronul! Un singur lucru mă desparte de acest Paris atît de dorit... Pietrele astea care se tîrăsc la picioarele mele şi care închid o data cu mine şi pe duşmanca mea.

Îşi ridică privirea.

Nu se mai uită la Paris, ci la Vincennes, în apropierea căruia la stînga, într-o vale ascunsă de nişte migdali înfloriţi, zări un bărbat pe ale cărui zale se jucau încăpăţînat un mănunchi de raze; iar la fiecare mişcare se reflectau în văzduh.

Bărbatul călărea un armăsar focos şi ţinea de dîrlogi un alt cal, ce părea la fel de focos.

Regele Navarei îşi aţinti privirea asupra cavalerului şi-l văzu scoţîndu-şi sabia din teacă, apoi puse o batistă în vîrf şi o agită făcînd semn.

Chiar atunci, pe colina din faţă zări un semnal asemănător. Curînd, de jur împrejurul castelului fîlfîiră sute de batiste.

Era de Mouy cu hughenoţii lui, care, ştiind că regele e pe moarte şi temîndu-se să nu se încerce ceva împotriva lui Henric, se adunaseră şi erau pregătiţi să-l apere sau să atace.

Henric se uită din nou cu luare aminte la cavalerul pe care-l zărise. Se aplecă peste parapet, îşi făcu mîna streaşină la ochi, ca să se păzească de razele soarelui, şi astfel îl putu recunoaşte pe tînărul huglienot.

— De Mouy! exclamă el, ca şi cum acesta l-ar fi putut auzi.

Şi vesel că se vedea înconjurat de prieteni, îşi scoase pălăria şi flutură eşarfa.

Toate batistele albe fîlfîiră din nou cu vioiciune, ceea ce dovedea bucuria celor ce le agitau.

— Vai, mă aşteaptă şi nu pot să fiu cu ei... De ce nu m-am dus eu oare cînd aş fi putut?... Acum e prea tîrziu.

Le făcu un gest desperat, la care de Mouy răspunse printr-un semn care voia să spună „voi aştepta”.

În aceeaşi clipă Henric auzi paşi ce răsunau pe scara de piatră. Se dădu repede înapoi. Hughenoţii înţeleseră de ce. Vîrîră săbiile în teacă şi batistele dispărură.

Henric văzu venind dinspre scară o femeie gîfîind, ceea ce dovedea că urcase în grabă. O recunoscu, nu fără o

teamă ascunsă, pe care o încerca totdeauna cînd o vedea pe Caterina ele Medicis.

În urma ei mergeau doi soldaţi, care se opriră lîngă scară.

— Oho! făcu Henric. Trebuie că s-a întîmplat ceva nou şi grav, dacă însăşi regina-mamă mă caută pe terasa turnului de la Vincennes.

Ca să-şi recapete răsuflarea, Caterina se aşeză pe banca de piatră, proptită de creneluri.

Henric se apropie de ca cu cel mai graţios zîmbet:

— Pe mine mă cauţi, scumpă mamă?

— Da, domnule! Am vrut să-ţi dau o ultimă dovadă a afecţiunii mele. Trecem prin momente de grea încercare: regele e pe moarte şi vrea să-ţi vorbească.

— Mie? făcu Henric, tresărind de bucurie.

— Da. I s-a spus, sînt sigură, că regreţi nu numai tronul Navarei, dar rîvneşti şi la al Franţei.

— Vai! exclamă Henric.

— Ştiu prea bine că nu-i aşa; dar regele crede şi fără îndoială că această convorbire pe care vrea s-o aibă cu dumneata n-are alt scop decît să-ţi întindă o cursă.

— Mie?

— Da. Înainte de a muri, Carol vrea să ştie dacă reprezinţi o primejdie sau o nădejde; şi de răspunsul dumitale la propunerile lui, bagă bine de seamă, vor depinde ultimele dispoziţii pe care le va da, adică moartea sau viaţa dumitale.

— Dar ce vrea să-mi ofere?

— De unde vrei să ştiu eu? Pesemne lucruri cu neputinţă de făcut.

— În sfîrşit, nu ghiceşti, mamă?

— Nu, dar bănuiesc, de pildă...

Caterina se opri.

— Ce?

— Bănuiesc că, dînd crezare celor ce i s-au spus, vrea să aibă chiar din gura dumitale dovada acestei ambiţii. Să

zicem că va încerca să te ispitească, aşa cum erau puşi altădată la încercare cei vinovaţi ca să mărturisească fără să fie torturaţi. Să zicem – continuă Caterina, privindu-l ţintă pe Henric – că îţi va propune să iei puterea, chiar regenţa.

O bucurie de nedescris năpădi inima năpăstuită a lui Henric, dar ghici lovitura şi spiritul lui viu, dibaci, făcu faţă atacului.

— Mie? Cursa ar fi prea grosolană – zise el. Mie regenţa, cînd sînteţi dumneavoastră, cînd există fratele meu d'Alençon?!

Caterina îşi muşcă buzele, ca să nu-şi trădeze mulţumirea.

— Atunci – făcu ea cu vioiciune – renunţi la regenţă?

„Regele a murit şi îmi întinde o cursă" – se gîndi Henric.

Aşa că spuse cu glas tare i

— Mai întîi trebuie să aud ce spune regele Franţei, căci chiar din ce mi-aţi mărturisit dumneavoastră, doamnă, tot ce-am vorbit noi acum nu-s decît nişte bănuieli.

— Fără îndoială – spuse Caterina – dar orice om ştie întotdeauna ce intenţii are.

— Pe Dumnezeul meu î făcu Henric cu naivitate – cum n-am pretenţii, n-am nici intenţii.

— Asta nu-i un răspuns! Hotărăşte-te într-un fel! îi zise, lăsîndu-se în voia mîniei, Caterina, văzînd că timpul trece.

— Nu pot să vă dau un răspuns pornind de la nişte bănuieli, doamnă. E atît de greu şi mai ales atît de grav să iau o hotărîre, încît trebuie să aştept ca faptele să vorbească.

— Ascultă, domnule – zise Caterina – nu-i timp de pierdut şi noi ne pierdem vremea în discuţii zadarnice, folosind fiecare subtilităţi de prisos. Să facem jocul ca un rege şi o regină! Dacă primeşti regenţa, îţi pierzi viaţa!

„Regele trăieşte!" se gîndi Henric.

Apoi spuse cu glas tare, hotărît:

— Doamnă, Dumnezeu ţine în mîinile sale viaţa oame-

nilor şi a regilor. El o să mă inspire. Să i se spună maiestăţii sale că sînt gata să mă prezint înaintea sa!

— Gîndeşte-te, domnule!

— De doi ani de cînd sînt în surghiun şi de o lună de cînd sînt deţinut aci – răspunse grav Henric – am avut timp să mă gîndesc, doamnă; şi m-am gîndit. Vă rog, deci, să vă duceţi la rege cea dintîi şi să-i spuneţi că vă urmez. Aceşti doi viteji ostaşi vor veghea ca să nu fug. De altfel, n-am de gînd s-o fac.

Era atîta dîrzenie în cuvintele lui Henric, încît Caterina îşi dădu scama prea bine că toate încercările ei, sub orice formă ar fi fost ascunse, n-or să izbîndească. Se grăbi deci să coboare.

îndată ce dispăru, Henric dădu fuga la parapet şi-i făcu lui de Mouy un semn care voia să spună: „Apropiaţi-vă şi fiţi gata la orice!”

De Mouy, care descălecase, sari din nou în şa şi, ţinînd de frîu cel de-al doilea cal, galopă pînă la două bătăi de flintă de turn.

Henric îi mulţumi, făcîndu-i un semn, şi coborî.

La prima terasă a turnului îi găsi pe cei doi soldaţi care îl aşteptau.

Un post întărit, alcătuit din santinele elveţiene şi ostaşi din cavaleria uşoară, păzea intrarea castelului. Trebuia să străbaţi o cărare străjuită de cîte un şir de halebarde, ea să intri şi să ieşi din Vincennes.

Caterina aştepta în curte.

Le făcu semn celor doi soldaţi care-l însoţeau pe Henric să se depărteze şi-i puse apoi mîna pe braţ!

— Această curte are două porţi. Dacă refuzi regenţa, acolo, în spatele apartamentelor regale, se află un cal zdravăn şi libertatea care te aşteaptă; dacă te mînă doar ambiţia, dincolo, lîngă poarta prin care ai trecut... Ei, ce spui?

— Cred, doamnă, că dacă regele mă face regent, eu voi da ordine ostaşilor şi nu dumneavoastră. Cred că dacă

plec noaptea din castel, toate aceste halebarde, toate aceste suliţe, toate aceste flinte se vor pleca înaintea mea.

— Nesăbuit! murmură Caterina scoasă din fire. Credemă, nu-i bine să faci un joc pe viaţă şi pe moarte cu regina Caterina!

— De ce nu? spuse Henric privind-o ţintă. De ce nu cu dumneavoastră sau cu oricare altul, dacă pînă acum am cîştigat?

— Aşadar, du-te la rege, domnule, pentru că nu vrei să crezi şi să înţelegi nimic – zise Caterina, arătîndu-i scara cu o mînă şi jucîndu-se cu unul din cele două cuţite otrăvite pe care le purta în teaca de piele neagră, devenită istorică.

— După dumneavoastră, doamnă! făcu Henric. Cît timp nu sînt regent, onoarea de a avea întîietate vă aparţine.

Caterina, căreia Henric îi aflase toate intenţiile, nu încercă să mai lupte şi trecu prima.

LXIV
Regenţa

REGELE ÎNCEPUSE SĂ DEVINĂ nerăbdător; tocmai îl chemase pe domnul de Nancey şi-i poruncea să se ducă să-l caute pe Henric, cînd acesta apăru.

Văzîndu-şi cumnatul în prag, Carol scoase un strigăt de bucurie, dar Henric se înspăimîntă de parc-ar fi dat cu ochii de un cadavru.

Cei doi doctori care făceau de gardă lîngă patul bolnavului se depărtară, iar preotul, care venise la căpătîiul nefericitului rege să-l îndemne să aibă un sfîrşit creştinesc se retrase şi el.

Carol al IX-lea nu era iubit; totuşi mulţi plîngeau în anticameră. La moartea unui rege, oricare ar fi el, există întotdeauna unii care pierd ceva şi se tem că sub cel ce va urma la tron nu vor dobîndi acest „ceva”.

Doliul, plînsetele, cuvintele Caterinei, pregătirile sinistre şi solemne pentru ultimele clipe ale lui Carol şi, în sfîrşit, priveliştea regelui însuşi – doborît de o boală de care apoi au mai pătimit şi alţii, dar care pînă atunci ştiinţa n-o cunoştea – avură asupra spiritului încă tînăr şi deci impresionabil al lui Henric un efect îngrozitor. Aşa că deşi se hotărîse să nu se arate tulburat faţă de starea tot mai gravă a lui Carol, ca să nu-l neliniştească şi mai tare, nu izbuti totuşi să-şi înfrîngă simţămîntul de spaimă care

se zugrăvi pe chipul său, cînd văzu cum curg pe trupul muribundului şiroaie de sînge.

Carol zîmbi trist, căci nimic nu le scapă muribunzilor din ce gîndesc despre ei cei din jurul lor.

— Vino, Henriot – zise el, întinzîndu-i mîna cumnatului său, cu o blîndeţe în glas pe care Henric nu i-o observase niciodată pînă atunci. Vino, pentru că sufeream că nu te văd. În viaţă ţi-am pricinuit destule griji, sărmanul meu prieten, şi acum îmi pare rău, crede-mă! Uneori i-am ajutat pe cei care te hărţuiau, dar un rege nu este stăpîn pe evenimente; în afară de mama mea Caterina, de fratele meu de Anjou, de fratele meu d'Alençon, am avut în viaţă, mai presus de mine, ceva care stinghereşte şi nu dispare decît în ziua cînd mori: raţiunea de stat.

— Sire, nu-mi amintesc decît de iubirea pe care am avut-o întotdeauna faţă de fratele meu şi de respectul ce l-am purtat întotdeauna regelui meu – îngînă Henric.

— Da, da, ai dreptate – zise Carol – şi-ţi sînt recunoscător pentru vorbele astea, Henriot, pentru că într-adevăr ai suferit mult sub domnia mea; ca să nu mai pun la socoteală că în acest răstimp sărmana ta mamă a murit. Şi pesemne că ai văzut că de multe ori am fost împins să-ţi fac rău. Uneori m-am împotrivit, alteori am cedat, de oboseală. Dar drept ai spus tu: să nu mai vorbim de trecut; acum prezentul mă grăbeşte şi viitorul mă înspăimîntă!

Şi zicînd aceste cuvinte, sărmanul rege îşi ascunse faţa palidă în mîinile descarnate.

Tăcerea se aşternu grea pentru o clipă. Apoi, clătinîndu-şi fruntea pentru a-şi goni gîndurile întunecate, răspîndi în jur stropi însîngeraţi şi continuă în şoaptă, aplecîndu-se spre Henric:

— Statul trebuie salvat! Trebuie să-l împiedicăm să cadă în mîinile fanaticilor sau ale femeilor!

După cum am spus, Carol pronunţase aceste cuvinte în şoaptă. Totuşi, lui Henric i se păru că aude de dincolo de

perdelele patului o exclamaţie înăbuşită de mînie. Poate vreo crăpătură în zid, făcută fără ştirea lui Carol, îi îngăduia Caterinci să asculte această convorbire de o importanţă capitală.

— Femei? repetă Henric, pentru a-l determina pe rege să se explice.

— Da – făcu acosta – mama mea vrea regenţa pînă la întoarcerea fratelui meu din Polonia, dar. ascultă ce-ţi spun: n-o să se întoarcă!

— Cum? N-o să se întoarcă?! făcu Henric, căutînd să-şi înăbuşe bucuria ce-i năpădise inima.

— Nu, n-o să se întoarcă – continuă Carol – supuşii lui nu-l vor lăsa să plece.

— Crezi, frate dragă, că regina-mamă nu i-a şi scris? întrebă Henric.

— Bineînţeles că i-a scris, numai că Nancey a oprit curierul la Château-Thierry şi mi-a adus scrisoarea, în care îi dădea de veste că nu mai am mult de trăit. Am scris şi eu apoi la Varşovia şi depeşa mea va ajunge. De asta sînt sigur şi fratele meu va fi păzit. Aşadar, după toate probabilităţile, tronul va fi liber, Henric!

Un nou foşnet, de astă dată mai desluşit, se auzi în dormitor.

„Cu siguranţă – se gîndi Henric – e aici: ascultă şi aşteaptă!”

Carol însă nu auzi nimic.

— Mor – murmură el – fără nici un moştenitor!

Se opri. Un gînd mîngîietor păru că-i luminează chipul şi, punînd o mînă pe umărul regelui Navarei, continuă!

— Vai! aţi aminteşti, Henriot, îţi aminteşti de sărmanul copilaş pe care ţi l-am arătat cum dormea, într-o seară, în leagănul lui de mătase, vegheat de un înger? Vai, Henriot, or să mi-l ucidă!...

— Sire – exclamă Henric, cu ochii umezi de lacrimi – vă jur înaintea lui Dumnezeu că zi şi noapte o să veghez asupra vieţii lui! Porunceşte, iubitul meu rege!

— Îţi mulţumesc, Henriot, îţi mulţumesc! făcu regele, cu o căldură în glas ce nu-i era de loc în fire, dar pe care amintirea aceasta i-o dăduse. Primesc legămîntul său! Să nu faci din el un rege... din fericire, nu-i născut pentru tron, ci pentru a fi un om fericit. Îi las avere; şi să aibă nobleţea mamei lui: aceea a sufletului. Poate că ar fi mai bine pentru el să intre în rîndurile clerului. Ar inspira mai puţină teamă. Vai, mi se pare că aş muri dacă nu fericit, cel puţin liniştit, de-ar fi aici să mă mîngîie dezmierdările copilului şi chipul blînd al mamei lui!

— Sire, nu-i puteţi chema?

— Sărmanii de ei! N-ar mai ieşi de-aici! Iată starea regilor: nu pot trăi nici muri cum vor. Dar făgăduiala ta m-a liniştit.

Henric rămase pe gînduri.

— Da, sire, fireşte, am făcut legămînt! Putea-voi oare să-l respect?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Oare eu însumi n-am să fiu surghiunit, ameninţat la fel ca şi el, poate chiar mai mult? Pentru că eu sînt un bărbat în toată firea, pe cînd el nu-i decît un copil.

— Te înşeli! răspunse Carol. După moartea mea ai să fii tare şi puternic şi uite ce o să-ţi dea forţă şi putere.

La aceste cuvinte, muribundul scoase un pergament da sub căpătîi.

— Ţine! îi zise.

Henric citi documentul, care era întărit cu sigiliul regal.

— Mie, regenţa, sire?! exclamă Henric, pălind de bucurie.

— Da, ţie regenţa, în aşteptarea reîntoarcerii ducelui de Anjou; şi cum ducele de Anjou, după toate probabilităţile, nu se va mai întoarce, o dată cu aceasta nu-ţi dau numai regenţa, ci şi tronul.

— Tronul, mie! murmură Henric.

— Da – zise Carol – ţie, singurul demn şi mai ales singurul capabil să-i conduci pe aceşti curteni desfrînaţi şi

pe aceste tîrfe care trăiesc din sîngele şi lacrimile altora. Fratele meu d'Alençon este un trădător! Va trăda pe oricine! Aşa că lasă-l în turnul în care l-am trimis. Maică-mea o să vrea să te ucidă: surghiuneşte-o. Fratele meu de Anjou, peste trei-patru luni, sau poate peste un an, o să părăsească Varşovia şi o să vină să-ţi conteste puterea. Răspunde-i printr-o bulă papală. Am tratat această problemă prin ambasadorul meu, ducele de Nevers, şi vei primi bula neîntîrziat.

— Scumpul meu rege!

— Să nu te temi decît de războiul civil, Henric. Dacă ai să rămîi convertit, o să-l poţi ocoli, căci partidul hughenot nu-i puternic decît dacă îl conduci tu, iar domnul de Condé nu e în stare să lupte împotriva ta. Franţa este o ţară de cîmpie, Henric, deci o ţară catolică. Regele Franţei trebuie să fie regele majorităţii. Se zice că sînt ros de remuşcări pentru că am poruncit masacrul din noaptea sfîntului Bartolomeu; îndoieli, da; remuşcări, nu se zice că sîngele hughenotilor se răzbună şi că acum transpir sînge prin toţi porii. Ştiu prea bine ce transpir; arsenic, şi nu sînge!

— Vai, sire, ce vreţi să spuneţi?

— Nimic! Dacă moartea mea trebuie să fie răzbunată. Henriot, numai Dumnezeu trebuie s-o răzbune. Şi să nu mai vorbim despre asta decît atît cît să prevedem ce urmări o să aibă. Îţi las un parlament bun, o armată încercată! Sprijină-te pe parlament şi armată, ca să rezişti singurilor tăi duşmani: mama mea şi ducele d'Alençon.

Se auzi atunci în anticameră un zgomot surd de arme şi comenzi militare.

— Vor să mă ucidă! murmură Henric.

— Te temi, şovăi? spuse Carol, neliniştit.

— Eu, sire? Nu, nu mă tem! Nu şovăi! Primesc! spuse Henric.

Carol îi strînse mîna. Tocmai atunci doica se apropie de el aducîndu-i o doctorie pe care i-o pregătise într-o odaie

învecinată, fără să bage de seamă că soarta Franţei se hotăra la trei paşi de ea. Regele i se adresă:

— Dragă doică, cheamă pe mama mea şi spune să vină şi domnul d'Alençon.

LXV
Regele a murit, trăiască regele!

Cîteva clipe după aceea, Caterina şi ducele d'Alençon intrară în odaia regelui, galbeni de spaimă şi tremurînd de furie. Aşa cum bănuise Henric, Caterina ştia tot şi-i destăinuise în puţine cuvinte lui Francise. Făcură cîţiva paşi şi se opriră.

Henric stătea în picioare la căpătîiul patului lui Carol.

Regele le anunţă ultima lui voinţă:

— Doamnă – se adresă el mamei lui – dacă aveam un fiu, v-ar fi revenit regenţa; sau în lipsa dumneavoastră, i se cuvenea regelui Poloniei; sau în lipsa acestuia, ar fi fost regent fratele meu Francise, dar n-am nici un fiu şi după mine tronul aparţine fratelui meu, ducele d'Anjou, care nu e aici. Cum într-o zi sau alta o să vină să-şi ceară tronul, nu vreau să găsească în locul său pe cineva care ar putea, prin drepturile sale aproape egale, să-i conteste coroana şi deci să expună regatul unui război între pretendenţi. Iată de ce nu te las regentă, doamnă; astfel ai avea de ales între cei doi fii, ceea ce ar fi foarte neplăcut pentru sufletul unei mame. Iată pentru ce nu l-am ales pe fratele meu Francise, căci ar putea să-i spună fratelui vîrstnic: „Aveai un tron, de ce l-ai părăsit V Aşa-dar, am ales un regent care să poată avea doar în păstrare coroana, deci provizoriu, nu definitiv. Pe acest regent salută-l, doamnă, salută-l, scumpul meu frate! Acest

regent este regele Navarei!

Şi cu un gest de ultimă poruncă, îl salută cu mîna pe Henric.

Caterina şi d'Alençon făcură o mişcare între o tresărire nervoasă şi un salut.

— Poftim, domnule regent – se adresă Carol regelui Navarei – iată documentul care pînă la reîntoarcerea regelui Poloniei îţi dă comanda armatei, cheile tezaurului şi puterea regală!

Caterina îl mistuia pe Henric cu privirea. Francise abia se putea ţine pe picioare; dar slăbiciunea unuia şi dîrzenia celuilalt, în loc să-l liniştească pe Henric, ai dovedeau primejdia prezentă, imediată, ameninţătoare.

La rîndul său, Henric îşi încordă voinţa şi, stăpînindu-şi teama, luă sulul din mîinile regelui; apoi, îndreptîndu-se din spate, aţinti asupra Caterinei şi lui Francise o privire care voia să spună: „Băgaţi de seamă, eu sînt stăpînul!”

Caterina îi înţelese privirea.

— Nu, nu, niciodată – exclamă – niciodată cei din neamul meu nu se vor pleca în faţa străinilor! Niciodată un Bourbon nu va domni în Franţa, atîta timp cît va exista un Valois!

— Mamă, mamă! strigă Carol, cu un glas mai înspăimîntător ca niciodată, încercînd să se ridice din patul lui cu cearceaful înroşit de sînge. la seama, mai sînt rege! Ştiu prea bine: nu pentru mult timp, dar nu-mi trebuie prea mult timp ca să dau un ordin: să fie pedepsiţi ucigaşii şi otrăvitorii!

— Ei bine, dă ordin, dacă îndrăzneşti! Eu mă duc să le dau pe-ale mele! Hai, Francise, hai!...

Ieşi în grabă, tîrîndu-l după ea pe ducele d'Alençon.

— Nancey! ţipă Carol. Nancey, vino la mine, vino! Îţi ordon, îţi poruncesc, Nancey, aresteaz-o pe mama, arestează-l pe fratele meu, arestează...

Un val de sînge îl împiedică pe Carol să vorbească, tocmai cînd căpitanul gărzii deschidea uşa. Regele se su-

focă şi căzu horcăind pe pat.

Nancey nu-şi auzi decît numele. Ordinele pe care le primise, rostite cu glas înăbuşit, nu le mai deslușise.

— Păziţi uşa şi nu lăsaţi pe nimeni să intre! porunci Henric.

Nanoey salută şi ieşi.

Henric se uită la trupul nemişcat pe care l-ai fi putut lua drept un cadavru, dacă o uşoară răsuflare n-ar fi agitat şuviţa de spumă care i se prelingea printre buze.

Îl privi îndelung, apoi zise:

— Iată clipa supremă: trebuie să domnesc? Trebuie să trăiesc?

Chiar atunci perdeaua de la uşa dormitorului fu dată la o parte. Un chip palid se ivi şi în tăcerea de moarte, care domnea în camera regală, se auzi un glas:

— Trebuie să trăiţi!

— René! exclamă Henric.

— Da, sire!

— Aşadar, prezicerea ta e falsă! N-am să fiu rege!

— Veţi fi, sire, dar n-a sunat încă ceasul!

— De unde ştii? Vorbeşte! Vreau să ştiu dacă trebuie să te cred!

— Ascultaţi!

— Ascult.

— Aplecaţi-vă!

Henric se aplecă deasupra corpului lui Carol. La rîndul lui, René se aplecă şi el. Îi despărţea doar lăţimea patului, micşorată şi ea cînd se aplecaseră amîndoi. Între ei zăcea nemişcat, fără glas, regele muribund.

— Ascultaţi! rosti René. Sînt aici din ordinul reginei-mame, ca să vă răpun. Dar prefer să vă slujesc, căci am încredere în horoscopul dumneavoastră. Aşa că, slujindu-vă, îmi apăr în acelaşi timp şi pielea, şi sufletul.

— Nu ţi-a poruncit oare regina să-mi spui toate astea? întrebă Henric, cuprins de îndoială şi nelinişte.

— Nu – răspunse René – dar ascultaţi, vă spun o taină!

Se aplecă mai tare, iar Henric făcu la fel, aşa că cele două capete aproape se atingeau.

Convorbirea dintre cei doi bărbaţi încovoiaţi deasupra trupului regelui muribund avea ceva atît de tulburător, încît superstiţiosului florentin i se zbîrli părul, iar chipul lui Henric lucea de sudoare:

— Ascultaţi – continuă René – ascultaţi o taină pe care numai eu o ştiu şi v-o destăinuiesc, dacă-mi juraţi pe sufletul acestui muribund că mă iertaţi pentru moartea mamei dumneavoastră.

— Ţi-am mai făgăduit o dată – zise Henric, al cărui chip se întunecă.

— Mi-aţi făgăduit, dar n-aţi făcut legămînt! spuse René, vrînd parcă să se retragă.

— îţi jur – rosti Henric, întinzînd mîna dreaptă deasupra capului regelui.

— Ei bine, sire – şopti în grabă florentinul – regele Poloniei soseşte!

— Nu – făcu Henric – curierul a fost arestat de regele Carol.

— Regele Carol n-a arestat decît un curier, pe drumul spre Château-Thierry; dar regina-mamă, prevăzătoare, a trimis trei, pe trei drumuri diferite.

— Vai! Nenorocitul de mine!

— Un mesager a sosit astăzi dimineaţă la Varşovia. Regele a plecat pe dată şi nimeni acolo n-a încercat să i se împotrivească, pentru că la Varşovia nu se ştie nimic despre boala regelui. Poate că în cîteva ceasuri Henric de Anjou va fi aici!

— Ah! Dac-aş avea un răgaz de numai opt zile!

— Da, dar n-a veţi nici opt ceasuri! Auziţi zăngănit de arme?

— Da.

— Se fac pregătiri împotriva dumneavoastră. Or să vină să vă ucidă chiar aici, în camera regelui.

— Regele n-a murit încă.

— Peste zece minute o să moară. Aşadar, aveţi zece minute de trăit. Poate mai puţin!

René îşi aţinti privirea asupra lui Carol.

— Ce-i de făcut?

— Să fugiţi, fără să pierdeţi o clipă, o singură clipă!

— Dar pe unde? Dacă mă aşteaptă în anticameră să mă omoare cînd ies?

— Ascultaţi, îmi primejduiesc viaţa pentru dumnea-voastră! Să n-o uitaţi niciodată!

— Fii sigur!

— Urmaţi-mă prin acest coridor secret, pînă la portiţa ascunsă; apoi, ca să cîştigaţi timp, o să mă duc la soacra dumneavoastră să-i spun că o să coborîţi. În felul ăsta o să creadă că aţi descoperit coridorul secret şi aţi fugit pe acolo. Veniţi, veniţi!

Henric se aplecă deasupra lui Carol şi-l sărută pe frunte.

— Adio, frate! Nu voi uita că ultima ta dorinţă a fost să-ţi urmez la tron! Nu voi uita niciodată că ultima ta voinţă a fost să mă faci rege. Mori în pace! în numele fraţilor mei hughenoţi, te iert de sîngele vărsat!

— Mai repede, mai repede! îl îndemnă René. Îşi vine în simţiri! Fugiţi înainte să deschidă ochii, fugiţi!

— Doica – murmură Carol – doică!

Henric luă de la căpătîiul lui Carol sabia regelui muribund, care-i era de prisos acum, de altfel; îşi vîrî la piept sulul care îl investea cu titlul de regent, sărută fruntea lui Carol pentru ultima dată, ocoli patul şi se năpusti în coridor, prin uşiţa secretă, care se închise în urma lui.

— Doică! Doică! strigă regele mai tare.

Bătrîna alergă.

— Ce-i, dragul meu Carol? îl întrebă ea.

— Doică – şopti regele, cu ochii holbaţi şi privirea fixă, prevestitoare a morţii – s-a întîmplat ceva în timp ce dormeam; văd o lumină strălucitoare, îl văd pe Dum-

nezeu, stăpînul nostru; văd pe domnul nostru Isus; văd pe preasfînta Fecioara Maria. Ei îl roagă, îl imploră pentru mine; Domnul atotputernic mă iartă... el mă cheamă... Dumnezeule!... Dumnezeule!... fie-ţi milă de mine... Dumnezeule, uită că eram rege... căci iată, vin la tine fără sceptru şi coroană... Doamne! Uită crimele regelui, pentru a-ţi aminti numai de suferinţele omului!... Dumnezeule! Iată-mă!...

Pe cînd rostise aceste cuvinte, Carol se ridicase din ce în ce mai mult, de parcă s-ar fi pregătit să iasă în întîmpinarea glasului care-l chema; apoi, după ultimele vorbe, scoase un suspin şi căzu în nesimţire, rece ca gheaţa, în braţele doicii sale.

Şi în timp ce soldaţii, conduşi de Caterina, se năpustiseră în sala cunoscută de toţi prin care trebuia să iasă Henric, acesta, călăuzit de René, străbătuse coridorul secret, ieşise prin portiţa tainică, sărise pe calul care îl aştepta şi gonea spre locul unde ştia că-l va regăsi pe de Mouy.

Pe neaşteptate, la zgomotul calului, al cărui galop răsuna pe dalele de piatră, cîteva santinele se întoarseră şi strigară:

— Fuge! Fuge!

— Cine? strigă regina-mamă, apropiindu-se de o fereastră.

— Regele Navarei! Regele Navarei! strigară străjile.

— Foc! Trageţi în el! ordonă Caterina.

Soldaţii luară poziţia de tragere, dar Henric era prea departe.

— Fuge – exclamă regina-mamă – aşadar se dă bătut!

— Fuge – murmură ducele d'Alençon – aşadar sînt rege!

Chiar în aceeaşi clipă, pe cînd Francise şi maică-sa se mai aflau încă la fereastră, podul mobil al castelului scîrţîi sub copitele mai multor cai. Se auzi un zăngănit de arme şi mare larmă. Un tînăr, în galop, fluturînd pălăria,

pătrundea în curtea castelului, strigînd „Franţa!”. Îl urmau patru gentilomi, asudaţi ca şi el, plini de praf şi de spuma cailor.

— Fiul meu! strigă Caterina, întinzînd braţele prin fereastră.

— Mamă! exclamă tînărul, sărind de pe cal.

— Fratele meu, ducele de Anjou! murmură Francise, înspăimîntat şi dîndu-se îndărăt.

— E prea tîrziu? o întrebă Henric de Anjou pe maică-sa.

— Nu, dimpotrivă, ai venit la timp! Dacă Dumnezeu te-ar fi călăuzit cu mîna lui, n-ai fi ajuns într-un moment mai potrivit. Priveşte şi ascultă.

Tocmai atunci, domnul de Nancey, căpitanul gărzii, înainta pe balconul camerei regale.

Toate privirile se aţintiră asupra lui.

Rupse o baghetă în două şi cu braţele întinse, ţinînd cele două bucăţi în mîini, strigă de trei ori:

— Regele Carol a murit! Regele Carol a murit! Regele Carol a murit!

Apoi aruncă cele două bucăţi ale baghetei.

— Trăiască regele Henric al III-lea! strigă atunci Caterina, închinîndu-se cu o pioasă recunoştinţă. Trăiască regele Henric al III-lea!

În afară de ducele Francisc, toţi repetară acest strigăt.

— Ah! M-a tras pe sfoară! murmură Francisc, sfîşiindu-şi pieptul cu unghiile.

— Am cîştigat, şi ticălosul de beamez m-o să domnească! strigă Caterina.

Epilog

TRECUSE UN AN DE LA MOARTEA regelui Carol al IX-lea şi urcarea pe tron a succesorului său.

Regele Henric al III-lea, preafericit domnitor, prin graţia lui Dumnezeu şi a mamei sale Caterina, se dusese la o frumoasă procesiune în cinstea Sfintei Fecioare din Cléry.

Plecase pe jos, cu regina, soţia sa, şi cu întreaga curte.

Regele Henric al III-lea putea prea bine să-şi irosească timpul, pentru că acum nu avea nici o grijă serioasă. Regele Navarei era în Navara, unde dorise atît de mult să fie; şi era foarte ocupat – se zicea – cu o frumoasă fată din familia Montmorency, pe care o poreclise Fosseuse[9].

Margareta trăia în preajma lui, tristă, posomorită, găsind doar în frumoşii munţi ai ţinutului nu o distracţie, ci o alinare a celor două mari dureri ale ei: moartea şi lipsa iubitului.

La Paris domnea liniştea. Regina-mamă, adevărată regentă de cînd scumpul ei fiu Henric era rege, îşi avea reşedinţa cînd la Luvru, cînd la palatul Soissons, clădit pe locul unde se află acum oborul de grîu şi din care n-a mai rămas decît eleganta coloană ce se mai poate vedea şi astăzi.

Într-o seară, era foarte adîncită în cercetarea stelelor

9 Săpătoarea.

împreună cu René, ale cărui mici trădări nu le aflase niciodată şi care se bucura de favoarea ei, după falsele mărturii făcute la momentul potrivit împotriva lui Coconnas şi a lui La Mole. Tocmai atunci fu anunţată că un bărbat doreşte a-i face comunicări de cea mai mare importanţă şi o aşteaptă în capela sa.

Coborî în grabă şi îl găsi pe domnul de Maurevel.

— El e aici! exclamă fostul căpitan al depozitelor de muniţii, nemaiaştaptînd ca regina să i se adreseze, şi încâlcind astfel protocolul regal.

— Care „el”? întrebă Caterina.

— Cine aţi vrea să fie, doamnă? Regele Navarei!

— Aici... Henric?... Şi de ce-a venit, neprevăzătorul? murmură Caterina.

— Dacă e să ne luăm după aparenţe, a venit s-o vadă pe doamna de Sauve; asta-i totul. Dacă e să ne luăm după probabilităţi, a venit să uneltească împotriva regelui.

— Şi cum ai aflat că e aici?

— Ieri l-am văzut intrînd într-o casă, iar după cîteva clipe a intrat acolo şi doamna de Sauve, ca să-l întîlnească.

— Eşti sigur că era el?

— L-am aşteptat pînă a ieşit, adică o bună parte din noapte. Pe la trei, cei doi amanţi au plecat. Regele a condus-o pe doamna de Sauve pînă la poarta Luvrului; aici, datorită străjii care fără îndoială e în slujba ei, a intrat fără să-i pese de nimic, iar regele s-a întors, fredonînd o arie, atît de nepăsător, de parcă-ar fi fost în munţii lui.

— Şi unde s-a dus?

— În strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber”, la acelaşi hangiu unde stăteau cei doi vrăjitori care au fost executaţi din ordinul maiestăţii voastre.

— De ce n-ai venit pe dată să-mi dai de veste?

— Pentru că nu eram încă atît de sigur de cele în-

tîmplate.

— Dar acum eşti?

— Fără putinţă de tăgadă!

— L-ai văzut?

— Fireşte. Mă ascunsesem la un neguţător de vinuri din faţa hanului; mai întîi l-am văzut intrînd în aceeaşi casă ca în ajun, apoi, fiindcă doamna de Sauve întîrzia, el şi-a arătat neprevăzător chipul la geamul unei ferestre de la etajul întîi, şi de astă dată mi-a risipit orice îndoială. De altfel, doamna de Sauve a venit din nou să-l întîlnească.

— Crezi că vor rămîne împreună, ca noaptea trecută, pînă la trei dimineaţa?

— Poate.

— Unde e hanul?

— Aproape de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré.

— Bine – făcu Caterina. Domnul de Sauve nu-ţi cunoaşte scrisul?

— Nu.

— Aşează-te aici şi scrie!

Maurevel se supusç şi luă pana.

— Sînt gata, doamnă.

Caterina îi dictă:

„În timp ce baronul de Sauve îşi face serviciul la Luvru, baroana, soţia sa, se află cu un filfizon, un prieten de-al ei, într-un han din apropiere de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré. Baronul de Sauve va recunoaşte casa după o cruce roşie pe zidul ei”.

— Ce trebuie să fac? întrebă Maure vel.

— Fă o copie după scrisoare! îi zise Caterina.

Maurevel ascultă supus.

— Acum trimite una din scrisori baronului de Sauve, printr-un om dibaci, care o va lăsa pe cealaltă să cadă pe unul din coridoarele Luvrului.

— Nu înţeleg nimic – bolborosi Maurevel.

Caterina ridică din umeri.

— Nu înţelegi că un soţ care primeşte o asemenea scrisoare se supără?

— Dar mi se pare că pe vremea regelui Navarei nu se supăra.

— Ceea ce îi îngăduie unui rege, poate că nu-i îngăduie unui curtezan oarecare. De altfel, dacă n-o să se supere soţul, o să te superi dumneata pentru el!

— Eu?

— Fireşte! Vei lua patru oameni, şase dacă-i nevoie, o să te maschezi, o să forţezi uşa, ca şi cum aţi fi trimişi de baron, îi surprinzi pe amanţi cînd sînt singuri, în intimitate, şi-i loveşti în numele regelui; iar a doua zi, conţinutul depeşei, găsite pe unul din coridoarele Luvrului de un suflet milos, va fi adus şi la cunoştinţa altora, ceea ce va dovedi că soţul s-a răzbunat. Numai că, datorită întîmplării, curtezanul era regele Navarei, dar cine poate să bănuiască asta, cînd toţi cred că se află la Pau?

Maurevel se uită cu admiraţie la Caterina; se înclină şi plecă.

Pe cînd Maurevel ieşea din palatul Soissons, doamna de Sauve intra în căsuţa din Croix des Petits-Champs.

Henric o aştepta cu uşa întredeschisă.

Cînd o zări pe scară, o întrebă:

— N-ai fost urmărită cumva?

— Nu! Cel puţin aşa cred – răspunse Charlotte.

— Eu cred că am fost, nu numai astă-noapte, dar şi în cursul serii – zise Henric.

— Vai, Doamne! Mă înspăimîntaţi, sire! murmură Charlotte. Dacă această amintire plăcută pe care i-o dăruieşti unei vechi prietene o să-ţi pricinuiască neplăceri, n-o să mă consolez niciodată.

— Fii pe pace, scumpă prietenă – spuse bearnezul – avem trei spade care veghează în umbră.

— Trei sînt prea puţine, sire!

— Destule, cînd aceste spade se numesc de Mouy, Saucourt şi Barthélémy.

— Aşadar de Mouy te-a însoţit la Paris?

— Fireşte.

— A îndrăznit să se întoarcă la Paris? Va să zică îl iubeşte la nebunie vreo sărmană femeie, ca şi pe dumneata?

— Nu, dar aici se află un duşman căruia i-a jurat moartea. Numai ura, scumpa mea, poate să te ducă la tot atîtea prostii ca şi iubirea.

— Mulţumesc, sire.

— Oh! Nu mă refer la prostiile de acum; mă gîndesc la cele trecute şi la acelea pe care le voi face. Dar să nu vorbim despre asta! N-am timp de pierdut!

— Va să zică, pleci!

— Da, la noapte!

— Aşadar, ţi-ai terminat treburile pentru care ai venit la Paris?

— N-am venit decît pentru dumneata î

— Gasconule!

— La naiba, scumpa mea prietenă, spun adevărul! Dar să îndepărtăm aceste amintiri; mai am doar două-trei ceasuri de fericire, şi apoi o să ne despărţim pe veci!

— Vai, sire – făcu doamna de Sauve – iubirea mea e veşnică!

Henric tocmai afirmase că n-arc vreme de discuţie: aşa că nu mai ripostă; crezu, sau, sceptic, cum îi era firea, se prefăcu a crede.

Totuşi, după cum pomenise regele Navarei, de Mouy şi cei doi însoţitori ai săi se aflau ascunşi în preajma casei.

Stabiliseră cu Henric ca acesta să plece din căsuţă la miezul nopţii, în loc de ceasurile trei dimineaţa; urma apoi s-o conducă pe doamna de Sauve, ca în ajun, pînă la Luvru, iar de aci să meargă în strada Cérisaie, unde locuia Maurevel.

Peste zi de Mouy se lămurise pe deplin care-i casa

„unde locuia duşmanul său.

Acum stăteau la pîndă cam de vreo oră, cînd zăriră un om – urmat la cîţiva paşi de alţi cinci – care se apropie de poarta căsuţei şi, una după alta, încercă mai multe chei în broască.

Cînd îl văzu de Mouy, pitit în umbra unei porţi învecinate, nu făcu decît un salt din ascunzătoare pînă la bărbatul ce încerca cheile şi îl apucă de braţ.

— O clipă – strigă de Mouy – nu-i voie să intri aici!

Omul se dădu înapoi şi cînd sări, îi căzu pălăria.

— De Mouy de Saint-Phale! ţipă el.

— Maurevel! urlă hughenotul, scoţîndu-şi spada din teacă. Te căutam! Mi-ai venit singur în cale! Mulţumesc!

Dar mînia nu făcu să-l uite pe Henric. Se întoarse spre poartă şi fluieră ca păstorii bearnezi.

— Asta-i de ajuns! se adresă apoi lui Saucourt. Acum.vino aici, asasinule! Vino î

Şi se năpusti asupra lui Maurevel.

Între timp, acesta avusese răgazul să tragă din centură un pistol.

— Aha! De data asta cred că ţi-a sunat ceasul – zise ucigaşul în solda regelui, ochind spre tînăr.

Trase; dar de Mouy se aruncă spre dreapta şi glonţul trecu fără să-l atingă.

— Acum e rîndul meu! exclamă tînărul.

Şi-l izbi pe Maurevel cu spada atît de tare, încît deşi îl nimeri în centura de piele, vîrful armei pătrunse în carne.

De durere, asasinul scoase un strigăt atît de sălbatic, încît zbirii care-l însoţeau îl crezură lovit de moarte şi fugiră înspăimîntaţi spre strada Saint-Honoré.

Maurevel nu era de loc viteaz. Cînd se văzu părăsit de oamenii lui şi avînd în faţă un adversar ca de Mouy, încercă la rîndul lui să fugă pe acelaşi drum ca şi ei, strigînd: „Ajutor!”

De Mouy, Saucort şi Barthélémy îl urmăriră plini de zel. Cînd ajunseră în strada Grenelle, pe unde o luaseră

pentru a le tăia calca, o fereastră se deschise şi un bărbat sări de la primul cat, pe pământul reavăn, stropit de ploaie.

Era Henric.

Fluieratul lui de Mouy îi vestise primejdia, iar focul de pistol îi dovedise că aceasta era mare; aşa că acum alerga în ajutorul prietenilor săi.

Înflăcărat, viguros, se năpusti pe urmele lor, cu sabia în mină.

Un strigăt îl călăuzi: venea dinspre bariera Sergents. Maurevel fusese acela care strigase. Simţindu-se încolţit de de Mouy, el îşi chema din nou în ajutor oamenii, care o luaseră la sănătoasa de spaimă.

Trebuia să primească lupta sau să fie străpuns pe la spate.

Maurevel se întoarse, întîlni spada duşmanului său şi aproape pe dată îi dădu o lovitură atît de dibace, încît îi sfîşie eşarfa; dar de Mouy îi răspunse pe loc.

Spada tînărului îl izbi din nou pe Maurevel şi sîngele acestuia ţîşni din două răni.

— Nu l-ai dat gata! Haide, haide! strigă Henric, care îl ajunse din urmă.

De Mouy n-avea însă nevoie să fie încurajat.

îl atacă din nou pe Maurevel, dar acesta nu-l mai aştepta.

Apăsîndu-şi rana cu mîna stingă, o luă din nou, cu desperare, la fugă.

— Ucide-l repede! Ucide-l! strigă regele. Uite, oamenii lui se opresc şi desperarea laşilor nu le prieşte celor viteji.

Maurevel simţea cum îi plesnesc plămînii; respira şuierător şi la fiecare răsuflare îi curgeau şiroaie de sînge din piept; deodată, căzu istovit, dar se ridică repede şi, sprijinindu-se într-un genunchi, întinse vîrful spadei spre de Mouy.

— Prieteni! Prieteni! urlă Maurevel. Nu sînt decît doi! Trageţi, trageţi în ei!

În adevăr, Saucourt şi Barthélémy se îndrepărtaseră, alergînd după cei doi zbiri, care fugeau pe strada des Poulies, aşa că regele şi de Mouy se aflau singuri în faţa a patru oameni.

— Foc! continuă să ţipe Maurevel, în timp ce unul din soldaţi se pregătea să tragă cu muscheta.

— Da, dar mai înainte ai să mori, trădătorule! Mori, ticăloşiile! Mori blestemat, ca un ucigaş! strigă de Mouy.

Şi apucînd cu o mînă tăişul spadei lui Maurevel, înfipse cu cealaltă pe a sa în pieptul duşmanului, cu atîta putere, încît îl ţintui la pămînt.

— Bagă de seamă! Bagă de seamă! lăsînd spada în trupul lui Maurevel, căci un soldat îl ochise şi l-ar fi ucis, fiind chiar în bătaia flintei lui.

Chiar atunci, Henric străpunse cu sabia trupul soldatului, care căzu lîngă Maurevel, scoţînd un strigăt.

Ceilalţi doi soldaţi o luară la fugă.

— Haide, de Mouy, haide! Să nu mai pierdem o clipă! Dacă sîntem recunoscuţi, s-a zis cu noi! strigă Henric.

— Aşteptaţi, sire! Credeţi e-o să-mi las spada în corpul ticălosului ăsta?!

Se apropie de Maurevel. Părea că zace fără viaţă, dar în clipa cînd de Mouy atinse minerul spadei sale, care rămăsese în trupul lui Maurevel, acesta se ridică şi, luînd flinta soldatului doborît de Henric, o descarcă în plin în pieptul lui de Mouy.

Tînărul căzu fără să scoată măcar un geamăt: murise fulgerător.

Henric se năpusti asupra lui Maurevel, care se prăbuşi la rîndul lui. Sabia regelui nu străpunse decît un cadavru.

Regele Navarei trebuia să fugă. Larma atrăsese o mulţime de oameni şi garda de noapte putea să sosească dintr-un moment în altul. Henric căută cu privirea printre curioşii atraşi de zgomot o figură cunoscută şi deodată scoase un strigăt de bucurie.

Îl recunoscuse pe jupîn La Hurière.

Întîmplarea se petrecea lîngă Croix du Trahoir, adică în faţa străzii l'Arbre-See. Aşadar, vechea noastră cunoştinţă, mohorît de felul lui, şi care devenise mai posomorit după moartea lui La Mole şi Coconnas – preaiubiţii lui oaspeţi – îşi părăsise bucătăria şi tigăile şi alergase aici tocmai cînd pregătea cina regelui Navarei.

— Jupîn La Hurière, ai grijă de De Mouy, deşi mă tem că nu mai e nimic de făcut. Ia-l la tine şi, dacă mai trăieşte nu precupeţi nimic. Uite o pungă cu galbeni. Cît despre celălalt, lasă-l în noroi ca pe stîrv de cîine. Să putrezească acolo!

— Dar dumneavoastră? întrebă fia Hurière.

— Eu trebuie să-mi iau rămas bun de la cineva. Alerg şi în zece minute sînt la tine. Pregăteşte-mi caii!

În adevăr, Henric o luă la fugă spre căsuţa din Croix des Petits-Champs, însă cînd ajunse în strada Grenelle se opri îngrozit.

O mulţime de oameni se ¡îngrămădeau în faţa căsuţei.

— Ce s-a întîmplat! Ce-i în casa asta? întrebă Henric.

— Vai, ce nenorocire, domnule! îi răspunse cel căruia i se adresase. O doamnă tînără şi frumoasă a fost ucisă cu pumnalul de soţul ei, înştiinţat printr-o scrisoare că nevasta lui se află aici cu amantul ei.

— Şi soţul?

— A fugit.

— Doamna?

— Se mai află aici.

— Moartă?

— Nu încă, slavă Domnului, dar starea ei este gravă!

— Vai mie! exclamă Henric. Aşadar, sânt blestemat!

Şi se năpusti în casă.

Camera era plină de lume; toţi se îmbulzeau în jurul unui pat unde zăcea sărmana Charlotte, străpunsă de două lovituri de pumnal.

Bărbatul ei, care timp de doi ani se prefăcuse că nu-i gelos pe Henric, profitase de această împrejurare ca să se

răzbune pe ea.

— Charlotte! Charlotte! strigă Henric, croindu-şi drum prin mulţime şi căzînd în genunchi lîngă pat.

Charlotte întredeschise frumoşii ei ochi, pe care începuseră să-i învăluie umbrele morţii. Scoase un ţipăt ce făcu să-i ţîşnească sîngele din cele două răni, şi încercă să se ridice.

— Ah! Ştiam prea bine că n-o să mor fără să te văd! murmură ea.

În adevăr, ca şi cum nu aşteptase decît această clipă pentru a-şi da lui Henric sufletul din adîncul căruia îl iubise, sărută fruntea regelui Navarei şi murmură pentru ultima oară: „Te iubesc”.

Apoi muri.

Henric nu putea să mai întîrzie fără a-şi pune în primejdie viaţa. Trase pumnalul din teacă, tăie o şuviţă din minunatul păr auriu, pe care îl despletise adeseori pentru a-i admira lungimea. Apoi plecă lăcrimînd, în timp ce toţi cei de faţă izbucniră în hohote de plîns, fără să-şi dea seama că vărsau lacrimi pentru nenorocirea unor oameni de rang atît de mare.

— Prieteni, iubire, totul mă lasă! Totul mă părăseşte în acelaşi timp!

— Da, sire dar vă rămîne tronul! îi şopti un bărbat ce-l urmase, desprinzîndu-se din grupul curioşilor care se strînseră în faţa căsuţei.

— René! exclamă Henric.

— Da, sire. René, care veghează asupra dumneavoastră, ticălosul de Maurevel, murind, v-a pronunţat numele. Se ştie că sînteţi la Paris şi arcaşii vă caută. Fugiţi! Fugiţi!

— Şi mai crezi e-am să fiu rege, eu, un fugar?!

— Priviţi, sire – murmură florentinul, arătîndu-i regelui o stea care se zărea, strălucitoare, după un nor întunecat – nu eu spun asta, ci ea.

Henric oftă şi dispăru în beznă.

— Sfîrşit —